

KONGL. MAJ:TS

NÄDIGA

PROPOSITION

TILL

Riksdagen

angående Statsverkets tillstånd och behof.

Gifven Stockholms Slott den 12 Januari 1869.

Jemlikt Grundlagens bud afgifver Kongl. Maj:t härmed Nådig Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof.

Dervid förekommer först frågan om beräkningen för nästa statsregleringsperiod af Statsverkets inkomster, såväl de *ordinarie* som de *extraordinarie*; Och anser Kongl. Maj:t, med bibehållande för den bland förstnämnda inkomster ingående spannmål af det vid 1868 års Riksdag antagna förslagspriset, 2 R:dr 10 öre kubikfoten, ifrågavarande beräkning böra uppgöras på följande sätt:

Ordinarie eller ständiga inkomster.

1:o *Ordinarie räntan* eller *Räntan*, såsom denna inkomst rätteligen bör benämnas, hvilken är antingen *indelt* på vissa embets- och tjenstemän, stater och inrättningar, eller ock *Kronan behållen*, uppskattades, såvidt densamma är *indelt*, vid nästlidna års Riksdag till 2,668,800 R:dr. Härifrån böra likväl nu afräknas:

a) Värdet af åtskilliga till *Jemtlands Häst- och Fältjägarcorpser* förut anslagna räntor, från hvilkas utgörande vederbörande vid afvittringen i Jemtlands Län vunnit befrielse ..... 157: 37.

b) Värdet af boställsräntor, uppförda under Sjunde Hufvudtitelns anslag till *Jägeristaten*, hvilka, sedan boställena numera blifvit indragna och utarrenderade, icke vidare böra i räkenskaperna debiteras ..... 41: —

c) Sammanlagda värdet af afskrifna indelta räntor af Mjöl- och Sägqvarnar, beräknadt på sätt härvid bilagda Utdrag af Protokollet för Finansärenden den 5 innevarande månad närmare utvisar ..... 2,583: 92.

Summa R:dr 2,782: 29.

Efter afdrag af denna summa från ofvanstående belopp 2,668,800 R:dr finnes alltså den *indelta* Räntan i jemnadt tal nu utgöra ..... R:dr 2,666,000: —

Den till Statsverket ingående eller *Kronan behållna* delen af Räntan, hvilken vid senaste Riksdag beräknades till 2,025,000 R:dr, har efter afskrifning af mjöl- och sägqvarnsräntor utgjort i medeltal för åren 1864, 1865 och 1866 ..... 1,995,228: —

Härtill bör dock nu läggas:

dels det belopp, hvartill i medeltal för nämnda tre år uppgått Chefslönen vid f. d. Adelsfane-Regementet och Landshöfdingens i Wester-Norrlands Län indelta lön, hvilka indelningar från och med 1867 blifvit till Statsverket indragna ..... 20,609: —

dels den förut bland *extra medel och uppbörder* upptagna ersättning, som för upphörd arbetsskyldighet utgår från åtskilliga hemman i Christianstads län ..... 7,349: —

dels ock de indelta löningsräntor, som varit anvisade Skarprättaren i Gefleborgs län, men numera till Statsverket indragits och i följd deraf redan vid senaste Riksdag afräknades från den indelta Räntan ..... 126: —

Summa R:dr 2,023,312: —

Den *behållna* delen af Räntan kan alltså nu i jemnadt belopp upptagas till ..... 2,023,000: —

2:o *Tiondespanmålen*.

Den *indelta* tiondespanmålen beräknades vid senaste Riksdag till 652,000 kubikfot, värda, efter 2 R:dr 10 öre kubikfoten, 1,369,200 R:dr, hvilken beräkning Kongl. Maj:t anser nu kunna bibehållas ..... 1,369,200: —

Kronans behållna andel af förevarande inkomst åter, hvilken

Transport R:dr 6,058,200: —

Transport R:dr 6,058,200: —
 vid senaste Riksdag upptogs till 150,000 kubikfot med ett värde
 af 315,000 R:dr, har utgjort:

år 1864.....	kubikfot	150,026,	värde R:dr	335,508.
» 1865.....	»	149,954,	»	» 329,412.
» 1866.....	»	150,404,	»	» 321,440.

Då emellertid vid senaste Riksdag från den indelta tionde-
 spanmålen afräknades såsom till Statsverket indragna åtskilliga
 indelningar med tillsammans 968 kubikfot 8 kannor, men deraf
 först under åren 1867 och 1868 blifvit indragna 167 kubikfot 7
 kannor, hvilket belopp alltså nu bör tagas i beräkning såsom en
 tillökning uti inkomsten utöfver hvad den 1866 utgjort, så anser
 Kongl. Maj:t förevarande inkomst kunna upptagas till 150,500
 kubikfot med värde, efter 2 R:dr 10 öre kubikfoten, af 316,050: —

3:o *Tiondespannmålslösen efter bestämda priser* har under åren
 1864—66 i medeltal utgjort 6,800 R:dr 63 öre om året och sy-
 nes alltså nu likasom vid senaste Riksdagar kunna upptagas till 6,800: —

4:o *Arrendemedel af Kungsgårdar och andra Kronolägen-
 heter*, hvilka vid 1868 års Riksdag beräknades till 410,200 R:dr,
 hafva under 1866 utgjort:

	penningar,	spanmål,
	R:dr 54,951.	kubikfot 157,017,
och kunna nu med tillägg dertill af arrendena för åtskilliga från mid- fastan 1867 och 1868 utarrenderade, indragna landsstatsboställen		4,819.

R:dr 54,951. Kubikfot 161,836,

upptagas till i jemna tal:

penningar	55,000,	
spanmål, 162,000 kubikfot à 2 R:dr 10 öre.....	340,200.	395,200: —

5:o *Silfvertionde, Myntarelön och Slagskatt*, hvilken inkomst
 utgjort för åren 1864—66 i medeltal 18,373 R:dr 67 öre om året
 synes alltså kunna nu likasom vid senaste Riksdag beräknas till 18,000: —

6:o *Kopparräntan* har under åren 1864—66 inbringat i me-
 deltal 1,238 centner med ett försäljningsvärde af 79,621 R:dr, och
 anses kunna fortfarande upptagas till enahanda belopp eller 1,200
 centner samt till samma värde, 57 R:dr för centnern, som vid se-
 naste Riksdag beräknades, eller till 68,400: —

Transport R:dr 6,862,650: —

	Transport R:dr	6,862,650: —
7:o <i>Tiondetackjernet</i> , som under åren 1864—66 uppgått i medeltal till 18,045 centner med ett värde af 44,500 R:dr, motsvarande 2 R:dr 47 öre centnern, upptages här till samma belopp som vid senaste Riksdag eller till 17,000 centner à 2 R:dr 40 öre		40,800: —
8:o <i>Svafvelbrukstionden</i> . Genom den af Kongl. Maj:t och Riksdagen beslutade reglering af Dylta svafvelbruks särskilda beskattningsförhållanden, hvilken reglering träder i verkställighet den 14 Mars innevarande år, kommer väl, bland annat, kronans tionde af bruket att nedsättas till en trettiondedel af tillverknin- gen, men då i sammanhang dermed bruksegarens förra rättighet att efter en låg kronovärdering lösa sin tionde upphör och han i stället blir skyldig att tionden in natura lefverera, så kommer ifrågavarande förändring på det hela icke att föranleda någon minskning uti Kronans inkomst af svafvelbrukstionden; Och, som denna inkomst under åren 1864—66 uppgått i medeltal till 3,849 R:dr om året, så beräknas den här till		3,500: —
9:o <i>Mantalspenningarne</i> , hvilka vid de två senaste Riksdag-arne beräknats till 600,000 R:dr, hafva väl under åren närmast före 1864 öfverstigit detta belopp; men, sedan från och med nämnda år börjat tillämpas de i afseende å denna afgift vid 1862—3 årens Riksdag beslutade förändringar, har densamma under åren 1864—66 inbringat i medeltal allenast 576,511 R:dr om året och intet år uppgått till 580,000 R:dr. Vid sådant för- hållande anser Kongl. Maj:t förevarande inkomst nu icke kunna med säkerhet beräknas högre än till		575,000: —
10:o <i>Bötesmedlen</i> , hvilka, sedan den nya Strafflagen trädt i gällande kraft, uppgått:		
år 1865 till	161,696	
och 1866 »	187,178	
eller i medeltal »	174,437,	
synas nu kunna i närmaste öfverensstämmelse med nämnda me- deltal beräknas till		174,000: —
11:o <i>Kavalleriregementenas hästvakansspanmål</i> , som till och med åren 1870 och 1871 utgår på grund af kontrakter, upptages enligt dessa nu liksom förut till 140,175 kubikfot, hvilket efter 2 R:dr 10 öre kubikfoten gör		294,367: 50.
12:o <i>Tillfälliga Rotevakansafgifter</i> , hvilka under åren 1864 —66 utgjort i medeltal 7,750 R:dr om året, upptagas alltså här, likasom vid de båda senaste Riksdagarne skett, till		7,500: —
	Transport R:dr	7,957,817: 50.

	Transport R:dr	7,957,817: 50.
13:o	<i>Vakansafgifter af nyroterad jord</i> hafva under år 1866 uppgått till 80,003 R:dr; Och, som denna inkomst svårigen kan vara underkastad nedsättning, upptages den här till	80,000: —
14:o	<i>Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland</i> , hvilka under åren 1864—66 i medeltal inbringat 20,544 R:dr, kunna alltså fortfarande upptagas med samma belopp, som därför vid senaste Riksdag beräknades, eller med	20,000: —
15:o	<i>Trosspassevolansafgiften</i> har under de nämnda tre åren med obetydlig vexling hållit sig vid belopp af omkring 26,520 R:dr, och beräknas derföre här, likasom vid de båda senaste Riksdagarne skett, till	26,500: —
16:o	<i>Båtsmansvakansafgiften</i> har likaledes under samma tre år med jemförelsevis ringa vexling hållit sig vid ett medelbelopp af 60,844 R:dr och upptages derföre här likasom vid de två senaste Riksdagarne till	60,000: —
17:o	<i>Kontrollstämpelmedel</i> hafva för de tre åren 1864—66 i medeltal utgjort 17,721 R:dr om året och derjemte visat sig vara i fallande, hvarföre de nu upptagas endast till	17,500: —
18:o	<i>Fyr- och båkmedel</i> , hvilka under åren 1865—67 uppgått till i medeltal 675,865 R:dr om året, synas alltså kunna beräknas till	650,000: —
19:o	<i>Jernvägstrafikmedlen</i> , hvilka vid senaste Riksdag för innevarande år beräknades till 6,400,000 R:dr, hafva under 1867 uppgått till 6,017,049 och, enligt Trafikstyrelsens beräkning, under 1868 sannolikt icke öfverstigit detta belopp med mer än omkring 100,000 R:dr. Då emellertid detta sistnämnda förhållande torde hafva berott på särskilda ogynnsamma omständigheter under år 1868, och ytterligare en del af nordvestra stambanan om ungefär fyra mil kommer att under år 1870 vara för trafiken öppen, hvaraf en tillökning i inkomsten är att förvänta, så anser Kongl. Maj:t ifrågavarande medel kunna här beräknas till	6,500,000: —
Sedan vid 1865—6 års Riksdag beslutits, att de s. k. Stubb-öresmedlen, hvilka dittills uppburits såsom allmänna statsmedel, icke vidare skulle så behandlas, har vid beräkning af Statsverkets inkomster deribland icke upptagits några inkomster från Statens skogar, utan ingå dessa inkomster till Skogsplanteringskassan eller andra särskilda fonder, hvarifrån ock kostnaderna för berörda skogars förvaltning bestrides. Då Kongl. Maj:t funnit detta		

Transport R:dr 15,311,817: 50.

Transport R:dr 15,311,817: 50.

förhållande icke böra för framtiden fortfara och därför vill här nedan föreslå, att under Sjunde Hufvudtiteln uppföres ett anslag för berörda förvaltningskostnaders bestridande emot det att ej allenast omförmälda fonder öfverlemnas till Riksdagens disposition, utan äfven inkomsterna från Statens skogar upptagas bland de allmänna Statsinkomsterna, så anser Sig Kongl. Maj:t, under förutsättning, att detta förslag vinner Riksdagens bifall, böra bland öfriga ordinarie Statsinkomster nu äfven beräkna ifrågavarande inkomster af Statens skogar eller, såsom de för korthetens skull kunna benämnas,

20:o *Skogsmedlen*. Dessa inkomster bestå hufvudsakligen af medel, som inflyta för utsyning eller försäljning af skogsalster från Kronoparkerna eller andra under Kronans omedelbara disposition stående skogar och planteringar, för begagnande derå af mulbetet o. s. v. Och synas ifrågavarande medel kunna på följande sätt beräknas:

a) *Skogsförsäljningsmedel* hafva, oberäknadt stubböresmedlen, uppgått:

år 1862 till	R:dr 104,236,
» 1863 »	» 138,504,
» 1864 »	» 93,028,
» 1865 »	» 148,602,
och » 1866 »	» 112,014,
eller i medeltal »	» 119,277.

Hvad särskildt angår stubböresmedlen eller de afgifter, som efter bestämda taxor erlagts för utsyning af virke å de Norrländska kronoskogarne, så hafva de utgjort:

år 1862	R:dr 104,376,
» 1863	» 81,291,
» 1864	» 109,115,
» 1865	» 58,987,
och » 1866	» 44,414,
eller i medeltal	» 79,637.

Egentliga skogsförsäljningsmedel och stubböresmedel hafva sålunda tillsammans under nämnda 5 år i medeltal uppgått till 198,914 R:dr om året.

Väl hafva numera stubböresmedlen i det närmaste upphört att utgå, sedan Utsyningsförordningen den 21 December

Transport R:dr 15,311,817: 50.

Transport R:dr 15,311,817: 50.

1865 stadgat, att jemväl från Kronoskogarne i de Norra Länen virket bör åt den högstbjudande på auktion försäljas, men de skogsförsäljningsmedel, som, i stället för stubb-öresmedlen, komma att genom dessa auktioner inflyta, skola antagligen därför lemna full ersättning: och då skogsförsäljningsmedlen *dels* med hänsyn till nu befintliga årshyggesbesparingar å en stor del kronoparker i södra delen af Riket, *dels* genom ökad afverkning å kronoparkerna i de Norra Länen och sannolikt stegrade auktionspris för skogseffekter samt *dels* derigenom, att i följd af den nya Skogslagstiftningen sådana medel jemväl från en del boställsskogar böra till Kronan ingå, utan all fråga komma att ökas, så anser Kongl. Maj:t dessa medel för år 1870 kunna upptagas till

220,000.

b) *Flygsandsmedel* hafva under åren 1864—66 i medeltal uppgått till 4,946 R:dr om året och utföres därför här

4,900.

c) *Betesmedel* hafva under samma år inbringat i medeltal 1,993 R:dr om året, hvarföre de här upptagas till

2,000.

d) *Utsyningsafgifter* och

e) *Diverse inkomster*, hvilka under de 3 åren 1864—66 i medeltal lemnat 2,616 R:dr om året, beräknas dock i anseende till dessa inkomsters föränderlighet ej högre än till

2,000,

samt

f) *Inkomster af Wisingsborgs kungsgård*, som i medeltal för åren 1863—67 utgjort 7,457 R:dr om året, upptagas därför här till

7,400.

236,300: —

21:o *Observationsmedel*, hafva väl under åren 1864—66 i medeltal uppgått till 4,400 R:dr, men anses dock denna ovissa inkomst ej böra beräknas högre än vid de båda senaste Riksdagarne eller till

3,000: —

22:o *Extra medel och uppbörder* hafva, med afdrag af Stubböresmedlen, hvilka intill år 1867 här upptagits, utgjort under åren 1864—66 i medeltal 76,376 R:dr. Härifrån bör likväl nu ytterligare afräknas den redan under *Räntan* härofvän

Transport R:dr 15,551,117: 50.

Transport 15,551,117: 50.

upptagna ersättning, som för upphörd arbetsskyldighet erlägges af åtskilliga hemman i Christianstads län, hvarefter af nyssberörda medeltal återstår 69,027 R:dr.

Sedan i fråga om de bland Statsverkets ordinarie inkomster hittills upptagna *Intressemedel*, hvilka till hufvudsakligaste delen utgjorts af från Riksgäldskontoret till Statskontoret utgående ränta efter 5 procent å den enligt beslut vid 1834—35 årens Riksdag till förstnämnda kontor öfverlemnade s. k. Lappmarks Ecclesiastik-fonden, Riksdagens år 1867 församlade Revisorer anmärkt, att berörda ränteutbetalning syntes lämpligen kunna upphöra såsom innefattande blott en öfverflödigg åtgärd i afseende å medlens fram- och återremitterande emellan Embetsverken, så har 1868 års Riksdag, instämmande i den åsigt, som legat till grund för Revisorernas berörda framställning, uti underdånig skrifvelse den 12 Maj nämnda år anhållit, det Kongl. Maj:t tacktes hos nu församlade Riksdag föreslå åtgärder, ledande dertill, att syftemålet med Revisorernas framställning blefve vunnet. Häröfver har Kongl. Maj:t hört Statskontoret, som uti underdånigt utlåtande den 30 Juli nästlidna år, jemte meddelande af åtskilliga upplysningar om tillkomsten af omförmälda räntebetalning, för hvilka i härvid bilagde protokoll för Finans-ärenden den 5 innevarande månad närmare redogöres, tillika tillstyrkt bifall till Revisorernas förslag, helst följden deraf endast skulle blifva, att Statsfyllnadssunman komme att ökas med ett ifrågavarande ränta motsvarande belopp, hvaremot ett konto i räkenskaperna kunde försvinna samt en lefvererings- och uppbördsåtgärd emellan de särskilda embetsverken undvikas; Och föreslår Kongl. Maj:t, enligt Statskontorets hemställan, att den Riksgäldskontoret åliggande skyldighet att å ofvannämnda fond till Statskontoret erlägga ränta må upphöra, och att i sammanhang dermed hela Inkomsttiteln *Intressemedel* må uteslutas samt återstående delen af derunder hittills upptagna inkomster i stället ingå bland *Extra medel och uppbörder*.

De intressemedel, som i följd häraf, derest förslaget bifalles, böra under nu förevarande titel upptagas, hafva under åren 1864—66 i medeltal uppgått till..... R:dr 408, så att, om dertill lägges ofvannämnda belopp 69,027,

uppkommer en summa af 69,435,

Transport 15,551,117: 50.

men i anseende till föränderligheten af ifrågavarande inkomst,	Transport 15,551,117: 50.
anser Kongl. Maj:t densamma böra till något lägre belopp upptagas och, för vinnande jemväl af jemn slutsumma å inkomsterna i allmänhet, beräknas till	65,182: 50.
Summa Ordinarie inkomster R:dr	15,616,300: —

Extraordinarie inkomster,

hvilka jemlikt 60 § i Regeringsformen utgå såsom bevillning, äro:

A) *Tullmedlen*, hvilka beräknades vid 1868 års Riksdag till 13,000,000 R:dr. Dessa medel hafva dock, oaktadt nu gällande förhöjda tullsatser för de viktigaste kassaartiklarne, kaffe, socker och tobak, beslutats först under år 1867, uppgått:

år 1865 till	13,999,556 R:dr
och » 1866 »	13,214,937 »

så att, ehuru beloppet under år 1867 nedgått till 12,785,579, medeltalet för de nämnda tre åren likväl varit 13,333,357 R:dr. Men dertill kommer nu att, under de 11 första månaderna af 1868 förevarande inkomst utgjort 13,358,713 R:dr, och sålunda för hela året sannolikt uppgått till åtminstone 14,500,000 R:dr, hvarföre Kongl. Maj:t anser tillräckligt skäl förefinnas för att här, likasom vid 1867 års Riksdag skett, beräkna denna inkomst till..... 14,000,000: —

B) *Postmedlen* hafva under åren 1864—66 i medeltal utgjort 2,259,198 R:dr om året, och beräknas derföre här likasom vid senaste Riksdag till ..... 2,250,000: —

C) *Stämpelpappersmedlen*, hvilka vid 1867 års Riksdag beräknades till 1,500,000 R:dr, hafva utgjort:

år 1865	R:dr 1,405,727.
» 1866	» 1,340,086
och » 1867 omkring	» 1,337,000,
eller i medeltal	» 1,360,938.

Och anser Kongl. Maj:t denna inkomst böra nu beräknas till samma belopp, som vid senaste Riksdag derför upptogs, eller..... 1,300,000: —

D) *Bränvinstillverkningsafgiften*. Under åren 1865 och 1866, då denna afgift erlades med endast 60 öre per kanna, har densamma dock uppgått:

1865 till	10,069,645 R:dr
och 1866 »	9,283,534 »

Transport 17,550,000: —

Transport 17,550,000: —

Sedermera har uti tillverkningen inträdt en icke obetydlig minskning, så att, oaktadt afgiften från och med senare hälften af 1867 varit förhöjd till 70 öre per kanna, inkomsten deraf likväl icke utgjort mera än

1867 omkring.....	R:dr 8,030,000
och 1868 ».....	» 7,119,000.

Af uppgifter från Bränvinskontrollbyrån inhemtas, att tillverkningen utgjort:

under förra hälften af 1867.....	6,417,612 kannor
» » » » 1868	2,737,751 »
under senare hälften af 1867.....	5,798,172 kannor
» » » » 1868 circa ..	7,417,913 »

Den inträffade minskningen i tillverkningen har således egentligen egt rum under senare hälften af 1867 och förra hälften af 1868 samt kan följaktligen tillskrifvas förstnämnda års helt och hållet felslagna potatisskörd, jemte de äfven i öfrigt ogynnsamma förhållanderna under samma år.

Men då under den föregående tiden från och med 1857 till och med 1866 bränvinstillverkningen icke något år understigit 14,000,000 kannor, under det densamma deremot uppgått 1863 till 16,215,103 kannor och 1865 till 16,768,250 kannor, så synes den minskning deri, som 1867 och 1868 till följd af dessa års särskilda förhållanden inträffat, icke berättiga till antagandet att under år 1870 tillverkningen skall komma att nedgå under 14,000,000 kannor; Och anser Kongl. Maj:t densamma alltså kunna för sistnämnda år, likasom för 1869 skett, beräknas till 14,000,000 kannor, deraf afgiften efter 70 öre per kanna utgör

9,800,000: —

Summa Extraordinarie inkomster R:dr 27,350,000: —

Om efter tilläggande af de Ordinarie inkomsterna ..... 15,616,300: —

hela det sammanlagda beloppet..... 42,966,300: —
 jemföres med de vid senaste Riksdag för nu innevarande år påräknade:

Ordinarie inkomster.....	R:dr 15,260,270.
Extraordinarie inkomster.....	» 26,350,000.
	41,610,270: —

så finnes beräkningen af Statsverkets inkomster nu utvisa en
 tillökning af..... 1,356,030: —

Kongl. Maj:t öfvergår nu till en framställning af de utgifter, som under de särskilda Hufvudtitlarne funnits nödiga; Och kommer dervid såsom vanligt att under hvarje hufvudtitel upptagas först de anslag, som äro af stadigvarande natur, och derefter, när anledning dertill förefinnes, sådana till Hufvudtiteln hänförliga utgifter, hvilka äro af mera tillfällig och öfvergående beskaffenhet.

Första Hufvudtiteln,

innefattande Kongl. Hof- och Slottsstaterna, upptager för närvarande de förra till	R:dr 1,293,900
samt de senare till	» 123,100
	tillsammans R:dr 1,417,000.

Och föreslår Kongl. Maj:t häruti icke någon förändring.

Andra Hufvudtiteln,

innefattande anslagen till Justitie-Departementet.

Nu gällande Riksstat upptager för detta Departement:

Penningar..... R:mt R:dr 2,348,196: 11.

Indelta räntor, enligt markegång, förslagsvis
beräknade till ..... » » 5,903: 89.

Summa R:mt R:dr 2,354,100: —

I öfverensstämmelse med de beslut, som uti bilagda Utdrag af det inför Kongl. Maj:t i Stats-Rådet den 5 innevarande månad förda protokoll omför-
mål原因, föreslår Kongl. Maj:t i afseende å regleringen af denna Hufvudtitel en-
dast följande förändringar:

Krigs-Hofrätten.

att, under förutsättning att nuvarande Notarie- och två Kanslistbefatt-
ningar samt en Vaktmästaresyssla varda, i den mån innehafvarne af dessa tje-
ster derifrån afgå, indragna, såsom ordinarie anslag åt Krigs-Hofrätten bevil-
jas, för

Krigs-Hofrätts-Rådet, lön	R:dr R:mt 4,500.
Sekreteraren, lön	» » 2,500.
renskrifningsarfvode	» » 800.

Transport R:dr R:mt 7,800.

	Transport R:dr R:mt	7,800.
Krigs-Fiskalen, lön	» »	2,500.
renskrifningsarfvode	» »	200.
En Vaktmästare, lön	» »	600.
åt e. o. tjenstemän och vaktbetjente, såsom grati- fikation	» »	150.
Summa R:dr R:mt		11,250.

Då likväl hinder för denna lönereglerings genomförande för närvarande möter deraf, att Notarien och Kanslisterna samt såväl Hofrättens Väbel som Vaktmästaren ännu i tjensten qvarstå, och, så länge detta förhållande fortfar, den begärda förhöjningen i Krigshofrättsrådets, Sekreterarens och Krigsfiskalens löneförmåner icke torde böra utgå, äskar Kongl. Maj:t, att skillnaden emellan den föreslagna staten 11,250 R:dr och den nu gällande, 12,555 R:dr 50 öre, utom ljuspenningar, eller 1,305 R:dr 50 öre, måtte särskildt anvisas att tillsvidare utgå, i den mån som erfordras för att hvar och en af Hofrättens civila embets- och tjenstemän må varda bibehållen vid nu innehafvande löneförmåner, och med vilkor, att, derest nuvarande Notarie eller Kanslister eller någondera af Vaktmästarne skulle komma att från tjensten afgå, Kongl. Maj:t må ega att af de för dessa befattningar anslagna lönebelopp bevilja förbättring i Krigshofrättsrådets, Sekreterarens och Krigsfiskalens samt den qvarvarande Vaktmästarens lönevilkor, dock ej till högre belopp än att hvar deras löneinkomster sammanräknade icke öfverstiga de för en hvar af dem nu föreslagna löneförmåner.

Anslaget till fångars vård och underhåll,

nemligen den del af detta anslag, hvilken, såsom "bestämdt anslag", omfattar aflöningen till vissa Fångvårdens embets- och tjenstemän samt betjente:

att det på Fångvårdsstyrelsens stat åt Extra Notarien för Revisionsärenden anslagna arfvode af 620 R:dr måtte indragas;

att likaledes det för en Predikant vid Kronohäktet i Alingsås upptagna arfvode af 250 R:dr ur staten afföres;

att aflöningen för nedannämnde Fångpredikanter, hvilkas aflöning i nu gällande stat är upptagen till sammanräknadt 6,475 R:dr, måtte bestämmas till efterskrifna belopp, nemligen:

<i>för Pastorn å Långholmen,</i>		
å Straffängelsets stat	R:dr 1,400: —	
å Kronohäktets »	» 600: —	2,000: —
		Transport R:dr 2,000: —

		Transport R:dr 2,000: —
<i>För Pastorn i Malmö,</i>		
å Straff-fängelsets stat	.....	R:dr 1,400: —
å Länsfängelsets	»	» 600: — 2,000: —

<i>För Predikanten i Warberg,</i>		
å Straff-fängelsets stat	.....	R:dr 1,200: —
å Kronohäktets	»	» 400: — 1,600: —

<i>För Predikanten i Carlskrona,</i>		
å Straff-fängelsets stat	.....	R:dr 1,000: —
å Länsfängelsets	»	» 600: — 1,600: —
Summa R:mt R:dr		7,200: —

samt att för det nya Kronohäktet i Hudiksvall måtte å ordinarie aflö-
ningsstaten uppföras för

1 Direktör, lön	.....	R:dr 1,300: —
1 Predikant, arfvode	.....	» 450: — 1,750: —

*Anslaget till ersättning åt personer, menigheter eller allmänna inrättningar
för dem genom nya Strafflagens införande frångångna bötesandelar:*

Att detta förslagsanslag, som vid sistförflutna Riksdag bestämdes till 160,000 R:dr, måtte jemväl för nästa statsregleringsperiod anvisas, men till nedsatt belopp af 120,000 R:dr, under enahanda vilkor, som för innevarande statsregleringsperiod blifvit vid ifrågavarande anslag fästade, dock med förklarande dels att ersättning för mistade bötesandelar icke vidare kommer att utgå till härader, fattigvårdsstyrelser, kyrkor och städer, hvad dessa sistnämnda angår, såvidt rättigheten till dylik ersättning ej grundar sig på särskilda privilegier eller före nya Straff-lagens tillkomst gifna resolutioner, dels ock att, derest definitiv reglering af Skogsstaten blifver af Riksdagen och Kongl. Maj:t före nästa statsregleringsperiod fastställd, ifrågavarande slags ersättning jemväl kommer att upphöra för Skogsplanteringskassan från och med år 1870 och för tjenstebefattningar vid Skogsstaten med nuvarande innehafvares afgång eller tillträdande af så stor löneförhöjning, som motsvarar den ersättning, de hittills uppburit.

Härjemte föreslår Kongl. Maj:t, att för jemnande af Hufvudtitelns slutsumma förslagsanslaget till skrifnaterialier och expenser, ved m. m., som i nu gällande Riksstat är upptaget till 23,939 R:dr 52 öre, må nedsättas till 23,934 R:dr 52 öre.

De på Andra Hufvudtiteln äskade förhöjningar i anslag utgöra således	R:dr	1,605: —
hvilka med tillägg af Hufvudtitelns nuvarande slutsumma	»	2,354,100: —
uppgå till	R:dr	2,355,705: —
Men då derifrån dragas de föreslagna nedsättningarna dels i förslagsanslaget till ersättning för mistade bötesandelar.....	R:dr	40,000: —
och dels i förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. .... »		5: —
eller tillhopa	R:dr	40,005: —
kommer Hufvudtitelns slutsumma för nästa statsreglering att utgöra	R:dr	2,315,700: —

Dessutom äskar Kongl. Maj:t, under återopande af förenämnda Protokoll öfver Justitie-Departementsärenden:

a) att till uppförande i staden Westervik af ett nytt kronohäkte, afsedt jemväl till stadshäkte för nämnda stad, med 54 celler och nödiga ekonomilokaler, beräknadt att kosta 95,000 R:dr, måtte anvisas, att under år 1870 utgå, 50,000 R:dr; äfvensom att ett af Westerviks stadsfullmäktige erbjudet årligt byggnadsbidrag af 100 R:dr måtte få föras anslaget för vård och underhåll af läns- och kronohäkten tillgodo, och att en för Kronans räkning, till anläggande af ett fängelse i Wimmerby, derstädes inköpt tomt måtte få försäljas och det därför inflytande belopp ingå till de för cellfångelsers uppförande anvisade medel; samt

b) att ett *förslags-anslag* af 20,000 R:dr måtte anvisas för att användas till bestridande dels af kostnader för utarbetande af förslag till ny utsökningslag och till beredande af andra lagförslag, som blifvit af Riksdagen begärda och ej kunna inom Justitie-Departementet utan särskildt biträde utarbetas, och dels af adjunktionsarfvoden och andra kostnader, som kunna erfordras, i händelse Kongl. Maj:t skulle förordna, att under nästa år en eller flera af Rikets Hofrätter må förstärkas med en division utöfver det å stat uppförda antal.

Hufvudsummorna å denna hufvudtitel skulle i följd häraf blifva:		
för ständiga utgifter.....	R:dr R:mt	2,315,700: —
deraf förslags-anslag R:dr 1,301,939: 52.		
för tillfälliga utgifter	»	70,000: —

Tredje Hufvudtiteln,

innefattande anslagen till Utrikes-Departementet.

De för detta Departement för innevarande år bestämda anslag utgöra sammanlagdt 457,950 R:dr R:mt.

På grund af hvad uti statsrådsprotokollet öfver Utrikes-Departements-ärenden för den 5 i denna månad blifvit anfördt, finner Kongl. Maj:t sig höra föreslå,

att nedannämnda särskilda anslag, motsvarande ungefärliga $\frac{1}{2}$ af hela det belopp, som för ombesörjandet af de Förenade Rikenas diplomatiska angelägenheter ansetts erforderligt, måtte varda af Riksdagen anvisade att mot nu gällande redovisnings-skyldighet och på samma villkor för dessa anslags användande, som hittills varit bestämda, under nu instundande statsregleringsperiod till Utrikes-Departementet utgå, nemligen:

Statsministern för Utrikes-Ärendena	24,000: —
Departementets expedition.....	25,500: —
Ministerstaten	340,500: —
Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	50,000: —

eller tillsammans R:dr R:mt 440,000: —

samt att till Tredje Hufvudtiteln vidare måtte på de i ofvannämnda Statsrådsprotokoll uppgifna villkor från Handels- och Sjöfartsfonden öfverflyttas Sveriges bidrag till de Förenade Rikenas gemensamma Konsulsfond 160,000 R:dr R:mt, motsvarande $\frac{1}{4}$ af det samfällda belopp, som för närvarande utgår för detta ändamål, äfvensom 7,000 R:dr R:mt till underhåll af Svenska Kro- nans hus i Konstantinopel och Tanger och Svenska kyrkan i London.
Slutsumman å denna Hufvudtitel skulle i följd häraf blifva R:dr R:mt 607,000.

Fjerde Hufvudtiteln,

innefattande anslagen till Landtförsvars-Departementet.

Under denna hufvudtitel finnes, enligt nu gällande riksstat, för de årliga eller ständiga utgifterna anvisadt:

penningar	6,894,660: 69.
indelta räntor enligt markegång på förslag	2,099,830: 11.
indelt spanmål på förslag 125,955 kubikfot 9 kannor à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.....	264,507: 39.
oindelt spanmål 128,096 kubikfot 1 kanna, förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.....	269,001: 81.

Tillhopa R:dr R:mt 9,528,000: —

I öfverensstämmelse med de beslut, som innefattas i här bilagda protokoll öfver Landtförsvares-ärenden, hållet inför Kongl. Maj:t uti Statsrådet den 5 innevarande månad, vill Kongl. Maj:t, beträffande regleringen af utgifterna under denna hufvudtitel för år 1870, till Riksdagen afgifva följande förslag:

Landtförsvares-Departementet.

Kommendants-staten. Sedan Kongl. Maj:t under den 21 nästlidne November i Näder beslutit, att Kommendantsbeställningarne så väl å NyElfsborg som ock i Landskrona, Helsingborg och Ystad skola, så fort sådant låter sig verkställas, indragas, föreslår Kongl. Maj:t, att anslaget till Kommendants-staten, hvilket anslag för närvarande utgör ..... R:dr 14,297: — må minskas med de för ofvannämnda Kommendantsbefattningar nu utgående arfvodesbelopp och skrifmaterialieanslag, tillhopa utgörande ..... » 2,580: —

hvarigenom anslaget till Kommendants-staten skulle från och med år 1870 komma att utgöra ..... R:dr 11,717: —

Indelta Arméen.

Kavalleri- och Infanteri-regementena. I anledning af hvad Statskontoret uti sin underdåniga berättelse af den 18 nästlidna November, angående Statsverkets tillstånd och förvaltning, beträffande Fjerde Hufvudtiteln anmält, föreslår Kongl. Maj:t:

att, — dels såsom ersättning åt Jemtlands Häst- och Fältjägare-corpser för s. k. indelningsbrist i Jemtland, dels såsom vederlag för åtskilliga, jemlikt Kammarkollegii Kungörelse den 9 Oktober 1857 och Kongl. Kungörelsen den 30 December 1863 vid vissa regementen och corpser afskrifna indelta injöl- och sågqvarnsräntor —, under ifrågavarande statsanslag må, efter afdrag af vid 1867 års Riksdag för högt beräknad ersättning för afskrifna dylika räntor vid Westgöta regemente, uppföras:

penningar	R:dr 181: 39.
oindelt spannmål 929 kubikfot 9 kannor, i värde motsvarande à 2	
R:dr 10 öre kubikfoten	1,952: 79.

Tillhopa R:dr 2,134: 18. samt

att de under anslaget nu uppförda indelta räntor, utgörande 2,099,830 R:dr 11 öre, må minskas med värdet af förenämnda afskrifna räntor, och således upptagas till 2,097,695 R:dr 93 öre.

Vidare och i anledning af väckt fråga om ersättning till Ryttmästarebostället vid Skånska Hussar-regementet Mölleröds kungsgård, för en bostället

tillhörig, till följd af den s. k. Finjasjöns sänkning utrifven vattenmjölqvarn jemte ålfiske, vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att under förenämnda anslag till indelta Kavalleri- och Infanteri-regementena uppföra ett penningebelopp af .....

R:dr 413: 84.

för att, såsom godtgörelse för de, genom berörda sjösänkning, för bostället förlorade qvarn- och fiske-rättigheter, årligen utgå och, så länge bostället är till indelningshafvare vid Skånska Hussar-regementet upplåtet, vederbörande löntagare i behörig ordning tillhandakomma, emot det, att de bostället nu såsom afgäld för omförmälda förlust tillkommande 189 kubikfot spannmål, $\frac{2}{3}$ råg, $\frac{2}{3}$ korn och $\frac{1}{4}$ hafra, jemte 40 R:dr i penningar må af vederbörande Fögderitjenstemän, enligt af Kammarkollegium i utslag den 17 December 1863 fastställd fördelning, debiteras, uppbäras och redovisas lika med Kronans räntor för att i sammanhang med dem till Statsverket ingå.

Genom hvad sålunda i afseende å anslaget till indelta Kavalleri- och Infanteri-regementena föreslagits skulle detta anslag komma att utgöra:

penningar	410,163: 25.
indelta räntor, enligt markegång på förslag	2,097,695: 93.
indelt spannmål på förslag 125,955,9 kubikfot, utgörande i värde.....	264,507: 39.
oindelt dito dito 16,792,3 dito	35,263: 83.

Summa R:dr R:mt 2,807,630: 40.

Löneförbättringar vid indelta arméen. Kongl. Maj:t föreslår, att det för nämnda ändamål under flera föregående år och äfven för år 1869 anvisade anslag af 100,000 R:dr må jemväl för år 1870 få med oförändradt belopp utgå och enligt förut meddelade föreskrifter användas.

Indelta arméens vapenöfningar. Enär, till följd af hvad Kongl. Maj:t vid förra Riksdagen beslutit, utgifterna för Wermlands Fältjägare-regementes möten hädanefter skola bestridas från statsanslaget till Indelta arméens vapenöfningar, föreslår Kongl. Maj:t, att ifrågavarande anslag för framtiden må benämnas: "Indelta arméens och Wermlands Fältjägare-regementes vapenöfningar".

Derjemte och sedan Kongl. Maj:t under den 31 nästlidna December, vid pröfning af uppgjordt förslag rörande Försvärs-väsendets till lands ordnande, beslutit föreslå Riksdagen en förändrad organisation af Underbefälsskolorna vid indelta arméen,

Transport R:dr 413: 84.

Transport R:dr
att med år 1870 träda i verket, samt denna förändrade organi-
sation, derest den af Riksdagen antages, kommer att medföra en
tillökning i utgifterna för nämnda skolor af 39,611 R:dr 60 öre,
vill Kongl. Maj:t nu af Riksdagen äska anvisandet af nämnda till-
ökningsbelopp.....
att tilläggas nuvarande anslaget för Indelta arméens vapenöfning-
gar, hvarigenom detta anslag, som redan bestrider kostnaderna
för nuvarande Underbefälsskolorna, skulle komma att, med ofvan-
nämnda förändrade benämning, från det i nu gällande Riksstat
upptagna beloppet 884,000 R:dr 48 öre förhöjas till 923,612:
R:dr 8 öre.

413: 84.

39,611: 60.

Värfvade Arméen.

Fortifikationen. I afseende å anslaget till Fortifikationen vill
Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen, att, för tillvägabringande af för-
höjning till 10,000 R:dr af det i nu gällande Riksstat med endast
7,500 R:dr under "Fortifikationen" upptagna reservationsanslag till
praktiska öfningar, det under rubrik: "penningar", i Fortifikatio-
nens anslag ingående belopp, 166,120 R:dr 11 öre må med.....
förhöjas till 168,620 R:dr 11 öre, hvarigenom anslagets slutsumma,
som i 1869 års Riksstat finnes utförd med 172,803 R:dr 78 öre,
skulle komma att utgöra 175,303 R:dr 78 öre.

2,500: —

I sammanhang härmed och enär ifrågavarande för Fortifi-
kationens praktiska öfningar anvisade anslag, hvarifrån kostnaden
för fourageringen af för Pontonierbataljonen anskaffade tre be-
fälshästar hittills varit bestridd, icke egentligen är för dylika ut-
gifter afsedt, vill Kongl. Maj:t begära Riksdagens medgifvande,
att berörda tre hästars underhåll må för framtiden bestridas från
det för utgifter af sådan art bestämda anslaget till fouragering
af Artilleriets och Pontonier-bataljonens samt värfvade Kavalle-
riets hästar.

Om till de sålunda här förut till uppförande å Fjerde Huf-
vudtiteln begärda anslagstillökningar lägges, för jemnande af de-
ras blifvande slutsumma, ett belopp af.....

54: 56.

hvarmed förslagsanslaget till skrifnaterialier och expenser m. m.
för Landtförsvars-Departementets Kansliexpedition, nu bestämdt
till 2,830 R:dr 12 öre, lämpligen kunde förhöjas, skulle tillökning-
garne uti nämnda hufvudtitels ordinarie anslag komma att uppgå
till sammanlagdt.....

42,580 —

Transport R:dr 42,580: —

	Transport R:dr	42,580: —
Då från denna tillökningssumma drages det belopp, hvar- med anslaget till Kommendants-staten föreslagits att nedsättas, eller		2,580: —
kommer verkliga tillökningen å Fjerde Hufvudtitelns anslag att uppgå till		40,000: —
och då detta belopp tillägges hufvudtitelns nuvarande slutsumma		9,528,000: —
höjes denna derigenom till		9,568,000: —

Beträffande härefter de Landtförsvarets behof, för hvilka *tillfälliga eller extra* anslag erfordras, finner Kongl. Maj:t, på grund af hvad i förut åberopade Statsrådsprotokoll öfver Landtförsvars-ärenden för den 5 innevarande månad blifvit utredt och upplyst om hvart och ett af nedannämnda föremål, hvartill medel behöfva dels för 1869 och dels för år 1870 anvisas, Sig föranlåten af Riksdagen äska beviljandet af följande extra anslag:

a) för år 1870.

1:o. Artilleri-behof.

Till anskaffning af artilleri-materiel	30,000: —	
» anskaffning af nya och förändring af äldre in- fanterigevär	524,000: —	
» kopparpatroner	120,000: —	674,000: —
med rättighet för Kongl. Maj:t, att efter omständigheterna öka och minska de för infanterigevär och kopparpatroner beräknade anslagsbelopp, under vilkor att sunman af dessa anslag ej öfver- skrides;		

hvarjemte Kongl. Maj:t begär Riksdagens medgifvande, att det vid 1865—1866 samt 1867 års Riksdagar beviljade extra anslag till positions- och belägrings-artilleri med tillhopa 73,500 R:dr må i stället få användas till anskaffning af grofva kanoner för befästningarne vid Fredriksborgssundet.

2:o. Fortifikations-behof.

Till fortsättande af arbetena vid Carlsborgs fästning	100,000: —	
» befästningsarbetena vid Oxdjupet eller Fredriks- borgssundet	117,400: —	
» skansen å Vestra Hästholmen	24,000: —	241,400: —
	Transport R:dr	915,400: —

	Transport R:dr	915,400: —
<i>3:o. Beklädnads-behof.</i>		
Till underhåll af Beväringsmanskapets beklädnad		189,000: —
<i>4:o. Topografiska corpsens arbeten.</i>		
Till fortsättande af dessa arbeten		60,000: —
<i>5:o. Officerares anställande i utländsk krigstjenst.</i>		
Till understöd åt Officerare, som vunnit dylik anställning		9,000: —
<i>6:o. De frivilliga Skarpskytteföreningarne.</i>		
Till Skarpskytteväsendets befrämjande		90,000: —
att, efter Kongl. Maj:ts bepröfvande, användas dels till priser vid större skjuttäflingsfester, dels till utdelning åt Skarpskytteföreningarne, dels ock för andra ändamål, egnade för Skarpskytteväsendets befrämjande, såsom skjutbanors inrättande m. m.		
Summa extra anslag för år 1870, R:dr		1,263,400: —

b). För år 1869.

Fortifikations-behof.

Till arbeten vid Carlsborgs fästning, utöfver dertill redan anvä- sade medel	60,000: —
» skansbyggnaden å Vestra Hästholmen	54,000: —
<hr/>	
Tillhopa R:nt R:dr	114,000: —

I afseende å sistnämnda två anslag begär Kongl. Maj:t, att Riksdagens beslut må meddelas så tidigt, att något hinder för arbetenas behöriga och oafbrutna gång ej, i brist af medel, må uppstå.

I öfrigt vill Kongl. Maj:t dels gifva Riksdagen tillkänna, att, enligt hvad Direktionen öfver Arméens Pensionskassa i underdånighet annålt, det i enlighet med 24 punkten 4 mom. af Kongl. Brevet den 17 Augusti 1834, rörande ackordens amortering vid så väl värfvade som indelta Arméen, för befrämjande af ackordsregleringen å Riksgäldskontoret anvisade årliga kreditiv af 150,000 R:dr icke vidare är för dermed afsedda ändamål behöfligt, dels ock af Riksdagen begära, att den behållning å extra anslaget för arrestlokaler vid Indelta arméen, som vid innevarande års utgång kan förefinnas, måtte få öfverföras till anslaget för Indelta arméens vapenöfningar, hvarifrån i sådant fall kostnaderna

för arreststraffets tillämpning vid indelta arméen skulle för framtiden bestridas utan att extra anslag dertill vidare må behöfva anvisas.

Hufvudsummorna af de till Fjerde Hufvudtiteln eller Landtförsvaret hörande anslag skulle, i följd af hvad nu föreslagits, komma att utgöra:

för år 1870

till utgifter på ordinarie stat	9,568,000: —
deraf förslagsanslag 1,127,384,68.	
till extra ordinarie behof	1,263,400: —
Summa R:mt R:dr	10,831,400: —
samt	

för år 1869.

Extra anslag	R:mt R:dr 114,000: —
--------------------	----------------------

Femte Hufvudtiteln,

innefattande anslagen för Sjöförsvars-Departementet.

Enligt nu gällande Riksstat finnes på denna Hufvudtitel till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

i penningar	R:dr 3,757,084: 91.
» indelta räntor, efter markegång, på förslag	81,422: 79.
» oindelt spaninål, 59,663 kubikfot, förslagsvis à 2 R:dr 10 öre	
kubikfoten	125,292: 30,
tillhopa R:mt R:dr	3,963,800: —

I enlighet med de beslut, som innefattas uti närlagda, den 5 innevarande månad inför Kongl. Maj:t uti Statsrådet förda protokoll öfver Sjöförsvarsärenden vill Kongl. Maj:t nu, beträffande regleringen af utgifterna under Femte Hufvudtiteln, framställa följande förslag:

Materielen.

Då, såsom nyssberörda protokoll utvisar, de för fonden till krigsfartygs byggnad år 1870 påräkneliga tillgångar icke blifva tillräckliga för de nybyggnadsarbeten, hvilka nämnda år måste utföras, utan särskildt tillskott dertill bör beredas, föreslår Kongl. Maj:t, att i sådant afseende må, i stället för extra anslag, få användas de öfverskott, som under åren 1867 och 1868, till ett sam-

manlagdt belopp af omkring 180,000 R:dr, uppstått på statsinkomsttiteln: "Fyr- och båkmedel" och funnits kunna för Lots- och Fyrinrättningens behof und- varas, så framt hädanefter berörda statsinkomst i sin helhet göres under hvarje löpande år för inrättningen tillgänglig.

Diverse anslag.

Under förutsättning, att Kongl. Maj:ts längre fram förekommande förslag om upphörande af nu på tullmedlen anvisade årliga förslagsanslag till Handels- och Sjöfartsfonden, emot det att de från denna fond till fyllande af åtskilliga statsbehof årligen utgående belopp varda på Riksstaten under vederbörliga huf- vudtitlar uppförda, vinner Riksdagens bifall, begär Kongl. Maj:t, att de bland dessa belopp, som afse Sjöförsvarets behof, eller:

för sjöexpeditioner till handelns skyddande.....	R:dr 150,000: —
» Sjökartekontorets verksamhet	» 60,000: —
» lifräddningsanstalterna på Rikets kuster	» 10,000: —

tillhopa R:mt R:dr 220,000: —

måtte på Femte Hufvudtiteln under förestående rubrik upptagas på sätt i of- vanåberopade protokoll öfver Sjöförsvars-ärenden finnes närmare angifvet.

Handeln.

Med framställning derom, att det under denna rubrik uppförda reserva- tionsanslag till *Lots- och Fyrinrättningen med dertill hörande personal* må till följd af här ofvan föreslagna förhöjning i beräkningen af inkomsttiteln "*Fyr- och båkmedel*" förhöjas från nuvarande beloppet 600,460 R:dr till 650,460 R:dr, begär Kongl. Maj:t tillika Riksdagens medgifvande, att öfverskotten å berörda inkomsttitel må fortfarande såsom hittills få för det med ifrågavarande anslag afsedda ändamål användas.

Om till Femte Hufvudtiteln nuvarande slutsumma..... R:dr 3,963,800: —
läggas här förut ifrågasatta anslag till sjöexpeditioner, sjökartek-
kontoret och lifräddningsanstalterna på Rikets kuster med
tillhopa..... 220,000: —

äfvensom den föreslagna förhöjningen i anslaget till "*Lots- och
Fyrinrättningen*" ..... 50,000: —

kommer Hufvudtiteln slutsumma att uppgå till..... 4,233,800: —
deraf på förslagsanslagen belöpa 187,356 R:dr 70 öre.

För öfrigt och under hänvisande till de framställningar om nedannämnda behof, som uti merberörda protokoll af den 5 innevarande Januari förekomma, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att, såsom extra anslag för Sjöför- svaret, för år 1870 anvisa:

till anskaffning af 4 st. grofva kanoner af kraftigaste slaget... R:dr	80,000: —
» » af 1,000 st. fullt tidsenliga gevär	38,000: —
» fortsatta försök med undervattensminor	10,000: —
<hr/>	
tillhopa R:mt R:dr	128,000: —

Slutligen fäster Kongl. Maj:ts Riksdagens uppmärksamhet på den under Nionde Hufvudtiteln förekommande framställning om uppförande på samma hufvudtitel för år 1870, såsom extra anslag, af följande tvänne kreditiv, nemligen:

För att fortfarande ej mindre sätta Amiralitets-Krigsmanskassan i stånd att till de Sjöförsvarets embets- och tjenstemän samt betjente, som söka afsked, genast utgifva pensioner enligt de för Kassan nu gällande pensioneringsgrunder, än äfven utgöra tillgång till de dem tillförsäkrade fyllnadspensioners utbetalande	72,000: —
samt för upprätthållande af den Sjöförsvarets afskedade gemenskap förunnade förbättrade pensionering	40,000: —
<hr/>	
tillhopa R:mt R:dr	112,000: —

med Direktionen öfver nämnda Kassa lemnad rättighet att å berörda kreditiv under loppet af år 1870 lyfta hvad för omförmälda behof blifver erforderligt, sedan styrkt blifvit, i hvad mån de för innevarande år beviljade enahanda kreditiv för pensioneringen åtgått, dock att hvad under sistnämnda år icke för ändamålet erfordrats, må för 1870 års pensionering i mån af behof användas; hvarjemte Kongl. Maj:ts begär Riksdagens medgifvande, att till förstberörda pensionering äfven få använda de besparingar, som möjligen kunna uppkomma på det å Femte Hufvudtiteln upptagna anslag till Flottans gamla Reservstat.

Sjette Hufvudtiteln,

innefattande anslagen för Civil-Departementet.

Nu gällande Riksstat upptager för denna hufvudtitel:

Penningar	7,855,800: 57.
Indelta räntor, enligt markegång förslagsvis beräknade till	197,864: 67.
Indelt spanmål 5,908 kubikfot 4 kannor efter 2 Riksdaler 10 öre kubikfoten	12,407: 54.
Oindelt spanmål 9,727 kubikfot 2 kannor efter 2 Riksdaler 10 öre kubikfoten	20,427: 12.
<hr/>	
Tillhopa R:mt R:dr	8,086,500: —

Enligt närlagda, den 5 innevarande månad öfver civilärenden förda protokoll, föreslår Kongl. Maj:t följande förändringar i de under nedannämnda rubriker å denna hufvudtitel uppförda anslag, nemligen:

1:o. *Departementets Expedition:*

att, såsom arfvode åt ett biträde vid de kommunala ärendenas beredning och expedierande, ett extra anslag fortfarande anvisas med ..... 1,800: —

2:o. *Landtmäteristaten:*

att, sedan en Ingeniörstjenst vid General-Landtmäterikontoret blifvit indragen, detta anslag nedsattes med 1,800 R:dr till 95,500 R:dr.

3:o. *Rikets Ekonomiska Karteverk:*

att, utöfver det för karteverket å ordinarie stat uppförda belopp, 6,000 R:dr, anvisas ett extra anslag af 20,000 R:dr för arbetena i Norrbottens län och 40,000 R:dr för arbetena i öfriga delar af riket eller tillsammans ..... 60,000: —

4:o. *Landsstaterna i länen:*

dels att den under Landträntmästarens i Göteborgs och Bohus län lön inbegripna oindelta spannmål, 504 kubikfot, jemlikt Kongl. Brefvet den 9 Nov. 1860 till Statsverket indrages och ett mot denna spannmål svarande kontant belopp å Riksstaten uppföres efter det statspris, som gällde då indragningen beslutades, eller 2 R:dr kubikfoten, med ..... 1,008: —

dels att för afskrifna qvarnräntor å Riksstaten uppföras följande ersättningsbelopp uti oindelt spannmål, nemligen:

för Landshöfdingen i Södermanlands län ..... 126 kub.f.

» Landshöfdingen i Kronobergs län ..... 1 » 9 k:r,

tillsammans 127 kub.f. 9 k:r,

med ett värde efter 2 R:dr 10 öre kubikfoten, af 268: 59,

men att de indelta räntorne under förevarande anslagstitel minskas med ett lika belopp eller 268 R:dr 59 öre;

dels ock att åt innehafvaren af Länsmansbostället Lundby Stommen i Skaraborgs län anvisas ersättning för mistad nyttjanderätt till jord, som från nämnda boställe exproprierats, med ..... 27: —

Transport R:mt R:dr ..... 1,303: 59.

Transport R:mt R:dr 1,303: 59.

5:o. *Statens jernvägstrafik:*

att, för bestridandet af 1870 års omkostnader vid jernvägs-
trafiken beräknas ett förslagsanslag stort 4,300,000 att af trafik-
medlen utgå, och att det i nu gällande riksstat för ändamålet
upptagna belopp alltså ökas med..... 157,000: —

6:o. *Skiften och afvittringar:*

att, för storskiftes- och afvittrings-arbetenas fullföljande un-
der år 1870 anvisas, utöfver det ordinarie till 63,000 R:dr upp-
gående anslaget, ett extra anslag till belopp af R:dr 120,000: —

7:o. *Undervisningsanstalter för jordbruket och
landtmannanäringar:*

att Riksdagen för sin del medgifver, att de till mejeriskolor
anvisade medel, 6,000 R:dr, må, der så finnes ändamålsenligt, an-
vändas till mejerielevers undervisande vid enskilda mejerier.

8:o. *Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landt-
mannanäringar:*

att följande vid sista Riksdag för innevarande år beviljade
extra anslag måtte äfven för år 1870 anvisas, nemligen:

a) till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten för hus-
djur, redskap, maskiner samt ladugårdsprodukter, sädesslag och
andra jordbruksalster ..... R:dr 6,000: —

b) till prisbelöningar vid täflingsmöten med göd-
boskap, smör, ost, fläsk och kött å de orter, der det
kan finnas tjenligast dem anställa, och der Hushåll-
ningssällskapen vilja förena sig om sammanskott af
medel till dessa utställningar..... 3,000: —

c) till understöd åt personer af mankönet, som
genomgå fullständig lärokurs i boskaps uppfödande,
skötsel och mjölkning, m. m. .... 2,000: —

d) till Svenska Trädgårdsföreningen..... 4,500: —
emot enahanda villkor, som för åtnjutande af dylikt
anslag vid förra Riksdagen blefvo bestämda; och

Transport R:mt R:dr 15,500: — 158,303: 59.

	Transport R:mt R:dr 15,500: —	158,303: 59.
e) för fortsättande af de geologiska undersökningarne och för utgifvande af derpå grundade kartor.....	R:dr 60,000: —	
	tillhopa R:dr 75,500: —	

9:o. *Undervisningsanstalter för bergsbruk och slöjder:*

dels att å ordinarie stat uppföres icke allenast den del af anslaget till Teknologiska institutet, hvilken för närvarande finnes endast provisoriskt å Riksstaten upptagen utan äfven den vid Riksdagen 1865—1866 institutet tillförsäkrade anslagstillökning, som ännu icke blifvit anvisad och hvilken från och med år 1870 erfordras eller ..... 4,100: —
 så att hela anslaget blifver 75,000 R:dr.

dels att utaf det belopp, 58,900 R:dr, som vid sista Riksdag för Stockholms Slöjdskola, utöfver det ordinarie till 15,000 R:dr uppgående anslaget, å Riksstaten provisoriskt uppfördes, måtte få bibehållas 46,500 R:dr jemte de vid innevarande års slut befintliga till 11,000 R:dr beräknade besparingar å anslagen för föregående år, i följd hvaraf det nu å Riksstaten uppförda belopp minskas med 12,400 R:dr, dels ock att såsom bidrag till den i samband med Tekniska skolan i Borås stående väfskolas underhåll för år 1870 anvisas ett extra anslag af ..... 3,000: —

10:o *Fiskerinäringens understöd:*

att detta anslag förhöjes från 16,100 R:dr till 17,600 R:dr med ..... 1,500: —

11:o. *Ersättning till Sala bergslag för förlust genom vissa räntors förvandling:*

dels att ersättning anvisas för afskrifna räntor af mjöl- och sågqvarnar med följande belopp:

penningar	R:dr 2: —	
68 kubikfot 2 kannor oindelt spanmål å 2 R:dr 10 öre		
kubikfoten	143: 22.	145: 22.

men att de indelta räntorna med ett motsvarande belopp minskas,

dels ock att förevarande anslagsrubrik må förändras till "Ersättning till Sala bergslag för förlust genom vissa räntors förvandling eller afskrifning".

Transport R:dr 164,048: 81.

Transport R:dr 164,048: 81.

12:o. Handels- och sjöfartsfonden:

att, derest Riksdagen lemnar sitt bifall till särskildt nådig proposition om upphörandet af det under denna rubrik hittills uppförda anslag, 750,000 R:dr, samma rubrik må ur Riksstaten utgå, och en ny rubrik "Karantänsinrättningen på Käsö" i stället uppföras, under hvilken anvisas ett förslagsanslag att i mån af behof utgå med högst

18,500: —

13:o. Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

att, för jemnande af Hufvudtitelns slutsumma, detta anslag ökas med

23: 40.

Beträffande alla öfriga i nu gällande Riksstat uppförda anslag, äskar Kongl. Maj:t, att de måtte bibehållas oförändrade.

De belopp, Kongl. Maj:t här ofvan å ordinarie stat begärt, utgöra tillhopa

182,572: 21.

Om härtill lägges nu gällande Riksstats slutsumma

8,086,500: —

men från den genom berörda sammanläggning erhållna summa ... 8,269,072: 21.
afdragas här ofvan af Kongl. Maj:t föreslagne nedsättningar af ordinarie anslag, nemligen:

under rubriken Landtmäteristaten 1,800: —

» » Landsstaterna i länen:

dels 504 kub.fot spanmål

å 2 R:dr 10 öre 1,058: 40.

dels afskrifna räntor 268: 59. 1,326: 99.

» » Undervisningsanstalter för bergsbruk och slöjder 12,400: —

» » Ersättning till Sala bergslag för förlust genom vissa räntors förvandling 145: 22.

» » Handels- och sjöfartsfonden 750,000: — 765,672: 21.

så erhålles det belopp R:dr 7,503,400: —
hvar till Sjetta Hufvudtiteln, enligt Kongl. Maj:ts förslag, skulle uppgå, hvilket belopp, jemfördt med slutsumman i nu gällande stat, visar, att anslagen under sagda hufvudtitel skulle minskas med 583,100 R:dr R:mt.

De inom limien förda belopp, hvilka Kongl. Maj:t i sammanhang med regleringen af de ordinarie anslagen här ofvan äskat såsom extra anslag äro:

under rubriken Departementets Expedition	1,800: —
» » Rikets Ekonomiska karteverk	60,000: —
» » Skiften och afvittringar	120,000: —
» » Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landt- mannanäringar	75,500: —
» » Undervisningsanstalter för bergsbruk och slöjder	3,000: —
Härförutan begär Kongl. Maj:t, att nedannämnda vid flera föregående Riksdagar beviljade extra anslag måtte äfven för år 1870 anvisas, nemligen	
1:o till aflöning åt Styrelsen för allmänna väg- och vatten- byggnader samt dess tjenstebiträden så väl i hufvudstaden som i landsorten	32,800: —
2:o till undersökningar och expenser för allmänna arbeten	30,000: —
3:o till arfvoden för Ingeniörselevers undervisande vid krigs- högskolan	3,000: —
och 4:o till resestipendier för medlemmar af väg- och vatten- byggnadscorpsen, som under utrikes resor studera andra länders allmänna arbeten	2,000: —
Hvad angår anslag till allmänna arbeten äskar Kongl. Maj:t: dels att till fortsättning af nedannämnda arbetsföretag, för hvilka statsbidrag vid föregående Riksdagar beviljats men icke till fulla beloppet anvisats, nu må anslås medel att utgå år 1870 till följande belopp, nemligen:	
a) till väganläggning från Ramsele sockengräns genom Fjellsjö och Bodums socknar till Tåsjö kyrkoby i Westernorr- lands län	11,250: —
b) till anläggning af väg mellan Bolmens strand och Wies- landa jernvägsstation i Kronobergs län	41,666: 67.
c) till Kinda båtled eller kanal- och slussanläggningar mellan Linköping och sjön Rengen i Östergötlands län, anslag R:dr 32,500 län..... » 32,500	65,000: —
d) till rensningar för sänkning af Lidaåns vattenyta i Skara- horgs och Elfsborgs län	10,000: —
e) till Bergsforssens rensning i Umeelf	2,000: —
dels att fonder anslås och ställas till Kongl. Maj:ts dispo- sition för följande ändamål:	
1:o för anläggning af nya samt förbättring eller omlägg- ning af backiga eller eljest mindre goda vägar till belopp af	150,000: —
Transport R:dr	608,016: 67.

Transport R:dr	608,016: 67.
2:o för understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensningar af åar och farleder, till belopp af	20,000: —
3:o för sådana utdikningar och aftappningar i Norrbottens, Westerbottens, Westernorrlands, Jemtlands, Gefleborgs och Stora Kopparbergs län samt Elfdals, Fryksdals, Jösse och Nordmarks härader i Wermlands län, som hufvudsakligen afse att förminska frostländigheten, till belopp af	60,000: —
och 4:o för att genom låneunderstöd befrämja utdikningar och aftappningar af sankta trakter och sjöar för beredande af odlingsföretag inom Rikets mellersta och sydliga län, till belopp af	50,000: —
Och anser Kongl. Maj:t, att nu gällande föreskrifter om så väl villkoren för erhållande af statsbidrag till allmänna arbeten, som kontrollen å arbetsföretagens utförande enligt fastställda planer böra bibehållas.	
Vidare föreslår Kongl. Maj:t, i fråga om Statens jernvägsbyggnader:	
dels att, för fortsättning år 1870 af jernvägsarbetena mellan Carlstad och Arvika, anslås	3,100,000: —
dels att utaf medel, som genom en i ofvannämnda statsrådsprotokoll beskrifven, förändrad riktning af Nordvestra stambanan ansetts kunna besparas å den för sagda stambana beräknade anläggningskostnad, måtte för uppförande af stationshus jemte banhall för sammanbindningsbanan genom Stockholm enligt nytt förslag, som uti statsrådsprotokollet är omförmäldt, beviljas	300,000: —
varande under vilkor, att Riksdagen samtycker till hvad sålunda rörande medel till byggandet af stationshus och banhall blifvit föreslaget, af Kongl. Maj:t förklaradt, att 300,000 R:dr redan under loppet af innevarande år må för samma ändamål utgå från Handels- och sjöfartsfonden.	
dels ock att till Kongl. Maj:t måtte varda öfverlemnadt, att vid jernvägsarbetenas utförande närmare bestämma de orter, som statsbana eller bandel, hvartill anslag varder beviljadt, skall genomgå, dels de ställen, den bör anlöpa, samt att Kongl. Maj:t må af byggnadsanslaget använda hvad som erfordras till anställande af undersökningar med afseende å framtida fortsättande af stambanorna inom de trakter, der Kongl. Maj:t kan finna skäligt att låta dylika undersökningar anställa, dock att till detta ändamål icke användes mer än högst 25,000 R:dr.	
De extra anslag, Kongl. Maj:t för tillfälliga behof nu äskat, utgöra tillhoppa	4,138,016: 67.

Sjunde Hufvudtiteln.

innefattande anslagen för Finans-Departementet, hvilka anslag i nu gällande Riksstat utgöra:

Penningar	6,334,096: 39.
Indelta räntor, förslagsvis beräknade enligt markegång	22,974: 21.
Indelt spanmål, 391 kubikfot, värda à 2 R:dr 10 öre kubikfoten	821: 10.
Oindelt spanmål, 623 kubikfot, efter samma värderingsgrund	1,308: 30.
<hr/>	
Tillsammans R:dr 6,359,200: —	

Enligt de beslut, som innefattas i härvid bilagda utdrag af det inför Kongl. Maj:t den 5 innevarande månad förda protokoll öfver Finansärenden, vill Kongl. Maj:t, i fråga om reglering af anslagen under Sjunde Hufvudtiteln framställa följande förslag, nemligen:

1:o.

att, sedan dels inkomsten af Postmedlen häröfvan blifvit beräknad till 2,250,000 R:dr, dels ock Kongl. Maj:t, för Dess del, vid pröfning af Postverkets utgiftsstater för år 1870, hvilka komma att underställas jemväl Riksdagens ompröfvande, fastställt slutsumman å berörda stater till enahanda belopp, i öfverensstämmelse dermed ock det under förevarande hufvudtitel uppförda kontanta anslag, *förslagsvis* beräknadt att af Postmedlen direkte utgå till *Postverket*, må bestämmas till 2,250,000 R:dr och således bibehållas vid samma belopp, hvarmed detsamma i Riksstaten för innevarande år finnes uppfördt.

2:o.

att, vidkommande *Tullverket*, hvars utgiftsstater för år 1870 äfvenledes komma att framläggas till granskning af Riksdagen, det till nämnda verk direkte af tullmedlen utgående *förslagsanslaget* måtte bestämmas till samma belopp, 1,997,000 R:dr, hvartill nyssberörda utgiftsstaters slutsumma blifvit af Kongl. Maj:t, för Dess del, fastställd eller till 3,000 R:dr mindre än nu finnes å Riksstaten därför anvisadt.

3:o.

att från de under anslaget till *Jägeristaten* uppförda indelta räntor afdragas de så beskaffade räntor till belopp af 41 R:dr, som häröfvan vid beräkningen af inkomstiteln *Räntan* blifvit af der uppgifvet skäl uteslutna, att anslagets kontanta del minskas med beloppet af en derå uppkommen lönebesparing 6 R:dr 24 öre och att derefter återstoden af anslaget från Sjunde Hufvudtiteln förflyttas för att, på sätt härnedan under Nionde Hufvudtiteln kommer

att närmare uppgifvas, sammanläggas med anslaget till Allmänna Indragningsstaten.

4:o.

att under vilkor, *dels* att till Riksdagens disposition öfverlemnas såväl Skogsplanteringskassan som Christianstads läns Flygsandsplanteringsfond och Ekplanteringsfonden, alla tre sådana de efter afslutande af 1869 års räkenskaper befinnas och med förbindelse för Riksdagen att från och med år 1870 öfvertaga utbetalningen af då återstående pensioner och arfvoden, som nu till belopp af 4,835 R:dr äro vissa f. d. Skogsstatstjenstemän och betjente från Skogsplanteringskassan och Ekplanteringsfonden tillförsäkrade, *dels* att för framtiden upphörer det till *Skogsplanteringskassan* nu utgående *förslagsanslag*, hvilket i Riksstaten för år 1869 upptages till 24,428 R:dr, men, i händelse det kommer att i Riksstaten qvarstå, nu bör genom omföring hit af ofvannämnda å anslaget till Jägeristaten uppkomna lönebesparing och genom tillägg af ersättning för åtskilliga förut till Jägeristaten anslagna, numera indragna indelta räntor ökas till 25,080 R:dr 50 öre, *dels* ock att *skogsmedlen*, som häröfvan under de ordinarie statsinkomsterna vilkorligen beräknats, bland dessa inkomster definitivt upptagas, Riksdagen, till hvars pröfning kommer att framläggas af Kongl. Maj:t för Dess del gillade nya aflöningsstater för Skogsstyrelsen, Skogsstaten och Skogsläroverken, ville, till bestridande såväl af de utgifter, hvilka utöfver den beräknade afkastningen af skogsstatspersonalens boställen, skulle af berörda aflöningsstater påkallas, som af de för Statens skogsväsende i öfrigt erforderliga kostnader, anslå under Sjunde Hufvudtiteln ett belopp af 353,878 R:dr 6 öre och medgifva, att detta anslag, med intagande deribland af de nu till anslaget för Skogsplanteringskassan hörande indelta räntor, finge i Riksstaten uppföras på följande sätt:

Skogsväsendet (af kontanta beloppet 90,000 R:dr *Reservationsanslag*):

Penningar	352,978: 6.
Indelta räntor, enligt markegång, på förslag.....	900: —

Summa R:dr 353,878: 6.

och

5:o.

att, sedan Kongl. Maj:t, med ändring af 20 § i 1864 års Jagtstadga förordnat, att efter utgången af Maj månad innevarande år några belöningar för dödande af roffoglar eller andra rofdjur än björn, varg, lo och järf icke vidare skola utbetalas, det för dylika belöningar under hufvudtiteln uppförda *förslagsanslag* må från 50,000 R:dr, hvartill anslaget i nuvarande Riksstat upptages, nedsättas till 12,000 R:dr.

Föröfrigt föreslår Kongl. Maj:t icke rörande de ordinarie anslag, hvilka i nu gällande Riksstat äro å Sjunde Hufvudtiteln uppförda någon annan ändring

än att, för vinnande af jemnt tal i hufvudtiteln slutsumma, *förslagsanslaget* till *skrifmaterialier och expenser*, ved m. m. minskas med 15 R:dr 62 öre till 18,580 R:dr 79 öre.

Sammanställes nu Hufvudtiteln nuvarande ordinarie anslagssumma med de af Kongl. Maj:t härofvän gjorda, till dess ökande eller minskande förändrande förslag, så visar sig det resultat, att nämnda summa R:dr 6,359 200: — komme att *ökas* med det nya anslaget till Skogsväsendet ..... 353,878: 6.

Säger R:dr 6,713,078: 6.

men deremot att *minskas* genom nedannämnda anslags nedläggande med följande belopp, nemligen:

Anslaget till Tullverket	3,000: —	
» till belöningar för rofdjurs dödande	38,000: —	
» till skrifmaterialier och expenser m. m.	15: 62.	
äfvensom genom uteslutande i sin helhet af anslagen:		
till Jägeristaten	834: 44.	
och till Skogsplanteringskassan	24,428: —	66,278: 6.
så att den nya slutsumman komme att blifva		6,646,800: —

Dessutom föreslår Kongl. Maj:t enligt beslut, som vidare omförmålas i bilagda protokollsutdrag rörande Finansärenden, dels den 13 nästlidna November och dels ofvannämnda den 5 innevarande månad, att såsom tillfälliga anslag för år 1870 må under denna hufvudtitel anvisas:

1. Till arfvoden åt Jordebokskontorets tjenstemän	24,700: —
2. » bestridande af utgifter för kolonien S:t Barthelemy, <i>förslagsanslag</i>	25,000: —
3. » fortsättande af landshöfdingeresidensbyggnaden i Carlstad	50,000: —
4. » fortsättande af f. d. Ridderstolpeska egendomens ombyggnad	13,000: —
Summa R:dr 112,700: —	

Attande Hufvudtiteln.

innefattande anslagen för Ecklesiastik-Departementet, hvilka enligt nu gällande Riksstat utgöra:

Penningar	3,308,814: 24.
Indelta räntor, efter förslagsvis beräknadt markegångspris...	258,954: 59.
Indelt spanmål, 519,699 kubikfot 7 kannor, efter ett värde af 2 R:dr 10 öre för kubikfot	1,091,369: 37.
Oindelt spanmål, 26,458 kubikfot, efter samma värde	55,561: 80.
tillsammans R:dr 4,714,700: —	

Kongl. Maj:t, som, enligt hvad bilagda utdrag af Statsrådsprotokollet öfver Ecklesiastikärenden för den 5 innevarande Januari utvisar, i nedannämnda delar funnit förändrade bestämmelser erfordras rörande de under ifrågavarande hufvudtitel uppförda anslag, vill i sådant afseende föreslå, beträffande

1:o. Elementarläroverken.

att till aflöning, efter gällande grunder, för elementarläroverkens Rektorer, Lektorer, Adjunkter och Kolleger äfvensom för de vid de fullständiga läroverken anställde öfningslärare må, utöfver det nuvarande anslaget, beviljas ..... 16,000: —

att såsom ersättning för ett från Gefle stadskassa tillförene utgående, i staten beräknadt bidrag till Rektorns vid dervarande Elementarläroverk aflöning, hvilket bidrag nu mera upphört, anslås motsvarande belopp ..... 40: —

2:o. Folkundervisningen:

att anslaget för folkskoleväsendets utveckling och förbättring, hvars belopp nu utgör 150,000 R:dr, ökas med ..... 10,000: —

3:o. Sundhetskollegium med Medicinalstaten:

att det för Farmaceutiska Institutet beviljade anslag, 6,875 R:dr, må fortfarande med samma belopp och på enahanda villkor som hittills utgå.

4:o. Fria Konsternas Akademi:

att såsom understöd för den Skandinaviska Konstnärsföreningen i Rom uppföres å Akademiens för de Fria Konsterna stat och ställes till Kongl. Maj:ts disposition ett årligt anslag af ..... 600: —

5:o. Hospitalers och lasaretters underhåll:

att till godtgörelse för en till Malmö hospital anslagen, nu mera afskrifven, qvarnränta anvisas ..... 1: 87.
med hvilket belopp deremot de under detta anslag i nu gällande Riksstat upptagna indelta räntor böra förminskas.

6:o. Kyrkors underhåll:

att såsom vin- och byggnadssäd för Östersunds stads kyrka anvisas ett kronotiondeanslag af 60 kubikfot korn, efter ofvan uppgifna värde, motsvarande ..... 126: —

Transport R:dr 26,767: 87.

Transport R:dr	26,767: 87.
att till höjande af vin- och byggnadssåden för Jörns församlings kyrka till 18 kubikfot 9 kannor anslås 13 kubikfot 5 kannor korn, enligt nyssnämnda beräkningsgrund utgörande i penningar	28: 35.
samt att till ersättning för qvarnräntor, Norrköpings stads kyrka förut anslagna, men nu mera afskrifna, må utgå	191: 43.
börande samma belopp i stället afräknas från de under detta anslag uppförda indelta räntor.	

De nu äskade förhöjningar i anslag utgöra således	26,987: 65.
eller, efter afdrag af den här ofvan föreslagna ersättningen för afskrifna qvarnräntor, hvilka finnas i den nu gällande Riksstaten beräknade	193: 30.

---

en summa af tillhopa R:dr 26,794: 35.

Om dertill lägges nuvarande beloppet af samtliga anslagen under Åttonde hufvudtiteln, 4,714,700 R:dr, hvilka anslag Kongl. Maj:t anser böra bibehållas utan annan förändring, än här ofvan föreslagits, och med iakttagande att, för jemnande af slutsumman, anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. ökas med R:dr 5: 65, eller till 16,854 R:dr 6 öre, och sålunda här utföres R:dr 4,714,705: 65.

komma denna hufvudtitels anslag för ständiga behof att uppgå till R:dr 4,741,500: —

För nedan omförmälda tillfälliga behof, hänförliga till samma hufvudtitel, vill Kongl. Maj:t af Riksdagen äska följande anslag att utgå under år 1870, nemligen:

1:o för biträde vid handläggningen i Ecklesiastik-Departementet af ärenden rörande löneregleringen för presterskapet i Riket	3,000: —
2:o till förbättring af de svagast aflönade Komministrars, Kapellpredikanter samt Pastorats- och Socken-Adjunkters lönevilkor	10,000: —
3:o till understöd för sådana församlingar, som ej förmå till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina Folkskolelärare	20,000: —
för undervisning i trädgårdsskötsel vid Folkskolelärareseminarier	4,500: —
	24,500: —

hvarjemte Kongl. Maj:t föreslår, att möjligen uppkommande besparingar å dessa två anslag till folkundervisningen må få användas för densamma tillhörande ändamål;

Transport R:dr 37,500: —

	Transport R:dr	37,500: —
4:o	till löneförbättring för Sundhetskollégii ordförande samt embets- och tjenstemän jemte kollégii förste vaktinästare	8,050: —
5:o	till understöd för den Medico-pneumatiska anstalten i Stockholm, under förut stadgade villkor	2,000: —
6:o	såsom bidrag till fullbordande af ett sjukhem för personer i Helsingland, behäftade med sjukdomen spetälska, samt deras skötsel och vård	5,800: —
7:o	för hospitalsvården	120,000: —
8:o	till arfvode och resekostnadsersättning åt en Antiqvitetssintendent	3,500: —
	till runstenars uppsökande och aftecknande samt teckningarnes utgifvande	1,500: —
	till undersökning af fäderneslandets fornlemningar och upprättande af förteckningar öfver sådana	2,000: —
	till utgifvande af planchverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i Statens Historiska museum samt svenska sigill från medeltiden	2,000: —
	till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under Vitterhets- Historie- och Antiqvitets-akademien ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjente vid samlingarnes offentliga förevisning	4,000: —
9:o	för tillsyn och vård om Lifruskammarens samlingar	600: —
10:o	till understöd för fortsatt utgifvande af arbetet "Svenska språkets lagar"	1,500: —
11:o	till c. o. Professoren C. G. Malinström för fullbordande af ett historiskt arbete	2,500: —
	Utgörande de för tillfälliga utgifter under denna hufvudtitel behöfliga medel tillhoppa	R:dr 190,950: —

Nionde Hufvudtiteln.

innefattande Pensions- och Indragningsstaterna, upptager i nuvarande Riksstat för den förra eller

Pensionsstaten.

Penningar	508,068: 98.
Oindelt spanmål, 24,713 kubikfot 3 kannor, efter 2 R:dr 10 öre kubikfoten	51,897: 93.
Tillsammans R:dr	559,966: 91.

I afseende härå föreslår Kongl. Maj:t:

dels, enligt härvid bilagda Protokollsutdrag öfver *Finans*-ärenden, att, sedan numera verkliga beloppet af den ersättning, som tillkommer *Invalidhusfonden* för derifrån till Statsverket indragna räntor och arrenden, funnits böra utgöra i penningar: 3,239 R:dr 16 öre och i spanmål 11,040 kubikfot 7,5 kannor råg, 12,839 kubikfot 6,5 kannor korn samt 1,434 kubikfot 8 kannor hafra eller tillhopa 25,315 kubikfot 2 kannor spanmål, det för nämnda fond nu å Riksstaten uppförda *förslagsanslag* 37,710 R.dr må derifrån uteslutas och för samma fond i stället uppföras vanligt anslag med:

Penningar	3,239: 16.
25,315 kubikfot 2 kannor oindelt spanmål, med ett förslagsvärde, å 2 R:dr 10 öre kubikfoten, af.....	53,161: 92.

eller tillsammans 56,401: 8.

dels ock, enligt bilagda Protokollsutdrag öfver *Civil*-ärenden: att, i händelse Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts förslag om upphörande af det under Sjette Hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Handels- och Sjöfartsfonden emot det att åtskilliga hittills från nämnda fond utgående utgifter blifva af Riksdagen till utbetalning öfvertagna, det bland dessa utgifter inbegripna från Handels- och Sjöfartsfonden till *Handelsflottans pensionsanstalt* utgående årliga anslag af 50,000 R:dr må upptagas under Nionde Hufvudtiteln på det sätt, att det för berörda pensionsanstalt redan nu under hufvudtiteln uppförda *reservationsanslag* å 24,000 R:dr, hvilket är anvisadt att direkte utgå från tullmedlen, i Riksstaten för år 1870 uppföres med ett till 74,000 R:dr förhöjdt belopp.

Och kommer härigenom *Pensionsstaten*, hvars slutsumma nu är 559,966 R:dr 91 öre, att i stället sluta på ett belopp af 628,657 R.dr 99 öre.

Beträffande dernäst

Allmänna Indragningsstaten,

hvarunder finnes i nuvarande Riksstat uppfördt,

Penningar	759,427: 11.
Indelta räntor, enligt markegång på förslag.....	1,849. 74.
Indelt spanmål, 45 kubikfot, efter 2 R:dr 10 öre kubikfoten.....	94: 50.
Oindelt spanmål, 19 kubikfot 4 kannor efter samma värderingsgrund	40: 74.
tillsammans R:dr	761,412: 9.

vill Kongl. Maj:t föreslå:

1:o. Enligt bilagda Protokollsutdrag öfver *Justitie*-ärenden:

a) att Notarien i Krigshofrätten *Sven Adolf Theodor Schöldberg* samt Kanslisterna i samma Hofrätt *Justus Christofer von Lindecreutz* och *Axel Fredrik Lil-*

jenstolpe från 1870 års början må varda öfverflyttade på Allmänna Indragningsstaten med åtnjutande under deras återstående lifstid af årlig pension till belopp motsvarande deras i Krigshofrätten egande löneinkomster eller för *Schöldberg* 1,341 R:dr 60 öre samt för *Lindecreutz* och *Liljenstolpe* hvardera 792 R:dr 90 öre;

b) att ersättning för biträde och andra kostnader vid utgifningen af *Sveriges gamla lagar* jemte lexikon deröfver, hvarmed Professorn, Doktor *C. J. Schlyter* är sysselsatt, må å Allmänna Indragningsstaten jemväl för nästkommande Statsreglering uppföras med ett årligt belopp af 900 R:dr, att af utgifvaren uppbäras emot redovisning i vanlig ordning;

c) att Vakt knekten vid Läns cellfängelset i Wexiö *Sven Gustaf Pettersson* må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från berörda Vakt knekts befattning, å Allmänna Indragningsstaten uppbära en årlig pension för sin återstående lifstid, till belopp af 400 R:dr R:mt;

d) att Vakt knekten vid Straff-fängelset i Warberg *Bengt Christiansson Qvist* må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från nämnda Vakt knekts beställning, för sin återstående lifstid å Allmänna Indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp af 300 R:dr R:mt;

e) att Vakt knekten vid Länsfängelset i Carlstad *Jan Olsson* må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från berörda Vakt knekts befattning, å Allmänna Indragningsstaten uppbära en årlig pension för sin återstående lifstid till belopp af 400 R:dr R:mt;

f) att Förste Vakt knekten vid Kronohäktet i Warberg *Carl Gustaf Forssman* må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från Förste Vakt knekts befattningen, för sin återstående lifstid å Allmänna Indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp af 310 R:dr R:mt;

g) att Förre Fängelsedirektören *Gustaf Sundström* må uppföras å Allmänna Indragningsstaten till åtnjutande från och med år 1869 och under sin återstående lifstid af årlig pension till belopp af 800 R:dr R:mt; samt

h) att Sergeanten vid inre bevakningen vid Straff- och Arbetsfängelset å Långholmen *Bengt Melin* må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från sin nu innehafvande befattning, å Allmänna Indragningsstaten uppbära en årlig pension för sin återstående lifstid till belopp af 400 R:dr R:mt.

2:o. Enligt bilagda Protokollsutdrag öfver *Landförsvars*-ärenden:

a) att Andre Majoren vid Lifregementets Hussarcorps m. m. *Carl Thom Adlercreutz*, som vid afsked är berättigad till 750 R:dr pension från Arméens Pensionskassa, må vid afgång ur krigstjensten komma derjemte i åtnjutande af 1,250 R:dr pension på Allmänna Indragningsstaten eller tillhopa 2,000 R:dr pension, hvilken med 850 R:dr understiger hans nu innehafvande lön, enligt 1833 års normalstat;

b) att Kommendanten å Carlsborgs fästning, Majoren m. m. *Nils Fredrik Bergenstråle* må med månaden näst efter den, i hvilken han erhåller entledigande från Kommendantsbefattningen å Carlsborgs fästning, på Allmänna Indragningsstaten uppföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension af 1,500 R:dr, motsvarande det arfvode, han nu på Kommendantsstaten uppbär;

c) att Utredningsförvaltaren vid Arméens förråd i Göteborg, Fältkamerraren m. m. *Otto Johan Hafström* må med månaden näst efter den, i hvilken han afgår från sin befattning såsom Utredningsförvaltare vid Göteborgs Utredningsförråd, på Allmänna Indragningsstaten uppföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension, stor 1,500 R:dr, motsvarande det med omförmälda befattning nu förenade arfvode:

d) att Regementsläkaren vid Norra Skånska Infanteriregementet, Fältläkaren m. m. *Zacharias Fredrik Agathon Stenkulas* enka, *Hedvig Maria Borg* må beviljas en årlig pension af 300 R:dr, att, med beräkning från och med år 1869, från Allmänna Indragningsstaten utgå;

e) att aflidne Bataljonsläkaren vid Norra Skånska Infanteriregementet *Christian Henric Anderssons* dotter *Lovisa Dorothea Andersson*, hvilkens numera afven aflidna moder, enligt Rikets Ständers medgifvande år 1858, åtnjutit 300 R:dr pension från Allmänna Indragningsstaten, må bibehållas vid hälften deraf eller 150 R:dr, att med beräkning från och med år 1869 af henne under sin återstående lifstid uppbäras; samt

f) att till understöd åt de sedan 1808 och 1809 års krig qvarlevande landtvärnsmän, som deraf äro i behof, må å Allmänna Indragningsstaten uppföras ett belopp af 20,000 R:dr.

3:o. Enligt bilagda Protokollsutdrag öfver *Civil*-ärenden:

att Läraren vid Tekniska Elementarskolan i Borås *Fredrik Eimele* må, efter uppnädd ålder af 65 år, vid afskedstagande från nämnda befattning uppföras å Allmänna Indragningsstaten till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension å 1,000 R:dr R:mt.

4:o. Enligt bilagda Protokollsutdrag öfver *Finans*-ärenden:

a) att framlidne Generallöjtnanten *Carl Fredrik Akrells* trenne ogifta döttrar *Margaretha*, *Adelaide* och *Emma Akrell* må uppföras å Allmänna Indragningsstaten till åtnjutande under sin återstående lifstid af pensioner till belopp af 200 R:dr R:mt för dem hvardera;

b) att framlidne Generaldirektören för Fängelser och Arbetsinrättningar *Claes Johan Livijns* efterlemnade tvänne ogifta döttrar *Rosa Helena* och *Edla Sofia Christina Livijn* må årligen, så länge de lefva ogifta, få å Allmänna Indragningsstaten uppbära hvardera 200 R:dr R:mt af den pension å 600 R:dr

B:ko, som på grund af beslut vid 1844 års Riksdag varit deras i nästlidna Oktober aflidna moder från nämnda stat tillagd;

c) att Öfverstelöjtnanten Jean Toussaint Charpentiers enka *Helena Christina Charpentier* född af *Klercker* må från Allmänna Indragningsstaten tilläggas en årlig pension af 400 R:dr att utgå redan från och med innevarande år;

d) att Öfverstelöjtnanten *Isaak Fredrik von Heland* må uppföras å Allmänna Indragningsstaten till åtnjutande för lifstiden af en årlig pension å 2,770 R:dr från och med månaden näst efter den, hvori han erhåller afsked från sina befattningar såsom Kameral-Intendent i Telegrafstyrelsen och Linie-Chef vid Optiska telegrafverket;

e) att Direktören vid Skogsinstitutet *G. Segerdahl* må berättigas att under sin återstående lifstid från och med månaden näst efter den, hvori afsked från Direktörsbefattningen honom beviljas, å Allmänna Indragningsstaten årligen uppbära en pension till belopp af 4,000 R:dr R:mt;

f) att, i händelse Kongl. Maj:ts häröfvan under Sjunde Hufvudtiteln vilkorligen framställda förslag om öfverlemnande till Riksdagens disposition af, bland annat, Skogsplanteringskassan och Ekeplanteringsfonden bifalles och Riksdagen följaktligen kommer att från och med år 1870 öfvertaga utbetalningen af de pensioner och arfvoden, som vissa f. d. Skogsstatstjenstemän och betjente blifvit vid erhållet afsked försäkrade att under sin återstående lifstid få från nämnda kassa och fond uppbära, berörda pensioner och arfvoden hvilka, enligt hvad bilagde Protokoll öfver finansärenden för den 5 innevarande månad närmare utvisar, nu utgöra ett belopp af tillsammans 4,835 R:dr, må uppföras att för framtiden utgå från Allmänna Indragningsstaten;

g) att, enligt hvad häröfvan under Sjunde Hufvudtiteln blifvit på förhand antydt, det å nämnda Hufvudtitel hittills uppförda anslaget till *Jägeristaten*, hvaraf, efter iakttagande af redan föreslagna afdrag, nu återstår i *penningar* 112,51 och i *indelta räntor* 674,69 eller tillsammans 787 R:dr 20 öre, må förflyttas till Nionde Hufvudtiteln och sammanläggas med anslaget till Allmänna Indragningsstaten, så att för framtiden komma att derifrån bestridas de utbetalningar, hvilka nu besörjas med förstnämnda anslag; och

h) att å Allmänna Indragningsstaten må uppföras ett belopp af 38 R:dr R:mt, hvilket, motsvarande i jemnadt tal 5 procent af den summa, som till Riksgäldskontoret influtit i ersättning för till Södra stambanan afträdd mark från utarrenderade f. Korporalsbostället N:o 1 Råken eller Räknan i Kronobergs län, blifvit arrendatorn af nämnda boställe tillerkänt att årligen under arrendetiden i Statskontoret uppbära.

5:o. Enligt bilagda Protokolls-utdrag öfver *Ecclesiastik*-ärenden:

a) att till anskaffande af originalmålningar af växter ur Sveriges Flora och till utgifvande af teckningar utaf Zoologiska föremål beviljas 1,200 R:dr

att äfven under år 1870 från Allmänna Indragningsstaten utgå till Vetenskaps-Akademiens förfogande; och

b) att Konipositören Franz Berwalds enka *Mathilda Berwald* må å Allmänna Indragningsstaten uppföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af årlig pension att med 400 R:dr utgå från och med år 1869.

Då riksmarkegångspriset å spanmål för åren 1866, 1867 och 1868 utgjort i medeltal 2 R:dr 31 öre för kubikfot, motsvarande 14 R:dr 59 öre för tunna eller 4 R:dr 9 öre utöfver det värde, 10 R:dr 50 öre för tunnan, hvar-till spanmålen vid 1841 års statsreglering beräknades, lär den lönefyllnad, hvarom, jemlikt då stadgade grunder, de embets- och tjenstenän m. fl., som före vidtagande af berörda statsreglering tillträd och ännu bibehålla löner med derunder beräknad spanmål, äro tillförsäkrade, böra af Riksdagen efter nämnda prisskillnad, 4 R:dr 9 öre för tunnan, bestämmas till utgående från Allmänna Indragningsstaten.

Vid det af Statskontoret upplysta förhållande, att beloppet af den spanmål, som inbegripes under lönerna för sådana äldre löntagare, för närvarande utgör 1,031 tunnor, erfordras således till bestridande af ifrågavarande utgift i jemnad tal en summa af 4,200 R:dr.

Enär, i händelse förslaget om öfverflyttande till Allmänna Indragningsstaten af anslaget till Jägeristaten bifalles, detta anslag kommer att lemna full tillgång till bestridande af de utgifter, som i följd af berörda öfverflyttning skulle för Indragningsstaten uppkomma, och de anvisningar å anslaget för sistnämnda stat, hvarom i öfrigt Kongl. Maj:t här förut gjort framställning, skäligen kunna antagas ungefärligen motsvaras af de besparingar i utgifter från samma stat, som uppkomma genom äldre pensionstagares afgang äfvensom derigenom, att, om, på sätt häröfvan vid Fjerde Hufvudtiteln blifvit begärtd, å anslaget till *Kavalleri- och Infanteri-Regementena* uppföres ett belopp af 157 R:dr 37 öre såsom ersättning för »Indelningsbrist i Jemtland», några utbetalningar icke vidare ifrågakomma från det för samma ändamål nu å Allmänna Indragningsstaten uppförda *förslagsanslag* å 400 R:dr B:co, hvilket alltså bör indragas, så anser Kongl. Maj:t anledning icke förefinnas att i anslaget för Allmänna Indragningsstaten, hvilket nu utgör..... R:dr 761,412: 09. men genom tillägg af återstoden å anslaget för Jägeristaten ..... 787: 20. ökas till ..... 762,199: 29. föreslå någon annan förändring än att detsamma, för vinnande af jemn slutsumma å Riksstaten i sin helhet, minskas med ..... 23: 28. till 762,176: 01.

	Transport R:dr	762,176: 01.
Lägges nu härtill beloppet af Pensionsstatsanslagen		628,657: 99.
så finnes summan af de Ordinarie anslagen under Nionde Hufvudtiteln uppgå till.....		1,390,834: —

Beträffande nu *extra* anslag under denna hufvudtitel så föreslår Kongl. Maj:t, enligt beslut, hvarom förmäles i bilagda Protokoll öfver *Landt- och Sjöförsvarsärenden*,

att det årliga bidrag från Statsverket, som erfordras för upprätthållande af Arméens Pensionskassas egen pensionering må för år 1870 få utgå till samma belopp som för innevarande å finnes anvisadt eller ..... R:dr 85,500: —

med skyldighet för Pensionskassan att till Riksgäldskontoret afstå det för året Pensionskassan tillkommande förhöjda vederlag för de till Statsverket indragna rusthållsafgifterna och under enahanda villkor i öfrigt, som hittills egt rum, eller att årsanslaget kvartalsvis utbetalas, med förbindelse för Pensionskassans Direktion att, såsnart årets räkenskaper hunnit afslutas, hos Fullmäktige i Riksgäldskontoret behörigen ådagalägga, om hela anslagssumman eller huru stor del deraf varit för ändamålet behöflig, samt att, i händelse det lyftade beloppet icke åtgått, öfverskottet återlemna;

att, i fråga om det årliga *kreditiv*, som erfordras för fortförande tillämpning af nu gällande Pensionsstater för Arméens befäl och tjenstemän den 9 Februari 1858 och den 6 November 1860, beloppet af detta kreditiv måtte för 1870 bestämmas till ..... 215,000: —

att användas till betäckande af den skillnad, som för Arméens Pensionskassa under samma år kan uppstå genom den ifrågasvarande pensioneringens tillämpning, och att utbetalas sålunda, att hälften deraf utgifves den 1 April och den andra hälften den 1 Oktober med förbindelse för Direktionen att, vid requirerande af första halfårets belopp, med afslutade räkenskaper redovisa föregående årets utgift,

samt att under förevarande Hufvudtitel må med de närmare bestämmelser, som härofvan under Femte Hufvudtiteln redan blifvit angifna, uppföras såsom extra anslag för år 1870 följande tvänne *kreditiver*, nemligen

för fortsatt tillämpning af staten för pensionering af Sjöförsvarets embets- och tjenstemän samt betjente ..... 72,000: —

Transport R:dr 372,500: —

	Transport R:dr 372,500: —
och för upprätthållande af den gemenskapen vid Sjöförsvaret	
förunnade förbättrade pensionering	40,000: —
<hr/>	
Summa extra anslag för år 1870 R:dr 412,500: —	

Derjemte föreslår Kongl. Maj:t på skäl, som upptagas i närlagde Protokoll öfver *Landtförsvarsärenden*, att till utgående i mån af behof måtte anvisas ett fyllnads-kreditiv å tillhopa 16,000 R:dr för fyllande af de brister, som kunna uppstå i 1868 och 1869 års kreditivanslag för fortfarande tillämpning af ofvan-nämnda, nu gällande pensionsstater för Arméens befäl och tjenstemän.

Då enligt härofvan gjorda beräkning *Statsverkets inkomster* för år 1870 uppgå till ..... R:dr 42,966,300: —

och *Statsverkets utgifter* för samma år, enligt hvad under de särskilda hufvudtitlarne blifvit af Kongl. Maj:t föreslaget, omfatta följande anslagssummor nemligen

Första Hufvudtiteln	Ordinarie	1,417,000: —
Andra	d:o Ordinarie	2,315,700: —
	Extra Ordinarie	70,000: —
		<hr/> 2,385,700: —
Tredje	d:o Ordinarie	607,000: —
Fjerde	d:o Ordinarie	9,568,000: —
	Extra Ordinarie	1,263,400: —
		<hr/> 10,831,400: —
Femte	d:o Ordinarie	4,233,800: —
	Extra Ordinarie	128,000: —
		<hr/> 4,361,800: —
Sjette	d:o Ordinarie	7,503,400: —
	Extra Ordinarie	738,016: —
	Jernvägsbygg-	
	nader	3,400,000: —
		<hr/> 11,641,416: —
Sjunde	d:o Ordinarie	6,646,800: —
	Extra Ordinarie	112,700: —
		<hr/> 6,759,500: —
Åttonde	d:o Ordinarie	4,741,500: —
	Extra Ordinarie	190,950: —
		<hr/> 4,932,450: —
Nionde	d:o Ordinarie	1,390,834: —
	Extra Ordinarie	412,500: —
		<hr/> 1,803,334: —

eller sammanlagdt R:dr 44,739,600: —

så erfordras alltså till betäckande af utgifterna för år 1870 en statsfyllnadssumma att från Riksgäldskontoret utgå till belopp af R:dr 1,773,300.

Dessutom har Kongl. Maj:t häröfvan äskat eller vill i särskilda Nådiga Propositioner äska följande anslag att utgå under år 1869 nemligen:

a) såsom brudgäfvä till Hennes Kongl. Höghet Prinsessan <i>Lovisa Josefine Eugenia</i> vid hennes förestående förmälning med Hans Kongl. Höghet Kronprinsen af Danmark	R:dr 196,000: —
b) till fortifikationsbehof	114,000: —
c) till betäckande af en uppkommen brist i kreditivet för nu gällande Pensionsstater för Arméens befäl	16,000: —
d) till trenne särskilda vägomläggningsarbeten i Calmar, Jönköpings och Kronobergs län	33,000: —
och e) till behöfvandes undsättning vid inträffad missväxt	340,000: —
Härtill kommer, dels att, enligt en af Statskontoret aflemnad förteckning, de utgifter till oförutsedda behof, hvilka blifvit af nämnda kontor under förskottstitel anordnade för att hos Riksdagen till ersättande anmälas, den 1 nästlidna November utgjort 58,639 R:dr 32 öre, dels ock att, likaledes enligt uppgift från Statskontoret, åtskilliga Länsstyrelser utanordnat sammanlagdt 60,159 R:dr 41 öre, som jemlikt Kongl. Brevet den 3 Februari 1860 blifvit uti Rikshufvudböckerna under förskottstitel uppförda, utgörande alltså samtliga under förskottstitel anordnade medel tillhopa	118,798: 73.
hvilket Kongl. Maj:t för de förskjutna beloppens ersättande velat härmed tillkännagifva.	

Summa R:dr 817,798: 73.

Beträffande nu *Riksgäldskontorets* inkomster och utgifter för år 1870, så finner Kongl. Maj:t desamma, enligt en af Fullmäktige uppgjord och i bilagda Protokoll för *Finans*-ärenden närmare omförmäld beräkning, men med uteslutande från inkomsterna af den ifrågavarande år till kontoret inflytande Allmänna Bevillning, hvilken anvisats för fyllande af 1869 års behof, kunna antagas komma att uppgå:

Inkomsterna till	R:dr 1,413,142: —
och Utgifterna till	9,488,921: 37.
eller med tillägg af ofvannämnda statsfyllnadssumma	1,773,300: —
	11,262,221: 37.

så att Kontorets utgifter för år 1870 med .....

öfverskjuta dess inkomster för samma år. R:dr 9,849,079: 37

Till betäckande häraf anser Kongl. Maj:t i främsta rummet böra anvisas Bankovinsten såväl för 1867 som för 1868. Då nemligen bland Kontorets utgifter för år 1870 ingår afbetalning af en kapitalskuld eller första tredjedelen

af 1867 års lån med icke mindre än 2,000,000 R:dr, och Bankens egen säkerhet icke synes påkalla, att dessa vinstmedel der qvarstanna, finner Kongl. Maj:t dem icke kunna på ett för landet fördelaktigare sätt användas än till afbetalning af nämnda skuld.

Ifrågavarande vinstmedel, hvilka för år 1867 uppgått till 1,995,647 R:dr 77 öre, men sannolikt under år 1868 icke obetydligt nedgått, torde dock kunna antagas för berörda tvänne år komma att utgöra i jemnad summa ..... 3,600,000: —

Vidare har i Fullmäktiges ofvanberörda beräkning, bland Kontorets disponibla tillgångar för år 1870, af Postverkets från äldre tid reserverade assurancesfond af räntebärande obligationer, som enligt Riksdagens af Kongl. Maj:t gillade beslut till Kontoret öfverlemnats till nominellt värde af 380,950 R:dr, upptagits endast under året inflytande räntor och kapitalinbetalningar till sammanlagdt belopp af 15,000 R:dr; men, då anledning icke förekommer, att denna fond behöfver för Postverkets räkning anlitas, åtminstone under den närmare framtiden, anser Kongl. Maj:t, att utöfver redan beräknade 15,000 R:dr lämpligen kan för Riksgäldskontorets utgifter under 1870 af berörda fond anvisas ..... 250,000: —

Hvad som erfordras till fortsättande af Statens jernvägsbyggnader under år 1870 synes Kongl. Maj:t böra genom upplåning anskaffas. Denna åsigt vinner ock stöd af representationens vid flera tillfällen uttalade mening, att hvad som till nämnda anläggningar anvisas icke bör genom beskattning fyllas. Under förutsättning, att det belopp, Kongl. Maj:t af Riksdagen uti ifrågavarande afseende äskar, varder beviljadt, skulle upplåningen denna gång omfatta ..... 3,400,000: —

hvilket belopp torde utan svårighet kunna inom landet erhållas. Genom en sådan upplåning kommer i allt fall, i anseende till merberörda skuldaafbetalning under 1870, Rikets skuld icke att vid samma års slut vara ökad med mera än 1,400,000 R:dr.

Slutligen lär den summa, som härefter för Riksgäldskontorets behof erfordras ..... 2,599,079: 37, böra fyllas genom Allmän Bevillning för år 1870, hvilken, då Bevillningen hittills funnits kunna beräknas till 2,600,000 R:dr och i medeltal för åren 1864, 1865 och 1866 i Riksgäldskontoret influtit med 2,739,000 R:dr om året, dertill lemnar tillgång utan förändring af de för sådan bevillnings utgörande nu gällande föreskrifter.

Summa R:dr 9,849,079: 37.

Sedan Kongl. Maj:t sålunda redogjort särskildt för Statsverkets och särskildt för Riksgäldskontorets ställning under år 1870, för så vidt densamma kan på förhand bedömas, anser Sig Kongl. Maj:t, för åstadkommande af en någorlunda åskådlig öfversigt öfver Statsbudgeten för år 1870 i sin helhet, nu böra sammanföra de båda verkens inkomster och utgifter uti följande

Tablå öfver 1870 års budget.

Inkomster.

Statsverkets	42,966,300: —	
Riksgäldskontorets... ..	1,413,142: —	44,379,442: —
Balans, som fylles: genom anvisande dertill		
<i>dels</i> af 1867 och 1868 årens Bankovinst	3,600,000: —	
<i>dels</i> af en del utaf den i Riksgäldskontoret		
innestående Postassuransfonden	250,000: —	
<i>dels</i> af Allmän Bevillning för 1870.....	2,599,079: 37.	
och genom upplåning af ett belopp, motsvarande		
anslaget till Statens jernvägsbyggnader.....	3,400,000: —	9,849,079: 37.
	Summa R:dr	54,228,521: 37.

Utgifter.

Statsverkets	44,739,600: —	
deribland anslag till Statens jernvägsbyggnader	3,400,000: —	
Riksgäldskontorets		9,488,921: 37.
deribland afbetalning å 1867 års lån	2,000,000: —	
	Summa R:dr	54,228,521: 37.

Vidkommande slutligen Riksgäldskontorets ställning *under år 1869*, hafva Fullmäktige upplyst, att Kontorets förväntade inkomster med tillägg af den kontanta behållning, som af Fullmäktige antagits komma att vid årets början förefinnas, skulle uppgå till .....

10,801,591: 31.
och att utgifterna för samma år kunde beräknas till .....
12,523,164: 84.
i följd hvaraf alltså utgifterna skulle öfverstiga inkomsterna
med .....
1,721,573: 53.
eller med 855,467 R:dr 10 öre mindre än vid slutet af senaste
Riksdag antogs.

Transport R:dr 1,721,573: 53.

Transport R:dr 1,721,573: 53.

Till den af Fullmäktige sålunda beräknade brist bör dock läggas ett belopp af 145,000 R:dr af de anslag till anläggning och förbättring af vägar, understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt myrutdikningar och vattenaftappningar inom de Norra länen, som vid senaste Riksdag för år 1869 beviljades, hvilket belopp Kongl. Maj:t väl lika med Fullmäktige antager komma att åtminstone till större delen utbetalas först år 1870, men dock för bedömande af huru förhållandet, sådant det nu visar sig, öfverensstämmer med beräkningen vid senaste Riksdag, anser här böra fortfarande upptagas för år 1869 145,000: —

Deremot finner Kongl. Maj:t, till följd af redan fattade nådiga beslut, att, förutom det redan af Fullmäktige utelemnade, vid 1862—3 års Riksdag beviljade anslaget till rensningsarbeten i Luleå elf 352,000 R:dr, hvilket åtminstone för närvarande icke lärer ifrågakomma att utbetalas, jemväl följande i Fullmäktiges beräkning upptagna anslagssummor kunna från 1869 års utgifter uteslutas, nemligen:

1. det vid 1859—60 års Riksdag beviljade anslag till byggnadsarbeten på den åt Stockholms Veterinärinrättning upplåtne egendom ..... 13,000: —

2. det vid 1862—3 års Riksdag beviljade anslag för tillbyggnad af det åt Riksarkivet numera upplåtne hus på Rid-darholmen ..... 72,613: 41.

3. Återstoden af det vid sistnämnda Riksdag beviljade anslag till förbättring af lönerna för vikarierande lärare vid Ele-mentarläroverken ..... 2,000: —

4. Återstoden af det vid 1865—6 års Riksdag beviljade anslag till arfvode och omkostnader för Antiquitetsinten-denten ..... 1,500: —

och 5. Återstoden af det vid 1867 års Riksdag åt sedermera afidna Thora Thers-ner beviljade anslag för fortsättning af arbetet "Fordna och närvarande Sverige" 400: — 89,513: 41.

efter hvilken summas afdragande från ofvanstående 145,000 R:dr och återstodens tilläggande till 1,721,573: 53. med ..... 55,486: 59.

Riksgäldskontorets brist vid 1869 års slut visar sig enligt
Kongl. Maj:ts beräkning uppgå till..... 1,777,060: 12.

Till betäckande häraf finnes att tillgå den Allmänna Be-
villning, som Riksdagen för år 1869 sig åtagit med ..... 2,600,000: —

och hvilken sålunda, om Riksgäldskontorets ställning för
sistnämnda år nu betraktas såsom ett afslutadt helt, lemnar ett
öfverskott af..... 822,929: 88.

till bestridande af de utgifter, uppgående till ..... 817,798: 73.
hvilka Kongl. Maj:t af Riksdagen äskar att beviljas till utgående redan under
innevarande år.

Härvid bör dock bemärkas, att, då 1869 års Allmänna Bevillning icke
inflyter förr än under första hälften af år 1870, Riksgäldskontoret måste vara
i tillfälle att förskjuta ett samma bevillning motsvarande belopp. Vål har
Riksgäldskontoret att härtill använda sitt kreditiv å Riksbanken; men då detta
hittills icke utgjort mera än högst En och en half Million Riksdaler, anser
Kongl. Maj:t det vara för ytterligare betryggande af Riksgäldskontorets kassa-
ställning under 1869 önskligt, att, i händelse Kongl. Maj:ts förslag rörande
Bankovinsten bifalles, samma vinst för år 1867 redan under innevarande år till
Riksgäldskontoret inbetalas.

Samtliga de i denna Proposition åberopade eller för öfrigt med Stats-
regleringen sammanhang egande handlingar skola Riksdagens Statsutskott till-
handahållas; Och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. Nåd och
ynnest städse välbevågen.

C A R L.

GUSTAF AF UGGLAS.

Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott Fredagen den 11 December 1868,-

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
WACHTMEISTER,

Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
EHRENHEIM,
ABELIN,
BERG,
ADLERCREUTZ.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern anmälde i underdånighet, att, enligt hvad Professorn m. m. Doktor C. J. Schlyter meddelat, Christoffers Landslag, utgörande sista bandet i Samlingen af Sveriges gamla lagar, börjat tryckas, samt att antagligt vore, det tryckningen deraf skall blifva fullbordad före 1869 års slut, men att Professorn ämnade, såsom han i slutet af företalet till Magnus Erikssons Landslag tillkännagifvit, att, om helsa och krafter stode bi, omedelbarligen därefter företaga utarbetandet af ett till hela verket hörande gemensamt lexikon öfver alla lagarne, för hvilket ändamål Professorn önskade att fortfarande få påräkna enahanda ersättning för biträde och andra kostnader vid arbetets utförande, som för närvarande till honom utginge; och då ett dylikt lexikon af bemälde utgifvares hand borde blifva af högt värde, hemställde Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, att Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att ersättning för biträde och andra kostnader vid utgifningen af Sveriges gamla lagar jemte lexikon deröfver finge å Allmänna Indragningsstaten för nästkommande statsreglering uppföras med ett årligt belopp af Niohundra Riksdaler, att af utgifvaren uppbäras emot redovisning i vanlig ordning.

Hvad Herr Justitie-Statsministern sålunda hemställt, tacktes, uppå Stats-Rådets öfrige ledamöters tillstyrkande, Hans Maj:t Konungen gilla; Och skulle detta beslut, genom note ur protokollet, Finans-Departementet meddelas, för att vid regleringen af utgifterna å Riks-statens Nionde Hufvudtitel iakttagas.

Ex protocollo
G. W. Westberg.

Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott
Fredagen den 11 December 1868,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
WACHTMEISTER,
Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
EHRENHEIM,
ABELIN,
BERG,
ADLERCREUTZ.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern anmälde i underdånighet:

En af Vaktknekten vid länsfängelset i Wexiö Sven Gustaf Pettersson i underdånighet gjord, af Fångvårds-styrelsen med underdånig skrifvelse den 28 sistlidne September insänd ansökning, att han, som genom ögonsjukdom nästan förlorat synförmågan och, vid fyllda sextio lefnadsår, hade kroppskrafterna försvagade, måtte vid sin afgång från tjensten komma i åtnjutande af pension; Varande af Styrelsen anfördt, hurusom af de vid ansökningen fogade betyg inhemtades, dels att Sökanden, som vore född den 30 Juli 1808, sedan den 13 Oktober 1851 varit såsom Vaktknekt vid länsfängelset i Wexiö anställd samt sina åligganden vid befattningen ordentligen och väl fullgjort, dels ock att han lede af obotlig ögonsjukdom och derigenom vore oförmögen att vidare bestrida sin tjenst; Och har Styrelsen, på grund deraf, i underdånighet hemställt, att Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen föreslå Pettersson, hvilken åtnjutit i lön Fyrahundra Riksdaler och i beklädnadsbidrag Fyratioåtta Riksdaler, till erhållande af årlig pension å Allmänna Indragningsskatten till ett lönen motsvarande belopp eller Fyrahundra Riksdaler Riksmünt.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern hemställde att, med afseende å hvad sålunda förekommit, Kongl. Maj:t täcktes förordna, att till näst sammanträdande Riksdag skall aflåtas nådig Proposition derom, att Vaktknekten Pettersson må berättigas

att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från vaktknektsbefattningen vid länsfängelset i Wexiö, å Allmänna Indragningsstaten uppbära en årlig pension för sin återstående lifstid till belopp af Fyrahundra Riksdaler Riksmünt.

Hvad Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern sålunda hemställt, täcktes, uppå tillstyrkan af Stats-Rådets öfrige ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; Och skulle utdrag af detta protokoll till Finans-Departementet öfverlemnas, på det att berörde framställning må vid förslaget till reglering af Nionde Hufvudtiteln iakttagas.

Ex protocollo

G. W. Westberg.

Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott
Fredagen den 11 December 1868,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
WACHTMEISTER,

Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
EHRENHEIM,
ABELIN,
BERG,
ADLERCREUTZ.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern anmälde i underdånighet Fångvårdsstyrelsens underdåniga skrifvelse den 28 sistlidne September, deruti Styrelsen anförde, att sedan Vaktknekten vid straffängelset i Warberg Bengt Christiansson Qvist från början af nästlidna år, på grund af styrkt sjukdom, åtnjutit ledighet från tjenstgöring,

samt hans helsotillstånd under tiden blifvit än vidare försämradt, så hade Direktören vid fängelset gjort framställning om Qvists anmälade till årligt underhåll; Och som Qvist, hvilken den 15 Juni 1853 blifvit såsom Vaktknekt anställd, under den tid han i denna egenskap tjenstgjort, enligt Direktörens betyg, med nit och pålitlighet sina åligganden fullgjort, samt han, enligt företedda betyg af prest och läkare samt stads-uppbörds mannen i Warberg, vid en ålder af nära 69 år befunnas för framtiden oförmögen att vaktknektstjensten förrätta samt vore i behof af understöd, har Fångvårdsstyrelsen, med anmälan att aflöningen vid nämnde tjenst utgjordes af lön Fyrahundra Riksdaler och beklädnadsbidrag Femtiotvå Riksdaler, i underdånighet hemställt, det Kongl. Maj:t tacktes hos Riksdagen föreslå Qvist till erhållande af årlig pension å Allmänna Indragningsstaten till ett lönen motsvarande belopp eller Fyrahundra Riksdaler.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern hemställde, att, med afseende å hvad sålunda förekommit och då Qvist, så vidt handlingarne utvisa, icke förr än vid 54 års ålder kommit i Statens tjenst, Kongl. Maj:t behagade förklara, att nådig Proposition till näst sammanträdande Riksdag skall aflåtas derom, att Vaktknekten Qvist må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från vakt-knektsbefattningen vid straffängelset i Warberg, för sin återstående lifstid å Allmänna Indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp af Trehundra Riksdaler Riksmünt.

Hvad Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern sålunda hemställt, tacktes, uppå tillstyrkan af Stats-Rådets öfrige ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; Och skulle utdrag af detta protokoll till Finans-Departementet öfverlemnas, på det att berörde framställning må vid förslaget till reglering af Nionde Hufvudtiteln iakttagas.

Ex protocollo

G. W. Westberg.

Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott
Thorsdagen den 31 December 1868,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
WACHTMEISTER,

Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
VON EHRENHEIM,
ABELIN,
BERG,
ADLERCREUTZ.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern anmälde i underdånighet Fångvårdsstyrelsens underdåniga skrifvelse den 11 innevarande månad, deruti, sedan Direktören vid straff- och arbetsfängelset å Långholmen till Styrelsen insändt och förordat en af Sergeanten vid nämnde fängelses inre bevakning Bengt Melin afgifven ansökning derom att, enär han utaf ålderdomssvaghet och sjuklighet vore oförmögen att fortfarande utöfva sin tjänst samt derjemte i fattiga omständigheter och ur stånd att med eget arbete sig försörja, honom måtte beredas pension för sin återstående lifstid, Styrelsen anført, hurusom af de vid ansökningen fogade vederbörliga betyg inhemtades, att Melin, som är född den 29 Oktober 1806, varit anställd i krigstjänst omkring 28½ år, samt såsom Sergeant vid ofvanberörde fängelses inre bevakning omkring 13½ år och under tjänstgöringen derstädes städse ådagalagt nit och duglighet, men numera i anseende till ålderdomssvaghet är oförmögen att vidare tjänstgöra; på grund hvaraf Styrelsen, under åberopande af de i Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Rikets åren 1862—1863 församlade Ständer upptagna grunder för pensionering af tjänstemän vid fångvården, underdånigst hemställt, att Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen föreslå, att Melin, hvilken såsom underofficer vid inre bevakningen å Långholmen uppburit i lön 600 R:dr jemte beklädnadsbidrag och servisersättning, och dessutom under de sednare åren fått sig tillagd särskild gratifikation, jemlikt Kongl. Brevet den 28 November 1865, samt vid afskedstagandet ur krigstjensten tillagts årligt underhåll

från Wadstena Krigsmanshushkassa af 24 R:dr, måtte komma i åtnjutande af en årlig pension af 400 R:dr R:mt, att under hans återstående lifstid från Allmänna Indragningsstaten utgå.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern hemställde att, med afseende å hvad sålunda förekommit, Kongl. Maj:t tacktes förordna att till näst sammanträdande Riksdag skall aflåtas nådig Proposition derom, att Sergeanten Melin må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från befattningen såsom Sergeant vid inre bevakningen å Långholmen, å Allmänna Indragningsstaten uppbära en årlig pension för sin återstående lifstid till belopp af Fyrahundra Riksdaler Riksmünt.

Hvad Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern sålunda hemställt tacktes, uppå tillstyrkan af Stats-Rådets öfrige ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; Och skulle utdrag af detta protokoll till Finans-Departementet öfverlemnas, på det att berörde framställning må vid förslaget till reglering af Nionde Hufvudtiteln iakttagas.

Ex protocollo

E. Adlerstråhle.

Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott
Thorsdagen den 31 December 1868,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
WACHTMEISTER,
Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
VON EHRENHEIM,
ABELIN,
BERG,
ADLERCREUTZ.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern anmälde i underdånighet Fångvårdsstyrelsens underdåniga skrifvelse den 18 innevarande månad, angående pension åt förre Fångelsedirektören Gustaf Sundström.

Af berörde skrifvelse med dervid fogade handlingar inhemtas hufvudsakligen, att Sundström, som är född den 4 April 1822 och från 1842 till 1848 varit anställd först vid Kanonier-korpsen och derefter vid Ingeniör-korpsen, sedermera från den 4 Augusti 1848 till slutet af år 1866 tjenstgjort vid fångvården dels såsom Fångvaktmästare omkring 5 år, dels såsom Fångelsedirektör vid pass tio månader och dels sednast i egenskap af Fångelsedirektör och Redogörare vid straffängelset å Ny Elfsborg ungefärligen 12 år och 2 månader; att Sundström under sin berörde tjenstetid vid fångvården städse ådagalagt nit, ordning och redbarhet samt vid ett tillfälle år 1854 under tjensteutöfning å Carlstens fästning af fånge med knif tilldelats ett sår af 5 tum längd nedom venstra örat; att sedan, genom den i Oktober månad 1866 skeddä förflyttning af de å Ny Elfsborg förvarade fångar till nya straffängelset i Carlskrona, straffängelset å Ny Elfsborg blifvit upplöst samt den af Sundström innehafvande direktörs- och redogörarebefattningen vid sistnämnda fängelse upphört, Sundström, under åberopande af sin mer än 18-åriga tjenstgöring vid fångvården och af svårigheten, om ej omöjligheten för honom att på annan lefnadsbana försörja sin af hustru och sju minderåriga barn bestående familj, uti ansökning den 10 December 1866 hos Fångvårdsstyrelsen anhållit, att antingen få någon lämplig anställning vid fångvården eller

årlig gratifikation till lika belopp med direktörslönen, eller ock erhålla pension till samma belopp å indragningsstat; att med anledning häraf och enär billigheten syntes fordra, att Sundström, derest han ej kunde varda i någon för honom lämplig befattning vid fångvården ånyo anställd, af allmänna medel hugnades med årlig gratifikation eller pension, någorlunda motsvarande den af honom sednast å fångvårdens stat uppburna aflöning, utgörande, förutom afskrifningsprocent och andra förmåner, lön 4,200 R:dr och, på grund af Kongl. Brefvet den 16 December 1859, personelt arfvode 300 R:dr, Styrelsen, uti underdånigt memorial den 31 December 1866, hos Kongl. Maj:t hemställt, att Styrelsen måtte i nåder tillåtas, intilldess Sundström tilläfventyrs kunde till någon för honom passande tjänst vid fångvården befordras, under år 1867 till honom af fångvårdens förslagsanslag utbetala arfvode, beräknadt till 400 R:dr i månaden för den tid, Sundström kunde varda vid sin dåvarande bostad å Ny Elfsborg bibehållen, men, derest han nödgades samma bostad afträda, derefter förhöjdt med 25 R:dr i månaden, hvilken hemställer Kongl. Maj:t den 11 April 1867 i nåder bifallit, dock under vilkor, att Sundström skulle vara skyldig biträda vid de göromål vid fångvården, hvartill han af Fångvårds-styrelsen förordnades, och att, om med tjänstgöringen vore förenad aflöning å fångvårdens stat, beloppet deraf skulle å arfvodet afräknas; att Kongl. Maj:t, efter ytterligare anmälan af Fångvårds-styrelsen den 10 December 1867 att någon passande plats för Sundströms befordran i fångvårdens tjänst då ännu icke yppats, enligt nådigt Bref den 24 Januari 1868 tillåtit, att arfvode till Sundström finge jemväl för innevarande år af fångvårdens förslagsanslag utgå, dock ej till högre belopp än 800 R:dr och under de vilkor, som i nådiga Brefvet den 11 April 1867 blifvit föreskrifna; att under innevarande år ej heller tillfälle yppats att använda Sundström i någon för honom lämplig tjänstebefattning vid fångvården samt att emot Sundströms anställande i tjänst det hinder nu ock inträdt, att han, på sätt företekt läkarebetyg utvisade, numera befunnes i hög grad besvärad af döfhet, hvilken åkomma af läkaren antages vara obotlig och komma att med åren alltmera tilltaga; Varande af Styrelsen i öfrigt anfördt, att då Sundström, hvilken, såsom ofvan förmåles, alltsedan år 1848, intilldess fästningsfängelset vid Ny Elfsborg år 1866 indrogs, varit i fångvårdens tjänst anställd, under denna tid utan anmärkning fullgjort de honom tillkommande, till större delen ganska ansvarsfulla åligganden och under utöfningen af dessa genom fånge tillfogats kroppslig skada; och Sundström, sedan han åt det allmännas tjänst egnat den bästa delen af sin lefnad, till följd af förändrade anordningar, utan eget förvållande, blifvit i saknad af sin innehafda befattning såsom Fängelse-direktör, samt härtill komme att Sundström numera, i anseende till iråkad nära total döfhet icke vidare kunde i någon tjänst anställas eller användas, eller på något verk-sammare sätt bidraga till sitt och sin af hustru och sju minderåriga barn bestående familjs uppehälle, dertill understöd af enskild förmögenhet helt och hållet saknades, hade Styrelsen ansett sig böra till Kongl. Maj:ts nådiga behjertande anmäla detta förhållande och dervid i underdånighet hemställa, om icke Kongl. Maj:t, med afseende å de här förekommande, flera särskilda ömmande förhållanden, täcktes hos Riksdagen

föreslå Sundström till erhållande af årlig pension å Allmänna Indragningssstaten till samma belopp, som, under ungefärligen enahanda förhållanden, vid sednaste riksdag beviljats f. d. Fängelsedirektören i Carlskrona Mathias Larsson, eller 1,200 R:dr, att från och med början af år 1870 utgå; hvarjemte Styrelsen hemställt, att Styrelsen måtte bemyndigas att under år 1869 utaf fångvårdens förslagsanslag till Sundström utbetala arfvode till samma belopp, som innevarande år utgått eller 800 R:dr.

På Stats-Rådets hemställan tacktes Kongl. Maj:t, med afseende å hvad Fångvårds-styrelsen anført, besluta, det nådig Proposition skulle till nästkommande Riksdag aflåtas om Sundströms uppförande å Allmänna Indragningssstaten till åtnjutande från och med år 1869 och under sin återstående lifstid af årlig pension till belopp af 800 R:dr; Och skulle detta beslut genom note ur protokollet Finans-Departementet meddelas, för att vid regleringen af utgifterna å Nionde Hufvudtiteln iakttagas.

Ex protocollo

E. Adlerstråhle.

Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott
Thorsdagen den 31 December 1868,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
WACHTMEISTER,
Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
VON EHRENHEIM.
ABELIN,
BERG.
ADLERCREUTZ.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern anmälde i underdånighet:

Fångvårds-styrelsens underdåniga skrifvelse den 4 innevarande månad, deruti Styrelsen anmält, att Vaktknekten vid länsfängelset i Carlstad Jan Olsson uti en af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till Styrelsen insänd och förordad ansökning anhållit, att han, som i anseende till hög ålder och försvagade krafter vore urståndsatt att sin tjänst vidare fullgöra, måtte erhålla pension; Och som af de vid ansökningen fogade betyg inhemtades, att Olsson, som är född den 24 Juni 1806, sedan den 1 November 1836 varit såsom vaktknekt vid ofvannämnde länsfängelse anställd samt sina åligganden vid befattningen med pålitlighet och ordentligen fullgjort, och att Olsson i anseende till ålder och försvagade krafter vore oförmögen att sina tjensteåligganden bestrida, har Styrelsen hemställt, att Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen föreslå Vaktknekten Jan Olsson, hvilken åtnjutit i lön 400 R:dr och i beklädnadsbidrag 48 R:dr, till erhållande af årlig pension å Allmänna Indragningsstaten till ett lönen motsvarande belopp eller 400 R:dr R:mt.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern hemställde att, med afseende å hvad sålunda förekommit, Kongl. Maj:t täcktes förordna att till näst sammanträdande Riksdag skall aflåtas nådig Proposition derom, att Vaktknekten Jan Olsson må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från vaktknekts-

befattningen vid länsfängelset i Carlstad, å Allmänna Indragningsstaten uppbära en årlig pension för sin återstående lifstid till belopp af 400 R:dr R:mt.

Hvad Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern sålunda hemställt tacktes, uppå tillstyrkan af Stats-Rådets öfrige ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; Och skulle utdrag af detta protokoll till Finans-Departementet öfverlemnas, på det att berörde framställning må vid förslaget till reglering af Nionde Hufvudtiteln iakttagas.

Ex protocollo

E. Adlersträhle.

Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott
Thorsdagen den 31 December 1868,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
WACHTMEISTER,
Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
VON EHRENHEIM,
ABELIN,
BERG,
ADLERCREUTZ.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern anmälde i underdånighet:

Fängvårds-styrelsens underdåniga skrifvelse den 4 innevarande månad, deruti Styrelsen anmält, att uti en af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Hallands län till Styrelsen öfversänd och förordad ansökning Vaktmästaren vid länsfängelset å Warbergs f. d. fästning, numera tillförordnade förste Vaktknekten vid kronohäktet i Warberg Carl Gustaf Forssman anhållit att, då han af ålder och försvagad helsa sannolikt

snart funne sig urständsat att vid häktet vidare tjenstgöra, pension måtte honom vid afskedstagandet beredas; Varande af Styrelsen anfördt, hurusom af de vid ansöknin-gen fogade handlingar inhemtades, att Forssman vore född den 4 Juli 1802 och den 29 Oktober 1836 blifvit anställd såsom Vaktmästare vid länsfängelset å Warbergs f. d. fästning samt, sedan detta fängelse år 1856 blifvit indraget och nytt kronohäkte i Warberg i stället upplåtet, bestridt förste vaktknektsbefattningen vid detta sednare häktet, äfvensom att Forssman, hvilken under sin tjenstetid ådagalagt utmärkt nit och pålitlig-het, kunde i anseende till ålderdomssvaghet endast under någon kortare tid vid häktet tjenstgöra samt vore i behof af understöd för sig och fyra oförsörjda döttrar; Och har Styrelsen, på grund häraf och med tillkännagifvande att Forssman såsom förste vaktknekt uppbure i lön 400 R:dr, i arfvode 60 R:dr och i beklädnadsbidrag 48 R:dr samt dessutom personelt 65 R:dr, motsvarande skillnaden emellan förste vakt-knektslönen och den aflöning han såsom vaktmästare egt åtnjuta, äfvensom att Forss-man, enligt hvad Direktionen öfver Civilstatens Pensionsinrättning upplyst, vore berättigad att, då afsked från tjensten honom meddelas, tillträda för sin öfriga lifstid pen-sion från nämnde inrättning till belopp af 90 R:dr R:mt årligen, hemställt, det Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen föreslå Forssman till erhållande derjemte af årlig pension å Allmänna Indragningsstaten till ett belopp af 400 R:dr R:mt.

På grund af hvad sålunda förekommit hemställde Hans Excellens Herr Justitie-Statsminister, att Kongl. Maj:t behagade förklara, att nådig Proposition till näst sam-manträdande Riksdag skall aflåtas derom, att Forssman må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från förste vaktknektsbefattningen vid kronohäktet i Warberg, för sin återstående lifstid å Allmänna Indragningsstaten upp-bära en årlig pension, hvars belopp Hans Excellens, med afseende derå att Forssman efter afskedstagandet eger årligen uppbära 90 R:dr från Civilstatens Pensionsinrättning, ansåg icke böra föreslås till mera än 340 R:dr.

Hvad Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern sålunda hemställt täcktes, uppå tillstyrkan af Stats-Rådets öfrige ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; Och skulle utdrag af detta protokoll till Finans-Departementet öfverlemnas, på det att be-rörde framställning må vid förslaget till reglering af Nionde Huf-vudtiteln iakttagas.

Ex protocollo

E. Adlerstråhle.

Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott
Tisdagen den 5 Januari 1869,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
WACHTMEISTER,
Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
VON EHRENHEIM,
ABELIN,
BERG,
ADLERCREUTZ.

Efter erhållet tillstånd att inför Kongl. Maj:t få anmäla hvad, vid aflåtande af nådig Proposition till nu instundande Riksdag angående Statsverkets tillstånd och behof, i afseende å regleringen af utgifterna under Riksstatens Andra Hufvudtitel vore att iakttaga, hemställde Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern att de å densamma nu uppförda belopp måtte fortfarande komma att utgå, endast med de förändringar, som kunde föränledas af följande underdåniga framställningar:

4:o angående Krigshofrätten.

Rörande utgifterna under denna titel yttrade Hans Excellens:

I sammanhang med den förminskning af de militära ledamöternas antal i Krigshofrätten, hvilken, till följd af nådiga Förordningen den 14 sistlidne Juni om krigsdomstolar och rättegången derstädes, med innevarande års början egt rum, har jag ansett det böra tillses om icke jemväl en indragning eller sammanslagning af åtskilliga civila tjänstebefattningar inom Hofrätten kunde ske; och under antagande att för såväl notarie- som kanslistgöromålen särskilda tjenstemän skulle kunna umbäras, om skälig löneförhöjning och ersättning för renskrifningskostnad bereddes åt dem, som komme att öfvertaga de indragna befattningarnas göromål, äfvensom att en vaktmästare borde

kunna medhinna de göromål, som nu fördelas emellan Hofrättens väbel och vaktmästare, har jag anmodat ordföranden i Krigshofrätten att, efter samråd med Hofrättens civile ledamot, afgifva yttrande huruvida de af mig sålunda ifrågasatta indragningar skulle kunna utan hinder för ärendenas gång vidtagas, samt att i sådant fall jemväl uppgöra förslag dels till de föreskrifter om göromålens fördelning, som i följd deraf kunde erfordras, och dels till den reglering af löner och arvoden, som af samma anledning, med iakttagande af nödig sparsamhet, vore af nöden.

Med anledning häraf har uti skrifvelse den 30 sistlidne Oktober, som jag haft nåden att redan den 24 derpåföljde November för Eders Kongl. Maj:t annåla, Krigshofrättens ordförande, med tillkännagifvande att han öfver de ifrågasatta ämnena rådfört sig med Krigshofrättens civile ledamot, och under erinran att Kongl. Maj:t i nådig Proposition till Rikets Ständer den 3 Oktober 1856 föreslagit att notariatjensten i Krigshofrätten skulle indragas, anført:

att då de med nyssnämnde tjenst förenade göromål, bestående endast i förandet af Hofrättens protokoll, icke voro af den beskaffenhet, att särskild tjensteman borde för deras bestridande vara anställd, ordföranden tillstyrkte att notariebefattningen indroges samt protokollsföringen uppdroges åt Sekreteraren, hvilken borde kunna utan hinder för ärendenas gång förena detta åliggande med sina öfriga göromål;

att då för Rikets Hofrätter den grundsats blifvit följd, att särskilda tjenstemän ej borde för verkställande af renskrifning anställas, samt med kanslisttjensterna i Krigshofrätten ej andra göromål voro förenade, än bestridandet af renskrifningen inom Hofrätten, ordföranden ansåge sig böra tillstyrka, att äfven dessa tjenester måtte indragas och i stället till vederbörande expeditionshafvande i Hofrätten anslås ett visst belopp att användas till besörjande af nödig renskrifning; samt

att då antagas kunde, att vaktmästaregöromålen i Hofrätten ganska väl kunde förrättas af *en* person, förutsatt att denne så aflönades, att han kunde af tjensten hafva sin bergning och således uteslutande egna sig åt densammas skötande, ordföranden föresloge, att den nuvarande hofrättspostbefattningen indroges; och komme således, derest notarie- och kanslisttjensterna indrogos, Krigshofrättens ordinarie civila embets- och tjenstemannapersonal att utgöras af den civile ledamoten, Krigshofrättsrådet, Sekreteraren och Krigsfiskalen.

Med tillämpning af de utaf honom sålunda uttalade åsigter samt med iakttagande af hvad i ofvanberörde nådiga Förordning finnes stadgadt angående Krigshofrättsrådets och Krigsfiskalens åligganden, har Krigshofrättens ordförande framlagt förslag till fördelning af de i Hofrätten förekommande göromål emellan Krigshofrättsrådet, Sekreteraren och Krigsfiskalen, hvilket förslag blifvit af Eders Kongl. Maj:t den 24 sistlidne November under vissa villkor fastställt; hvarefter ordföranden, beträffande den reglering af löner och arvoden, som i följd af den föreslagna förändringen i Hofrättens personal föranleddes, först lemnat redogörelse för de belopp, som för närvarande utgå till Hofrättens civila embets- och tjenstemän samt vaktbetjente. Deraf inhemtas, att följande fördelning nu eger rum:

	Ordinarie lön.		Löneförbättring.		Ljuspenningar.		Summa.	
	R:dr.	öre.	R:dr.	öre.	R:dr.	öre.	R:dr.	öre.
Krigshofrättsrådet	2,628:	—	4,360:	—	55:	20.	4,043:	20.
Sekreteraren	4,974:	—	360:	—	46:	—	2,377:	—
Krigsfiskalen	4,974:	—	360:	—	46:	—	2,377:	—
Notarien	4,344:	—	—	—	27:	60.	4,344:	60.
En Kanslist	487:	50.	287:	—	48:	40.	792:	90.
En d:o	487:	50.	287:	—	48:	40.	792:	90.
Väbeln	328:	50.	488:	—	48:	40.	534:	90.
Hofrättsposten	248:	—	458:	—	48:	40.	394:	40.
E. o. tjenstemän och vaktbetjente såsom gratifikation	450:	—	—	—	—	—	450:	—
Summa	9,555:	50.	3,000:	—	248:	40.	42,803:	90.

Sekreteraren åtnjuter dessutom såsom sportel all lösen för expeditioner, hvilken under åren 1863—1867 i medeltal uppgått årligen till 104 R:dr 20 öre.

Under förutsättning att notarie- och kanslisttjänsterna skulle indragas, har Krigshofrättens ordförande hemställt, att hos Riksdagen måtte blifva föreslaget, att nuvarande Notarien och Kanslisterna, af hvilka en är 66 år, en 58 år och en 52 år gammal, måtte med deras nu åtnjutande inkomster öfverflyttas på Allmänna Indragningsstaten; och antager ordföranden, att, derest detta förslag bifölles, en, efter ordförandens förmenande, väl behöflig och länge saknad förbättring i Krigshofrättsrådets samt Sekreterarens och Krigsfiskalens lönevilkor kunde beredas; varande i afseende härå samt angående reglering af vaktmästarens aflöning af ordföranden anfördt:

att, då Sekreterarens och Krigsfiskalens befattningar i afseende på göromålens mängd och tränga beskaffenhet icke kunde fullt jemföras med motsvarande tjänster i andra embetsverk, ordföranden ansett sig icke kunna föreslå lönerna för samma befattningar till enahanda belopp, som i allmänhet funnos bestämda för tjänster i samma grad;

att deremot på krigshofrättsrådsembetet sådant skäl ej egde tillämpning, enär, fastän antalet mål i Krigshofrätten icke kunde tåla jemförelse med antalet mål i andra Hofrätter, Krigshofrättsrådet likväl vore ensam föredragande samt hans göromål i antal, beskaffenhet och vikt voro fullt jemförliga med en ledamots göromål i annan Hofrätt; på grund hvaraf ordföranden ansett sig böra föreslå att Krigshofrättsrådets lön måtte bestämmas lika med åtminstone högsta assessorslönen i Rikets Hofrätter;

att förthy ordföranden, som antog att, derest löneförhöjning beviljades, de ljuspenningar, som för närvarande utgå till Krigshofrättens embets- och tjenstemän, komme att upphöra, hemställde att för framtiden Krigshofrättsrådets, Sekreterarens och Krigsfiskalens inkomster bestämdes till följande belopp, nemligen:

för Krigshofrättsrådet till	R:dr	4,500: —
» Sekreteraren	»	2,500: —
och » Krigsfiskalen	»	2,500: —
samt att dessutom beviljades ett anslag till renskrifningspenningar af	»	4,000: —
derutaf åt Sekreteraren 800 R:dr och åt Krigsfiskalen 200 R:dr;		
och skulle således utgiften för nämnde embets- och tjenstemäns aflöning		
uppgå till	R:dr	10,500: —

hvarigenom, enär, enligt hvad ofvan blifvit visadt, nuvarande *embets- och tjenstemännens aflöning* utgör 11,724 R:dr 60 öre, en besparing uppkomme af 1,224 R:dr 60 öre;

att, hvad anginge den blifvande ende vaktmästarens aflöning, densamma icke torde kunna bestämmas till lägre belopp än 600 R:dr; men då Hofrättens begge nuvarande vaktmästare voro yngre personer och det således ej vore lämpligt att nu öfverflytta någon af dem på indragningsstat, det syntes böra bestämmas, att begge nuvarande vaktmästare tillsvidare qvarstå i tjenst, hvar för sig med nu innehafvande löneinkomst, till dess endera af dem afginge, då hofrättspostbefattningen indroges och den qvarvarande vaktmästaren komme att tillträda den bestämda lönen 600 R:dr;

samt att ordföranden anhölle, att ofvanomförmälda, nu befintliga anslag till gratifikation för extra ordinarie tjenstemän och vaktbetjente, 450 R:dr, måtte för framtiden bibehållas.

Derest dessa förslag skulle godkännas, blefve utgiftsstaten för Krigshofrättens civile embets- och tjenstemäns samt vaktbetjentes aflöning 11,579 R:dr 30 öre, hvarigenom, såsom ofvan sagdt är, uppstode en besparing för Staten af 1,224 R:dr 60 öre, hvilken besparing ytterligare komme att ökas med 329 R:dr 30 öre, då endera af vaktmästarne från tjensten afginge; uttryckande Krigshofrättens ordförande slutligen den åsigt, att ifrågavarande förslag till löneförbättringar åt Krigshofrättens blifvande civila personal icke kunde anses i någon mån innefatta den ringaste öfverdrift i anspråk, enär mot lönebelopp, mindre än de föreslagna, det rimligen icke kunde begäras, att skicklige och för tjensterna passande personer skulle med behöfligt nit egna sig åt tjensternas skötande.

Efter att sålunda hafva redogjort för innehållet af Krigshofrättens ordförandes skrifvelse, anhåller jag underdånigst att få upplysa, dels att af de i skrifvelsen omförmälda belopp, som nu till Krigshofrättens civile embets- och tjenstemän samt vaktbetjente utgå, allenast de under rubrikerna »ordinarie lön» och »löneförbättring» upptagna summor, tillhoppa 12,555 R:dr 50 öre äro i gällande Riksstat uppförda; dels att Krigsfiskalen, såsom ersättning för mistade bötesandelar, årligen uppbär 64 R:dr; och dels att de af ordföranden för Krigshofrättsrådet, Sekreteraren och Krigsfiskalen föreslagna lönebelopp äro lika med dem, som Kongl. Maj:t vid 1856 och 1859 års riksdagar för samma befattningar af Rikets Ständer åskade, men då under förutsättning att de båda kanslisttjensterna i Hofrätten jemväl skulle bibehållas; och enär ifrågavarande af Krigshofrättens ordförande upprättade förslag, såväl beträffande in-

dragning af notarie- och kanslistbefattningarna samt af en vaktmästaresyssla som ock i fråga om reglering af de qvarvarande embets- och tjenstemännens samt vaktmästarens löner äro på goda grunder byggda samt, hvad särskildt lönevilkoren angår, upprättade med iakttagande af nödig sparsamhet samt med tillbörligt afseende å vigten och mängden af de med de särskilda befattningarna förenade göromål, anser jag det vara önskvärdt, att nämnde förslag varda af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen godkända; och jag hemställer alltså, att såsom ordinarie anslag åt Krigshofrätten måtte äskas för

Krigshofrättsrådet, lön	R:dr 4,500: —
Sekreteraren, lön	2,500: —
renskrifningsarfvode	800: —
Krigsfiskalen, lön	2,500: —
renskrifningsarfvode	200: —
en vaktmästare, lön	600: —
åt extra ordinarie tjenstemän och vaktbetjente, såsom gratifikation	450: —
<hr/>	
Summa R:dr 11,250: —	

Då likväl hinder för denna lönereglerings genomförande för närvarande möter deraf, att notarien, kanslisterna och såväl väbelen som vaktmästaren ännu i tjensten qvarstå; och så länge detta förhållande fortfar den äskade förhöjningen i Krigshofrättsrådets, Sekreterarens och Krigsfiskalens löneförmåner icke torde böra utgå, läser skilnaden emellan den af mig föreslagna stat, 11,250 R:dr, och den nu gällande, 12,555 R:dr 50 öre, utom ljuspenningar, eller 1,305 R:dr 50 öre böra särskildt anvisas att tillsvidare utgå i den mån som erfordras för att hvar och en af Hofrättens civile embets- och tjenstemän må varda bibehållen vid nu innehafvande löneförmåner och med vilkor att, derest nuvarande notarie eller kanslister eller någondera af vaktmästarne skulle komma att från tjensten afgå, Eders Kongl. Maj:t må ega att af de för dessa befattningar anslagna lönebelopp bevilja förbättring i Krigshofrättsrådets, Sekreterarens och Krigsfiskalens samt den qvarvarande vaktmästarens lönevilkor, dock ej till högre belopp än att hvarderas löneinkomster sammanräknade icke öfverstiga de för en hvar af dem uti ofvananmärkta förslag upptagna löneförmåner.

På sätt jag redan haft nåden för Eders Kongl. Maj:t anmäla, har Krigshofrättens ordförande uti förrberörde skrifvelse gjort hemställen derom, att Notarien i Krigshofrätten Sven Adolf Theodor Schöldberg samt Kanslisterne derstädes Justus Christofer von Lindecreutz och Axel Fredrik Liljenstolpe måtte med deras nu åtnjutande inkomster, utgörande för Notarien 1,344 R:dr 60 öre och för hvardera af Kanslisterne 792 R:dr 90 öre, öfverflyttas på Allmänna Indragningsstaten. Med den förändrade fördelning af göromålen inom Krigshofrätten, som, enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga beslut den 24 sistlidne November, från innevarande års början inträdt, erfordras numera icke bemålde tjenstemäns biträde för ärendenas behöriga gång, derest ersättning, på sätt jag föreslagit, beredes åt de qvarvarande tjenstemän, som komma att öfvertaga ansvaret för de in-

dragnes befattningar; och genom deras förflyttande på Indragningsstaten skulle den ifrågakommande löneregleringen för Krigshofrättens öfrige civile embets- och tjenstemän snarare än eljest kunna genomföras. 1865 års Riksdag har i ett likartadt fall på Eders Kongl. Maj:ts framställning beviljat att tre kanslisters i Göta Hofrätt, hvilkas befattningar voro bestämda att indragas,ingo med bibehållande af alla deras löneförmåner på indragningsstat förflyttas. Vid sådant förhållande och då ofvannämnde tjenstemän, hvilka äro födda, Schöldberg 1846, von Lindecreutz 1802 och Liljenstolpe 1810, således redan uppnått en framskriden ålder, synes mig giltiga skäl tala för vidtagande af den utaf Krigshofrättens ordförande föreslagna åtgärden, och jag hemställer derför att Eders Kongl. Maj:t måtte förklara, det nådig Proposition skall till Riksdagen aflåtas derom, att Notarien Schöldberg samt Kanslisterna von Lindecreutz och Liljenstolpe från 1870 års början varda öfverflyttade å Allmänna Indragningsstaten med åtnjutande under deras återstående listid af årlig pension till belopp, motsvarande deras i Krigshofrätten egande löneinkomster eller för Schöldberg 4,341 R:dr 60 öre samt för von Lindecreutz och Liljenstolpe hvardera 792 R:dr 90 öre; och torde, i händelse af nådigt bifall härtill, Eders Kongl. Maj:ts beslut böra genom nåte ur protokollet meddelas Finans-Departementet, för att vid regleringen af utgifterna å Nionde Hufvudtiteln iakttagas.

2:o angående anslaget till fångars vård och underhåll.

I fråga om den del af utgifterna under denna titel, hvilken såsom *bestämmt anslag* omfattar aflöningen till en del fångvårdens embets- och tjenstemän samt betjente, har Fångvårds-styrelsen uti underdånig skrifvelse den 27 November sistlidet år föreslagit de förändringar, hvarom här nedan förmåles.

Genom nådigt Bref den 24 Mars 1868 har Kongl. Maj:t, i anledning af Styrelsens hemställan om indragning af kronohäktet i Alingsås, förklarat, att samtliga fångar inom Elfsborgs län finge intagas i länsfängelset, såvidt utrymmet derstädes sådant medgäfve, men att nämnde kronohäkte skulle tills vidare bibehållas, för att i händelse af behof kunna för fångvården användas. Ehuru anledning vore för handen att detta häkte under innevarande vinter måste, i brist af utrymme för det ovanligt höga fångantalet, till fångars inrymmande åter upplåtas, har Styrelsen dock ansett det för en predikant vid detta häkte å ordinarie aflöningsstaten uppförda arvode af 250 R:dr kunna indragas, samt att för de särskilda fall, då fängelset för någon kortare tid tillfälligtvis behöfver användas, arvode för religionsvårdens handhavande lämpligen må anvisas att utgå af förslagsanslaget för fångvården.

Styrelsen har vidare förordat jemkning och förhöjning i aflöningarna för predikanter vid några fängelser och i sådant afseende anført, hurusom sednare tids fängelse-system förutsatte, att religionsläraren icke blott skall handhafva den offentliga gudstjensten vid fängelset, utan äfven åt hvarje fånge enskildt egna sin uppmärksamhet, för att efter dess sinnesförfattning och särskilda förhållanden lämpa undervisningen förmaningarna och den moraliska handledningen. En sådan åt individen egnad själa-

vård vore af stor betydelse ej mindre för den under längre tid i enrum förvarade, än äfven för dem, som i allmänna straffängelserna äro blottställda för menlig inverkan af sammanvaron med de ännu mera förderfvade. Erfarenheten hade ock visat, att der religionsläraren, med intresse för sitt kall, kunnat egna sin tid odeladt åt tjensten, sådant inverkat fördelaktigt både på enskilda fångar och på sinnesstämningen hos fängelsets hela personal. Vid de större gemensambetsfängelserna hade väl varit afsedt, att religionsläraren skulle hafva sin utkomst af tjensten, men en till medelåldern och deröfver hunnen tjensteman hade billigt anspråk att genom sin verksamhet kunna bereda tarflig utkomst jemväl åt hustru och barn och för sådant ändamål syntes den hitintills varande aflöningen i närvarande tid ej tillräcklig. Vid fängelserna å Långholmen, i Carlskrona och Warberg vore med religionsvården vid straffängelset förenad den vid dervarande läns- eller kronofängelse, och Styrelsen hade sedan ett år tillbaka jemväl åt pastorn vid Malmö straffängelse uppdragit befattningen såsom predikant vid det närbelägna länsfängelse. Oberäknadt boställsrum eller hyresersättning samt ljus och ved, utgör, enligt gällande stat, aflöningen för pastor vid straffängelserna å Långholmen och i Malmö 4,500 R:dr och genom föreningen af predikantsbefattningen vid länsfängelset i Malmö blefve tillfälle till erforderlig tillökning åt pastorn derstädes. Vid Långholmen åter, der kronohäktet ursprungligen var afsedt för allenast 60 fångar, hade genom tillbyggnad och förändringar cellernas antal blifvit förökadt till 90, hvarförutom i straffängelsets celler förvarades åtskilliga sådana fångar, för hvilka kronohäktet vore afsedt, så att antalet cellfångar, åt hvilka pastorn hade att lemna undervisning, vid den tid Styrelsens underdåniga skrifvelse afläts utgjorde 440. Vid straffängelset med kronohäktet i Warberg utgör lönen till religionsläraren allenast 4,300 R:dr och vid straffängelset i Carlskrona jemte dervarande länsfängelse 4,500 R:dr. — Styrelsen ansåg billigheten fordra, att dessa aflöningar jemkades och förhöjdes, och har föreslagit följande aflöningsstat:

Nuvarande aflöning.		Föreslagen aflöning.	
		<i>för pastorn å Långholmen:</i>	
R:dr 4,050: —		å straffängelsets stat	R:dr 4,400: —
450: —	4,500: —	å kronohäktets d:o	600: — 2,000: —
		<i>för pastorn i Malmö:</i>	
4,500: —		å straffängelsets stat	4,400: —
675: —	2,175: —	å länsfängelsets d:o	600: — 2,000: —
		<i>för predikanten i Warberg:</i>	
900: —		å straffängelsets stat	1,200: —
400: —	4,300: —	å kronohäktets d:o	400: — 4,600: —
		<i>för predikanten i Carlskrona:</i>	
825: —		å straffängelsets stat	4,000: —
675: —	4,500: —	å länsfängelsets d:o	600: — 4,600: —
Summa 6,475: —		Summa 7,200: —	

Den föreslagna aflöningsförhöjningen uppginge således i sin helhet till 725 R:dr, men, om derifrån afräknades det till indragning föreslagna predikantsarfvodet 250 R:dr vid Alingsås kronohäkte, till endast 475 R:dr; förmenande Styrelsen, att förbättring af lönevilkoren för ifrågavarande befattningar vid de större fängelserna borde innefatta en uppmuntran äfven för dem vid de mindre, från hvilka befordran till de förra vore att påräkna för der anställda predikanter, som dertill kunde finnas passande; och att det efter nya Strafflagens införande alltmera ökade fångantalet vid fängelserna i allmänhet och särdeles vid de ofvannämnde fyra straffängelserna och den betydliga omsättningen af fångar derstädes innefattade för sig skäligen anledning till förbättring i dervarande lärares lönevilkor.

Då det under byggnad varande kronocellfängelset i Hudiksvall, om hvars uppförande Kongl. Maj:t genom nådigt Bref den 5 April 1867 förordnat, under innevarande år blefve till begagnande färdigt, har Styrelsen hemställt, att aflöning för direktör och predikant vid detta fängelse måtte, likasom vid öfriga fängelser, å ordinarie aflöningsstaten uppföras, samt i sådant afseende föreslagit att i staten för Gefleborgs län måtte upptagas:

till en direktör vid kronohäktet i Hudiksvall, lön.....	R:dr 4,300: —
» » predikant vid d:o i d:o arfvode.....	450: —

Dessa aflöningsbelopp äro lika med hvad som för dylika tjenstemän vid öfriga mindre fängelser i Umeå, Luleå och Haparanda är anslaget.

Slutligen har Styrelsen, med synnerligt afseende å det stora fångantal, som under hela sistförflutne år förefunnits och som sannolikt under innevarande år komme att fortfara, funnit sig föranlåten att underdånigst hemställa, att den af Styrelsen föreslagna förhöjning i ofvannämnda fångpredikanter aflöning måtte få utgå från och med början af innevarande år.

Sedan uti skrifvelse till Fångvårds-styrelsen Justitie-Statsministern, med afseende å nödvändigheten att vid nästa statsreglering inskränka utgifterna så mycket som utan skada för det allmänna kunde ske, och då Styrelsen, på sätt ofvan förmäles, framställt behof af tillökning i vissa delar af det bestämda anslaget för fångvården, förklarar sig anse att det borde noga undersökas, huruvida icke någon besparing i andra delar af samma anslag skulle kunna åstadkommas, samt till följd häraf och i betraktande af de, i jemförelse med hvad åt andra embetsverk vore beviljadt, betydliga anslag, som funnos anvisade till gratifikationer åt extra ordinarie tjenstemän, biträden och vaktbetjening inom Styrelsen, anmodat densamma att meddela utlåtande, om icke det arfvode, som för närvarande utgår till extra notarien för revisionsärenden, skulle kunna indragas och ersättning till honom i stället utgå af de på staten uppförda gratifikationsmedel; så har till svar härå Styrelsen i skrifvelse den 18 sistlidne December, med erinran att de nuvarande anslagen till gratifikationer åt extra ordinarie tjenstemän och vaktbetjente hos Styrelsen blifvit bestämda med hänsyn dertill, att aflöning för anställning af ytterligare en kanslist och en vaktmästare hos Styrelsen skulle kunna besparas, anført, att

då nuvarande extra notarien för revisionsärenden, konstituerade Protokollssekreteraren Carl Johan Erik Åkerstedt förklarar sig villig att jemväl bestrida andra arbeten inom Styrelsen, för hvilka anslag är i staten uppfördt och af hvilket anslag ersättning kan beredas till belopp, motsvarande det arfvode han nu åtnjuter, hinder icke mötte för indragning af det för extra notarien i staten uppförda arfvode af 620 R:dr.

Med afseende å hvad af Styrelsen blifvit i förrberörde skrivelser anfördt, hemställde Hans Excellens, att beträffande det *bestämda anslaget* för fångvården framställning om följande förändringar måtte till Riksdagen aflåtas:

att det på Fångvårds-styrelsens stat åt extra notarien för revisionsärenden anslagna arfvode af 620 R:dr måtte indragas;

att likaledes det för en predikant vid kronohäktet i Alingsås upptagna arfvode af 250 R:dr ur staten aflördes;

att aflöningen för nedannämnda fångpredikanter måtte bestämmas till efterskrifna belopp, nemligen

för pastorn å Långholmen:

å straffängelsets stat	R:dr 1,400: —	
å kronohäktets d:o	600: —	2,000: —

för pastorn i Malmö:

å straffängelsets stat	R:dr 1,400: —	
å länsfängelsets d:o	600: —	2,000: —

för predikanten i Warberg:

å straffängelsets stat	R:dr 1,200: —	
å kronohäktets d:o	400: —	1,600: —

för predikanten i Carlskrona:

å straffängelsets stat	R:dr 1,000: —	
å länsfängelsets d:o	600: —	1,600: —

samt att å ordinarie aflöningsstaten måtte uppföras

för kronohäktet i Hudiksvall:

1 direktör, lön	R:dr 1,300: —	
1 predikant, arfvode	450: —	

Kommande, i händelse af bifall härtill, det bestämde anslaget till fångvården, som i nu gällande Riksstat är upptaget till 192,352 R:dr 50 öre, att ökas med 1,605 R:dr och sålunda uppgå till 193,957 R:dr 50 öre.

Hans Excellens hemställde derefter att Fångvårds-styrelsens underdåniga framställning derom, att den föreslagna löneförhöjningen för ofvannämnde fångpredikanter finge utgå från och med början af innevarande år, icke måtte till någon Kongl. Maj:ts åtgärd föranleda.

I sammanhang härmed yttrade Hans Excellens, att han, efter samtal i ämnet med chefen för Fångvårds-styrelsen, ansåg det böra göras till föremål för närmare utredning, huruvida icke utöfver indragningen af arfvodet för extra notarien för revisionsärenden ytterligare nedsättning i det ordinarie anslaget till Fångvårds-styrelsen skulle kunna för framtiden beredas, dels förmedelst en förenkling i behandlingsättet af en del Styrelsen tillhörande mål, dels genom tillämpning af grundsatsen att icke anställa särskilde tjänstemän, hufvudsakligen afsedde för renskrifning, och dels genom iakttagande af allt, som i öfrigt kunde lända till besparing, under särskildt afseende å Styrelsens numera inskräntare verksamhet med nya fängelsebyggnaders uppförande; hemställande Hans Excellens förthy, att Fångvårds-styrelsen måtte anbefallas i berörda afseende afgifva underdånigt utlåtande och förslag.

3:o angående anslaget till ersättning åt personer, menigheter eller allmänna inrättningar för dem genom nya Strafflagens införande frångångna bötesandelar.

Hans Excellens yttrade rörande detta anslag:

Uti underdånig skrifvelse den 24 Oktober 1863 hafva Rikets Ständer, bland annat, anført, att det utan tvifvel vore en enkel fordran af rättvisa, att de embets- och tjänstemän, hvilka till följd af nya Strafflagens stadgande, att alla böter, som efter densamma ådömas, skola tillfalla Kronan, ginge i mistning af de inkomster, som varit beroende på beståndet af äldre föreskrifter om böters fördelning, af Statsverket erhöile full ersättning för sålunda inträffad minskning i deras påräknade inkomster af tjänsten, och att det äfven syntes billigt, att de menigheter och allmänna inrättningar, hvilka, till följd af de närvarande förhållandena, med fullt skäl grundat sina inkomst- och utgiftsstaten för den närmaste framtiden på beräkningen, att dem fortfarande skulle tillflyta enahanda inkomster af bötesandelar, som hitintills, blefve, åtminstone till dess de hunnit att med afseende på de nya förhållandena vidtaga förändrade anordningar för sina penningbehofs reglerande, bibehållna vid dåvarande af bötesandelar beroende inkomster; att det emellertid å ena sidan icke af rättvisans och billighetens fordringar vore en ovillkorlig följd, hvarken att ofvanberörda ersättningar måste vara vid vissa tjänstebefattningar fästade för längre tid än nuvarande innehafvares tjänstetid, hvilket vore så mycket otjenligare, som derigenom skulle kunna uppstå invecklade förhållanden vid blifvande löneregleringar, eller att de för all framtid skulle tilläggas kommunerna, för hvilka annan utväg för deras penningbehofs fyllande blifvit genom kommunalförfattningarne beredd, eller att allmänna inrättningar — hvilka, derest de förtjente och behöfde understöd af Staten, kunde erhålla detta under en lämpligare och med vederbörlig enkelhet i finansförvaltningen mera förenlig form än genom stadigvarande ersättningsanslag af allmänna medel — skulle förklaras dertill berättigade; men att å andra sidan tilläfsventys förekomme af Staten ingångna förbindelser, som medförde fortfarande ersättningsskyldighet äfven i dessa fall; och med anledning af hvad sålunda förekommit beslöto Rikets Ständer, att såsom ersättning för de förluster, som till följd af Strafflagens innehåll, att deri stad-

gade böter böra tillfalla Kronan, kunde drabba personer, menigheter eller allmänna inrättningar, finge, från och med det år den nya Strafflagen trädde i verksambhet, tillsvidare dem tilläggas ett belopp, motsvarande hvad de, efter medelberäkning för sednaste fem år, ditintills årligen uppburit; hvarjemte Rikets Ständer anhöllo, det tacktes Kongl. Maj:t till Rikets näst sammanträdande Ständer framlägga förslag till ersättning åt vederbörande för den förlust, som genom de i Strafflagen stadgade böters indragning till Kronan dem tillskyndades.

Sedan Eders Kongl. Maj:t derefter genom nådig Kungörelse den 29 Augusti 1865 förelagt vederbörande, som ansåge sig ega grundade anspråk på ersättning af förenämnda beskaffenhet, att inom viss tid sig till utbekommande deraf anmäla, äfvensom att, derest rättigheten att uppbära andelar af böter grundade sig å annat än allmän lag och författning, eller vore någon inrättning eller menighet för all framtid tillförsäkrad, sådant behörigen ådagalägga, så har, vid pröfning af de till följd häraf inkomna ersättningsanspråk, och med afseende derå, att, hvad först anginge tjänstemännen, ej allenast för en stor del af allmänna åklagarne ifrågavarande bötesandelar utgjort en väsendtlig del af deras aflöning, som icke skulle utan motsvarande ersättning kunna dessa befattningar fräntagas, med mindre än att möjligheten af deras tillsättande äfventyrades, än äfven många domare- och andra tjänstebefattningar, hvilka hittills tillkommit andelar af ifrågavarande slags böter, för närvarande vore så svagt aflönade, att någon minskning i deras inkomster icke skäligen syntes böra ifrågasättas, samt särskiljandet af de befattningar, för hvilka någon ersättning för mistade bötesandelar måhända icke för all framtid vore oundgänglig, lämpligen icke kunde ske annorlunda än i sammanhang med det förslag till definitiv reglering, hvarom Rikets Ständer gjort framställning; att i fråga om kommunerna Rikets Ständer funnit billigt, att dessa, åtminstone till dess de hunnit att med afseende på de nya förhållandena vidtaga förändrade anordningar för sina penningbehofs reglerande, bibehölles vid förutvarande af bötesandelar beroende inkomster; och att af Rikets Ständers uttalade förutsättning, det sådana allmänna inrättningar, som förtjente och behöfde understöd af Staten, skulle erhålla detta under en lämpligare form än ifrågavarande ersättningsanslag, syntes följa, att samma ersättning icke borde dem fräntagas förr än frågan om behovet af direkt anslag hunnit pröfvas, Eders Kongl. Maj:t funnit skäligen föreskrifva, att alla de ersättningsbelopp, som af Eders Kongl. Maj:t för mistade bötesandelar bestämdes efter de af Rikets Ständer fastställda grunder, skulle utgå tillsvidare och intilldess den af Rikets Ständer begärda reglering kunde åstadkommas eller annorlunda förordnades; dock att, derest ersättning sålunda komme att tillfalla någon tjänsteman, hvilken blifvit till sin befattning utnämnd efter det nya Strafflagen trädde i verket, icke på nämnda ersättning finge grundas anspråk att jemväl vid en framtida reglering varda dervid bibehållen.

De belopp, som efter dessa grunder blifvit beviljade, hafva enligt en i Justitie-Departementet verkställd och med Statskontorets räkenskaper jemförd uträkning uppgått till högst 147,298 R:dr årligen, och då Eders Kongl. Maj:t förklarat under år

1868 inkomna nya ansökningar om ersättning af ifrågavarande beskaffenhet icke kunna, såsom försent framställda, vinna afseende, lärer någon förhöjning af nämnde belopp icke ifrågakomma.

Af detta belopp har anslagits åt:

Häradshöfdingar.....	R:dr	6,708: —
Härader	»	6,846: —
Nämnder	»	6,534: —
Häradshöfdingar, Härader och Nämnder gemensamt	»	1,585: —
Städer (deruti för en del jemväl ingått Rådstufvurätternas andelar)	»	24,630: —
Rådstufvurätter	»	3,336: —
Stadsfiskaler	»	34,584: —
Landsfiskaler	»	1,397: —
Kronofogdar	»	320: —
Länsmän	»	23,446: —
Särskilda inrättningar, embetsverk och tjenstemän	»	27,358: —
Fattigvårdsstyrelser	»	43,834: —
Kyrkor	»	20: —

Summa R:dr 147,298: —

Hvad nu angår de *tjenstemän* tillagda ersättningsbelopp, så synes mig någon in-
dragning för de i allmänhet synnerligen svagt aflönade *Lands- och Stadsfiskalerna* icke
böra komma i fråga, äfvensom en dylik icke lärer böra ske för *Kronofogdar* och *Läns-
män* annorlunda än i sammanhang med en allmän lönereglering för Landsstaten. Li-
kaså förefaller det mig obilligt att borttaga den *Rådstufvurätterna* tillkommande ersätt-
ning, enär sådant skulle föranleda tillökning i besväret af den städerna, måhända icke
allestädes fullt rättvist, åliggande skyldigheten att sjelfva aflöna sina domare. I fråga
åter om *Häradshöfdingarne*, hvilkas aflöningsförmåner äro så olika, att en del måste
anses nästan otillräckliga under det andra mera än motsvara behovet, torde det lämp-
ligast vid hvarje ny tillsättning af sådant embete böra tillses, huruvida ersättningen
äfvén för framtiden behöfver tagas i anspråk eller icke; såsom Eders Kongl. Maj:t
ock, efter sednaste tillsättning af Luggude domsaga förklarar, att den domhafvanden
derstädes tillagda ersättning skulle från och med år 1869 upphöra.

I det under rubriken *särskilda inrättningar, embetsverk och tjenstemän* här ofvan
nämnda belopp ingår bland annat 2,225 R:dr till Skogsplanteringskassan och 983 R:dr
till åtskilliga skogstjenstemän och betjente. Då Eders Kongl. Maj:t nu för Skogs-
staten föreslagit en definitiv reglering, lärer ersättningen till Skogsplanteringskassan
komma att upphöra från och med 1870 och för tjenstebefattningarne vid Skogsstaten
så snart desamma lemnas af sina nuvarande innehafvare eller dessa få tillträda mot-
svarande löneförhöjning. I afseende å öfriga under denna rubrik upptagna poster, som
förmåligast utgöras af Polisrinrättningar och Polistjenstemän i städerna, Allmänna Barn-
husinrättningen i Stockholm, Advokatfiskalerna i Hofrätterna jemte några andra mindre
betydliga, anser jag icke rådligt att nu föreslå någon förändring.

Likaså finner jag icke anledning att förminska den godtgörelse, som är anvisad åt *Häradsnämnderna*.

Beträffande deremot de belopp, som utgå till *härader, städer, fattigvårdsstyrelser* och *kyrkor*, så och med afseende å hvad Rikets Ständer vid ersättningarnes beviljande anfört derom, att desamma icke ovillkorligen tillförsäkrades åt kommunerna, för hvilka annan utväg för deras penningbehofs fyllande blifvit genom kommunal-författningarne beredd, under längre tid än tilldess de hunnit att med afseende å de nya förhållandena vidtaga förändrade anordningar, kan med skäl sättas i fråga, huruvida dessa ersättningar böra äskas för ytterligare en statsregleringsperiod. Utom det att förlusten af desamma icke för ifrågavarande kommuner synes kunna blifva särdeles kännbar, förtjenar att tagas i betraktande, hurusom Statsverket på den nuvarande anordningen lider förlust. Under det nemligen Statsverkets bötesmedel före den nya Strafflagens trädande i verket i medeltal uppgingo till en årlig oafkortad inkomst af omkring 90,000 R:dr, hafva de under de sednare åren, oaktadt alla enligt Strafflagen ådömda böter odelade tillfallit Kronan, icke uppgått till mera än omkring 470,000 R:dr, hvaraf omkring 447,000 R:dr måst återbetalas i ersättning åt dem, som mistat bötesandelar. Orsakerna dertill kunna vara mångahanda, men bland de mest verkande ingå sannolikt, att genom nya Strafflagen dels åtskilliga brott, som förut fått försonas med böter, blifvit belagda med fängelse, och dels åtskillig egendom, som tillföre gick i mät för böter, numera, såsom för den sakfällde behöflig, icke får tillgripas, under det den betydligt förmildrade förvandlingen af böter till fängelse vid vatten och bröd föranleder, att icke böter så ofta som förut frivilligt erläggas. Emellertid beräknas den af Statsverket utgående ersättning för mistade bötesandelar icke efter hvad dessa andelar nu skulle utgjort, om de icke tillfallit Kronan, utan efter hvad de utgjorde under en tid, då de uppgingo till högre belopp.

I fråga särskildt om *städerna* måste dock tagas i betraktande, att i de flera bland dem tillagda ersättningsbelopp ingå icke allenast den staden tillföre enligt allmän lag tillkommande andel i böter, utan äfven Kronans andel, som genom privilegier eller andra resolutioner blifvit till staden i äldre tider öfverlåten, och i afseende å denna del torde någon rubbning icke böra nu ske.

I öfverensstämmelse med hvad jag nu anfört, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för nästa statsregleringsperiod anvisa ett förslagsanslag af 420,000 R:dr, under enahanda villkor, som vid det nu för ifrågavarande ändamål beviljade anslag blifvit fästade, dock med förklarande, dels att ersättning för mistade bötesandelar icke vidare kommer att utgå till *härader, fattigvårdsstyrelser, kyrkor* och *städer*, hvad dessa sistnämnda angår, såvidt rättigheten till dylik ersättning ej grundar sig på särskilda privilegier eller före nya Strafflagens tillkomst gifna resolutioner, dels ock att, derest definitiv reglering af Skogsstaten blifver af Riksdagen och Kongl. Maj:t före nästa statsregleringsperiod fastställd, ifrågavarande slags ersättning jemväl kommer att upphöra för Skogsplanteringskassan från och med år 1870

och för tjenstebefattningar vid Skogsstaten med nuvarande innehafvares afgång eller tillträdande af så stor löneförhöjning, som motsvarar den ersättning de hittills uppburit.

4:o extra statsanslag:

A) till uppförande af nytt Kronohäkte i Westervik.

Uti underdånig skrifvelse den 13 sistlidne November har Fångvårds-styrelsen, enär behovet af ett särskildt kronohäkte för norra delen af Calmar län efter hand gjort sig allt mer och mer kännbart, hemställt om åtgärders vidtagande för ett sådant fängelses uppförande så fort ske kunde.

Med erinran derom att denna fråga tillföre varit under Kongl. Maj:ts pröfning, men att den, hufvudsakligen af det skäl att cellfängelsebyggnader på andra ställen ansetts vara ännu mer behöfliga, hittills icke vunnit sin slutliga lösning, anför Styrelsen, hurusom numera förhållanden inträffat, som gjorde ett nytt fängelses anläggande i nämnda landsdel af högsta behovet påkalladt. Fångantalet inom Calmar län hade nemligen under sednare tiden på ett högst oförväntadt och bekymrande sätt ökats. Af en vid den underdåniga skrifvelsen fogad uppgift i nämnda hänseende för åren 1866 och 1867 samt de tio första månaderna af sistförflutne år inhemtas, att antalet Calmar läns fångar, som under månaderna Maj, Augusti och September 1866 utgjorde 56, sedermera varit i jemnt stigande, så att fångantalet i sistförflutne Juli månad uppgick ända till 186; och ehuru 63 straffarbetsfångar tid efter annan, sedan början af December, blifvit från länsfängelset i Calmar förflyttade till andra fängelser, utgjorde likväl de qvarvarande fångarnes antal i länsfängelset vid nästlidne Oktober månads slut 139. Då nämnda länsfängelse innehåller endast 102 ljusa celler, hade för det öfverskjutande fångantalet måst användas dels vissa för andra ändamål afsedda lägenheter inom sjelfva fängelset och dels några inom Calmar Slott iståndsatta rum; men härigenom hade inträffat att en stor del fångar icke kunnat efter ensamhetssystemet behandlas.

Enär nu någon sådan minskning af fångantalet inom Calmar län, åtminstone under den närmaste framtiden, icke torde vara att hoppas, att de anmärkta svårigheterna för fångvårdens handhavande derstädes komma att upphöra, såvida icke ett nytt fängelse inom länet uppföres, och då en sådan fängelseanläggning tillika skulle medföra mycken besparing i fångtransportkostnad, som nu till ej obetydligt belopp utgår i synnerhet för forsling till länsfängelset af personer från norra delen af länet, hvilka skola undergå fängelse vid vatten och bröd, ofta blott för några få dagar, förmenar Styrelsen, att Eders Kongl. Maj:t skall finna giltiga skäl för ifrågavarande fängelses uppförande. — Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet har jemväl i afgifvet yttrande förklarar sig vara öfvertygad om nyttan och behöfligheten af den föreslagna fängelsebyggnaden.

I afseende å bestämmande af lämpligaste platsen för ett nytt fängelse i norra delen af Calmar län hafva vederbörande Domhafvande och Magistrater, som blifvit i ämnet hörde, yttrat skiljaktiga meningar i fråga derom, huruvida fängelset borde i Wimmerby eller Westervik förläggas. Domhafvanden i Sefvedes och Tunaläns domsaga samt Ma-

gistraten i Wimmerby hafva nemligen förordat valet af Wimmerby, hvaremot Domhafvanden i Tjusts härads domsaga och Magistraten i Westervik tillstyrkt, att fängelset skulle i sistnämnde stad uppföras. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har instämt i denna sednare åsigt, hufvudsakligen på följande skäl: att ett i Westervik uppfördt kronohäkte skulle kunna begagnas såsom ransakningsfängelse för nämnde stad och hela Tjusts härads domsaga eller för ett distrikt, hvars befolkning år 1863 utgjorde 46,155 personer, hvaremot ett sådant häkte i Wimmerby kunde tjena till ransakningsfängelse för sistnämnde stad och Sefvedes härad eller för ett distrikt af allenast 17,246 personers befolkning; att fråga om Calmar läns delning i två län, med Westervik till residens i det nordligare, flera gånger varit väckt och under olika tidpunkter tillvunnit sig afseende dels hos Kongl. Maj:t och dels hos Rikets Ständer; att för den händelse ett sådant förslag, såsom troligt vore, komme till verkställighet, ett länsfängelse i Westervik nödvändigt erfordrades; och att i Westervik, lättare än i Wimmerby, vore att tillgå personer, lämpliga att utöfva tillsynen öfver fängelset. Styrelsen, som delar Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt i denna fråga, har till ytterligare stöd för valet af Westervik anført, att ett ändamålsenligt fängelse i en stad med den vidsträckta rörelse, som af Westervik bedrifves, torde vara mera behöfligt, än i Wimmerby, samt att Westervik är en tilläggningspunkt för fängstransporter till sjös emellan Gotland och andra orter.

Hvad angår bidrag af kommuner till ifrågavarande fängelse, hvarom de byggnadsskyldige i Norra och Södra Tjusts samt Sefvedes och Tunaläns härader äfvensom Westerviks och Wimmerby Stadsfullmäktige blifvit hörde, så hafva, för den händelse fängelset blefve förlagdt i Westervik, Stadsfullmäktige derstädes erbjudit kostnadsfri byggnadsplan å den så kallade Reparebansslätten, straxt söder om staden, hvilken plan blifvit af Intendenten i Styrelsens Byggnadskontor undersökt och befunnen lämplig, samt dessutom en årlig afgift af 400 R:dr och ersättning efter räkning för förplägning af stadens i häktet intagna fångar. För det fall åter att fängelset uppfördes i Wimmerby, har å denna stads vägnar erbjudits bidrag till byggnadskostnaden med 500 R:dr och i årligt underhållsbidrag 25 R:dr, äfvensom Sefvedes häradsboer erbjudit sig att till kostnaden för byggandet af ett häkte i Wimmerby bidraga med 727 R:dr 54 öre och till ett sådant häktes underhåll årligen erlägga 409 R:dr 43 öre. Norra och Södra Tjusts samt Tunaläns häradsboer hafva för hvad fall som helst vägrat utgifva något bidrag för ifrågavarande häktes byggande och underhåll. Ehuru således genom häktets förläggande i Wimmerby något högre kostnadsbidrag skulle komma Kronan till godo, hafva likväl Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och Styrelsen ansett detta förhållande icke vara af den vikt, att det på valet af byggnadsplats för fängelset borde inverka.

Beträffande fängelsets användande har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande föreslagit: att Westerviks Rådstufvurätt och Tjusts Häradsrätt skulle derstädes hålla ransakningar angående häktade personer; och att häktet för öfrigt skulle begagnas dels till förvarande emellan ransakningarne af alla fångar, tilltalade vid Sefvedes och Tunaläns Häradsrätter och Wimmerby Rådstufvurätt, och dels till straffängelse för fångar från länets två nordligaste domsagor och från nämnde två städer.

Vidkommande frågan om det tillämnade fängelsets storlek, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande väl till en början förklarat sig anse endast 32 celler behöfliga, men sedermera, med afseende å den under sednare tider inträffade betydliga tillökning i fångarnes antal, tillstyrkt, att fängelset måtte uppföras af den storlek, att omkring 48 fångar kunde der inrymmas. Styrelsen anser deremot försigtigheten fordra att fängelset beräknas för ett något högre fångantal och förordar därför uppförande af ett fängelse med 54 celler, af hvilka 4 skulle under vanliga förhållanden begagnas dels till reservhåkte, dels till sjukrum och dels till bostad åt vaktqvinno. Enligt i Styrelsens Byggnadskontor uppgjord beräkning skulle kostnaden för en sådan byggnad med nödiga ekonomilokaler, uppförd i öfverensstämmelse med en af Styrelsen inlemnad ritning, uppgå till 95,000 R:dr. I händelse ytterligare utrymme vid fängelset framdeles blefve behöfligt, kunde sådant beredas för en kostnad af ungefärligen 4,000 R:dr medelst uppförande af en särskild reservhäktesbyggnad för 48 å 20 fångar.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt föreslår Styrelsen i underdånighet:

att Kongl. Maj:t måtte tackas hos Riksdagen äska ett anslag af 95,000 R:dr för uppförande af ett kronohåkte med 54 celler och nödiga ekonomilokaler å den af Westerviks stad erbjudna tomt, i enlighet med de fullständiga byggnadsritningar och kostnadsförslag, som, så fort ske kan, komma att till Kongl. Maj:t öfverlemnas;

att, derest denna framställning af Kongl. Maj:t och Riksdagen bifalles, fängelset måtte få uppföras under inseende af Styrelsens Byggnadskontor och särskildt anställd tillsyningsman;

att Westerviks Rådstufvurätt och Tjusts Häradsrätt må, sedan häktet blifvit till begagnande upplåtet, derstädes hålla ransakningar angående häktade personer, samt häktet för öfrigt användas dels till förvarande emellan ransakningarne af alla fångar, tilltalade vid Sefvedes och Tunaläns Häradsrätter, och dels till straffängelse för fångar från nordligare delen af länet; samt

att det af Westerviks Stadsfullmäktige erbjudna årliga byggnadsbidrag, 400 R:dr, måtte få föras anslaget för vård och underhåll af läns- och kronohäkten tillgodo.

Till svar på en genom Justitie-Departementet till Styrelsen framställd förfrågan, huru stor del af ofvannämnde kostnadsbelopp, 95,000 R:dr, skulle vara behöflig under första byggnadsåret, har Styrelsen skriftligen meddelat, att i nyssberörda hänseende erfordrades sex tiondedelar af hela summan, eller 57,000 R:dr R:mt; i sammanhang hvarmed Styrelsen, med afseende å det fortfarande särdeles höga fångantalet, äfven inom Calmar län, hvaruti någon minskning, åtminstone icke för den närmaste tiden, torde vara att emotse, ansett sig böra hemställa, huruvida icke det begärda anslagsbeloppet kunde för ändamålet få disponeras redan under innevarande år, i hvilket fall fängelset skulle kunna blifva till begagnande färdigt ett år förr, än om anslaget beviljas först för år 1870.

Härförutom har Styrelsen uti särskild underdånig skrifvelse af den 13 sistlidne November hemställt, att en tomt, hvilken för längre tid tillbaka för Kronans räkning blifvit i Wimmerby inköpt för anläggande derstädes af ett fängelse för Calmar läns

nordliga del, måtte genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes försorg få försäljas och det därför inflytande belopp ingå till de för cellfångelsers uppförande anvisade medel.

Hans Excellens yttrade härefter, att ehuru det kunde antagas, att den betydliga tillökning i fångarnes antal inom Calmar län, hvilken, såsom Fångvårds-styrelsen upplyst, under sednare tider egt rum, till en del hade sin grund i förhållanden, som äro af en mera tillfällig beskaffenhet och därför snart torde komma att upphöra, det dock icke kunde emotses att fångantalet minskades i den mån, att länsfängelset i Calmar blefve tillräckligt för fångarnes inrymmande med tillämpning af ensamhetssystemet, inom de af författningarne utstakade gränser, helst behovet af ett nytt fängelse i norra delen af länet redan en längre tid gifvit sig tillkänna. På grund häraf och med afseende å hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och Styrelsen för öfrigt anfört, biträdde Hans Excellens Styrelsens i ämnet gjorda förslag, utom hvad anginge framställningen derom, att det för fängelsets uppförande behöfliga anslag måtte få för ändamålet disponeras redan under innevarande år, hvilket Hans Excellens ansåg sig icke böra tillstyrka med afseende dels å angelägenheten att inskränka utgifterna, dels å omöjligheten att i något fall få det nya fängelset färdigt till begagnande, förr än de tillfälliga orsaker, som vållat det nuvarande höga fångantalet, kunde förväntas hafva upphört att verka. Hans Excellens hemställde förthy i underdånighet, att nådig framställning måtte till Riksdagen göras angående uppförande i staden Westervik af ett nytt Kronohäkte, jemväl afsedt till stadshäkte för nämnde stad, med 54 celler och nödiga ekonomilokaler å den af Westerviks stad erbjudna tomt och att för nämnde ändamål måtte anvisas att utgå under år 1870 ett belopp af 50,000 R:dr, äfvensom att det af Westerviks Stadsfullmäktige erbjudna årliga byggnadsbidrag, 100 R:dr, måtte få föras anslaget för vård och underhåll af läns- och kronohäkten tillgodo, och att den för Kronans räkning till anläggande af ett fängelse i Wimmerby derstädes inköpta tomt måtte få försäljas och det därför inflytande belopp ingå till de för cellfångelsers uppförande anvisade medel.

B) till bestridande af kostnader för utarbetande af förslag till ny utsökningslag, m. m.

Hans Excellens yttrade:

Det i nu gällande Riksstat för berörda ändamål upptagna förslagsanslag af 20,000 R:dr kommer antagligen icke att under innevarande år utgå till hela det beräknade beloppet, men deremot är föga sannolikt, att den af Eders Kongl. Maj:t tillsatta Komité för utarbetande af en ny utsökningslag kan medhinna att under årets lopp afsluta sitt arbete, hvadan behof af anslag för samma ändamål jemväl för nästkommande år förefinnes. Men äfven för andra utomordentliga utgifter inom denna Hufvudtitel blifva extra tillgångar för nästa år efter all anledning behöfliga. Antalet

af de till Rikets Hofrätter inkommande mål har nemligen under sednare åren växt så betydligt, att till förekommande af alltför lång tidsutdrägt med målens afgörande, det funnits behöfligt medgifva Hofrätterna att hvar för sig under detta års vårsession, samt Svea Hofrätt jemväl under sistförflutna höstsession, arbeta å en afdelning utöfver de divisioner, af hvilka hvarje Hofrätt eljest består; och det är att förutse, det åtminstone Hofrätten öfver Skåne och Blekinge skall jemväl under nästkommande år behöfva arbeta på en öfvertalig division, derest icke balansen af oafgjorda mål skall ökas. Kostnaderna för dessa öfvertaliga divisioner under innevarande år hoppas jag skola kunna bestridas af Hufvudtitelns besparingar, hvilka blifvit större än vanligt dels till följd af många inträffande ledigheter och dels förnämligast derigenom, att enligt Eders Kongl. Maj:ts förordnande ett revisionssekreterareembete med derunder lydande kanslist- och kopistbefattningar alltsedan Maj månad sistlidne år lemnats otillsatta. Af det ökade antal mål, som de förstärkta Hofrätterna afgöra, är en naturlig följd, att jemväl målens antal i Justitie-revisionen, som redan under sistlidna år varit i jemförelse med nästföregående år i stigande, under den närmaste framtiden kommer att i betydligare mån ökas. Härförutom är fråga väckt derom, att en del af de besvärsmål, som i sista instansen för närvarande afgöras af Kongl. Maj:t i Stats-Rådet, i stället skola fullföljas hos Högsta Domstolen, hvilket i sin mån skulle öka arbetet i Justitie-revisionen. Den för närvarande indragna roteln i Justitie-revisionen skall derföre måhända icke kunna umbäras under hela loppet af innevarande år; och åtminstone vågar jag icke förutsätta, att så skall blifva förhållandet under det påföljande. Men vid sådant förhållande kunna Hufvudtitelns besparingar, som under innevarande år säkerligen till det yttersta medtagas för de redan tillsatta öfvertaliga hofrättsdivisionerna, icke påräknas för dylika kostnader jemväl under nästkommande år.

På grund häraf hemställer jag i underdånighet, att jemväl för nästkommande stats-regleringsperiod må äskas ett extra förslagsanslag å 20,000 R:dr att användas ej mindre till samma ändamål, som med det nu anvisade enahanda anslaget är afsedt, än ock till bestridande af adjunktionsarfvoden och andra kostnader, som kunna erfordras, i händelse Kongl. Maj:t skulle förordna att jemväl under nästa år en eller flera af Hofrätterna må förstärkas med en division utöfver det å stat uppförda antal.

Till hvad Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern sålunda hemställt täcktes, uppå tillstyrkan af Stats-Rådets öfrige ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder lemna bifall; och skulle utdrag af protokollet härom expedieras till Finans-Departementet.

Ex protocollo
C. J. E. Akerstedt.

Utdrag af Protokollet öfver Utrikes Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 5 Januari 1869.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
WACHTMEISTER,

Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
VON EHRENHEIM,
ABELIN,
BERG,
ADLERCREUTZ.

Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena anförde i underdånighet:
"Då jag, med afseende å den nädiga proposition om Statsverkets tillstånd och behof, som kommer att till den snart sammanträdande Riksdagen aflåtas, nu går att i underdånighet föredraga Eders Maj:t frågan om regleringen af Utrikes-Departementets utgifter för år 1870, får jag till en början åberopa hvad af mig, på sätt bifogade protokoll öfver Utrikes-Departements Ärenden för den 8 September nästl. år utvisar, i underdånighet blifvit anfördt vid föredragningen af Riksdagens skrifvelse den 13 Maj s. å., angående regleringen af ifrågavarande utgifter för innevarande år.

Det torde derefter tillåtas mig att i korthet redogöra för de afvikelser från föregående års stater som förefinnas uti den af mig uppgjorda, härhos bilagda beräkningen öfver Utrikes-Departementets utgifter för nästkommande år.

För år 1868 begärdes af Eders Maj:t och beviljades af Riksdagen till de under riksstatens Tredje Hufvudtitel upptagne anslag, i likhet med hvad under föregående åren skett, för Sveriges del 479,200 R:dr R:mt. Norges bidrag till dessa utgifter var fastställt att under budget-terminen från den 1 April 1866 till den 1 April 1869 utgå med 50,000 R:dr Specie eller 200,000 R:dr R:mt årligen.

För år 1869 begärdes af Eders Maj:t och beviljades af Riksdagen till anslagen under riksstatens Tredje Hufvudtitel 457,950 R:dr R:mt, och har af Norges Storting för budget-terminen från den 1 April 1869 till den 1 April 1872, äskats ett belopp

af 47,675 R:dr Specie eller 190,700 R:dr R:mt. De förenade rikenas anslag till Utrikes-Departementets diplomatiska utgifter skulle således för år 1869 utgöra tillsammans 648,650 R:dr R:mt.

Enligt ofvannämnda beräkning skulle samma utgifter för år 1870 uppgå till ett belopp af 628,075 R:dr R:mt, hvilken summa likväl genom besparingar torde kunna nedsättas till 620,000 R:dr. Efter den hittills iakttagna proportionen borde Sveriges andel af denna summa utgöra 437,647 $\frac{1}{17}$ och Norges 182,352 $\frac{1}{17}$ R:dr. I stället för dessa ojemna summor föreslår jag i underdånighet Eders Maj:t att af Riksdagen såsom Sveriges bidrag måtte äskas 440,000 R:dr, i hvilket fall Norges bidrag skulle upptagas till 180,000 R:dr eller 45,000 Sp:dlr.

Denna summa, 620,000 R:dr, understiger det samfälda anslaget för år 1869 med 28,650 R:dr, och det för år 1868 och föregående år med 59,200 R:dr R:mt. För Sveriges del utgör nedsättningen i utgifterna, jemförde med de för år 1869, 47,950 R:dr, och för år 1868 och föregående år 39,200 R:dr R:mt.

Beträffande de vid framläggandet af Eders Maj:ts proposition om Statsverkets tillstånd och behof för år 1869 af dåvarande Statsministern för Utrikes Ärendena äfvensom sedermera vid 1868 års Riksdag ifrågasatta indragningar och nedsättningar, har jag ansett mig kunna tillstyrka sammanslagningen af Beskickningarne i Haag och Bryssel, äfvensom återkallandet af Eders Maj:ts Envoyé i Constantinopel och hans ersättande med en Minister-Resident, men icke med en Chargé d'affaires, enär diplomatiska embetsmän med denna rang numera endast undantagsvis finnas i Europa, och i Constantinopel ännu mindre än annorstädes böra anställas, då de derstädes äro i saknad af de företrädesrättigheter som göra tillträdet till Regenten och hans ministrar möjligt, och som väsendtligen underlätta utöfvandet af en diplomatisk agents embetsåligganden.

Deremot kan jag ingalunda tillstyrka den ifrågasatta sammanslagningen af Beskickningarne i Madrid och Lissabon. Den kännedom jag varit i tillfälle att inhämta om förvaltningen i Spanien och om sättet att der bevaka främmande undersåters intressen gör mig fullt förvissad derom att de förenade rikenas intressen i detta land, såvida de skola kunna påräkna nödvändigt skydd, erfordra en i Madrid fast anställd diplomatisk agent, som vistas der hela året, med undantag endast af den del utaf den varma årstiden, då de offentliga göromålen i allmänhet hvila och alla diplomatiska agenter pläga få åtnjuta den tjenstledighet som i ett sådant klimat som Spaniens, i synnerhet för Nordbon, är till hälsans och krafternas återställande oundgängligen nödvändigt. Denna min öfvertygelse har ytterligare stadgats genom händelser som inträffat i Spanien sedan Eders Maj:ts ofvannämnda nådiga proposition till Riksdagen afgafs, och hvilka utvisat nyttan och nödvändigheten för de förenade riken af att i Madrid hafva en endast der anställd diplomatisk agent. Det är att antaga, att den sednaste tidens tilldragelser i Spanien skola göra en sådan ännu nödvändigare, då grundade anledningar finnas till den förhoppning att den nya Spanska regeringen kommer att i tull- och ekonomisk lagstiftning följa principer som måste leda till en ytterligare utvidgning af de förenade rikenas handels- och sjöfarts-förbindelser med detta rika land, och af

hvilka principers tillämpning det är angeläget att genom en der närvarande vaksam diplomatisk agent söka så snart som möjligt draga den största fördel.

Våra intressen i Portugal fordra otvifvelaktigt en i Lissabon anställd afönad Generalkonsul; men först vid den n. v. Generalkonsulns afgang anser jag det böra tagas i öfvervägande huruvida hans efterträdare bör förses med diplomatisk karakter, och om det nu till Beskickningen i Lissabon från ministerstaten utgående anslaget af 4000 R:dr Hamb. B:ko bör fortfarande bibehållas.

Hvad sådana af 1868 års Riksdag förordade nedsättningar beträffar som först i framtiden i mån af platzers ledigblifvande skulle kunna verkställas, kan jag icke tillstyrka Eders Maj:t att derom på förhand meddela några bestämmelser, utan ber att i fråga härom få återopå hvad jag uti ofvannämnda protokoll yttrat.

De under anslaget till skrifmaterialier, expenser och extra utgifter förekommande poster har jag underkastat den sorgfälligaste pröfning. Jag har dervid trott mig finna att flera af dem kunna utan skada för tjensten något nedsättas, och får i underdånighet föreslå att denna utgifts-titel, hvarifrån till ministerstaten blifvit öfverflyttade nu utgående expectance-löner, 4,600 R:dr Hamb. B:ko, måtte för år 1870 beräknas till endast 75,000 R:dr R:mt.

Ofvannämnda nedsättningar äro de enda jag för närvarande anser möjligt att utan skada för de förenade rikenas diplomatiska angelägenheter verkställa.

Jag får för öfrigt föreslå bibehållandet af den Eders Maj:t hittills städse medgifna och af de förenade rikenas inbördes konstitutionela förhållande nödvändigt föreskrifna rätt till användande af anslagen till ministerstaten samt skrifmaterialier, expenser och extra utgifter";

Och behagade Kongl. Maj:t, med gillande af hvad Statsministern för Utrikes Ärendena sålunda föreslagit, och jemlikt Statsrådets underdåniga tillstyrkande, i nåder besluta att för Utrikesdepartementets diplomatiska utgifter bör uti den nådiga propositionen om regleringen af Tredje Hufvudtiteln uppföras en summa af 440,000 R:dr R:mt, fördelad, på sätt bilagde öfversigt af de förenade Rikenas gemensamma utgifter till Utrikes-Departementet utvisar, i följande anslag:

Statsministern för Utrikes Ärendena	24,000 R:dr.
Departementets Expedition	25,500 »
Minister-staten	340,500 »
Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	50,000 »

Summa 440,000 R:dr.

att på enahanda villkor som hittills utgå.

Statsministern för Utrikes Ärendena hemställde derefter, under återopande af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om upphörande af anslaget å Sjette Hufvudtiteln till Handels- och Sjöfartsfonden,

dels att å Tredje Hufvudtiteln måtte uppföras ett anslag af 160,000 R:dr R:mt såsom Sveriges bidrag till den för de förenade rikena gemensamma, till ett sammanlagdt belopp af 280,000 R:dr uppgående Konsulsfonden, hvars utgifter för år 1870 finnas upptagne uti den af Herr Statsministern deröfver uppgjorda, härhos bifogade beräkning, samt att den rätt till detta anslags användande som hittills tillkommit Kongl. Maj:t, måtte fortfarande Kongl. Maj:t förbehållas,

dels ock att å samma Hufvudtitel jemväl måtte varda uppfördt ett belopp af 7,000 R:dr R:mt till underhåll af de Svenska Kronan tillhöriga hus i Constantinopel och Tanger och Svenska kyrkan i London samt till brandförsäkringsavgift för huset i Tanger;

Och behagade Kongl. Maj:t, med gillande af hvad Herr Statsministern för Utrikes Ärendena hemställt och jemlikt Stats-Rådets underdåniga tillstyrkande, i nåder besluta att i den nådiga propositionen om regleringen af Tredje Hufvudtiteln ytterligare bör uppföras ett belopp af 160,000 R:dr R:mt för Utrikes-departementets utgifter till Konsulsväsendet, att på föreslagna villkor utgå, äfvensom ett belopp af 7,000 R:dr R:mt till underhåll af Svenska Kronans hus i Constantinopel och Tanger och Svenska kyrkan i London samt till brandförsäkringsavgift för huset i Tanger; börande afskrift af detta protokoll till Finans-departementet öfverlemnas för att tjena till grund vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om Statsverkets tillstånd och behof.

Ex protocollo
Henrik Åkerman.

Beräkning öfver Utrikes-departementets utgifter år 1870.

	Hamb. B:ko.	R:dr R:mt.
I. <i>Departements-Chefen</i> , Statsministern för Utrikes Ärendena	—	24,000.
II. <i>Departementets Expedition</i> , enligt nådig stat af den 20 Oktober 1860 (förutom 6,500 R:dr från Konsulsfonden) från Sverige 25,500 och från Norge 9,700 R:dr	—	35,200.
III. <i>Minister-staten:</i>		

4:o Traktamenten.

Beskickningen i Athen:

Chargé d'Affaires (förutom 2,500 R:dr Hamb. B:ko från Konsulsfonden)	R:r Hb. B:ko	500		
	Transport	500	—	59,200.

	Transport	500	Hamb. B:ko.	R:dr R:mt.
			—	59,200.
<i>Beskickningen i Berlin:</i>				
Envoyé Extraordinaire & Ministre Plénipotentiaire ...	8,000			
Legations-Sekreterare	1,000	9,000		
<i>Beskickningen i Bryssel och Haag:</i>				
Minister-Resident		5,000		
<i>Beskickningen i Constantinopel:</i>				
Minister-Resident (förutom 2,500 R:dr H. B:ko från Konsuls-fonden)	2,500			
Drogman (förutom 500 R:dr H. B:ko från Konsuls-fonden)	1,000			
Legations-Predikant (förutom 500 R:dr H. B:ko från Konsuls-fonden)	500	4,000		
<i>Beskickningen i Florens:</i>				
Envoyé Extraordinaire & Ministre Plénipotentiaire (förutom 2,500 R:dr H. B:ko från Konsuls-fonden)	3,500			
Legations-Sekreterare	1,200	4,700		
<i>Beskickningen i Köpenhamn:</i>				
Envoyé Extraordinaire & Ministre Plénipotentiaire ...	9,000			
Legations-Sekreterare	1,000	10,000		
<i>Beskickningen i Lissabon:</i>				
Minister-Resident (förutom 2,500 R:dr H. B:ko från Konsuls-fonden)		1,000		
<i>Beskickningen i London:</i>				
Envoyé Extraordinaire & Ministre Plénipotentiaire	16,000			
Legations-Sekreterare	2,000			
Legations-Predikant	1,000	19,000		
<i>Beskickningen i Madrid:</i>				
Minister-Resident		4,500		
<i>Beskickningen i Paris:</i>				
Envoyé Extraordinaire & Ministre Plénipotentiaire	16,000			
Legations-Sekreterare	2,000			
Attaché	1,200	19,200		
Transport	76,900		—	59,200.

		Hamb. B:ko.	R:dr R:mt.
	Transport 76,900	—	59,200.
<i>Beskickningen i Petersburg:</i>			
Envoyé Extraordinaire & Ministre Plénipotentiaire	15,000		
Legations-Sekreterare	2,000	47,000	

<i>Beskickningen i Washington:</i>			
Envoyé Extraordinaire & Ministre Plénipotentiaire (för- utom 3,000 R:dr H. B:ko från Konsuls-fonden)	4,000		

<i>Beskickningen i Wien:</i>			
Env. Extraordinaire & Ministre Plénipotentiaire	11,000		
Legations-Sekreterare	1,200	12,200	110,100: —

2:o Pensioner.

a) Pensioner anslagna i R:dr H. B:ko	8,900: —		
b) Pensioner anslagna i R:dr R:mt, al pari	668: 36	9,568: 36	—

3:o Expectance-löner.

a) Expectance-löner anslagna i R:dr H. B:ko	3,400: —		
b) Expectance-lön anslagen i R:dr R:mt, al pari	400: —	3,800: —	—
		123,468: 36 =	493,875.

IV. Skrifmaterialier och expenser samt extra utgifter.

a) Skrifmaterialier, tryckningkostnader samt ved och lyshållning, R. R:mt	2,500		
b) Möblers anskaffande och underhåll, inköp och inbindning af böcker och kartor m. m., samt fraktkostnader	4,500		
c) Prenumeration å tidningar och journaler	4,500		
d) Telegrafporto	8,000		
e) Postporto	6,000		
f) Equiperingspenningar	40,000		
g) Vexelomkostnader	500		
h) Beskickningarnes extra utgifter	5,000		
i) Rese- och kurir-kostnader	5,000		
k) Utomordentliga Beskickningar och tillfälliga uppdrag	5,000		
l) Hemliga utgifter	20,000		
m) Diverse utgifter	10,000	75,000	

Summa Riksdaler Riksmünt 628,075.

Beräkning öfver Konsuls-fondens utgifter år 1870.

I. Förvaltningskostnader.

Hamb. B:ko.

a) Bidrag till Utrikes-departementets Expeditions aflöning	R:dr Hamb. B:ko	4,625: —	
b) Skrifmaterialer och expenser, förslagsvis		75: —	4,700: —

II. Traktamenten, samt anslag till kontorshyra och skrifvarehjelp —
och personella ersättningsbelopp.

Generalkonsuln i	Washington, traktamente		3,000: —	
D:o	i Constantinopel (Chefen för Kongl. Beskickningen)			
	traktamente		2,500: —	
D:o	i Italien, traktamente		2,500: —	
D:o	i Hamburg, traktamente	1,000		
	anslag till kontorshyra	1,000	2,000: —	
D:o	i Lissabon, traktamente	2,000		
	anslag till kontorshyra	500	2,500: —	
D:o	i Athen, traktamente		2,500: —	
D:o	i Victoria å Hongkong, traktamente		8,000: —	
D:o	i Rio de Janeiro, traktamente	2,500		
	anslag till kontorshyra	1,000	3,500: —	
D:o	i Köpenhamn, traktamente	1,000		
	personella ersättningsbelopp	2,200	3,200: —	
D:o	i Helsingfors, traktamente	2,000		
	anslag till kontorshyra	500		
	personel ersättning 600 R.			
	R:mt, al pari	450	2,650: —	
D:o	i Alexandria, traktamente	2,000		
	anslag till kontorshyra	1,000	3,000: —	
D:o	i Tanger, traktamente	2,000		
	extra utgiftsanslag 700 \$ =	666	2,666: —	
D:o	i Algier, traktamente	2,000		
	anslag till kontorshyra	750	2,750: —	
D:o	i Alicante, anslag till kontorshyra		750: —	
D:o	i Gibraltar, d:o d:o		750: —	
D:o	i Havre, d:o d:o		500: —	
Transport			42,766: —	1,700: —

	Transport	42,766: —	Hamb. B:ko. 4,700: —
Konsuln i <i>Bueonos Ayres</i> , traktamente	2,500		
anslag till kontorshyra	500	3,000: —	
D:o i <i>Archangel</i> , traktamente	2,000		
anslag till kontorshyra	500	2,500: —	
D:o i <i>Barcelona</i> , traktamente		4,500: —	
D:o å <i>Malta</i> , traktamente	4,000		
anslag till kontorshyra	500		
personelt anslag	500	2,000: —	
D:o i <i>Tunis</i> , traktamente		4,500: —	
D:o i <i>Lybeck</i> , anslag till kontorshyra	750		
personelt arfvode	250		
personelt ersättningsanslag 300 R. R:mt, al pari	75	4,075: —	
D:o i <i>Rostock</i> , anslag till kontorshyra	750		
personelt anslag	400	850: —	
D:o i <i>Kiel</i> , anslag till kontorshyra		750: —	
D:o i <i>New-York</i> , d:o d:o		4,000: —	
D:o i <i>Bahia</i> , d:o d:o		500: —	
D:o i <i>Bilbao</i> , d:o d:o		500: —	
D:o i <i>Rom</i> , d:o d:o		500: —	
D:o i <i>Smyrna</i> , personelt arfvode		250: —	
Vice Konsuln i <i>Helsingör</i> , anslag till kontorshyra		250: —	
T. f. vice Konsuln i <i>Dardanellerne</i> , personelt arfvode		425: —	
Drogmannen i <i>Constantinopel</i> , traktamente		500: —	
Konsulat-Sekreteraren i <i>Constantinopel</i> , traktamente		4,500: —	64,066: —

III. *Expectance-löner och pensioner.*

a) Expectance-löner	900: —	
b) Pensioner	3,387: 24	4,287: 24.
IV. <i>Konsulernes embetsutgifter</i> , förslagsvis		2,000: —
V. <i>Extra utgifter</i> d:o		900: —
VI. <i>Vexel-omkostnader</i> d:o		46: 24.
Summa Riksdaler Hamb. Banko 70,000: —		

Öfversigt af de förenade Rikenas gemensamma utgifter till Utrikes-Departementet.

Diplomatiska utgifter:	Sverige.	Norge.	Summa.
Statsministern för Utrikes Ärendena	24,000.	—	24,000.
Departementets Expedition	25,500.	9,700.	35,200.
Minister-staten	340,500.	145,300.	485,800.
Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	50,000.	25,000	75,000.
	440,000.	180,000.	620,000.
 Konsuls-fonden	 160,000.	 120,000.	 280,000.
	600,000.	300,000.	900,000.

Transsumt af Protokollet öfver Utrikes-Departements Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 8 September 1868.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern Friherre DE GEER,
 Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena Grefve
 WACHTMEISTER,
 Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
 BRÉDBERG,
 THULSTRUP,
 CARLSON,
 VON EHRENHEIM,
 ABELIN,
 BERG,
 ADLERCREUTZ.

Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena föredrog i underdånighet:

Riksdagens underdåniga skrifvelse den 13 sistl. Maj, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Tredje Hufvudtitel, af hufvudsakligen följande lydelse:

Med afseende å hvad i denna skrifvelse förekom, anförde Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena i underdånighet följande:

"Det uti Eders Kongl. Maj:ts Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof af Riksdagen för år 1869 äskade anslag till Tredje Hufvudtiteln utgjorde 457,950 Riksdaler Riksmünt, hvilken summa är den på Sverige fallande andelen af kostnaden för Utrikes-Departementet och de förenade rikenas diplomatiska representation i utlandet. Enligt den samma nådiga Proposition bilagda, af dåvarande Statsministern för Utrikes Ärendena uppgjorda beräkning uppgår nämnda kostnad i sin helhet till 648,650 R:dr R:mt. Men häraf skulle, enligt samma beräkning, i mån af uppstående ledigheter inom diplomaten, en ytterligare besparing kunna göras af 24,900 R:dr R:mt, så att i en framtid hela anslaget kunde nedsättas till 623,750 R:dr, hvaraf den på Sverige belöpande andelen komme att utgöra 440,250 Riksdaler Riksmünt.

"Enligt den beräkning åter, som åtföljde Riksdagens ofvan anförda skrifvelse, skulle, utöfver de af min företrädare föreslagna, besparingar kunna med tiden införas

till ett belopp af 40,600 R:dr R:mt, hvaraf den på Sverige belöpande andelen utgjorde 28,050 R:dr; och det från Sverige utgående årliga anslaget således kunna nedsättas till 442,200 Riksdaler, så att återstoden af det för 1869 beviljade anslag, eller 45,750 R:dr blott skulle anses såsom ett öfvergångsanslag, bestämdt att, i mån af inträffande ledigheter bland innehafvarne af diplomatiska anställningar och genom besparingar å expensmedlen, småningom upphöra.

"För öfrigt föreslås uti Eders Kongl. Maj:ts nådiga Proposition äfvensom uti Riksdagens skrifvelse medgifves bibehållandet af den rätt till anslagens för ministerstaten samt expenser m. m. fördelning, som städse varit Eders Kongl. Maj:t förbehållen.

"Då det förefaller mig omöjligt att, särdeles under närvarande förhållanden, med någon tillförlitlighet uppgöra beräkningar öfver de förändringar som vid nuvarande innehafvares afgång skulle kunna göras vid vissa diplomatiska platsers återbesättning, vågar jag icke i underdånighet tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att genom föreslående af en så kallad Normalstat för Utrikes-Departementet och Beskickningarne binda Sina händer med afseende å kanske långt härefter inträffande eventualiteter, lika så litet som det torde kunna med visshet förutsättas att alla kommande Riksdagar skola låta binda sig af de utaf en föregående Riksdag i detta afseende uppgjorda beräkningar; och anser jag mig derföre böra i underdånighet föreslå att Utrikes-Ministrens budget, framdeles såsom tillförene, uppgöres för hvarje år särskildt, utan att dervid tages i beräkning hvilka förändringar eller minskningar möjligen i framtiden kunna verkställas, och att således ingen åtskillnad dervid göres emellan hvad som kan anses vara af öfvergående eller af permanent och normal beskaffenhet; men att Eders Kongl. Maj:t, med bibehållande af Sin fulla rätt till fördelning af anslagen till ministerstaten samt till expenser m. m., förbehåller Sig att vid hvarje inträdande ledighet taga i öfvervägande om någon till besparing ledande förändring med den ledigblifna platsen kan vidtagas.

"Skulle framdeles, under mera stadgade internationella förhållanden, synas lämpligt att upprätta en Normalstat för de förenade Rikenas representation i utlandet, så anser jag detta böra ske, antingen på den i Unionskomiténs förslag till ny Förenings-Akt emellan Sverige och Norge (§ 29 mom. 2) anvisade väg, eller ock att frågan härom på annat sätt blir af begge Rikenas Nationalrepresentationer gemensamt behandlad, så att intetdera Rikets rätt eller intressen dervid åsidosättas eller förbises, hvilket kan befaras blifva fallet om Sveriges Riksdag eller Norges Storting, hvar för sig, ensidigt beslutar förändringar i den för de förenade Rikenas gemensamma representation i utlandet bestående stat.

"I följd af hvad här blifvit anfördt, anser jag mig för närvarande endast böra i underdånighet föreslå att mig måtte åläggas att uppgöra 1869 års Utgiftstat för Utrikes-Departementet, så att Sveriges bidrag till den gemensamma staten icke öfverstiger den summa af 457,950 Riksdaler Riksmünt, som af Riksdagen för år 1869 blifvit beviljad; samt

att, i afseende å de ytterligare besparingar, som framdeles kunna verkställas vid Eders Kongl. Maj:ts Beskickningar, Eders Kongl. Maj:t ville förbehålla Sig att vid inträffande ledigheter för hvarje fall derom fatta särskildt nådigt beslut; och torde Statskontoret i och för utbetalning af de till Tredje Hufvudtiteln anslagna belopp genom nådigt Bref få underrättelse om Riksdagens ofvanomförmälde skrifvelse, i hvad den angår regleringen af denna Hufvudtitels utgifter för år 1869."

Jemlikt Stats-Rådets underdåniga tillstyrkande behagade Kongl. Maj:t härtill i nåder lemna bifall.

Ex protocollo

Henrik Åkerman.

*Protokoll öfver Landtförsvars-Ärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 5
Januari 1869.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Justitie-Stats-Ministern, Friherre *De Geer*,
Hans Excellens, Herr Stats-Ministern för Utrikes Ärendena, Grefve *Wachtmeister*,
Stats - Råden: Friherre *af Ugglas*,
Bredberg,
Thulstrup,
Carlson,
von Ehrenheim,
Abelin,
Berg och
Adlercreutz.

Chefen för Landtförsvars-Departementet, Stats-Rådet *Abelin* anhöll i underdånighet, att nu i ett sammanhang få föredraga de ärenden, hvilka, vid uppgörandet af förslag till reglering af utgifterna under Riksstatens 4:de Hufvudtitel för år 1870, borde tagas i öfvervägande, och hvarvid anmäldes följande till Kongl. Maj:t inkomna framställningar, nemligen:

1:o Stats-Kontorets underdåniga berättelse af den 18 November 1868, angående statsverkets tillstånd och förvaltning, i hvad samma berättelse rörde anslag tillhörande Landtförsvarcet;

2:o Handlingarne i ett till Kongl. Maj:ts pröfning hänskjutet mål, angående sättet för upbörden af den Ryttmästarebostället vid Skånska Husar-regementet Mölleröds kungsgård tillkommande årliga ersättning för en till följd af den s. k. Finjasjöns sänkning utrifven mjölkvarn jemte ålfiske;

3:o t. f. Chefens för Armé-Förvaltningens Artilleri-Departement underdåniga memorial af den 19 November 1868, i fråga om de för nämnda Departement under år 1870 erforderliga ordinarie och extra anslag;

4:o Chefens för Armé-Förvaltningens Fortifikations-Departement underdåniga memorial af den 16 nästlidne November, med öfverlemnande dels af förslag

öfver Departementets ordinarie anslagsbehof för år 1870, dels ock af Chefens för Fortifikationen underdåniga framställning rörande för fästningsbyggnadsarbetena under nyssnämnda år samt till en del äfven under år 1869 erforderliga extra anslag;

5:o Armé-Förvaltningens Intendents-Departements underdåniga betänkande af den 10 November 1868 jemte förslag rörande Departementets ordinarie och extra anslagsbehof under år 1870;

6:o Armé-Förvaltningens Civila Departements underdåniga betänkande af den 31 nästlidne Oktober jemte förslag, rörande för Departementet erforderliga ordinarie och extra anslag;

7:o Chetens för Topografiska corpsen underdåniga memorial af den 17 sistförflutne November, angående behofvet af förhöjdt anslag för corpsens arbeten under år 1870; samt

8:o Direktionens öfver Armcens Pensionskassa underdåniga skrifvelse af den 2 nästlidne December i fråga om de för uprätthållande af nämnda kassas pensionering äfvensom för fyllnadspensioner erforderliga anslag m. m.;

hvarjemte Departements-Chefen anhöll ej allenast att, med iakttagande, i afseende å ordinarie anslagen, af den ordning vid frågornas behandling, som af anslagens upställning i nu gällande riksstat föranledes, få till uptagande på vederbörligt ställe anmäla det anslag för Underbefälsskolor, om hvars beviljande Kongl. Maj:t, vid pröfning den 31 sistlidne December af förslaget rörande försvarsväsendets till lands orduande, förklarar sig vilja hos den nästsammanträdande riksdagen göra framställning, äfvensom den nedsättning i anslaget till Kommendants-Staten, som af Kongl. Maj:ts den 24 nästlidne November meddelta beslut, angående indragning af vissa Kommendantsbefattningar, kunde blifva en följd, utan äfven att, vid föredragningen af här förekommande frågor rörande befästningsväsendet, få anmäla dermed sammanhängande delar af 1867 års Befästnings-Komités underdåniga betänkande, jemte Vapen- och Befästnings-Komiténs deröfver afgifna utlåtande.

Och afgaf Departements-Chefen härvid följande skriftliga yttrande:

Landtförsvars-Departementet.

Kommendants-Staten. Sedan Eders Kongl. Maj:t under den 24 nästlidne November i Nåder beslutit, att Kommendantsbeställningarna så väl å Ny-Elfsborgs fästning som ock i Landskroua, Helsingborg och Ystad skola, så fort sådant låter sig verkställas, indragas, samt Eders Kongl. Maj:t dervid tillika i Nåder förklarar sig vilja, i afseende å tiden när indragningen kunde ske, i kommandovägar derom i Nåder förordna; får jag, under antagande att indragning af ifrågavarande kommendantsbeställningar redan under loppet af innevarande år kommer att ega rum, i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t tacktes i Nåder

föreslå riksdagen, att anslaget till Kommendantsstaten, hvilket anslag för närvarande utgör ..... R:dr 14,297: —
må minskas med följande för ofvannämnda kommendantsbefattningar
nu utgående belopp, nemligen:

vid Ny-Elfsborg:

Arfvode till Kommendanten	750: —
Skrifmaterialier	22: 50. 772: 50.

i Helsingborg:

Arfvode till Kommendant eller Gränsebefälhafvare ..	525: —
Skrifmaterialier	30: — 555: —

i Landskrona:

Arfvode till Kommendanten	675: —
Skrifmaterialier	22: 50. 697: 50.

i Ystad:

Arfvode till Kommendant eller Gränsebefälhafvare ..	525: —
Skrifmaterialier	30: — 555: — 2,580: —

hvarigenom alltså anslaget till Kommendantsstaten från och med år
1870 skulle komma att utgöra ..... R:dr 14,717: —

Indelta Arméen.

Uti ofvanberörda underdåniga berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning har Stats-Kontoret, enligt mig meddeladt transsumt af samma berättelse, i afseende å statsverkets *utgifter* under riksstatens 4:de hufvudtitel för den blifvande statsregleringen anført, hurusom, uppå Rikets år 1834 församlade Ständers underdåniga framställning, Kongl. Maj:t jemlikt Nådigt bref den 20 Januari 1837 törordnat, att förmedling å räntan för de hemman i Jemtlands län, hvilka vid afvittring derstädes befunnits jemförelsevis mot skattetalet brista i egor, men icke kunnat å lämpligt ställe undfå den mot egobristen svarande fyllnadsjord, finge, i den för förmedling i allmänhet stadgade ordning, af vederbörande tillgodonjutas, hvarjemte, för bestridande af den ersättning, som borde tillkomma de löntagare, hvilka under lönerna hade dylika hemmansränder sig anvisade, vid samma riksdag å allmänna indragningsstaten, under benämning »Indelningsbrist i Jemtland» ett förslagsanslag å 400 R:dr Banko eller 600 R:dr R:mt upfördes, dervid tillika föreskrefs, att berörda anslag skulle uphöra, när utredt blifvit, till hvad belopp och till hvilka löntagare denna ersättning borde utgå, då de dertill erforderliga medlen borde såsom ordinarie anslag under sina rätta titlar å stat upföras.

I anledning häraf och sedan numera utredt och känt vore, att de löntagare, till hvilka ifrågavarande medel utbetalades, samtliga tillhörde Jemtlands Häst- och

Fältjägarcorpser, har Stats-Kontoret i underdånighet hemställt, det Eders Kongl. Maj:t täcktes till riksdagen göra framställning derom, att, jemte det förenämnda å allmänna indragningsstaten för sagda ändamål uptagna anslag, 600 R:dr, derifrån uteslötes, de under anslaget till Kavalleri- och Infanteriregementena å riksstatens 4:de hufvudtitel upförda penningar ökades med ett belopp af 157 R:dr 37 öre, hvartill ifrågasvarande ersättning för närvarande uppginge.

I afseende å nyssnämnda anslag till *Kavalleri- och Infanteriregementena* har Stats-Kontoret i öfrigt till iakttagande föreslagit, att derå måtte upföras:

	Pennin- gar.	Oindelt spanmål.				Summa.		
		Mått.	Värde för- slagsvis å 2 R.dr 10 öre kubikfot.					
	R.dr.	öre.	Kub.f.	K.r.	R.dr.	öre.	R.dr.	öre.
utom nyssberörda ersättning till Jemtlands häst- och fältjägare-corpser för ofvan- nämnda indelningsbrist	157	37	—	—	—	—	157	37
äfvén vederlag för åtskilliga, jemlikt Kam- mar-Collegii kungörelse den 9 Oktober 1857 och Kongl. kungörelsen den 30 December 1863 afskrifna indelta mjöl- och såg-qvarnsränder, nemligen:								
till Lif-regementets dragon-corps	6	06	14	8	31	08	37	14
» d:o husar-corps.....	—	38	27	9	58	59	58	97
» d:o grenadier-corps.....	2	—	93	4	196	14	198	14
» 1:a Lif-grenadier-regementet	—	18	144	8	304	08	304	26
» 2:a d:o d:o	1	64	379	5	796	95	798	59
» Uplands regemente.....	—	25	—	—	—	—	—	25
» Södermanlands d:o	13	38	222	9	468	09	481	47
» Westgöta d:o	—	82	36	—	75	60	76	42
» Smålands husarregemente	—	12	—	—	—	—	—	12
» Westmanlands regemente	—	63	15	4	32	34	32	97
Säger	182	83	934	7	1 962	87	2 145	70
hvarifrån dock borde afgå:								
vid 1867 års riksdag, enligt hvad i Stats- kontorets berättelse under inkomsttiteln »Ränta» närmare omförmäles, för Westgöta regemente för högt beräknad ersättning för afskrifna mjöl- och såg-qvarnsränder af Romö Nästa qvarn i Skaraborgslän med	1	44	4	8	10	08	11	52
då återstoden utgör	181	39	929	9	1 952	79	2 134	18

samt att de under anslaget nu upförda indelta räntor, utgörande 2,099,830 R:dr 44 öre, måtte minskas med värdet af förenämnda afskrifna räntor och således upptagas till 2,097,695 R:dr 93 öre;

Och får jag i underdånighet tillstyrka att framställning till riksdagen måtte göras om iakttagande af hvad Stats-Kontoret sålunda föreslagit.

Sedan Ryttmästaren vid Skånska Husarregementet Bror Nore Holm, såsom innehafvare af Ryttmästarebostället vid Skånska Hussarregementet Mölleröds kungsgård, i underdånighet anført besvär deröfver, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Christianstads län, uppå klagandens ansökning, det Kronofogden i Östra och Vestra Göinge härads fögderi måtte åläggas att vid de årliga skatteupbördsmötena upbära och derefter till boställets innehafvare redovisa den årliga afgäld, som, jemlikt Kongl. Brevet den 8 Januari 1850 samt Kammar-Collegii utslag den 17 December 1863, borde, med 12 tunnor råg, 12 tunnor korn och 6 tunnor hafra samt 40 R:dr R:mt i penningar, af vissa inom Finja, Matteröds, Brönne-stads och Stoby socknar belägna hemman årligen utgå såsom ersättning för nämnda boställe tillhöriga, i följd af Finjasjöns sänkning utrifna vattenmjölqvarn samt ålfiske, medelst resolution den 27 April 1865 förklarar, att, enär det ej författningsenligt kunde åläggas Kronofogden att ifrågavarande upbörd ombesörja, samt han icke velat besväret dermed sig åtaga, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande funne ansökningen icke kunna bifallas; har Eders Kongl. Maj:t, efter inhemtande af Kammar-Collegii och Kammar-Rättens hvar för sig afgifna underdåniga utlåtanden, under den 28 Februari 1868 väl förklarat skäl ej hafva förekommit till ändring i öfverklagade resolutionen, men deremot funnit det böra, efter vederbörandes hörande, komma under öfvervägande, huruvida icke indelningshafvaren af Ryttmästarebostället Mölleröds kungsgård skulle kunna befrias från det för honom särdeles betungande åliggandet att från samtliga ifrågavarande hemman upbära deras särskilda andelar uti förevarande afgäld derigenom att, efter framställning till riksdagen, ett visst årligt penningeanslag, motsvarande de sednare årens medelvärde af den bestämda afgälden, så väl i spanmål som i penningar, blefve under 4:de hufvudtiteln i stat upfördt, att för ändamålet utgå, men att deremot den nuvarande afgälden inginge till statsverket och med Kronans räntor debiterades.

Upbörd af ersättning till Mölleröds kungsgård för utrifnen mjölqvarn m. m.

I auledning häraf har Eders Kongl. Maj:ts Arméförvaltning, uti afgifvet underdånigt utlåtande af den 26 nästlidne September, med öfverlemnande af Chefsembetets och Löningsdirektionens vid berörda regemente samt indelningshafvarens hvar för sig afgifna yttranden i målet, anmält:

att medelmarkegångspriset å spanmål inom Christianstads län och distrikt för de 40 åren 1858—1867 utgjort: för råg 2 R:dr 49 öre; för korn 1 R:dr 86 öre och för hafra 1 R:dr 49 öre, allt per kubikfot; samt

att, då den bostället tillkommande spanmålsersättning, 189 kubikfot, borde utgå:
med 75,6 kubikfot råg, hvarå enligt förestående beräkning medelvärdet skulle

					utgöra 188: 24.
»	75,6	»	korn,	»	» 140: 62.
»	37,8	»	hafra,	»	» 44: 98.

tillhopa 189 kubikfot, eller i penningar ..... rdr 373: 84,
sistnämnda belopp, 373 rdr 84 öre, med tillägg af 40 rdr, som böra af jord-
egarne kontant erläggas eller sammanlagdt 413 rdr 84 öre, alltså skulle utgöra
den ersättning, som för ifrågavarande afgäld, derest den till Kronan indroges,
borde innehafvaren af Mölleröds kungsgård tillkomma.

Efter hvad sålunda förekommit, och då, på sätt Armé-Förvaltningen på an-
förda skäl anmärkt, någon förlust skäligen icke bör befaras, vare sig för Kro-
nan eller för indelningshafvaren, om den årliga ersättningen bestämmes till sist-
berörda belopp, utan afseende å högre eller lägre markegång ett eller annat år,
får jag, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad Armé-Förvaltningen tillstyrkt,
underdånigst hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen äska ett
belopp af 413 rdr 84 öre, att tilläggas anslaget till indelta kavalleri- och in-
fanteriregementena, för att såsom godtgörelse för de genom Finja-sjöns sänkning
för ryttmästarebostället Mölleröds kungsgård förlorade qvarn- och fiske-rättig-
heter, årligen utgå och, så länge bostället är till indelningshafvare vid Skånska
Husar-regementet uplåtet, vederbörande löntagare i behörig ordning tillhandakom-
ma, emot det, att de bostället nu tillkommande 189 kubikfot spanmål, $\frac{2}{3}$ råg,
 $\frac{2}{3}$ korn och $\frac{1}{3}$ hafra jemte 40 rdr i penningar, må af vederbörande fögderi-
tjenstemän, enligt den i Kammar-Collegii ofvan åberopade utslag den 17 Decem-
ber 1863 fastställda fördelning, debiteras, upbåras och redovisas lika med Kro-
nans räntor, för att i sammanhang med dem till statsverket ingå.

Vid bifall till hvad jag sålunda rörande detta mål äfvensom i anledning
af Statskontorets ofvanberörda underdåniga berättelse hemställt, skulle följande
förändringar med anslaget för indelta kavalleri- och infanteriregementena komma
att ega rum, nemligen:

att det uti ifrågavarande anslag under rubrik »penningar» nu ingående	
belopp	409,568: 02.
ökas dels med de till ersättning för afskrifna räntor er-	
forderliga	181: 39.
dels ock med ofvannämnda, till ersättning åt Mölleröds	
kungsgård för förlorade qvarn- och fiskerättigheter före-	
slagna belopp.....	413: 84. 595: 23.
till	rdr 410,163: 25.

att värdet af de i anslaget ingående indelta räntor	2,099,830: 11.
minskas med	2,134: 18.
till	rdr 2,097,695: 93.
att beloppet af den under anslaget upförda oindelta spanmål: 15,862,4 kubikfot, i värde utgörande	rdr 33,311: 04.
ökas med 929,9 »	» 1,952: 79.
till 16,792,3 kubikfot, i värde utgörande	rdr 35,263: 83.
till följd hvaraf alltså anslaget till indelta kavalleri- och infanteriregementena skulle komma att utgöra:	
penningar	rdr 410,163: 25.
indelta räntor, enligt markegång, på förslag	» 2,097,695: 93.
indelt spanmål på förslag 125,955,9 kubikfot, utgörande i värde	» 264,507: 39.
oindelt d:o 16,792,3	» 35,263: 83.

Summa rmt rdr 2,807,630: 40.

hvilket belopp, när derifrån drages anslagets nuvarande slutsumma 2,807,216: 56.

visar en tillökning i anslaget på det hela af ..... rdr 443: 84.

men denna tillökning motsvaras, enligt hvad förut blifvit omförmäldt, af de afgifter, som för Mölleröds kungsgårds qvarn och fiske skulle komma att till Kronan ingå.

Löneförbättringar vid indelta arméen. Enär det anslag af 100,000 rdr, Löneförbättringar vid indelta arméen. hvilket under flera föregående år utgått och jemväl för innevarande år finnes anvisadt till förbättrande af en del utaf indelta arméens tjenstemannapersonals aflöningsvilkor, fortfarande blifver för nämnda ändamål behöfligt, hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes i Näder föreslå Riksdagen, att anslaget må till oförändradt belopp, 100,000 rdr, äfven för år 1870 få utgå och enligt förut meddelade föreskrifter användas.

Indelta arméens vapenöfningar. Enligt Armé-Förvaltningens hemställan och då, enligt hvad Eders Kongl. Maj:t med förra Riksdagen beslutit, utgifterna för Wermlands Fältjägerregementes möten hädanefter skola bestridas från statsanslaget till indelta arméens vapenöfningar, får jag i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att ifrågavarande anslag för framtiden må benämnas: »Indelta arméens och Wermlands Fältjägerregementes vapenöfningar».

Derjemte och enär Eders Kongl. Maj:t under den 31 nästlidne December, vid pröfning af förslaget rörande försvarsväsendets till lands ordnande, beslutit föreslå Riksdagen en förändrad organisation af underbefälsskolorna vid indelta arméen, att med år 1870 träda i verket, samt denna förändrade organisation, derest den af Riksdagen antages, kommer att medföra en tillökning i utgifterna

Underbefälsskolor.

för nämnda skolor af 39,641 rdr 60 öre, hvilket belopp Eders Kongl. Maj:t ock ofvannämnda dag förklarar Sig vilja af Riksdagen äska; får jag till följd häraf nu anmäla berörda tillökningsbelopp ..... rdr 39,641: 60.
 att tilläggas nuvarande anslaget för indelta arméens vapen-
 öfningar ..... » 884,000: 48.
 hvarigenom detta anslag, som redan bestrider kostnaderna för
 nuvarande underbefälsskolorna, skulle, med ofvannämnda för-
 ändrade benämning, komma att upgå till ..... » 923,642: 08.

Värfvade Arméen.

*Fortifikationens
 praktiska öf-
 ningar.*

Fortifikationen. Uti underdånigt memorial af den 14 nästlidne November angående för Fortifikationsväsendet erforderliga anslag under åren 1869 och 1870, har Chefen för denna corps fästat synnerlig upmärksamhet å behofvet af ökad anslag för Fortifikationens praktiska öfningar. Härvid har bemälda Chef, — med anmälan att, då han trodde sig veta, att frågan om uppsättning af en för Fortifikationstruppernas kompletterande oundgängligen erforderlig sappörbataljon inginge i det för Eders Kongl. Maj:t numera framlagda förslaget till försvars-
 väsendets ordnande, han ansåge sig härom ej behöfva göra framställning —, i underdånighet erinrat, hurusom det antal ingenjör-trupper, som, efter alla de sednare armé-organisations-förslagen, inginge uti Svenska arméens sammansätt-
 ning, utgjorde en ej obetydligt mindre procent af arméens hela styrka, än som i andra länder blifvit antaget. Enda villkoret för att denna ringa, lägre än det allmänt antagna normala förhållandet beräknade trupp, skulle blifva i stånd att utföra de tjänster Eders Kongl. Maj:t och arméen deraf förväntade, vore att den upnådde en verkligt hög grad af användbarhet och duglighet. Detta vore dess-
 utom ej annat än hvad man i alla arméer fordrade af sina ingenjörtrupper, å hvilka öfverallt stora anspråk voro ställda; och är härvid af Fortifikationschefen anfördt: att t. ex. i Preussen, då skansarbeten skola utföras, arbetsbetingen, äfven för jordschaktning och dylika enklare arbeten, sättas 4½ gång högre för pionie-
 rerne än för liniesoldaterna; att Fält-Ingenjörtrupperna derstädes ega rätt att bland de konskriberade uttaga de för yrket mest passande rekryter; att högre anspråk äro fästade på de unge män, hvilka skola anställas såsom befäl vid Ingenjörcorpsen, än vid de öfriga vapnen; och slutligen att rikliga anslag gifvas till praktiska öfningar, till fältarbetens utförande och till belägrings-simu-
 lacerer m. m. Dessa fördelar saknades helt och hållet hos oss. Trupperna rekry-
 terades af samma klass som den öfriga värfvade arméen, och då några större fördelar ej kunde dem erhjudas, hade man ej anledning vänta, att genom värf-
 nin-

ningen erhålla mera utvaldt manskap. Oaktadt den betydliga utgallring af olämpliga elementer, som, genom de lyckligare anordningarne af passevolansen, vid Fortifikationen utan särdeles olägenhet låte sig verkställas, kunde dock för närvarande ej med rätta sägas, att Pontonier-truppen hade något egentligt företräde framför de andra värfvade trupperna.

Äfven villkoren för Officers-anställning vid Fortifikationen finner Fortifikationschefen icke fullt tillfredsställande. — I stället att för sådan anställning tillförene varit stadgad dels en längre tids Underofficerstjenstgöring och dels en teoretisk examen vid corpsen, fordrades numera visserligen genomgåendet af kursen vid krigsskolan, men enligt Fortifikationschefens åsigt, kunde de förra fordringarne icke af berörda kurs i allo upvägas.

Dessa sålunda af Fortifikationschefen angifna missgynnande förhållanden för Svenska Ingeniör-truppernas och hela Fortifikationsbefälspersonalens utbildning anser Fortifikationschefen vara egnade att gifva synnerlig vikt åt det vilkor för Ingeniörtruppens duglighet, som betingas af tillräckliga öfningar. Öfverallt funne man nemligen, att arméorganisatörer och militäre skriftställare i sina förslag yrkade derpå, att special-vapnen skola under freden vara fullbildade och i möjligaste måtto färdiga att gå i fält. Svenska arméens Ingeniörtrupp utgjorde ett ringa antal och just derföre måste den i desto högre grad vara väpnad med tjensteduglighet och pålitlighet. Det ringa antalet medförde den fördelen, att den kostnad, hvartill truppens fullständigare öfningar föranledde, blefve mindre betydande, så väl i och för sig som i förhållande till de utgifter som i alla händelser fordrades för truppens underhåll och aflöning. Det vore derföre anledning hoppas, att de skäl, som så ofta talat mot beviljandet af de större anslagen till fästningsbyggnaderna, här icke skulle hafva något väsendtligt inflytande.

Vidare erinrar Fortifikationschefen i underdånighet derom, att redan i det underdåniga förslag till bestämmande af anslagsbehofven för år 1869, hvilket före sistlidne riksdag till Eders Kongl. Maj:t afgafs, dåvarande Fortifikationschefen anhöll, det Eders Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra framställning om ökande af anslaget till de praktiska öfningarna från 5,000 rdr till 40,000 rdr, men att Eders Kongl. Maj:t fann tillökningen, hvars behöflighet af Chefen grundats egentligen på det 3:dje pontonier-kompaniets uppsättande, icke af detta skäl påkallas till högre belopp än 2,500 rdr. Under åberopande af hvad här ofvan yttrats fäster derföre nuvarande Fortifikationschefen upmärksamhet på behofvet af vida mer utsträckta öfningar för hela Fortifikationen, äfvensom derpå, att det förut anslagna beloppet, 5,000 rdr, varit knappt tillräckligt för två kompaniers öfning och att således den vid 1868 års Riksdag beviljade tillökning motsvarade endast hvad det 3:dje tillkomna kompaniet skulle erfordra till öfningar af samma ringa utsträckning som hitintills egt rum. Men då derjemte betänktes, att någon

egentlig broslagningsöfning ännu ej kunnat åstadkommas i starkare ström, — en sak som dock tillhör pontonierernes angelägnaste åligganden —; att långa marscher endast undantagsvis kunnat företagas och att Fortifikationsofficerarnes och Underofficerarnes ötning uti verkliga fältingeniör-företag, såsom nödbryggors slående under alla förekommande olika omständigheter, sapp-arbeten, fältminors anläggning, fältskansars utstakning, planers upgörande till fältpositioners försvar m. m. dylikt, som i fält dagligen förekomme, hittills till följd af bristande medel alldeles uteblifvit; syntes anslägets ökande till 10,000 rdr vara af behovet högeligen påkalladt. Fortifikationschefen har derföre nu förnyat den af förre Chefen gjorda framställningen om berörda anslagsförhöjning, med tillägg, att äfven den ifrågavarande förhöjda anslagssumman knappast skulle blifva för verkliga behovet tillräcklig, då fråga vore att af Fortifikationens befäl och trupp begära den praktiska användbarhet, som man numera öfverallt fordrade af Ingeniörerne inom de många och sig ständigt ökande grenarne af deras yrke.

I betraktande af hvad Chefen för Fortifikationen sålunda anført, och då det icke kan förnekas, att den betydliga och hastiga utveckling, som under sednare tiden gifvits åt krigskonstens särskilda delar, sträckt sig äfven till Ingeniörväsendet, och således hos Ingeniörerne fordrar vida större och mångsidigare tjensteduglighet nu än tillföre, får jag i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t, med bifall till Chefens för Fortifikationen förevarande underdåniga framställning, täcktes föreslå Riksdagen att, för tillvägabringande af förhöjning till 10,000 R:dr af i nu gällande riksstat med endast 7,500 R:dr under Fortifikationen uptagna reservationsanslag till praktiska öfningar, det under rubrik penningar i Fortifikationens anslag ingående belopp..... 166,120: 11. må med..... 2,500: — förhöjas till..... R:dr 168,620: 11, hvarigenom anslägets slutsumma, som i nämnda riksstat finnes utförd med 172,803 R:dr 78 öre skulle komma att utgöra 175,303 R:dr 78 öre.

I nära samband med den nu behandlade frågan om ökad anslag för Fortifikationens praktiska öfningar, har Fortifikationschefen ställt ett annat förslag, nemligen om behovet af egna hästar för Pontonier-bataljonen, hvilket förslag, derest det vunne framgång, jemväl skulle medföra behof af förhöjning i statsanslaget till fourragering af Artilleriets och Pontonier-bataljonens samt värfvade kavalleriets hästar. Detta förslag innefattar alltså två särskilda anslagsfrågor; och ehuru den förra af dem eller den om kostnaderna för hästarnes anskaffning och stallbyggnads upförande egentligen tillhör den s. k. extra statsregleringen, torde densamma likväl få här, gemensamt med den andra frågan, till behandling uptagas. Det antal hästar, Chefen nu ansett behöfligt, utgör 20, och kostnaderna för hästarnes inköp samt för upförande af stall och anskaffning af stallinventarier äro beräknade till sammanlagdt 21,200 R:dr. Och ehuru de till stöd

för ifrågavarande förslag af Chefen för Fortifikationen anförda skäl äro i hög grad förtjenta att behjertas, har jag likväl, vid det förhållande att för Pontonier-bataljonen nödigt antal hästar uptagits i det för Eders Kongl. Maj:t af mig framlagda förslag till försvarsväsendets ordnande samt att några väsendtliga olägenheter icke torde föränledas af upskof med hästarnes anskaffning till dess nyssberörda förslag, derest det af Riksdagen godkännes, kommer att med år 1874 sättas i verket, ansett mig böra i underdånighet tillstyrka, att Chefens för Fortifikationen förvarande underdåniga framställning icke för närvarande må till afseende föränleda, helst för Pontonierbataljonens befäl, som i högre grad än manskapet har behof af färdighet i ridkonsten, tre ridhästar redan finnas sedan flera år tillbaka anskaffade.

I händelse detta mitt underdåniga tillstyrkande vinner Eders Kongl. Maj:ts bifall, kommer till följd deraf frågan om tillökning i fourrageringsanslaget att förfalla.

Då emellertid fourrageringen af ofvannämnde tre för Pontonier-bataljonens befäl anskaffade hästar för närvarande bekostas af anslaget till Fortifikationens praktiska öfningar, hvilket anslag likväl icke egentligen är för dylika utgifter afsedt, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes begära Riksdagens medgifvande dertill, att ifrågavarande tre hästars underhåll må för framtiden bestridas af det för utgifter af dylik art bestämda anslaget till fourragering af Artilleriets och Pontonier-bataljonens samt värfvade Kavalleriets hästar.

Mathållning för manskapet vid garnisons-regementena. I afseende å detta anslag, hvilket för närvarande utgör 320,000 R:dr, har Armé-Förvaltningens Intendents-Departement, som numera har detta anslag sig anförtrodt, anmält behofvet af förhöjning deri med 100,000 R:dr eller till 420,000 R:dr. Då nemligen detta anslag, som år 1866 visade en brist af nära 50,000 R:dr och år 1867 af mer än 100,000 R:dr, syntes komma att för år 1868 understiga utgifterna med omkring 200,000 R:dr, hvilket förhållande, som härrörde af de genom sednare årens svaga skördar ökade prisen å lifsförnödenheter, jemte den, i följd af minskade arbetsstillfällen för manskapet upkomna inskränkning i regementenas permitterade styrka, ingalunda kunde antagas med detta år upphöra, äfven om, genom nyligen inträffade prisfall å natura-artiklar, anslagets brist under innevarande år 1869, såsom antagligt vore, något förminskades, samt Armé-Förvaltningen, med kännedom om den allmänna ställningen inom 4:de hufvudtitelns tillgångar, ej förmådde inse, huru en så betydlig, år efter år befunnen otillräcklighet i anslagets nuvarande belopp skulle framgent kunna afhjelpas utan beloppets förhöjning, ansåge sig Armé-Förvaltningen ej kunna undgå att, på det förlägenhet ej måtte upstå i afseende å manskapets proviantering efter gällande stat, underdånigst anmäla berörda förhållande, med hemställan, det Eders Kongl.

*Mathållning för
manskapet vid
garnisons-rege-
mentena.*

Maj:t tacktes hos Riksdagen i Nåder äska den nu ifrågakämda tillökningen i onförmälda anslag.

Ehuru den af Armé-Förvaltningen sålunda ifrågakämda anslagstillökningen obestriddigen synes af behof påkallad för fyllande af den betydliga brist, som i nämnda anslag uppstått och under loppet af flera år alltjemnt ökats, likväl och då statsverkets för närvarande inskränkta tillgångar påkalla den största möjliga sparsamhet i utgifter, samt enligt hvad Armé-Förvaltningen antydt, någon nedsättning i bristen torde under den närmaste framtiden vara att motse, anser jag mig i anledning häraf böra i underdånighet tillstyrka, att någon framställning till Riksdagen om förhöjning i berörda anslag nu ej må ega rum.

Under förutsättning, att väckta förslag dels om det till Flottan nu hörande Marin-regementets öfverflyttning till arméen, dels om förminskning af Lif-Gardes-regementenas till fot samt Wernlands Fältjägare-regementes styrka, dels ock om afskaffande af passevolansväsendet vid värfvade arméen, redan med 1870 års ingång skulle komma att sättas i verket, har Armé-Förvaltningen jemväl ytterligare föreslagit åtskilliga förändringar i afseende så väl å nyssnämnda anslag till mathållning för manskapet vid garnisons-regementena som ock å anslaget till försvarsverket i allmänhet samt anslaget till lif- och släpmunderingar vid rothålls-regementena; men enär onförmälda organisationsförslag enligt Eders Kongl. Maj:ts derom den 31 nästlidne December vid pröfning af förslaget rörande försvarsväsendets till lands ordnande fattade beslut, böra, derest de varda slutligen godkända, först med år 1871 bringas till utförande, lærer vid sådant förhållande Armé-Förvaltningens ifrågavarande framställning icke för närvarande böra till åtgärd föranleda.

Efter att sålunda hafva redogjort för de förändringar, jag anser böra vidtagas med de under riksstatens 4:de hufvudtitel upförda ordinarie anslag, och innan jag öfvergår till framställningen rörande de anslag af mera tillfällig natur, hvilka under samma hufvudtitel för år 1870 äro af behof påkallade, torde jag få i underdånighet anmäla, att det på allmänna indragningsstaten för innevarande år 1869 af Riksdagen anvisade anslag af 20,000 R:dr till understöd åt i behof stadde f. d. landtvärnsmän, äfven för år 1870 synes till oförminskadt belopp blifva behöfligt. Äfven under sistlidna år har nemligen ett ej obetydligt antal nya sökande anmält sig och funnits ega rätt till understöd af berörda anslag, till följd hvaraf ock, oakadt den icke ringa afgång som bland de äldre understödstagarne egt rum, understödsbeloppen icke kunnat bestämmas högre än 19 R:dr pr man.

Vid sådant förhållande anser jag mig höra i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t tacktes för ofvannämnda ändamål af Riksdagen äska för år 1870 ett anslag till lika belopp, som för år 1869 finnes anvisadt, eller 20,000 R:dr; och lärar, i sådant fall, underrättelse derom få meddelas Finans-Departementet till iakttagande vid förslag till reglering af utgifterna under Riksstatens 9:de hufvudtitel.

I afseende å extra statsregleringen förekomma följande frågor:

1:o Artilleri-behof.

Fält-Artilleriet. T. f. General-Fälttygmästaren, i egenskap af jemväl t. f. Chef för Arméförvaltningens Artilleri-Departement, har, uti ofvanåberopade memorial, i underdånighet erinrat, hurusom han i sin den 30 December 1867 gjorda underdåniga framställning rörande artilleriets särskilda anslagsbehof för innevarande år redogjort för den artillerimateriel, som, utöfver den då befintliga, vore erforderlig för att bringa fältartilleriet till den, enligt tillika uppgifven plan, afsedda styrka af 25 fältbatterier å 6 kanoner, oberäknadt de å Gotland förlagda batterier, samt att kostnaden för anskaffandet af berörda fyllnadsmateriel beräknats till en summa af 773,069 R:dr.

Fältartilleri-materiel.

Under antagande att de för åren 1867 och 1868 till fältartilleriet beviljade, men ännu icke använda, extra anslag, utgörande tillsammans 108,948 R:dr 40 öre, deraf en del vore afsedd till fordon, hvilkas anskaffande numera finnes mindre behöfligt, finge såsom tillgång för anskaffning af erforderlig fältartilleri-materiel anses, upfördes för år 1869 härtill en summa af endast 44,420 R:dr 60 öre, hvilka medel, uppå Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition af Riksdagen beviljades.

Utöfver sistnämnda belopp skulle således för fältartilleri-materielens kompletterande erfordras vid 1869 års slut en summa af 650,000 R:dr.

Men då anskaffandet af den bristande materielen af flera skäl syntes lämpligen böra fortgå endast i den mån arbetena kunde, utan ökad personal, i artilleriets verkstäder utföras, anhåller t. f. General-Fälttygmästaren nu i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t tacktes i Nåder af näst sammanträdande Riksdag äska ett anslag till *fältartilleri-materiel* af ..... R:dr 50,000: —

Infanterigevär. Härom har t. f. General-Fälttygmästaren anförd följande:

Infanteri-gevär.

Carl Gustafs stads gevärsfaktori. Sedan de under nästlidna år uti Amerika upköpta, för gevärstillverkningen afsedda maskiner till faktoriets ankommit och till en del blifvit uppsatta, hade, på grund af dessa maskiners arbetsförmåga, beräkning upgjorts, huru många dylika maskiner ytterligare borde anskaffas för att den årliga till-

Transport 50,000: —

Transport 50,000: —

verkningen skulle kunna upbringas till 40,000 gevär; hvarjemte förslag uprättats till den utvidgning och förändrade inredning af verkstäderna, som af de nya maskinernas anskaffande blefve en följd. Genom Nådigt Bref den 17 sistlidne Mars täcktes Eders Kongl. Maj:t anvisa medel till betäckande af de härigenom upkommande kostnader, och sedan byggnadsarbetet för året blifvit afslutadt, fortgick uppsättningen af de nya maskinerna så, att faktoret, enligt t. f. General-Fälttygmästarens åsigt, borde vid början af innevarande år vara i tillfälle att uppfylla de på detsamma ställda stegrade fordringar.

Under loppet af år 1868 hade till den 1 November följande arbeten blifvit vid faktoret utförda:

Nya gevär	st. 1,954.
Komplettering af gevär, hvartill låsmekanismerna blifvit uti Amerika anskaffade	» 45,266.
hvarförutan blifvit förfärdigade: låsmekanismer, grofffilade	» 5,000.

Dessa låsmekanismer voro afsedda till förändring af 1860 års gevär, och kostnaden för dem hade blifvit förskjuten mot ersättning af nästkommande års anslag till förändring af gevär.

Utaf de arbeten, hvilka faktoret fått sig ålagdt att under år 1868 utföra, återstodo endast:

Nya gevär	st. 46.
Komplettering af gevär	» 4,734.
hvilket arbete ansåges kunna verkställas till innevarande års början, helst arbetet redan vore delvis utfördt. Åtskilliga delar till här uptagna gevär hade blifvit levererade af enskilda personer uti Eskilstuna stad; och upginge kostnaden för sådana delar till 244,638 R:dr.	

Husqvarna Vapenfabriks Aktiebolag. Enligt två särskilda med Kronan afslutade kontrakt ålåge nämnda bolag att före den 1 nästkommande Februari hafva levererat sammanlagdt 4500 gevär, af hvilket antal 3030 st. den 1 nästlidne November voro aflemnade.

Vid förstnämnda tidpunkt, eller den 1 Februari innevarande år borde alltså antalet af Eders Kongl. Maj:t och Kronan tillhöriga gevär af 1867 års modell upgå till:

Uti Amerika inköpta	st. 40,000.
Vid Carl Gustafs stad kompletterade	» 20,000.
Derstädes tillverkade (deraf under år 1867 1000 st.)	» 3,000.
Vid Husqvarna tillverkade	» 4,500.

Summa st. 37,500.

Transport 50,000: —

Transport 50,000: —
 hvartill kommer ett mindre antal af 1860 års gevär, hvilkas förändring till bakladdning fortginge uti reparationsverkstäderna i Stockholm, Christianstad och å Carlsborg.

Under år 1868 hade följande belopp varit för gevärstillverkningen disponibla:

Behållning från år 1867	928,627: 23.
Extra anslag för året	1,000,000: —
Extra uphörd, hvaruti inginge en summa af 40,588 R:dr 24 öre, utgörande Norges andel uti kostnaden för patentträtten till gevären af 1867 års modell	18,626: 23.
Summa	1,947,253: 46.

Under året hade till den 1 November utanordnats 1,731,704: 20.
 hvadan behållningen sistnämnda dag alltså utgjorde .. 215,549: 26.

Häraf vore afsedt att utgå:

Till Carl Gustafs stads faktori omkring	32,000: —
Liquid för kontraherade gevärspipor och delar	59,940: —
Till Husqvarna Vapenfabriks Aktiebolag	63,320: —
Summa	155,260: —

Den för gevärstillverkningen under år 1869 disponibla behållningen skulle då utgöra .. 60,289: 26.
 och då de för samma år anvisade medel till gevärstillverkning och förändring upginge till .. 945,880: —
 vore således för nämnda ändamål att under innevarande år tillgå i jemnadt tal .. R:dr 1,006,000: —

Sedan Eders Kongl. Maj:t den 18 sistlidne November i Näder fastställt modeller för förändring till bakladdning af så väl 1864 års som 1860 års till kammarladdning förändrade gevär, anser t. f. General-Fälttygmästaren förändringen af dylika i förråden befintliga gevär lämpligen böra fortgå jemte tillverkningen af nya gevär, men då helt och hållet nya låsmekanismer måste till förändringsgevären anskaffas och en del maskiner härtill toges i anspråk, upstode genom förändringen mindre besparing af tid än af kostnad, hvarföre arbetsprodukten under ett år icke borde uppskattas högre, än till 15,000 nya och 10,000 förändrade gevär, och detta under förutsättning, att Husqvarna Vapenfabriks Aktiebolag vore i tillfälle att tillverka och leverera 10,000 nya gevär.

Transport 50,000: —

Transport 50,000: —

Kostnaden för denna tillverkning utgjorde:	
för 5000 nya gevär vid Carl Gustafs stad à 35 R:dr	175,000: —
» 10,000 nya gevär vid Husqvarna à 39 R:dr.....	390,000: —
» 10,000 förändrade gevär à 20 R:dr.....	200,000: —
Summa R:dr	765,000: —

hvarigenom vid 1869 års slut skulle upstå en behållning af 244,000 R:dr.

Om arbetet under år 1870 bedrefves efter samma plan, skulle skillnaden emellan hela arbetskostnaden och nyssnämnda behållning utvisa medelsbehovet för året; och har t. f. General-Fälttygmästaren således i underdånighet anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen äska ett extra anslag för år 1870:

för tillverkning och förändring af infanterigevär af..... 524,000: —

Kopparpatroner. Vid fabriken å Marieberg, som vid 1868 års början kunde anses vara fullständigt ordnad, hade tillverkningen af kopparpatroner sedermera oafbrutet fortgått. Medelst de derstädes nu befintliga maskiner kunde densamma updrifvas till 500,000 hylsor i månaden och hade under en kortare tid upgått till närmare 30,000 stycken dagligen.

Hela antalet patroner, som till den 4 sistlidne November blifvit förfärdigade, upginge till..... st. 3,440,000.

Häraf hade blifvit utlemnade:

till Regementen och Corpser	149,640.
till Skarpskytteföreningar och enskilda personer	
mot ersättning för kostnaden	8,850.
till faktorer och verkstäder.....	134,510. 290,000.

så att behållningen sistnämnda dag utgjorde..... st. 2,850,000.
hvar till komme något öfver 600,000 stycken oladdade hylsor, hvaraf en del dock vore afsedd för lösa patroner.

Under återstående delen af år 1868 ansåges kunna ytterligare tillverkas omkring 700,000 st. hylsor.

För bestridande af de med en så stor tillverkning förenade kostnader hade emellertid medel blifvit förskjutna mot ersättning utaf nästkommande års anslag, utaf hvilket vid årets början endast omkring 90,000 R:dr sålunda ansåges komma att återstå.

För denna summa ansåges kunna tillverkas omkring 2,250,000 st. skarpa patroner.

Transport 574,000: —
För

Transport 574,000: —

För den händelse Eders Kongl. Maj:t skulle finna för godt att anbefalla, det gevär af 1867 års modell skola till Arméen utlemnas före innevarande års möten och vid stammens skjutöfningar användas, upstode en årlig förbrukning, beräknad efter nuvarande åtgången af ammunition, utaf omkring 4,320,000 kopparpatroner och behållningen i förråden af sådana patroner borde då vid innevarande års slut upgå till något öfver fem millioner.

Vid 1870 års slut borde, enligt ofvan gjorda antaganden, dels nya dels förändrade gevär, enligt Remingtons modell, finnas disponibla till antal af 87,500 stycken.

Äfven efter en särdeles låg beräkningsgrund, eller icke fullt hundra patroner för hvarje gevär, borde sålunda vid samma tidpunkt minst åtta millioner patroner finnas i förråd. Skillnaden emellan detta antal och den vid 1869 års slut, med beräkning af ofvannämnda årliga förbrukning, återstående behållning utvisade det antal patroner, som sålunda borde under år 1870 tillverkas, eller omkring 4,320,000 stycken.

I samma mån kopparpatroner blefve vid Arméens skjutöfningar använda, komme visserligen behofvet af tändbattar och den äldre ammunitionen att minskas och de för tillverkning deraf afsedda ordinarie medel att blifva disponibla, men denna tillgång vore alltför obetydlig för att särskildt anslag för tillverkning af kopparpatroner derigenom skulle kunna, åtminstone för närmaste framtiden, undvaras.

Kostnaden för dylika patroner, då krut och bly icke toges i beräkning, hade ännu icke kunnat nedbringas under 40 R:dr för tusen, men borde framdeles, då hylsorna efter de förbrukade patronerna blefve, åtminstone till största delen, att såsom tillgång påräkna, och deras metallvärde afdroges, kunna nedgå till omkring 32 R:dr.

Tillverkningskostnaden för sistnämnda antal patroner skulle då blifva 138,240 R:dr; och har t. f. General-Fälttygmästaren i anledning häraf i underdånighet anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen äska ett extra anslag, att under året 1870 utgå för tillverkning af kopparpatroner med .....

R:dr 140,000: —

Summa R:dr 714,000: —

Byggnader: Till 1868 års riksdag hade Eders Kongl. Maj:t, uppå t. f. General-Fälttygmästarens underdåniga framställning, aflåtit nådig proposition om beviljande af ett extra anslag utaf 40,400 R:dr för upförande af ett nytt vaktbus vid ammunitionsförrådet, i stället för det befintliga, som, vid derå anställd besigtning, blifvit utdömdt, men Riksdagen förklarade sig icke finna skäl att härtill lemna bifall.

Tillförordnade General-Fälttygmästaren har nu förmålt sig icke böra underlåta att i underdånighet anmäla, det behofvet af ett anslag för nämnda ändamål fortsärfande qvarstår, för den händelse Eders Kongl. Maj:t skulle finna för godt att till nu sammanträdande Riksdag i Näder göra förnyad framställning i ämnet.

Det skulle, enligt min åsigt, visserligen hafva varit i hög grad önskligt och af behof påkalladt, att de af t. f. Generalfälttygmästaren häröfvan begärda extra anslag till fältartillerimateriel, till infanterigevär och till kopparpatroner kunnat till oförminskade belopp hos Riksdagen begäras; men då de begränsade tillgångar, hvaröfver statsverket nu har att förfoga, göra en inskränkning i dessa anslagsfördringar nödvändig, har jag funnit en sådan inskränkning kunna med minsta skada ega rum i afseende å anslagen till fältartillerimateriel och till kopparpatroner, och får jag alltså i underdånighet tillstyrka, att de af t. f. Generalfälttygmästaren föreslagna anslagsbelopp för fältartillerimateriel och för kopparpatroner måtte med 20,000 R:dr hvartdera nedsättas.

Hvad åter beträffar det upgifna behofvet af anslag med 10,400 R:dr till ett nytt vakthus vid ammunitionsförrådet, så enär den hos förra Riksdagen gjorda framställning om detta behof lemnades utan afseende, anser jag frågan om medels anvisande härtill böra tills vidare anstå.

I anledning af t. f. Generalfälttygmästarens ofvanberörda framställning, får jag alltså i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen begära följande extra anslag, nemligen:

för anskaffning af fältartillerimateriel	R:dr 30,000,
» anskaffning och förändring af infanterigevär	» 524,000,
» tillverkning af kopparpatroner	» 120,000,
<hr/>	
eller tillhopa R:dr 674,000,	

med rättighet för Eders Kongl. Maj:t, att efter omständigheterna öka och minska de för infanterigevär och kopparpatroner beräknade anslags belopp, under vilkor att summan af dessa anslag ej öfverskrides.

Derjemte och enär befästningsarbetena vid Fredriksborgssundet (Oxdjupet) år 1870 böra hafva så framskridit, att verken derstädes då må kunna till en del bestyckas, samt för dessa verk, enligt de af såväl 1867 års Befästningskomité som Vapen- och Befästningskomitén upgjorda bestyckningsplaner, erfordras ej allenast pansarbrytande, utan äfven andra slags kanoner af grof kaliber, anser jag angeläget att, utöfver de 4 stycken pansarbrytare med lavetter och projektiler, hvar till medel vid sistlidna Riksdag anvisades, ett mindre antal andra fästningskanoner af grof kaliber anskaffas, och att medel dertill under år 1870 blifva att tillgå. Till följd af statsverkets begränsade tillgångar anser jag mig likväl nu icke böra för nämnda ändamål ifrågasätta begäran om nytt anslag; men enär vid 1865—1866 samt 1867 års riksdagar beviljats ett anslag af tillhopa 75,500 R:dr för anskaffning af positions- och belägringsartilleri, samt jag anser anskaffning

gen af denna sednare materiel, ehuru af behof påkallad, likväl böra stå tillbaka för ifrågavarande grofva fästningskanoner, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes begära Riksdagens medgifvande dertill, att nyssnämnda, ännu ej använda anslag, 73,500 R:dr, må till anskaffning af grofva kanoner för befästningarna vid Fredriksborgssundet få afses.

2:o. Fortifikationsbehof.

Under återopande af den omständliga redogörelse, som af den år 1867 för granskning af planerna för befästningarna vid Carlsborg och Waxholm samt i Carlskrona skärgård nedsatta Komité i dess afgifna betänkande meddelat rörande de hvälfningar, som under sednare åren föregått i afseende å eldvapnens och krigsfartygens konstruktion, och den inverkan som deraf utöfvats på befästningskonsten, har chefen för fortifikationen uti sitt förut omförmälda memorial af den 14 nästlidne november yttrat, hurusom hufvudsumman af de grundsatser, bemälda Komité dervid framställt och hvilka öfverallt i andra länder, vid anläggande af nya och förändring af gamla fästningar börjat göra sig gällande, bestode deruti, att jordvallar och jernsköldar af tillräckliga dimensioner vore det enda man numera kunde våga erbjuda en fiende såsom mål för hans artillerield. Murverk, som förut intagit förnämsta rummet vid en fästning, kunde endast tjena att bakom täckande jordvallar lemna säkerhet mot stormningsförsök samt skydd för besättning och förråder mot fiendens skott och bomber; men för sistnämnda två viktiga ändamål vore murverket ännu alltjemnt oundgängligt vid hvarje permanent befästning.

De inom artilleriet gjorda framstegen hade emellertid verkat föga förändring i konstruktionen af landbefästningar, hvarest murverket alltid ansetts böra skyddas mot skott. I afseende åter å konstruktionen af sjöfästningar hade betydliga förändringar blifvit af omförmälda inom artillerivapnet gjorda framsteg föranledda. Vid dessa sednare befästningar komme väl, äfven enligt de nyare principerna, jordvallar att utgöra det allmänna yttre täckningsmedlet och upställningsplatsen för artilleriet; men till fullständigare skydd för de kraftigaste och viktigaste pjäserna funnes intet annat medel att anlita, än pansar af tillräcklig styrka. Nyttan och nödvändigheten af sjöbefästningar hade under amerikanska kriget vunnit fullständig bekräftelse. En bland Nordstaternas mest erfarne sjömän hade i offentlig skrift förklarat sig anse sådana fästen nu vara viktigare än någonsin, ehuru de måste anläggas efter andra grunder än hitintills; och jernkonstruktioner i form, dels af fasta pansarsköldar, dels af vridbara jern torn, borde uti dem ingå.

Nu befintliga sjöfästningar med blottade murar, sådana som i vårt land finnas vid Waxholm och Kungsholmen, horde derföre, enligt Fortifikationschefens åsigt, förses med framför liggande jordvallar, der utrymmet medgäfve upförandet af sådana, och murarnes höjd ej vore större, än att de genom jordvallar kunde

skyddas. Dessa vallar, jemte de murade kassernernas öfre vallgångar blefve der-
 efter goda upställningsplatser för dels pansarbrytande kanoner, skyddade af jern-
 blinderingar af en eller annan art, dels andra, mer snabbskjutande kanoner af
 jemförelsevis mindre kaliber, som fortsfarande borde ingå äfven i sjöfästningars be-
 styckning. Det vore ock på detta sätt 1867 års Befästningskomité föreslagit, att
 Kungholms fästning skulle förstärkas.

Vid Waxholm åter, der murarna voro för höga att kunna med jordvallar
 täckas, fordrades andra åtgärder för försvarets förstärkande, och erbjöde sig der-
 vid två utvägar. Den ena af dessa vore att sänka murarna genom rifning af
 dess öfre kasematter, hvarigenom dock, oafsedt den ej ringa kostnaden, ett i
 många hänseenden dyrbart utrymme för besättning och förråder skulle förloras,
 äfvensom den återstående delen blefve för mycket blottad för skott från kring-
 liggande höjder. Den andra både mindre kostsamma och mer ändamålsenliga
 utvägen bestode i framllyttning af den främsta försvarslinien så långt, att fästnin-
 gen ej blefve utsatt för fiendens första anfall, men det oaktadt, genom sitt å
 verkens högre delar upställda refflade, ehuru ej pansarbrytande, artilleri kunde
 kraftigt bidraga till försvar af åtminstone en del af de försänkningar, som vore
 afsedda att i främsta linien hindra fiendens genomträngningsförsök. Äfven här-
 utinnan öfverensstämmer Chefens för fortifikationen åsigt med den af pluraliteten
 inom 1867 års Befästningskomité framställda.

I afseende å konstruktionen af ofvan omförmälda pansarsköldar förmåler sig
 Chefen för fortifikationen anse för oss lämpligt att afvakta resultatet af de experi-
 menter, som i detta hänseende i andra länder äro eller komma under utförande.

Efter denna sammanfattade redogörelse för de nyare åsigtarna angående be-
 fästningsväsendet samt dessa åsigtens tillämpning vid våra fästningar, har Chefen
 för fortifikationen vidrört ett förhållande af ej ringa vikt, nemligen den långsam-
 het, hvarmed våra fästningsarbeten fortskrida och de dryga faux frais, som deraf
 blifva en följd. Att, ur militärisk synpunkt, det alltid vore ändamålsvidrigt och
 farligt att draga ut på tiden med försvarsarbetenas utförande, anser bemålde Chef
 så klart, att det ej ens behöfver anmärkas. Endast sällan, synnerligen i ett fat-
 tigt land, finge dock de militära upfattningarna ensamt bestämma hvad som i
 sådana saker borde utföras utan måste de vanligen modifieras, ja ofta helt och
 hållet underordnas landets ekonomiska förhållanden, och sålunda komme fästnings-
 arbetena gemenligen att fortskrida vida långsammare, än önskvärdt vore för lan-
 dets trygghet. Det funnes likväl, äfven ur rent ekonomisk synpunkt, för anslags-
 gens förminskning en gräns, hvars öfverskridande medförde en afgjord misshus-
 hållning, och anser Fortifikationschefen denna gräns för närvarande vara i vårt
 land öfverskriden. Det vore nemligen omöjligt att nedsätta faux frais i samma
 förhållande som årsanslaget, då detta sednare nedginge långt under den för arbe-
 tets jemna bedrivande lämpligaste summan. Detta vore förhållandet vid hvarje

större, så enskildt som allmänt arbete, men egde i än högre grad rum vid fästningsbyggnaderna, än vid de flesta andra arbeten. Den soliditet, hvarmed fästningsbyggnader måste utföras, gjorde en ständig tillsyn oundgänglig och bunde befälet vid arbetsplatsen lika strängt om arbetet vore helt litet, som om det vore af vidlyftigare beskaffenhet. Den personal, hvarmed fästningsarbetena utfördes, nemligen kronoarbetareskarlar, vore ock af beskaffenhet, att behöfva mera eftersyn, än om private arbetare ensamt användes, och på samma gång arbetskostnaden minskades genom det låga pris, hvartill kronoarbetareskarlarnes arbete upfördes i räkenskaperna, komme öfriga kostnader, och deribland en stor del faux frais, att visa eu vida högre procent än eljest skulle vara händelsen.

I öfverensstämmelse med dessa sålunda uttalade åsigter rörande anslagens bestämmande för fästningsbyggnadsarbetena och arbetenas deraf beroende anordning, förmäler sig Chefen för fortifikationen hafva, vid upgörandet af förslag till fästningsbyggnadernas fortsättande under en del af år 1869 samt under år 1870, företrädesvis betraktat ämnet ur ekonomisk synpunkt och således uptagit anslagen till de lägsta belopp, hvarmed arbetena utan stor ekonomisk misshushållning skulle kunna vederbörligen bedrivas; och har början dervid gjorts med

Carlsborgs fästningsbyggnad.

I afseende härå har Fortifikationschefen i underdånighet anført, att för fortsättande af Carlsborgs fästningsbyggnad år 1869 förre Chefen för fortifikationen föreslog, att Eders Kongl. Maj:t måtte i nåder af 1868 års riksdag äska ett anslag af 66,000 rdr, och att, då Eders Kongl. Maj:t uti sin proposition till riksdagen begärde en summa af 231,400 R:dr till befästningsarbetena vid Carlsborg samt i Stockholms och Carlskrona skärgårdar, nämnde 66,000 R:dr uti samma summa inginge. Riksdagen ansåg sig dock, emedan de planer till fästningsbyggnadernas fortsättande, som af 1867 års Befästningskomité blifvit upgjorda, ej ännu varit föremål för Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, endast på det sätt böra bifalla de nådiga framställningarna, att den för Carlsborgs fästningsbyggnadsarbeten anvisade för 1869 ett extra anslag af 20,000 R:dr, med underdånig anhållan, det Eders Kongl. Maj:t, efter pröfning af de utaf Befästningskomitén framlagda planer, behagade, rörande ytterligare fortsättande af dessa arbeten år 1869, vid nu instundande riksdag afgifva proposition så tidigt, att riksdagen må kunna då anvisa, hvad som för ändamålet må finnas nödigt.

Genom nådigt bref af den 24 Januari 1868 befallde Eders Kongl. Maj:t Chefen för fortifikationen att inkomma med yttrande och förslag rörande de förändringar uti den dittills följda planen för de så kallade landtfronterna vid Carlsborgs fästning, hvilka numera möjligen kunde vara af behofvet påkallade, hvar-

jemte i sammanhang dermed borde utredas, huruvida den af Komitén för granskning af planerna för rikets fästningar ifrågakända förenkling af landtfronterna kunde komma att föranleda någon ändring i det under arbete varande retranchementet, samt att arbetena vid Carlsborg under tiden skulle hufvudsakligen omfatta dels inredning af slutvärbet, dels sådana arbeten, som äfven med afseende å möjligen blifvande förändringar i befästningsplanerna måste bringas till utförande.

Till åttlydnad häraf hade dåvarande Chefen för fortifikationen låtit utarbete 2:ne utkast till förenkling af Carlsborgs landtfronter, hvilka utkast, med tillhörande underdånigt yttrande, den 25 April insändes till Chefen för Eders Kongl. Maj:ts Landtförsvarsdepartement och derefter blefvo öfverlemnade till Vapen- och befästningskomitén, för att af densamma granskas. Denna Komité ansåg dock en ny plan till samma fronter, efter grunder, som af Komitén uti underdånigt utlåtande framställdes, böra utarbetas, men tillstyrkte, att arbetet på retranchementet måtte fullföljas enligt då gällande planer, dock med iakttagande att, intilldess bestämdt blifvit, hvar kaponiererna skulle förläggas, samt huru de borde anordnas, 2 å 3 bärhvalf å ömse sidor om poternerne midt på linien II, äfvensom — för den händelse arbetet innan dess skulle, mot förmodan, hafva så långt framskridit — reveteringen närmast omkring poternen i vinkeln emellan II & III samt på midten af linien III lemnas oupförda. och att escarp-muren tillsvidare upfördes till endast 24 fots höjd öfver grafbotten. — I anledning af hvad Vapen- och befästningskomitén sålunda yttrat, hade Eders Kongl. Maj:t, uti skrifvelse af den 20 Maj, anbefallt Chefsemetet, dels att, efter de af sistnämnde Komité upgifne grunder, låta utarbete förslag till förenkling af planen för attack- eller landtfronten å Carlsborgs fästning, och samma förslag, behörigen granskadt derefter till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet insända, dels ock, att åter uptaga det i följd af Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref af den 24 Januari 1868 inställda arbetet å retranchementet, samt fortsätta detsamma inom den gräns och under de iakttaganden, Vapen- och befästningskomitén föreslagit

Den till åttlydnad af Eders Kongl. Maj:ts ofvannämnda nådiga skrifvelse af den 20 Maj 1868 påbörjade nya planen för landsidans befästning hade sedan dess varit under oafbrutet arbete, men de omfattande undersökningar, ritningar och beräkningar, denna plan erfordrade, hade, såsom redan af Vapen- och Befästningskomitén uti dess underdåniga skrifvelse af den 12 Maj antyddes, medtagit lång tid och vore ej ännu så färdiga, att de kunde i underdånighet för Eders Kongl. Maj:t framläggas, oaktadt så många officerare dermed varit sysselsatte, som med fördel dervid kunnat användas. Ett skäl härtill, utom de som funnos uti arbetets eget omfång och nödvändigheten af att upställa en jemförelse emellan de mur- och jordmassor, som erfordrades till det nya företaget, och de som skulle åtgått till fulländning af 1835 års plan, låge deruti att en af landtfronterna

vore belägen uti ett kärr, hvilken i öfrigt för försvaret gynnsamma omständighet föranledde uppgörandet af flere alternativa projekter, i ändamål att, jemte nödig styrka hos denna front, söka få den utförd för minsta möjliga arbete, emedan detta kärr på skilda ställen hade ett mycket varierande djup innan fast botten anträffades.

Men om äfven denna plan sålunda ej skulle hinna fulländas och granskas före riksdagen 1869, så funnes ej den ringaste tvekan om de arbeten, som nu kunde och borde företagas. De grunder för den förenklade planen, som af Vapen- och Befästningskomitén hade framställts och som af Eders Kongl. Maj:t sedermera i nåder blifvit anbefallda, att tjena till esterrättelse vid den nya planens uppgörande, voro sådana, att retranchementets fortsättande inom de af Komitén uppgifna gränser obehindradt kunde fortgå, såsom Eders Kongl. Maj:t äfven i ofvannämnda skrivelse föreskrifvit, och det ej endast under år 1869, utan ännu ett par år derefter. Vidare återstode ännu en del af slutvärnets inredning och slutligen syntes nu tiden vara inne att börja med förrådshusen i norra delen af fästningen.

Visserligen vore det med en naturlig tankegång öfverensslämande, att fästningen först borde vara sluten och derefter förrådena dit förläggas. Men för en förrådsfästning, sådan som Carlsborg, kunde med skäl sägas, att den utan förrådshus lika litet motsvarade sitt ändamål, som utan fulländade befästningar, och uti närvarande fall väl än mindre, då det vore ovedersägligt att våra förräder, redan i fästningens nuvarande skick, vore säkrare förlagda på Carlsborg, än på något annat ställe i landet. En möjlighet vore ock att, i händelse af ett oväntadt krig, hinna med tillfälliga befästningar gifva Carlsborg en ökad motståndskraft, men att i en hast uppsätta de erforderliga förrådshusen läte sig svårligen göra. De viktigaste bland dessa vore persedelförråden för Arméförvaltningens Intendentsdepartement, den för Riksbankens räkning afsedda byggnad, samt bostäder för de vid berörda förräder anställde tjänstemän. — Den förstnämnda af dessa byggnader, hvarå nu till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemnades ritning och kostnadsförslag, slutande på en summa af 239.300 R:dr, vore således den, till hvars påbörjande Fortifikationschefen nu i underdånighet föreslagit Eders Kongl. Maj:t att af riksdagen begära anslag.

Slutvärnets inredning, hvartill enligt jemväl öfverlemnade speciela kostnadsförslag ännu erfordrades en summa af 100,000 R:dr, borde ock med det snaraste fulländas, för att kunna tjena till kasern för garnisonen i krig och för sådana trupper, som kunde komma att till Carlsborg förläggas i och för fredsöfningar. Retranchementets fortsättande vore icke allenast i sig sjelft högst viktigt, utan borde äfven af det skäl fortgå, att det å Carlsborg förlagda stora antal kronoarbetskarlar jemte disciplinkompaniet å Borghamn ej kunde fullt sysselsättas

ensamt med inredningen i slutvärnet samt grundläggningen och upförandet af de ofvannämnda förrådshusen.

Redan här ofvan vore redogjort för de omständigheter, som verkade derhän, att, om anslagssumman sänktes under ett visst belopp, en stor ekonomisk misshushållning blefve en oundviklig följd. Vid Carlsborg med en arbetsstyrka af 6 à 700 kronoarbetskarlar och det antal private handtverkare, m. m., som voro oundgänglige, för att kunna med fördel begagna en så stor personal af fångar, kunde detta minimum af anslagssumman ej sättas lägre än 100,000 R:dr om året. Som nu endast 20,000 R:dr voro anslagna för arbetet år 1869, hvar-till komme en lika stor summa, som vid 1868 års slut antages finnas kvarstående oanvänd af sistnämnda års anslag, dels i form af förskotter till proviantmagasinet, dels i kontanta medel, skulle sålunda ytterligare erfordras för år 1869 en summa af 60,000 R:dr, samt för år 1870 en summa af 100,000 R:dr.

I afseende på fördelningen häraf ansåges lämpligast, att de 100,000 R:dr, som erfordrades för fulländning af slutvärnets inredning, delades på 4 år, och att arbetet å det nu föreslagna förrådshuset jemväl på 4 år fördelades, hvarigenom således hela det erforderliga beloppet blefve:

För 1869: till slutvärnet af nu tillgängliga medel.....	25,000.
» förrådshuset.....	60,000.
» retranchementet, af redan tillgängliga medel 15,000.	
För 1870: till slutvärnet.....	25,000.
» förrådshuset.....	60,000.
» retranchementet	15,000.
Summa erforderliga nya anslag 160,000.	

Befästningarna uti Stockholms skärgård.

I afseende å försvaret vid Waxholm har Fortifikationschefen i underdånighet åberopat det yttrande deröfver, som afgafs af 1867 års Befästningskomité, uti hvars åsikter han i allt hufvudsakligt instämmer, tilläggande dervid, att nödvändigheten af passagera jordverk och batterier på de försänkningarna omgifvande öarne borde betonas starkare, än som skett uti samma betänkande, der sådana dock äfven vore föreslagna. Att emellertid på förhand uppgifva huru många dessa jordbatterier borde vara eller hvar de skulle anläggas, vore så mycket svårare, som det måste befinnas tydligt att ju flera kanoner och ju mera trupper man kunde använda till försvaret, desto starkare blefve detta, och jordverken blefve så till läge som till utsträckning alltid beroende både på antalet och beskaffenheten af det artilleri, man vid försvaret kunde disponera, men hvilket också ej borde ditsändas
förr

förr än vid krigsrustning. Af dessa skäl kunde ifrågavarande jordbatterier ej heller närmare bestämmas och uptagas uti den permanenta befästningsplanen.

Ostridigt vore, enligt Fortifikationschefens åsigt, att inloppet till Stockholm skulle *kunna* befästas vida starkare än genom de anordningar, 1867 års Komité föreslagit, om man dervid kunde bortse från de dermed oskiljaktiga kostnaderna. Likaså kunde ej nekas, att befästningarna vid Waxholm *borde* vara starkare, om Stockholm vore befästadt på landsidorna. Men så länge detta ej vore förhållandet, syntes uppförande af mera storartade, eller, hvilket dermed blir liktydigt, mera kostsamma befästningar ej väl motiveradt.

Vid betraktande af de olika sätt, hvarpå ett anfall mot Waxholm nu kunde komma att ega rum, funne man att det kunde ske under 3:ne olika kombinationer.

Den *första* vore ett angrepp af en flotta utan landstigningstrupper, som söker öppna sig väg. Mot ett sådant försök gäfvade de af 1867 års Komité föreslagna försvarsanstalter full säkerhet. — Den *andra* vore ett anfall af en flotta, som medförde och landsatte ett antal trupper, men utan att något angrepp af en fiendtlig armé samtidigt skedde mot Stockholm från någondera landsidan. Som Stockholm aldrig torde komma att lemnas utan en till sitt skydd derstädes kvarlemnad garnison, borde i detta fall tillräckligt understöd af denna alltid vara att påräkna vid Waxholm, för att hindra fiendens landsatta trupper att bemäktiga sig öarne, från dem tysta våra batterier, samt derefter uprifva de försänkningar och stängsellinier, som hindra hans fartyg att framgå. — Den *tredje* kombinationen vore om fienden samtidigt anfölle Waxholm med fartyg och landstigningstrupper, samt Stockholm från landsidan med en armé. Striden skulle då utbreda sig på en stor båge, omslutande ena eller andra sidan af hufvudstaden, men antagligen, så länge Stockholm saknar befästningar å sina landsidor, ej blifva af särdeles lång varaktighet, utan afgöras genom några få dagars häftiga ansträngningar. I detta fall ålåg det endast Waxholm att hindra fiendens flotta från att genomtränga sunden lika länge som vår armé kunde afhålla hans landstyrka från hufvudstaden. Fölle denna sednare och blefve svenska armén tvungen att draga sig tillbaka, så följde af sig sjelft, att den vid sin reträtt medtog de vid Waxholm, utöfver garnisonen, förlagda stridskrafterna; och befästningarna derstädes, anfallna å yttre sidan af krigsfartyg och landsatta trupper, å de inre af landtarmén och dess batterier, kunde då endast en kort tid uthålla striden, äfven om de voro mycket starkare, än vi kunna tänka på att nu göra dem. — I hvilketdera som helst af ofvannämnda fall borde sålunda Waxholms nu föreslagna befästningar gifva allt behöfligt stöd för försvaret af Stockholms inlopp; och anser Fortifikationschefen därför det af 1867 års Komité upgjorda förslag ega en tillräcklig styrka. Det hade dessutom en förtjänst af mycket värde under nutidens hastigt vexlande för-

hållanden, den nämligen, att de försvarsanstalter, der ifrågasattes, vore af den art, att de alltid måste bibehålla sitt värde och lätt kunde förstärkas i händelse tidens fordringar och landets tillgångar sådant medgåfve. Att detta egde rum med försänkningarna vore klart, men det gällde ock om de små skansar, som vore under utförande vid Fredriksborgssundet och hvilka alltid blifva nödvändiga såsom stormfria citadeller för öfriga försvarsanstalter på kringliggande stränder och vatten, som tillhörde en uthållande strid uti en skärgård. Om jerntorn och pansarsköldar, såsom alltmera inträdande i kustförsvaret, vore här ofvan taladt, och tiden för utförande af sådana infölle, enligt planen, ej inom nu ifrågavarande statsregleringsperiod.

Det arbete, som under år 1870 borde utföras och hvartill Fortifikationschefen nu i underdånighet föreslagit Eders Kongl. Maj:t att af riksdagen begära anslag, bestode i fortsättande af skansen vid Fredriksborgs-sundet (Oxdjupet); och hemställer Chefen, att anslaget dertill för 1870 måtte bestämmas till samma belopp som för 1869 beviljades, eller 87,400 R:dr R:mt. Denna summa skulle då användas till fortsättande af det öfre och påbörjande af det nedre verket, samt den underjordiska gången dem emellan.

Ehuru önskvärdt det vore att samtidigt härmed få påbörja försänkningarna, har Chefen ansett sig ej denna gång derom i underdånighet böra göra någon framställning.

Skansen å Vestra Hästholmen i Carlskrona skärgård.

Af arbetet å denna skans enligt den fastställda planen återstode ännu bröstvärnet å vestra kasernens terrass, rappning invändigt uti både vestra och norra linierna, en del af grafvens utsprängning å östra sidan, den fristående muren å verkets södra och östra sida, en del af den täckande jordvallen (glacien) å norra, vestra och södra sidorna, tilläggningsbryggan vid öns östra strand samt diverse planerings- och mindre sprängningsarbeten, upgående till en beräknad kostnad af 108,000 R:dr R:mt. Skulle dessutom den af 1867 års komité föreslagna jordvallen (glacien) å södra sidan och den lilla traversen (skyddsvallen) inuti verket blifva af Eders Kongl. Maj:t godkända, så erfordrades dertill, om det af komitén förordade alternativet med ett batteri i den nämnda glacien i nåder godkännes, ytterligare 52,499 R:dr 50 öre, men om det andra af samma komité framställda alternativet, med batteriet liggande fritt, godkändes, hvilket Chefen i underdånighet förordar, endast 27,813 R:dr 75 öre.

Visserligen hade man i betraktande af statsverkets nuvarande ringa tillgång hört den sats uttalas, det skäl vore att ej splittra de tillgängliga medlen på flera fästningsbyggnader, utan hellre samla dem på de allra viktigaste och lemna de öfriga till dess de förra voro färdiga eller tills bättre tider återkomme. — Nekas

kunde ej att detta vore en riktig princip, och vore frågan om att påbörja en ny fästning eller en ny storartad anläggning, så hade detta inkast sitt fulla berättigande. Men då den nämnda satsen vore af ekonomisk natur och egde sitt stöd uti önskan att på bästa sätt använda rikets begränsade tillgångar, så kunde ej nekas att det å andra sidan vore en stor misshushållning, att lemna ett godt och nyttigt arbete ofulländadt, sedan det vore färdigt till två tredjedelar. Skansen å vestra Hästholmen vore konstruerad efter nyaste tidens grundsatser och en gång fulländad komme den att tillstänga det ena af de enda två inlopp till Carlskrona redd, som voro tillgängliga för krigsfartyg.

Carlskrona vore genom sin hamn och sitt läge ännu mera än genom de förråd och anläggningar, som der finnes, en i militäriskt hänseende allt för vigtig ort, för att lemnas till pris åt fienden. Och skulle ett krig utbryta, så komme angelägenheten af att om möjligt, äfven med de yttersta ansträngningar, bibehålla och försvara Carlskrona att klart framstå ej endast för hvarje militär, utan för hvar och en fosterlandsvän, ty dess intagande skulle medföra för oss en i högsta måtto kännbar förlust, för fienden en nästan ännu större fördel och triumf, och derjemte inverka i hög grad ofördelaktigt på de underhandlingar med väntade bundsförvandter, som antagligen blefve bland våra angelägnaste omsorger, då en fiende hotade landstiga på vår kust. Att försumma att på förhand bereda möjlighet af Carlskronas försvar vore ett svårt misstag, för hvars följder man måhända kunde blunda under en långvarig fred, men som, om ej förr, så åtminstone när fiendens flotta en gång låge i vår bästa hamn, skulle framstå som en den största olycka.

Med denna öfvertygelse förmäler sig Chefen för fortifikationen ej kunna underlåta att, oaktadt riksdagen tvenne gånger afslagit Eders Kongl. Maj:ts begäran om anslag till fullföljande af skansen å vestra Hästholmen, underdånigst anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes än en gång förnya samma begäran, och således äska för 1869 hälften af den till skansens fulländning erforderliga summa, eller 54,000 R:dr, och för 1870 en dylik summa. Dermed vore skansen fulländad enligt fastställd plan. Hvad anginge de af 1867 års komité ifrågasatta tackvallarne, voro de visserligen nyttiga och ändamålsenliga, men tillhörde mera fulländningen af hela skärgårdens försvar, såsom afsedd emot en å Hasselö landstigen fiende, och kunde således tillsvidare lemnas åsido.

Försänkningen i sundet vid vestra Hästholmen, hvartill 1865 anvisades $\frac{1}{3}$ af den ursprungligen beräknade kostnaden eller 24,000 R:dr, har genom det billiga pris, hvartill kontrakten med åtskilliga entreprenörer blefvo upgjorda, och med tillhjälp af 5,000 R:dr, som Eders Kongl. Maj:t i nåder dertill anvisat, så långt fortskridit, att stenfyllningen å hela längden — med qvarlemnande af den genomfart af 500 fot närmast vestra Hästholmen, som enligt planen skall förblifva öppen — nu upnått sin bestämda höjd och en öfre bredd af 18 fot. Den hade

dock ännu ej den profil, hvilken den borde få, men som detta förhållande äfven egde rum med de öfriga försänkningarna, så har Fortifikationschefen ej ansett nödigt att hos Eders Kongl. Maj:t i år göra framställning om något anslag till denna försänkings förökande.

De af Chefen för fortifikationen sålunda framställda förslag, hvilka, så vidt de afse egentliga befästningsarbeten, icke omfatta nya verk, utan endast fortsättande af redan påbörjade sådana samt för öfrigt öfverensstämma med hvad så väl 1867 års Befästningskomité som Vapen- och Befästningskomitén i dessa delar yttrat och föreslagit, anser jag mig äfven för min del böra i underdånighet förordna, dock med den förändring i afseende å de särskilda, för år 1870 begärda anslagssummornas fördelning, att anslaget till befästningarna vid Fredriksborgssundet, hvilka befästningars fullbordande synes mig i främsta rummet böra påskyndas, må höjas med 30,000 R:dr och anslaget för skansen på vestra Hästholmen deremot minskas med lika summa.

Jag får således i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t tacktes af riksdagen äska:

för år 1869,

till påbörjande af ett förrådshus vid Carlsborg.....	R:mt	R:dr	60,000
» fortsättande af skansen å vestra Hästholmen.....	»	»	54,000.
Tillhopa			R:mt R:dr 114,000.

för år 1870,

till försättande af arbetena vid Carlsborg.....	R:mt	R:dr	100,000.
» befästningarna vid Oxdjupet eller Fredriksborgssundet	»	»	117,000.
» skansen å vestra Hästholmen	»	»	24,000.
Tillhopa			R:mt R:dr 241,000.

samt att Eders Kongl. Maj:t tacktes begära, det riksdagens beslut i afseende å de för år 1869 erforderliga anslagen måtte meddelas så tidigt, att något hinder för arbetenas behöriga och oafbrutna gång ej i brist af medel må upstå.

3:o. Beklädnadsbehof.

I afseende å det extra anslag af 189,000 R:dr årligen, som, till följd af den förlängning i beväringsmanskaps vapenöfningar, hvilken med år 1859 vidtog, hittills varit för vidmakthållande af nämnda manskaps beklädnad anvisadt, har Arméförvaltningens Intendentsdepartement i underdånighet anmält, att berörda anslag fortfarande är till oförändradt belopp för ifrågavarande ändamål behöfligt; och då de

i förslaget rörande försvarsväsendets till lands ordnande intagna och af Eders Kongl. Maj:t gillade bestämmelser angående en allmän värnepligt och deraf följande ytterligare ökad beväringsexercis icke föranleder någon förändring för år 1870 i de under hittills vanliga förhållanden för beväringsskaps beklädnad erforderliga anslagstillgångar, får jag i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t, med bifall till Arméförvaltningens hemställan, tacktes till underhåll af beväringsskaps beklädnad jemväl för år 1870 af riksdagen äska ett extra anslag af förenämnda belopp eller 189,000 R:dr.

4:o. Topografiska Corpsens arbeten.

Då angeläget vore att Topografiska corpsens arbeten, till fullbordande af dess karteverk, finge utan afbrott och i oförminskad omfattning fortgå, tacktes Eders Kongl. Maj:t af den sistlidne riksdagen begära, att ett extra anslag af 75,000 R:dr eller lika belopp, som för år 1868 vore beviljadt, måtte äfven för innevarande år 1869 anvisas, att för nämnda arbeten utgå; men denna nådiga framställning fann riksdagen sig böra endast i den mån bifalla, att för berörda ändamål anvisades ett extra anslag af 60,000 R:dr.

I anledning af detta riksdagens beslut har Chefen för Topografiska corpsen uti dess ofvanberörda underdåniga memorial af den 17 sistlidne November anmält, att, derest corpsens arbeten hädanefter skulle fortgå med detta minskade anslag, deraf blefve en följd att arbetena skulle betydligt långsammare fortskrida, svenska kartans bladutgifning försenas, och således icke det ändamål vinnas, som enligt rikets ständers skrifvelse den 3 Juni 1866 åsyftades, nemligen »kartverkets skyndsammare utgifning»; och då derjemte Corpschefen ansåge sig hädanefter svårigen kunna föreslå årlig kommendering af officerare från arméen till undervisning i corpsens arbeten, hvilket utgjorde ett erkänt godt bidrag till militärbildning, men hvilket måste eftersättas, för att ej förringa medlen till svenska kartans utgifning, har, på grund af hvad nu anförts, Corpschefen i underdånighet tillkännagifvit behovet af förhöjning i corpsens anslag för år 1870 till dess förra belopp 75,000 R:dr.

Ehuru jag i betraktande af det gagn, som genom ett skyndsamt fullbordande af Topografiska corpsens karteverk skulle det allmänna beredas, finner ifrågavarande anslags bestämmande för år 1870 till 75,000 R:dr i hög grad önskligt, anser jag mig likväl, vid det förhållande, att den sist församlade riksdagen, under likartade förhållanden med de nuvarande, bestämt anslaget endast till 60,000 R:dr, böra i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen att, för Topografiska corpsens arbeten jemväl under år 1870, anvisa ett extra anslag af sistnämnda belopp, eller 60,000 R:dr.

5:o. *Officerares anställning i utländsk krigstjenst.*

Under flera föregående år har ett extra anslag af 9,000 R:dr årligen varit anvisadt, att enligt Eders Kongl. Maj:ts disposition användas till understöd åt officerare af arméens särskilda hufvudvapen, som kunde vara hugade att inträda i aktiv krigstjent hos någon i vänskapligt förhållande till Sverige stående makt, hvars armé till större eller mindre del befunne sig på krigsfot, med Eders Kongl. Maj:t förbehållen rätt att, hvad af anslaget kunde inom året komma att besparas, lå under ett följande år disponera.

Jemte anmälan, att de härtill anvisade medlen för de förflutna åren till och med år 1868 äro disponerade, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t måtte täckas föreslå riksdagen, att under samma villkor, som, enligt hvad nyss nämndt är, blifvit vid beviljande af de förra anslagen fastade, för år 1870 anvisa ett extra anslag af 9,000 R:dr, att till understöd af ifrågavarande beskaffenhet användas.

6:o. *De frivilliga skarpskytteföreningarna.*

I öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts till 1868 års riksdag aflåtna nådiga framställning om medels anvisande för skarpskytteväsendets befrämjande, beviljade riksdagen för innevarande år 1869, med instämmande i de uti Statsrådsprotokollet den 4 Januari 1868 rörande lämpligaste sättet för medlens användande uttalade åsigter, ett extra anslag af 90,000 R:dr, att efter Eders Kongl. Maj:ts bepröfvande användas dels till priser vid större skjuttäfflingsfester, dels till utdelning åt skarpskytteföreningarna, dels ock för andra ändamål, egnade för skarpskytteväsendets befrämjande, skjutbanors inrättande m. m., hvarjemte riksdagen, likaledes enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag, medgaf en dylik dispositionsrätt i afseende å det för år 1868 till skarpskytteföreningarnas understödjande redan beviljade anslag.

Till följd häraf har ock under sistlidna år en skjuttäfflingsfest varit i hufvudstaden föranstaltad, deruti medlemmar af rikets samtliga skarpskytteföreningar inbjudits att deltaga, och hvartill Eders Kongl. Maj:t utaf årets anslag anvisat till täfflingspris en summa af 5,000 R:dr. Det lifliga intresse, hvarmed denna skjuttäffling omfattades ej allenast af skarpskytteföreningarnas medlemmar utan äfven af landets öfriga befolkning, samt den skjutfärdighet som i allmänhet af de deltagande skyttarne ådagalades, synes utvisa, att dylika anordningar äro i hög grad egnade att befrämja det med dem afsedda ändamål.

Af de, utöfver ofvannämnda till täfflingspris anvisade 5,000 R:dr, för året tillgängliga medlen hafva sammanlagdt 86,000 R:dr varit afsatta till ut-

delning åt skarpskytteföreningarna; men enär flera föreningar underlåtit att genom gifna föreskrifters fullgörande bereda sig rätt till de beviljade medlens utbekommande har å ifrågavarande anslag upstått en behållning som vid 1868 års utgång, enligt mig meddelad uppgift, utgjorde 19,298 R:dr 55 öre, hvilket belopp till följd af Eders Kongl. Maj:ts beslut af den 20 Maj 1868 är afsedt att till inrättande af skjutbanor m m. användas, för att på sådant sätt komma skarpskytteväsendet till godo.

På grund af hvad nu i detta ämne anförts och då skjutfärdighetens utbildning bland landets manliga befolkning fortfarande behöfver genom understöd upmuntras, samt, hvad angår frågan om skjutbanors inrättande, de dertill från 1868 reserverade medel jemte tillgångarna å innevarande års anslag icke kunna blifva för afsedt ändamål tillräckliga, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Majt täcktes äfven för år 1870 af riksdagen äska ett extra anslag af 90,000 R:dr, att, på sätt för innevarande år redan finnes medgifvet, enligt Eders Kongl. Maj:ts bepröfvande användas, dels till priser vid större skjut täflingsfester, del till utdelning åt skarpskytteföreningarna, dels ock för andra ändamål, egnade för skarpskytteväsendets befrämjande, såsom skjutbanors inrättande m. m.

7:o. Arméens pensionering.

Direktionen öfver Arméens Pensionskassa har, uti ofvanämnda skrifvelse af den 2 nästlidne December, framställt förhållandet under sednare tiden med de af riksdagen beviljade anslag dels för uprättande af Pensionskassans egen pensionering dels till fyllnadspensioner enligt Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Bref den 9 Februari 1858.

Hvad först beträffar det för uprätthållande af Kassans egen pensionering beviljade anslag, hvilket, inberäknadt det Pensionskassan med 8,820 R:dr tillkommande förhöjda vederlag för de uti Wadstena krigsmanshuskassas äldre inkomster ingående, till Statsverket indragna rusthållsafgifter, från och med år 1856 utgått med 85,500 R:dr, hade, enligt hvad Direktionen, uti underdånig skrifvelse den 20 November 1867, upgifvit, de utöfver detta anslag för åren 1861—1865 upkomna brister upgått till sammanlagdt 42,031 R:dr 16 öre.

Enligt Rikets Ständers vid 1865 och 1866 års riksdag lemnade medgifvande, hade dessa brister till största delen blifvit betäckta med de under åren 1866 och 1867 upkomna öfverskott, nemligen för år 1866 med 17,554 R:dr 74 öre och för år 1867 med 19,794 R:dr 7 öre, så att vid sistnämnda års slut endast kvarstode en brist af 4,682 R:dr 35 öre, hvilken med 1868 års öfverskott komme att betäckas, och som tillkomst och afgång bland Kassans pensionärer den sednare tiden nära motsvarat hvarandra, syntes ifrågavarande anslag till

sitt nuvarande belopp kunna anses blifva jemväl för år 1870 för ändamålet tillräckligt.

Vidkommande åter det till fyllnadspensioner beviljade anslag, hade förhållandet med den successiva förhöjningen af utbetalningarna å detta anslag under den tid detsamma utgått varit följande:

	Årligt anslag.	Utgift.	Öfverskott.	Brist.
1858.....	150,000: —	12,765: 44.	137,324: 56	— — —
1859.....	150,000: —	43,864: 94.	106,135: 06	— — —
1860.....	150,000: —	66,205: 17.	83,794: 83.	— — —
1861.....	100,000: —	83,307: 59.	16,692: 41.	— — —
1862.....	100,000: —	104,543: 84.	— — —	4,543: 84.
1863.....	150,000: —	118,746: 66.	31,253: 34	— — —
1864.....	150,000: —	138,189: 91.	11,810: 09.	— — —
1865.....	150,000: —	142,319: 96.	7,680: 04.	— — —
1866.....	150,000: —	151,881: 40.	— — —	1,881: 40.
1867.....	180,000: —	168,132: 52.	11,867: 48.	— — —
1868.....	180,000: —	185,000: —	— — —	5,000: —

Häraf syntes, att under åren 1865 och 1866 tillkomsten bland pensionärerne varit så ringa, att förhöjningen i utgiften för dessa två år tillsammans uppgått till endast 13,691 R:dr 49 öre, till följd hvaraf, och då uti den för år 1867 bestämda anslagssumma 180,000 R:dr ett öfverskott af omkring 12,000 R:dr var att påräkna, anslaget jemväl för år 1868 blifvit, uppå Eders Kongl Maj:ts Nådiga förslag, af 1867 års riksdag bestämdt till 180,000 R:dr; hvarjemte vid 1868 års riksdag anvisats för innevarande år 1869 en anslagssumma af 190,000 R:dr. Emellertid hade det numera visat sig, att tillkomsten bland pensionärer under år 1868 varit så stor, att sammanlagda fyllnadspensionssumman för nu afskedade upginge till 192,650 R:dr, samt att utgiften å anslaget för år 1868 komme att upgå till omkring 185,000 R:dr och således öfverstiga föregående årets utgift med omkring 17,000 R:dr, hvarigenom en brist för året upstode af omkring 5,000 R:dr.

Med antagande af en förhöjning i utgiften för innevarande år 1869 af 15,000 R:dr, skulle behovet för nämnda år blifva 200,000 R:dr och således en brist af 10,000 R:dr utöfver nu anvisade 190,000 R:dr uppstå; hvarjemte för år 1870 sknlle komma att, enligt samma beräkning, erfordras 215,000 R:dr.

I anledning af de sålunda af Direktionen öfver arméens Pensionskassa anförda förhållanden, får jag i underdånighet hemställa, det tacktes Eders Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med Direktionens uti ofvanberörda skrifvelse härvid, till en del alternativt, gjorda anhållan, i Näder föreslå Riksdagen:

Att

att, hvad angår det årliga bidrag från Statsverket, som erfordras för uprätthållande af arméens pensionskassas egen pensionering, detta bidrag måtte för år 1870 få utgå till samma belopp, som för innevarande år finnes anvisadt, eller 85,500 R:dr, med skyldighet för pensionskassan att till Riksgäldskontoret afstå det för året pensionskassan tillkommande förhöjda vederlag för de till Statsverket indragna rusthållsafgifterna, och under enahanda villkor i öfrigt, som hittills egt rum, eller att årsanslaget qvartalsvis utbetalas, med förbindelse för pensionskassans Direktion att, så snart årets räkenskaper hunnit afslutas, hos Fullmäktige i Riksgäldskontoret behörigen ådagalägga, om hela anslaget eller huru stor del deraf varit för ändamålet behöfligt, samt att, i händelse det lyftade beloppet icke åtgått, öfverskottet återlemna:

att, vidkommande beloppet af det årliga kreditiv, som erfordras för fortfarande tillämpning af nu gällande pensionsstater af den 9 Februari 1858 och den 6 November 1860, detta kreditiv måtte, på grund af Direktionens gjorda beräkning, bestämmas för år 1870 till 215,000 R:dr, att användas till betäckande af den skilnad, som för arméens pensionskassa under samma år kan upstå genom den ifrågavarande pensioneringens tillämpning, och att utbetalas sålunda, att hälften deraf utgifves den 1 April och den andra hälften den 1 Oktober, med förbindelse för Direktionen att, vid requirerande af första halfårets belopp, med afslutade räkenskaper redovisa föregående årets utgift; samt

att, till fyllande af de brister, som i sistberörda anslag för åren 1868 och 1869 komma att upstå, ett fyllnadskreditiv af tillhopa 16,000 R:dr måtte anvisas, att i mån af behof för nämnda ändamål lyftas.

Derjemte, och enär de till arméens pensionering för innevarande år beviljade statsanslag blifvit af 1868 års Riksdag, i olikhet med hvad förut egt rum upförda under riksstatens 9:de hufvudtitel, samt det alltså kan antagas vara Riksdagens afsigt, att dessa anslagsmedel för framtiden skola komma att under sistnämnda hufvudtitel uptagas, hemställer jag i underdånighet, att sådant måtte i den Nådiga Proposition, som till den snart sammanträdande Riksdagen kommer att aflåtas rörande statsverkets tillstånd och behof, få behörigen iakttagas, samt underrättelse derom Finansdepartementet meddelas.

I sammanhang med framställningen rörande de för pensioneringen erforderliga anslag, har Direktionen öfver arméens pensionskassa i underdånighet anmält, att det i enlighet med 24 punkten 4 mom. af Kongl. brefvet den 17 Augusti 1854, rörande ackordens amortering vid såväl värfvade som indelta arméen, för befrämjande af ackordsregleringen vid arméen å Riksgäldskontoret anvisade årliga kreditiv af 150,000 R:dr icke vidare är för dermed afsedda ändamål behöfligt; och torde denna anmälan få Riksdagen till kännedom meddelas.

8:o. *Arrestlokaler vid indelta arméen.*

Till kostnaders bestridande för arreststraffets tillämpning vid indelta arméen har under loppet af flera år varit anvisadt ett extra anslag, hvilket för innevarande år 1869 är bestämdt till 3,000 R:dr; och då Arméförvaltningen å Intendentsdepartementet nu i underdånighet anmält, att ett dylikt anslag för framtiden ej blifver behöfligt och att kostnader af hithörande beskaffenhet för tiden från och med år 1870 kunna bestridas af anslaget för indelta arméens vapenöfningar, allt likväl med vilkor, att den behållning, som vid 1869 års slut kan å det extra anslaget finnas, får till nyssnämnda ordinarie riksstatsanslag öfverföras, hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t tacktes i Näder föreslå Riksdagen, att en dylik öfverföring af den vid innevarande års utgång å ifrågavarande extra anslag befintliga behållning medgifva,

Uppå tillstyrkan af Statsrådets öfriga ledamöter tacktes Kongl. Maj:t till alla delar i Näder gilla och bifalla hvad nu i afseende å regleringen af utgifterna under fjerde hufvudtiteln samt de för landtförsvarets behof ifrågasatta nya, så väl ständiga som extra anslag, äfvensom i öfrigt, blifvit af Departementschefen tillstyrkt och hemställt; och skulle protokollet om hvad Kongl. Maj:t sålunda i Näder beslutit Finansdepartementet meddelas, för att läggas till grund vid författandet af Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof, i hvad den komme att röra landtförsvaret; hvarjemte de till denna statsreglering hörande handlingar skulle vederbörligt utskott tillhandahållas.

In fidem protocolli

Aug Haggbladh.

Utdrag af Protokollet öfver Landtförsvars-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 11 December 1868.

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Justitie-Stats-Ministern, Friherre *De Geer*,
Hans Excellens, Herr Stats-Ministern för Utrikes Ärendena, Grefve *Wachtmeister*,
Stats - Råden: Friherre af *Ugglas*,
Bredberg,
Thulstrup,
Carlson,
von Ehrenheim,
Abelin,
Berg och
Adlercreutz.

Chefen för Landtförsvars-Departementet, Stats-Rådet *Abelin*, föredrog i underdånighet:

4:o. Andre Majoren vid Lifregementets Husar-corps m. m. Carl Thom Adlercreutz' underdåniga ansökning att Nådigst varda förflyttad på indragningsstat, med åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension å 2,000 R:dr, motsvarande hälften af hans innehafvande löneinkomster; åberopande sökanden till stöd härför ett ansökningen bilagdt, af Provincialläkaren A. Hammarström utfärdadt intyg, att Majoren Adlercreutz lede af en progressiv förminskning af rörelseförmågan i nedra extremiteternas muskler eller »ryggmärgstvinsot», samt att denna sjukdom vore af den beskaffenhet, att hoppet om någon varaktigare förbättring vore ringa och sannolikheten för hans återställande derhän, att han blefve i stånd sin innehafvande tjänst bestrida, ännu mindre; varande berörda ansökning förordad af såväl Sekund-Chefen för Husarcorpsen som Generalbefälhafvaren i Fjerde Militär-Distriktet, hvilken sistnämnde uti underdånigt memorial den 2 i nästlidne månad till Kongl. Maj:t insändt densamma; och hade härvid anförts: af Sekund-Chefen, att Majoren Adlercreutz sedan flera år varit till helsan så försvagad, att han endast med yttersta ansträngning kunnat förrätta sin tjänst

Angående Majoren vid Lifregementets Husarcorps m. m. C. T. Adlercreutz, uppförande på indragningsstat.

under 1863 och 1864 års möten, men efter nämnda tid icke kunnat deltaga i någon aktiv tjänst, hvarföre, och då Majoren Adlercreutz vore i saknad af enskild förmögenhet, Sekund-Chefen, med afseende å Husarcorpsens tjänstbarhet, hemställde, det Kongl. Maj:t behagade föreslå näst sammanträdande riksdag, att Majoren Adlercreutz vid afskedstagandet måtte upföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande under sin återstående lifstid af ett årligt understöd till belopp, att det, tillsammans med hvad han vore berättigad erhålla från Arméens Pensionskassa, upginge till det af honom begärda beloppet; och af Generalbefälhafvaren, att då den af Majoren Adlercreutz begärda pension betydligt understege den löneinkomst, hvaraf han nu vore i åtnjutande, samt föga hopp syntes vara för handen, att den nästan fullkomliga förlamning, som nu försätter Majoren Adlercreutz i otjenstbart tillstånd, skall med åren förminskas, tillstyrkte Generalbefälhafvaren Nådigt bifall till Sekundchefens berörda framställning.

Uti underdånigt utlåtaude den 4 i nästlidne månad, hade Direktionen öfver Arméens Pensionskassa uplyst, att Majoren Adlercreutz, med femtio lefnads- och trettio tjänsteår från 20:de åldersåret vore berättigad att från och med månaden näst efter den, i hvilken han Nådigt afsked erhöles, tillträda 750 R:dr pension i 4:de klassen af Arméens Pensionskassa.

Stats-Rådet Adlercreutz anmälte sig vara af skyldskapsjäf förhindrad att deltaga i öfverläggningen uti detta mål.

Då med företedt läkarebetyg styrkt blifvit, att Majoren Adlercreutz sedan flera år tillbaka lider af så beskaffad sjukdom, att ringa förhoppning vore för handen om någon varaktigare förbättring och att ännu mindre finnes sannolikhet för hans återställande derhän, att han kunde sin innehafvande majorstjänst bestrida, ansåg Stats-Rådet, med anledning af Rikets Ständers vid 1854 års riksdag meddelade förklarande i fråga om obotlig ansedd sinnessvag, lam eller blind tjänstemans skiljande från ordinarie beställning i Rikets tjänst, sig böra i underdånighet tillstyrka, det Kongl. Maj:t täcktes i Nåder föreslå näst sammanträdande riksdag, att Majoren Adlercreutz, som vid afsked vore berättigad till 750 R:dr pension från Arméens Pensionskassa, måtte vid afgång ur krigstjensten komma derjemte i åtnjutande af Ett Tusen Tvåhundra femtio Riksdaler pension från Allmänna Indragnings-Staten,

eller tillhopa 2,000 R:dr pension, hvilken med 850 R:dr understege hans nu innehafvande lön, enligt 1833 års normalstat.

Kongl. Maj:t behagade härtill lemna Nådigt bifall; och skulle härom utdrag af protokollet Finans-Departementet meddelas, för iakttagande vid regleringen af Riks-Statens Nionde hufvudtitel.

2:o. Kommendanten å Carlsborgs fästning, Majoren m. m. Nils Fredrik Bergenstråles, af Generalbefälhafvaren i 3:dje Militärdistriktet uti memorial den 30 sistlidne November insända och förordade underdåniga ansökning, att, genom Nådig framställning till Riksdagen, honom måtte, vid afgang från Kommendantsbefattningen, beredas rätt till pension å Allmänna Indragnings-Staten med 1,500 R:dr, motsvarande hans innehafvande kommendantsarfvode; till stöd för hvilken anhållan blifvit af sökanden anfördt: att han, som år 1818 utnämmts till Officer vid Andra Lifgardet och derifrån erhållit afsked år 1830 samt år 1834 utnämmts till Kapiten och samma år till Major i Arméen, blifvit år 1840 förordnad till Kommendant å Carlsborgs fästning; och att han vid snart fyllda 68 års ålder och alltmåra tilltagande sjuklighet och kroppssvaghet känt sig upmanad att å yngre krafter lemna kommendantsbefattningen, men att, då han icke vore berättigad till pension ur Arméens Pensions-Kassa och ej egde enskild förmögenhet, han icke haft annat val än att tjena, tilldess hans lefnads- och tjänsteår kunde bereda förhoppning för honom att vinna Kongl. Maj:ts bifall till en sådan anhållan som förevarande; och voro härvid fogade intyg, dels af Garnisonspastorn å Carlsborg J. P. Lundberg, att Majoren Bergenstråle, född den 24 Januari 1804, med två oförsörjda barn befunne sig i fattiga villkor, och dels af sjukhusläkaren L. Hulting, att Majoren Bergenstråle vore sjuklig och egde en i högsta grad förminskad arbetsförmåga.

Angående Kommendanten å Carlsborgs fästning Majoren N. F. Bergenstråles uppförande till pension å allmänna indragningsstaten.

I betraktande af Majoren Bergenstråles höga ålder af snart uphunna 68 år, hans långvariga tjänstetid samt medellösa ställning vid afgang från kommendantsbefattningen tillstyrkte Stats-Rådet i underdånighet, det Kongl. Maj:t i Nåder täcktes föreslå Riksdagen, att Majoren Bergenstråle måtte med månaden näst efter den, i hvilken han erhåller entledigande från kommendantsbefattningen å Carlsborgs fästning, på allmänna indragningsstaten upföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension af Ett Tusen Femhundra Riksdaler, motsvarande det arfvode, han nu på Kommendants-Staten upbär.

Kongl. Maj:t täcktes i Nåder bifalla hvad Stats-Rådet sålunda i underdånighet tillstyrkt; hvarom utdrag af protokollet borde Finans-Departementet meddelas för iakttagande vid regleringen af Riks-Statens Nionde hufvudtitel.

Angående Utredningsförvaltaren i Göteborg O. J. Hafströms uppförande till pension å allmänna indragningsstaten.

3:o. Utredningsförvaltaren vid Arméens förråd i Göteborg, Fältkamereraren m. m. Otto Johan Hafströms, af Utredningsintendenten vid berörda förråd till Arméförvaltningen, med tillstyrkan, insända och af Arméförvaltningen uti skrifvelse den 10 sistlidne November till Kongl. Maj:t öfverlemnade underdåniga ansökning att, som han, enligt samma ansökning vidfogade tjensteförteckning samt ålders- och läkarebevis, blifvit den 49 Augusti 1834 förordnad att vara förråds-vaktare eller, såsom befattningen sedermera kallats, Utredningsförvaltare vid nyss-nämnda förråd, mot åtnjutande af arfvode på stat, samt numera uppnått en ålder af mer än 65 år och genom försvagad helsa med deraf följande oförmåga att tillbörligen sköta sina göromål funne sig nödsakad att fränträda omförmälda befattning, honom måtte, enligt hvad i allmänhet uti likartade fall egde rum, från afskedstagandet i Nåder förunnas en årlig lifstidspension från allmänna indragningsstaten, motsvarande det till honom nu utgående utredningsförvaltare-arfvode 1,500 R:dr.

Med afseende å den lefnads- och tjensteålder, sökanden uppnått, samt hans genom vederbörligt intyg styrkta oförmåga att för sjuklighet vidare utöfva en befattning, som, i anseende till nödvändigheten för dess innehafvare att upehålla sig i de kalla förrådslägenheterna, toge i anspråk helsa och krafter, hade Arméförvaltningen, å Intendents-Departementet, med vitsordande af sökandens nit och skicklighet i tjensten, samt då Departementet för öfrigt ansåge det vara öfverensstämmande med Kronans fördel, att uphördsmännen i sådana, med synnerligt ansvar, men ringa aflöning förenade befattningar som den, hvarom här vore fråga, egde utsigt att, när de samvetsgrannt fullgjorde sina skyldigheter, komma i åtnjutande af pension på ålderdomen, underdånigst hemställt, det Kongl. Maj:t täcktes genom nådig proposition till nästkommande riksdag föreslå, att, i likhet med hvad, under enahanda förhållanden, blifvit ej mindre f. d. Utrednings-Intendenten vid ofvanberörda förråd, Majoren Barek, vid 1856—1858 årens riksdag, än jemväl åtskillige Regements-Kommissarier eller uphördsmän vid regementenas och beväringssmanskapets särskilda persedelförråd vid olika tillfällen beviljadt, sökanden måtte med månaden näst efter den, i hvilken han afginge från sin befattning vid Göteborgs utredningsförråd, få upbära under sin återstående lefnad, från allmänna indragningsstaten ett belopp om året, motsvarande det med omförmälda befattning nu förenade arfvode af 1,500 R:dr.

Med afseende å de för sökanden förekommande omständigheter och då Rikets Ständer, uppå Kongl. Maj:ts derom gjorda framställningar, tillförene medgifvit åtskilliga Regements-Kommissarier eller uphördsmän vid regementenas och beväringssmanskapets särskilda persedelförråd, under likartade förhållanden, pension från rikets allmänna indragningsstat, ansåg Stats-Rådet sig ega skälig anledning att i underdånighet tillstyrka, det Kongl. Maj:t i Nåder täcktes föreslå Riksdagen, att Ut-

redningsförvaltaren, Fältkamereraren Hafström, måtte med månaden näst efter den, i hvilken han afginge från sin befattning såsom Utredningsförvaltare vid Göteborgs utredningsförråd, på allmänna indragningsstaten upföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension, stor Ett Tusen Femhundra Riksdaler, motsvarande det med omförmälda befattning nu förenade arfvode.

Hvad Stats-Rådet i detta mål i underdånighet tillstyrkt, behagade Kongl. Maj:t i Nåder gilla och bifalla; hvarom utdrag af protokollet skulle Finans-Departementet meddelas, för iakttagande vid regleringen af Riksstatens Nionde hufvudtitel.

4:o

Regementsläkaren vid Norra Skånska Infanteriregementet, Fältläkaren m. m. Zacharias Fredrik Agathon Stenkulas enka Hedvig Maria Borgs, af Generalbefälhafvaren i 4:sta Militärdistriktet uti memorial den 17 Januari innevarande år öfverlemnade samt af såväl honom som Befälhafvaren för nämnda regemente förordade underdåniga ansökning, det af Statens medel en årlig pension måtte anvisas åt henne samt hennes, i äktenskapet med Fältläkaren Stenkula födda 8 oförsörjda barn; varande till stöd för berörda anhållan af sökanden anfördt, det Fältläkaren Stenkula dels genom åtskilliga lidna förluster, dels genom en af ansträngande mödor försvagad helsa varit urståndsatt att så, som han önskat, betrygga sina efterlevandes ställning, och att sökanden nu med sina barn befunne sig i utblottad belägenhet, hvilket jemväl vitsordades af ett ansökningen vidfogadt intyg af Kyrkoherden H. A. Witt; och hade Generalbefälhafvaren samt Regementsbefälhafvaren vitsordat det outtröttliga nit och den utmärkta skicklighet, aflidne Fältläkaren Stenkula under sin långvariga tjenstetid städse ådagalagt, hvarjemte Generalbefälhafvaren vitsordat den nödställda belägenhet, hvaruti Fältläkaren Stenkulas efterlemnade talrika familj sig befunne.

Angående pension från allmänna indragningsstaten för Regementsläkaren vid Norra Skånska Infanteriregementet, Fältläkaren Stenkulas enka.

Med afseende å hvad sålunda blifvit uplyst rörande ej mindre aflidne Regementsläkaren vid Norra Skånska Infanteriregementet, Fältläkaren Stenkulas långvariga och nitiska tjenstemannaverksamhet, än ock den nödställda belägenhet, hvaruti hans efterlemnade enka jemte 8 barn sig befunne, ansåg Stats-Rådet sig böra i underdånighet hemställa, det Kongl. Maj:t i Nåder täcktes föreslå Riksdagen att bevilja Fältläkaren Stenkulas enka Hedvig Maria Borg en årlig pension af Trehundra R:dr att, med beräkning från och med år 1869, från allmänna indragningsstaten utgå.

Kongl. Maj:t behagade härtill lemna Nådigt bifall; och skulle utdrag af protokollet Finans-Departementet meddelas, till iakttagande vid regleringen af Riksstatens Nionde hufvudtitel.

5:o

*Angående pen-
sion å allmänna
indragningssta-
ten för aflidne
Bataljonsläka-
ren C. H. An-
derssens dotter
Lovisa Doro-
thea Andersson.*

Aflidne Bataljonsläkaren vid Norra Skånska Infanteriregementet, Christian Henrik Anderssens dotters, Lovisa Dorothea Anderssens underdåniga ansökning, att den pension, som Kongl. Maj:t genom Nådigt Bref den 16 Mars 1858, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers beslut, och med afseende derå, att Bataljonsläkaren Andersson i långvarig och trogen tjensteutöfning under nära ett halft sekel gjort sig väl förtjent af det allmänna äfvensom i betraktande af de för hans i fattigdom efterlemnade enka och dotter förekommande ömmande omständigheter, behagat tillägga sökandens bemälda moder Christina Andersson till belopp af 300 R:dr, måtte fortfarande och oakkortad få utbetalas till sökanden, som vore sjuklig och i utblottade omständigheter; varande vid ansökningen fogade intyg, dels af Kyrkoherden M. A. Olin, att sökanden, som vore född 1812, vore sjuklig och i fattiga vilkor, samt dels af f. d. Fältläkaren Ulr. Müllern, att sökanden, lidande af svag helsa och ögonsjukdom, vore i behof af understöd för anskaffande af dess lefnadsbehofver.

Med afseende å ej mindre aflidne Bataljonsläkaren Anderssens långvariga tjenstetid och derunder ådagalagda nit och verksamhet, än äfven hans dotters, Lovisa Dorothea Anderssens med företedda intyg vitsordade sjuklighet och fattigdom, fann Stats-Rådet sig böra i underdånighet tillstyrka, det Kongl. Maj:t i Nåder täcktes till Riksdagen göra framställning derom, att bemälda Lovisa Dorothea Andersson, hvilkens numera äfven aflidna moder, enligt Rikets Ständers medgifvande år 1858, åtnjutit 300 R:dr pension från allmänna indragningsstaten, måtte bibehållas vid hälften deraf eller Etthundrafemtio Riksdaler, att, med beräkning från och med år 1869, af henne under sin återstående lifstid upbåras.

Kongl. Maj:t behagade härtill lemna Nådigt bifall; skolande utdrag af protokollet härom Finans-Departementet meddelas, för iakttagande vid regleringen af Nionde hufvudtiteln.

Ex protocollo
M. J. Bandelin.

Protokoll öfver Sjöförsvars-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen, uti Stats-Rådet, å Stockholms Slott den 5 Januari 1869.

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Justitie-Statsministern Friherre *De Geer*,
Hans Excellens, Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
Wachtmeister,
Stats-Råden: Friherre af *Ugglas*,
Bredberg,
Thulstrup,
Carlson,
von Ehrenheim,
Abelin,
Berg och
Adlercreutz.

Chefen för Sjöförsvars-Departementet, Stats-Rådet *Thulstrup*, anhöll i underdånighet att nu få i ett sammanhang anmäla de frågor, hvilka borde tagas i öfvervägande vid uppgörandet af förslag till reglering af utgifterna under Riks-Statens Femte Hufvudtitel för år 1870, eller den tid, nästa statsreglering komme att omfatta; och anförde dervid, beträffande

1:o. **Aflöningsstaterne.**

Då, under genomförandet af såväl redan beslutade som ännu förestående förändringar i organisationen af de Sjöförsvaret tillhörande Corps och Stater, nu utgående aflöningsanslag för dessa fortfarande blifva behöfliga, och anledning till jemkningar uti öfriga under ofvannämnde rubrik upptagna anslag icke förekommer, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t måtte af Riksdagen begära, att ifrågavarande anslag må äfven för år 1870 lemnas oförändrade.

*Angående
anslagen under
rubriken
"Aflönings-
stater".*

2:o. **Materielen.**

Angående
anslagsbe-
hofven för
krigsfartygs
byggnad
m. m.

Under den tid, som förflutit sedan sistlidne riksdag, hafva inga sådana förändringar inträffat i afseende på sjökrigs-materielens konstruktion och beskaffenhet i öfrigt, som kunnat gifva anledning att frångå det slag af krigsfartyg, som Eders Kongl. Maj:t för landets försvar redan antagit. Snarare synes det, som om monitorer och pansarbåtar vinna en ökad betydelse. Den tjockare pansarbeklädnad, hvarmed de egentliga stridsfartygen sedan några år förses, har ytterligare stegrat anspråken på sjöartilleriets verkningsförmåga och framkallat en större skicklighet uti tillverkningen af grofva kanoner. Dessas ökade kraft har återverkat på fartygens beskaffenhet, så att, vid deras konstruktion, pansarbeklädnaden ytterligare måst förstärkas. Men denna nu erforderliga massa af pansarplåt, som medför en för fartygen förut icke påräknad tyngd, hvilken åter nödvändiggör en motsvarande större bärighet, har föranlett en sådan tillväxt i dimensioner och deraf följande kostnad, att denna sednare för de nyaste stora s. k. pansarfregatterna uppskattas ända till 10 à 12 millioner r:dr. Derjemte äro dessa fartyg så djupgående och framställa för fienden så betydliga skottaflor, att, då fråga är om kustförsvaret, dessa omständigheter i förening återfört tanken på det fordna kanonbåt-systemet, ehuru tillämpadt i öfverensstämmelse med nutidens fordringar. Också utgör pansarkanonbåten för närvarande inom flera mariner ett viktigt föremål för ingenjörernas verksamhet, hvars syftemål är att å ett sådant fartyg, ehuru litet, må kunna förenas det gröfsta artilleri med tillräckligt skyddande pansarbeklädnad. Då dessa små krigsfartyg blott föra en kanon, hvilken dock är lika grof och långt skjutande som artilleriet på den största pansarfregatt, så kan pansarn å kanonbåten inskränkas till en jmförelsevis ringa yta och erhålla en så rundad form, att den, i följd häraf, äfven kan göras mindre tjock än å den större, mera flatsidade pansarfregatten. Kanonbåtarne medföra dessutom den fördel, att för samma kostnad ett större antal af de gröfsta kanoner kan föras i elden, än om stora pansarfartyg användas, och att för samma antal kanoner en mindre talrik bemanning erfordras än å de sjögående fartygen; hvarjemte — hvilket för det inre försvaret är af väsendtlig vikt — de små pansarbåtarne äro mindre djupgående, kunna uti trånga farvatten lätt manövreras samt för fienden döljas till dess deras eld skall börja. Dessa fördelar kunna dock icke vinnas utan uppoffringar, och de erhållas här endast på bekostnad af snabbgåendet och en betryggande sjöduglighet. Men då fråga är om skärgårds- eller lokal-försvar, torde förlusten af dessa eljest så viktiga egenskaper icke helt

och hållet kunna undgås och dessutom här till en viss grad vara af mindre betydelse. Då vårt sjöförsvär, i följd af de förändringar, som sjökrigs-materielen i sednare tider undergått, nu befinner sig i ett nytt skede af sin utveckling, torde klokheden bjuda att, vid den nya materielens anskaffning, omsorg egnas ej mindre åt det inre än det yttre försvaret, och att, i öfverensstämmelse härmed, afseende fästes likaväl å behovet af kraftiga, bepansrade kanonbåtar som af starka monitorer. Och då vi nu ega tre af det sednare slaget och en fjerde monitor är under byggnad, men deremot blott hafva två pansar-kanonbåtar, af hvilka den ena ännu icke är fullt färdig, anser jag mig, af förenämnda skäl, böra föreslå, att för den nu ifrågavarande statsregleringsperioden, eller år 1870, nybyggnaden af krigsfartyg företrädesvis må komma att afse sistnämde cert.

De tvenne pansarbåtar, vi nu ega, synas vara, ehuru till konstruktionen sinsemellan olika, efter vårt behof väl lämpade. Den ena, som framdrifves med såväl ånga som handkraft, oberoende af hvarandra, är en uppfinning af vår frejdade landsman, kapten John Ericsson, och den andra af den skicklige föreståndaren för Motala mekaniska verkstad, kapten Carlsund. Hvardera pansarbåten kan bestyckas med en kanon af gröfsta pundigtal. Då det ena af dessa fartyg, såsom förut är nämnt, ännu icke är helt och hållet fulländadt, hafva erforderliga jämförelseförsök dem emellan ännu icke kunnat anställas. Så mycket har likväl genom företagna försök blifvit ådagalagdt, att å den Ericssonska båten handkraften kan användas utan undanträngande af ångkraften, — en fördel, hvars stora vikt lätteligen inses.

Jag måste dock öppet förklara, att, med mindre särskilda tillgångar utöfver de ordinarie anslagen kunna beredas, inga kraftiga eller ens tillfredsställande åtgärder blifva möjliga att vidtaga, vare sig för nybyggnad af pansarkanonbåtar, eller för anskaffning af tidsenliga vapen. Den sednast afgångne Chefen för Sjöförsvars-Departementet visade uti sitt anförande till Statsråds-protokollet den 4 Jauuari 1868, att verkställandet af de arbeten, som för innevarande år voro afsedda att utföras, skulle komma att förorsaka en icke obetydlig brist, — en följd deraf, att han, till lindring för statsverket, icke begärde något extra anslag till fyllnad i de för kostnadernas bestridande otillräckliga tillgångarna. Med kännedom om de anslagsbelopp, som vid instundande riksdag måste för andra behof begäras, har jag ansett mig skyldig att, såvidt möjligt varit, tillstyrka inskränkning af de för 1869 tillämnade arbeten, på det att särskilda medel till betäckande af omförmålda, eljest oundvikliga brist icke måtte behöfva ifrågasättas. Med det ansvar, som mig åligger, kan jag likväl icke föreslå en så långt utsträckt förminsk-

ning af för vårt försvar viktiga arbeten, att tillskott genom extra anslag för 1870 skulle blifva helt och hållet obehöfliga.

Till utförande af 1870 års arbeten skulle för krigsfartygs-byggnadsfonden vara att påräkna följande tillgångar, nemligen:

ordinarie anslaget till »Flottans nybyggnad» . . . . . 162,000 R:dr.
inkomst genom slopning af utrangerade fartyg ungefär . . . . . 60,000 »

= 222,000 R:dr.

Deremot anser jag mig icke kunna tillstyrka, att årets nybyggnadsarbeten inskränkas till mindre än:

fullbordande af den under byggnad varande ångkorvetten 221,800 R:dr,
tvenne pansarkanonbåtar, hvilkas sammanlagda kostnad

kan antagas uppgå till ungefär 240,000 R:dr, men

hvaraf beräknas att under året skulle utbetalas $\frac{1}{4}$,

eller omkring . . . . . 180,000 »

= 401,800 R:dr.

En brist skulle alltså uppkomma af 179,800 R:dr, till hvars betäckande likväl icke något särskildt extra anslag skulle behövas, såvida det förslag till beredande af tillgång för fyllande af denna brist, som jag nedanføre, under rubriken »Handeln», skall framställa, skulle af Eders Kongl. Maj:t gillas och, efter skedd framställning derom, af Riksdagen medgifvas.

Likasom jag i förestående beräkning förutsatt, att anslaget till »Flottans nybyggnad» skulle vid nuvarande belopp blifva bibehållet, anser jag äfven öfriga under rubriken »Materielen» förekommande anslag fortfarande vara för de med dem afsedda ändamål erforderliga, och således böra förblifva oförminskade.

3:o. Diverse anslag.

*Angående
vederlag för
vissa nu
från Han-
dels- och
Sjöfarts-
fonden
utgående
anslag.*

I afseende på de under denna rubrik uppförda anslag anser jag annan ändring icke böra ifrågakomma än den, som föranledes af Eders Kongl. Maj:ts den 18 sistlidne December, på Civil-Departementets föredragning, fattade beslut om upphörande af det från Tullmedlen till Handels- och Sjöfartsfonden årligen utgående förslagsanslag, emot det att Riksdagen under vederbörliga Hufvudtitlar på Riks-Staten uppförde vederlag för de bidrag till åtskilliga statsbehof, som för närvarande af nämnde fonds medel bestridas. Derest den framställning, som Eders Kongl. Maj:t förklarar sig vilja härom aflåta, af Riksdagen bifalles, skulle i följd deraf komma att å Femte Hufvudtiteln uppföras vederlagen för de årliga belopp, hvilka nu från omförmälda fond utgå:

för sjöexpeditioner till handelns skyddande med . . .	150,000 R:dr,
» sjömätningar och Sjökartekontorets verksamhet . .	60,000 »
» lifräddningsanstalterna på rikets kuster	10,000 »

eller tillhopa 220,000 R:dr.

och får jag för sådant fall föreslå, att förstnämnda belopp, som hittills redovisats i sammanhang med anslaget till exercis af Flottans bemaning, måtte tilläggas detta anslag, hvilket derigenom skulle från 480,000 R:dr höjas till 630,000 R:dr, men de öfriga tvenne beloppen, såsom nya anslag, hvart för sig under angifna benämningar, likaledes under rubriken »Diverse anslag», upptagas.

4:o. **Handeln.**

Reservationsanslaget till »Lots- och Fyr-inrättningen med tillhörande personal» har hittills städse blifvit å Hufvudtiteln uppfördt med samma belopp, hvartill inkomsten af Fyr- och Båkmedel ansetts kunna uppskattas, med tillägg af ett detta anslag tillhörande indelt räntebelopp af 460 R:dr; och då berörde inkomst, hvilken i nu gällande Riks-Stat är upptagen till ett belopp af 600,000 R:dr, funnits böra för år 1870 beräknas 50,000 R:dr högre, föranlätas jag häraf att i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att, i öfvensstämmelse med denna beräkning, höja ifrågavarande anslag, med nyssnämnde belopp, eller från 600,460 R:dr till 650,460 R:dr, under medgifvande derjemte, att öfverskotten å statsinkomsten Fyr- och Båkmedel må fortfarande få för de med nämnda anslag afsedda behof användas.

*Angående
anslaget till
Lots- och
Fyr-inrätt-
ningen.*

Hittills har årliga likviden om dessa öfverskott ej skett eller ansetts böra uppgöras emellan Statskontoret och Förvaltningen af Sjöärendena förr, än deras belopp blifvit, efter Rikshufvudbokens afslutande, fullständigt känt, således först omkring 1½ år efter slutet af det år, under hvilket öfverskotten uppstått och äfven till största delen influtit. Sålunda har öfverskottet för 1866 först under år 1868 uppburits, hvaremot de under 1867 och 1868 uppkomna ännu icke äro disponerade, utan afsedda att först under åren 1869 och 1870 komma Lots- och Fyrväsendet till godo.

Då likväl Fyr- och Båkmedlen, i den mån de under loppet af ett år inflyta, från General-Tullstyrelsen till disposition af Statskontoret öfverlemnas, och det under året uppkomna beloppet deraf alltså vid samma års slut, eller kort derefter, är känt, torde — då detta belopp blifvit af Riksdagen för Lots- och Fyr-inrättningens behof oafkortadt anvisadt — hinder icke möta för Statskontoret att, dels under årets lopp och dels inom en kort tid efter dess slut, till Förvaltningen af

Sjöärendena öfverlemna hela den för året behållna uppbörden af Fyr- och Båkmedlen.

Under förutsättning således att, framgent och så länge denna statsinkomst såsom hittills af Riksdagen anvisas för nyssnämnde behof, Lots- och Fyr-inrättningens utgifter under året komma att bestridas med de under samma år influtna Fyr- och Båkmedel, skulle, i följd af en sådan förändring i sättet att förfara vid ifrågavarande medels uppbärande i Statskontoret, de under åren 1867 och 1868 uppkomna öfverskott kunna för nämnda inrättning undvaras. Beloppet deraf utgör, för det förra året, 40,465 R:dr 50 öre och kan för det sednare, ehuru ännu icke till fullo känt, uppskattas till omkring 140,000 R:dr.

Då, såsom af det föregående synes, med anslaget till »Flottans nybyggnad» jemte det tillskott, som genom utstrangerade fartygs slopning under år 1870 kan beräknas inflyta, endast kan bestridas den då återstående delen af kostnaden för den under byggnad varande ångkorvetten; men det måste anses nödvändigt att under samma år kunna föröka vår sjökrigsmateriel med åtminstone en pansarkanonbåt och begynna bygandet af en annan, har jag, vid det förhållande, att kostnaden för dessa arbeten med omkring 180,000 R:dr öfverstiger nybyggnadsfondens tillgångar, ansett mig kunna och böra hemställa, huruvida icke ofvanberörda under åren 1867 och 1868 uppkomna, för Lots- och Fyrväsendet icke behöfliga öfverskottsmedel, uppgående till ungefär samma belopp, som det för nybyggnadsfondens förstärkning behöfliga, eller 180,000 R:dr, skulle kunna för ifrågavarande viktiga behof få användas. Dessa medel, som utgöra en tillgång på en af Hufvudtiteln's afdelningar, der de nu icke äro erforderliga, torde icke blifva illa använda, om de inom Hufvudtiteln öfverflyttas till en annan af dess afdelningar, inom hvilken de visserligen skulle befrämja ett annat ändamål än det med dem ursprungligen afsedda, men der den för sjöförsvaret nu så ytterst maktpåliggande verksamheten kräfver allt det understöd, som staten deråt kan lemna.

Om Eders Kongl. Maj:t gillar detta förslag, torde framställning böra ske om Riksdagens medgifvande till ifrågavarande öfverskottsmedels användande för det nu uppgifna ändamålet och deras öfverförande till anslaget för Flottans nybyggnad, för att samfäldt med detta och öfriga dertill påräknade tillgångar redovisas på sätt hittills egt rum.

Enligt nu gällande Riks-stat slutar Femte Hufvudtiteln med en summa af . . . . . R:dr 3,963,800
och om härtill läggas de här ofvan ifrågasatta vederlagen för Handels- och Sjöfartsfondens bidrag till sjöexpeditioner för handels skyddande, Sjökartekontorets verksamhet och lifräddningsanstalterna på rikets kuster med tillhoppa . . . . . » 220,000

samt den föreslagna förhöjningen i anslaget till Lots-
 och Fyr-inrättningen med . . . . . R:dr 50,000
 skulle Hufvudtitelns slutsumma blifva . . . . . R:dr 4,233,800
 deraf på förslagsanslagen belöpa 187,356 R:dr 70 öre.

Bland de sjöförsvarets behof, som äro dels tillfälliga dels icke för längre tid beräkneliga, och hvilka alltså torde böra utgöra föremål för extra statsregleringen, anser jag mig böra i främsta rummet framhålla behovet af grofva kanoner. Sedan, för att inom Riket tillvägabringa tillverkning af gjutna jernkanoner af så stor kaliber, som nu erfordras för bestyckande af krigsfartyg och sjöfästningar, ett förlagslån blifvit år 1867 till egaren af Finspongs styckebruk lemnadt för att underlätta de betydliga anläggningar och verkstadsutvidgningar, utan hvilka en dylik tillverkning icke kunde företagas, och dervid blifvit öfverenskommet, att detta lån skulle amorteras genom afdrag å liqviden för hvarje levererad kanon till dess 30 sådana blifvit för statens räkning förfärdigade, anvisades af Riksdagen samma år ett anslag för tillverkning af 12 kanoner af nyssnämnda beskaffenhet; och då de för nämnda tillverkning erforderliga anläggningar och förändringar härefter blifvit vid Finspong med stor kostnad och fullständighet verkställda, så att numera hinder icke möta för tillverkning inom landet af den för våra krigsfartyg erforderliga bestyckning af gröfsta slag, är beslutadt, att ofvannämnde 12 kanoner skola under loppet af detta år förfärdigas efter den eller de modeller, som Eders Kongl. Maj:t, sedan erforderliga prof- och jämförelse-skjutningar emot pansarplåt under instundande vår blifvit verkställda, kommer att fastställa. Då likväl vårt behof mot slutet af 1870 kommer att vida öfverstiga detta antal, anser jag mig pliktig hemställa, att Eders Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen, det medel för tillverkning af åtminstone 4 grofva kanoner måtte beviljas med 80,000 R:dr.

*Angående
 anslag till
 anskaffning
 af grofva
 kanoner.*

Då de vid sjövapnets stationer befintliga gevär alla äro af äldre modeller, och ibland hela antalet endast befinnas 1,208 med kammarladdning försedda, begärdes vid 1867 års Riksdag ett anslag af 150,000 R:dr för anskaffande af så stort antal tidsenliga och för sjövapnets trupper lämpliga handgevär jemte tillbehör och nödig ammunition, som för nämnda belopp kunde erhållas. Men Riksdagen, som då i främsta rummet ansåg angeläget, att arméns infanteri försågs med fullt ändamålsenliga vapen — hvarföre så stort anslagsbelopp, som befintliga medelstill-

*Angående
 medel till
 anskaffning
 af gevär.*

gångar ansågos medgifva, för detta ändamål anvisades —, fann sig förhindrad att till denna framställning lemna bifall, äfven af det skäl, att för en del af sjövapnets manskap kammarladdningsgevär funnos att tillgå. Då emedlertid numera inom landet förfärdigas gevär af en ny och särdeles ändamålsenlig modell, och jag anser nödvändigt, att äfven sjövapnets trupper blifva, åtminstone till någon del, försedda med tidsenliga, snabbskjutande gevär i samma mån som andra nationer dermed förse sig, och det obetydliga antal kammarladdningsgevär, som sjövapnet eger, icke motsvara tidens fordringar, då de sakna den viktiga egenskapen att vara snabbskjutande, har jag ansett mig böra anmäla detta behof, med anhållan det Eders Maj:t måtte, för anskaffande af 1000 gevär af fullt tidsenlig modell jente ammunition, af Riksdagen begära ett extra anslag af 38,000 Rdr.

*Angående
anslag till
försök med
undervattens-
minor.*

Användandet af undervattensminor ådrager sig alltmera en förtjent uppmärksamhet. Såväl hos oss som i främmande länder, der ett dylikt försvarsmedel kan finna tillämpning, har de sednare åren en rastlös verksamhet varit egnad åt utrönandet af vattenminors och s. k. torpedbåtars lämpligaste beskaffenhet och tjenligaste sättet för deras användning. Då det är af största vikt, att försöken med detta för vårt land med dess många hamnar och farleder så användbara försvarsmedel äfven här oafbrutet fortsättas, får jag anhålla, att Eders Maj:t för detta ändamål måtte af Riksdagen begära ett extra anslag för 1870 af 10,000 Rdr.

*Angående
Sjöförsvarets
embets- och
tjenstemäns
pensionering.*

För vidmakthållande af den vid 1859 och 1860 årens Riksdag godkända och genom nådiga cirkulärbrevet den 20 November sistnämnde år fastställda stat för pensioneringen af sjöförsvarets embets- och tjenstemän samt betjente finnes äfven för år 1869 anvisadt ett kreditiv af 72,000 Rdr, eller det belopp, hvartill detta kreditiv år 1866 af Rikets Ständer bestämdes i sammanhang med den då beslutade nedsättningen af anslaget för Flottans gamla Reserv-Stat till jemnt hvad för aflönande af de på samma stat ännu kvarstående officerare visats vara erforderligt. I följd af denna reglering af berörda anslag kan väl derifrån något bidrag till ifrågavarande pensionering hädanefter endast tillfälligtvis vara att påräkna; men då emedlertid för densamma kunnat användas den vid 1866 års slut på anslaget befintliga icke obetydliga behållning, har ock, enligt hvad af Direktionen öfver Amiralitets-Krigsmanskassan blifvit utredt, omförmälda kreditiv icke under sistlidna och innevarande år behöft för pensioneringen till hela beloppet uttagas.

Vid

Vid detta förhållande och enär, jemlikt de af bemälda Direktion förslagsvis uppgjorda beräkningar, ifrågavarande pensionering antagits kunna under år 1870, likasom år 1869, fortfaranda upprätthållas, derest för densamma, jemte den vid innevarande års utgång å kreditivet kvarblifvande behållning, äfven under förstnämnde år ett kreditiv af 72,000 R:dr blefve tillgängligt, utom hvad å anslaget till gamla Reserv-Staten kan varda besparadt, får jag hemställa, det måtte Eders Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att, för att fortfarande ej mindre sätta Amiralitets-Krigsmanskassan i stånd att till Sjöförsvarets embets- och tjenstemän samt betjente, som söka afsked, genast utgifva pensioner enligt de för Kassan gällande pensioneringsgrunder, än äfven bereda tillgång till de dem tillförsäkrade fyllnadspensioners utbetalande, för år 1870 anvisa, jemte möjligen uppkommande besparingar på anslaget till Flottans gamla Reservstat, ett kreditiv på Riksstatsens Nionde Hufvudtitel af 72,000 R:dr, med rättighet för nämnda Kassas Direktion att å detta kreditiv under loppet af samma år lyfta hvad för omförmälda behof blifver erforderligt, sedan styrkt blifvit i hvad mån det för år 1869 beviljade enahanda kreditiv för pensioneringen åtgått, dock att hvad under sistnämnda år icke för ändamålet erfordrats må för 1870 års pensionering i mån af behof användas.

Beträffande det från 1861 års början, likaledes såsom kreditiv, beviljade årliga anslag af 40,000 R:dr till förbättrade pensioner åt afskedadt manskap vid de Sjöförsvaret tillhörande Corpser och Stater, har Direktionen öfver Amiralitets-Krigsmanskassan medelst insänd sannolikhetsberäkning ådagalagt, att ett anslag af nämnda belopp äfven nästkommande år blifver för omförmälda ändamål erforderligt. Och då det afskedade manskapet otvifvelaktigt fortfarande är i stort behof af den förbättring i pensions-vilkoren, som blifvit detsamma genom de hittills beviljade anslagen redan i 8 års tid beredd, tillstyrker jag, det Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att för upprätthållande under år 1870 af den gemenskapen vid Sjöförsvaret förunnade förbättrade pensionering, sådan denna genom nådiga cirkulärbrevet af den 20 November 1860 blifvit bestämd, på Nionde Hufvudtiteln anvisa ett kreditiv af 40,000 R:dr, att utgå på det sätt och under enahanda vilkor, som här förut i afseende på kreditivet för pensioneringen af Sjöförsvarets embets- och tjenstemän samt betjente föreslagits.

I händelse hvad sålunda af mig blifvit om nyssberörda tvenne till uppförande på Nionde Hufvudtiteln föreslagna pensioneringsbidrag i underdanighet hemställt, af Eders Kongl. Maj:t i nåder gillas, lärers under-

rättelse derom få meddelas Chefen för Finans-Departementet för iakttagande deraf vid uppgörandet af förslag till reglering af utgifterna under nämnda Hufvudtitel; och torde Eders Kongl. Maj:t, uppå bemälde Departements-Chefs underdåniga föredragning, besluta om fortfarandet af de på samma Hufvudtitel redan uppförda ständiga anslag till Sjöförsvarets pensionsinrättningar.

Uppå tillstyrkan af Stats-Rådets öfriga ledamöter behagade Kongl. Maj:t till alla delar i Nåder bifalla hvad nu, i afseende på regleringen af utgifterna under Riksstatens Femte Hufvudtitel och i öfrigt för Sjöförsvarets behof ifrågasatta anslag, blifvit af Departements-Chefen i underdånighet hemställt; Och skulle det om hvad Kongl. Maj:t sålunda härutinnan beslutat förda protokoll Finans-Departementet meddelas, för att läggas till grund vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om Statsverkets tillstånd och behof i hvad den komme att röra nämnda Hufvudtitel och Sjöförsvarets behof.

In fidem protocolli,
L. Th. Neijber.

*Utdrag af Protokollet öfver Civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den
5 Januari 1869.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Justitie-Statsministern, Friherre DE GEER,
Hans Excellens, Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
WACHTMEISTER,
Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
VON EHRENHEIM,
ABELIN,
BERG,
ADLERCREUTZ.

Departementschefen, Statsrådet Adlercreutz, anmälde de ärenden,
som röra regleringen af utgifterna under Riksstatens Sjette Hufvudtitel
för år 1870, samt anförde dervid, beträffande

1:o. Departementets Expedition.

Det anslag, som vid de tre sista Riksdagarne beviljats såsom
arfvode åt ett biträde vid de kommunala ärendenas beredning och ex-
pedierande, är fortfarande behöfligt; och jag hemställer derföre, att Eders
Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen äska, att samma anslag äfven för år
1870 å extra stat uppföres med 1,800 Riksdaler.

2:o. Landtmäteristaten.

Enär Eders Kongl. Maj:t under den 31 nästlidne December förordnat, att en af ingenjörstjänsterne i högre lönegraden vid Generallandtmäterikontoret skulle vid blifvande ledighet indragas och lönen Statsverket besparas, samt den ingenjörstjänst, som blifvit ledig efter i dag till Öfveringenjör befordrade Ingenjören G. Liunggren, följaktligen icke kommer att återbesättas, torde hos Riksdagen böra annälas, att anslaget till Landtmäteristaten må nedsättas med 1,800 R:dr till 95,500 Rdr.

3:o. Rikets Ekonomiska Karteverk.

Enligt hvad Landshöfdingen i Norrbottens län S. P. Bergman uti underdänig skrifvelse af den 28 sistlidne November tillkännagifvit, erfordras, för fortsättandet efter hittills följd plan af arbetet å de ekonomiska kartorna öfver nämnda län, en utgift för nästkommande år, uppgående till 20,000 R:dr. I fråga om bearbetandet af det ekonomiska karteverket i rikets mellersta och södra delar, har detta karteverks Styresman uti underdänig skrifvelse likaledes af den 28 sistlidne November framhållit vigten och angelägenheten deraf, att tillräckliga medel anvisas för karteverket, så att detsamma, sedan beslut fattats om dess stomkartas användande jemväl för de geologiska och topografiska kartorna, må kunna fullgöra sitt åliggande att tillhandahålla förslag af stomkartblad, helst särskilda stomkartor eljest måste upprättas för de geologiska och de topografiska kartorna, hvilket, utom det att tidsutdrägt derigenom uppstode, skulle förorsaka Statsverket ökade utgifter. Vidare har Styresmannen förnämlt, att från och med innevarande år, det tionde från kartarbetenas påbörjande, revision å marken måste periodiskt verkställas för de upprättade kartornas och beskrifningarnes underhållande i sådant skick, att de icke blifva antiqverade, samt att denna revision kommer att taga i anspråk någon mindre del af karteverkets inkomster eller ungefärligen hvad som påräknades i karteförsäljningsmedel, ägomättningsarfvode, m. m., hvilka tillgångar således hädanefter icke komme de egentliga kartarbetena till godo. Kostnaden för ekonomiska karteverkets bearbetande i södra och mellersta delarne af riket under år 1870 är, uti en af Styresmannen föreslagen utgiftsstat, upptagen

till 50,250 R:dr. För bestridandet af denna kostnad har Styresmannen påräknat dels det för karteverket på ordinarie stat uppförda anslag 6,000 R:dr, dels en förväntad inkomst genom karteförsäljning, ägomättningsarfvoden och lösen för handritade kartor till belopp af omkring 4,250 R:dr och dels ett extra anslag af minst 40,000 R:dr, som han ansett böra hos Riksdagen begäras.

Om, såsom mig synes antagligt, ekonomiska karteverkets bearbetande, utom hvad angår Norrbottens län, skulle kunna ställas under ledning och öfverinseende af Landtmäteristyrelsen, i hvilket afseende Eders Kongl. Maj:t denne dag täckts från bemälda Styrelse infordra underdånigt utlåtande, torde på sådant sätt, utom andra fördelar, jemväl någon besparing i förvaltningskostnaderna kunna beredas; men då de årligen återkommande revisionerna å den 10 år förut kartlagda marken i stället komma att medföra tillökning i kostnad, hemställer jag, att, på det arbetena måtte i oförminskad omfattning fortgå, Eders Kongl. Maj:t, i likhet med hvad vid de sednaste Riksdagarne ägt rum, täcktes för ekonomiska karteverket, utöfver det å ordinarie stat uppförda belopp 6,000 R:dr, äska ett extra statsanslag af 20,000 R:dr för arbetena inom Norrbottens län och 40,000 R:dr för arbetena inom det öfriga landet, eller tillsammans 60,000 R:dr.

4:o. Landsstaterna i länen.

Uti underdånig berättelse af den 18 November sistlidna år om Statsverkets tillstånd och förvaltning har Statskontoret anmält:

a) att, sedan Landtränmästaren i Göteborgs och Bohus län A. P. Ekström under år 1868 aflidit, den under räntmästarelönen inbegripna oindelta spannmål, 504 kubikfot, jemlikt föreskriften i nådiga brefvet den 9 November 1860, borde till Statsverket indragas och ett mot denna spannmål svarande kontant belopp uti Riksstaten uppföras, efter det statspris, som gällde då indragningen beslutades, eller 2 R:dr för kubikfoten, med 1,008 R:dr;

b) att för afskrifna qvarnräntor borde å Riksstaten uppföras följande ersättningsbelopp uti oindelt spannmål, nämligen;

för Landshöfdingen i Södermanlands län	126 kub.-fot
» d:o i Kronobergs »	1 » 9 kir.

tillsammans 127 kub.-fot 9 kir.

med ett värde, efter 2 R:dr 10 öre kubikfoten, af 268 R:dr 59 öre; och att de indelta räntorna under förevarande anslagstitel borde med ett lika belopp nedsättas;

c) att, efter det Eders Kongl. Maj:t uti nådigt bref den 12 sistlidne September föreskrifvit, dels att ett i vederbörlig ordning bestämdt ersättningsbelopp, 542 R:dr 56 öre, för mark, som till Herrljunga-Wenersborg-Uddevalla jernvägs anläggning blifvit från länsmansbostället Lundby Stommen i Lundby socken af Skaraborgs län exproprierad, skulle till Statskontoret aflemnas, för att Riksgäldskontoret tillgodokomma, dels ock att af Sjette Hufvudtiteln allmänna besparingar skulle till boställsinnehafvaren utbetalas, för år räknadt, från den 1 Augusti nästlidna år 27 R:dr, utgörande omkring fem procent å samma medel, intilldess det årliga ersättningsbeloppet kunde varda å Riksstaten uppfördt, framställning till Riksdagen torde böra göras derom, att, såsom ersättning åt innehafvaren af förenämnda boställe för mistad nyttjanderätt till den exproprierade marken, å stat uppföres ett belopp af 27 R:dr till utgående årligen från och med år 1870.

Om de förändringar i Riksstaten, hvilka Statskontoret sålunda ansett vara erforderliga, torde af Eders Kongl. Maj:t i nåder göras framställning hos Riksdagen.

5:o. **Statens Jernvägstrafik.**

Till beräkning af omkostnaderna för Statens jernvägstrafik under år 1870 har Styrelsen för densamma med skrifvelse den 30 December nästlidna år, hvilken den 2 innevarande månad inkommit till Civil-Departementet, afgifvit underdånigt förslag, åtföljdt af särskildt förslag till berörda års utgifter för tjenstemän och betjening.

Uti det mera specifika förslag till utgiftsstat för år 1869, som Styrelsen på Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning jemväl afgifvit och hvilket jag inom kort har för afsigt att, efter verkställd granskning, hos Eders Kongl. Maj:t anmäla, hafva följande utgifter beräknats för tjenstemän och betjente, nämligen: inom Byråafdelningen 115,302 R:dr, inom Banafdelningen 417,231 R:dr, inom Maskinafdelningen 509,405 R:dr samt inom Trafikafdelningen 851,322 R:dr, uti hvilka belopp ingå utgifter särskildt för bandelen Arvika-Norska gränsen med tillhoppa 34,449 R:dr.

De af Styrelsen för år 1870 afgifna förslag äro af följande innehåll

Underdånigt Förslag*öfver Statens Jernvägstrafiks utgifter för tjenstemän och betjening år 1870.*

Tjenstemän och betjening.	Arfvoden			Inqvart- riugser- sättning	Bekläd- nadser- sättning.	Summa.
	fasta.	efter löneklass	extra.			
Byrå-afdelningen:						
<i>vid Styrelsen:</i>						
Generaldirektör	1	9,000	—	—	—	9,000
Byråchef	1	5,500	—	—	—	5,500
Kanslipersonalen	7	16,000	3,000	—	—	19,000
Kammar- och Revisionskontoret	6	7,000	6,000	—	—	13,000
Kassakontoret	3	6,500	1,800	—	—	8,300
Statistiska kontoret	2	4,000	1,800	11,200	—	17,000
Vaktbetjening och telegrafbud	5	—	2,580	—	—	2,580
Tillfälliga kontorsbiträden, betingsarbeten och felräkningspenningar	—	500	—	8,000	—	8,500
<i>vid Distrikten:</i>						
Distriktschefer	3	15,000	—	3,000	—	18,000
Byråtjenstemän	9	—	16,500	3,300	—	19,800
Vaktmästare	3	—	2,160	144	—	2,304
Tillfälliga skrifbiträden och felräknings- penningar	—	—	—	3,016	—	3,016
Summa för Byråafdelningen	40	63,500	33,840	22,216	6,444	126,000
Ban-afdelningen:						
<i>vid Styrelsen:</i>						
Öfverdirektör	1	6,500	—	—	—	6,500
Telegrafdirektör	1	—	3,600	720	—	4,320
Arkitekt-, rit- och skrifbiträde	—	—	—	3,000	—	3,000
<i>vid Distrikten:</i>						
Bandirektörer	3	—	12,300	—	2,260	14,560
Baningeniörer	13	—	31,200	—	1,000	32,200
Bokhållare	3	—	4,500	—	900	5,400
Banbetjening	590	—	236,000	—	6,000	242,000
Extra skrifbiträden, ban- och grindvakter	—	—	—	55,000	—	55,000
Bränsle	—	—	—	—	15,000	15,000
Summa för Banafdelningen	611	6,500	287,600	58,720	25,160	424,000

Tjenstemän och betjening.	Arfvoden			Inqvar- teringser- sättning.	Beklad- nads- sättning.	Summa.
	fasta.	efter löneklass.	extra.			
Maskin-afdelningen:						
<i>vid Styrelsen:</i>						
Assistent	1	—	3,000	—	—	3,000
Kontrollerande maskiningeniör	1	1,800	—	—	—	1,800
Milkontoret	3	—	6,600	500	—	7,100
Extra skrifbiträden och betingsarbeten	—	—	—	19,000	—	19,000
<i>vid Distrikten:</i>						
Maskindirektörer och Assisterter	4	—	15,600	—	3,480	19,080
Verkmästare	4	—	10,200	120	2,040	12,360
Verkstadskamrerare	3	—	8,100	—	1,620	9,720
Förrådsförvaltare	3	—	7,800	—	1,560	9,360
Bokhållare, ritare och skrivare	26	—	32,940	—	6,588	39,528
Lokomotiv- och vagnbetjening	310	—	262,000	—	50,800	312,800
Förråds- och kontorsbetjening	15	—	11,000	—	1,500	12,500
Extra skrifbiträden och betjente	—	—	—	60,052	—	60,052
Premier för kol- och oljebesparing	—	—	—	38,000	—	38,000
Summa för Maskinafdelningen	370	1,800	357,240	117,672	67,588	544,300
Trafik-afdelningen:						
<i>vid Styrelsen:</i>						
Öfverdirektör	1	6,500	—	—	—	6,500
Assistent	1	—	3,000	—	—	3,000
Kontrollkontoret	21	4,000	31,800	—	—	35,800
Telegrafexpeditionen	3	—	3,140	—	—	3,140
Extra biträden och anmärkningsprocent	—	—	—	8,000	—	8,000
<i>vid Distrikten:</i>						
Trafikdirektörer och Assisterter	8	—	26,100	—	5,215	31,315
Stationsföreståndare	100	—	145,740	—	2,550	148,290
Bokhållare, skrivare och biljettörer	154	—	131,160	—	16,000	147,160
Telegraftjenstemän	32	—	25,260	—	2,676	27,936
Stationsbetjening	436	—	183,700	—	25,262	245,178
Tågbetjening	110	—	83,580	—	15,474	116,004
Extra skrif- och telegrafbiträde, extra betjente samt felräkningspenningar	—	—	—	110,177	—	110,177
Bränsle	—	—	—	—	10,000	10,000
Summa för Trafikafdelningen	866	10,500	633,480	118,177	78,177	892,500
Summa för samtliga afdelningarna	1,887	82,300	1,312,160	316,785	177,369	1,986,800

Underdånigt Förslag

öfver Statens Jernvägstrafiks omkostnader för år 1870.

Byrå-afdelningen:			
Ordinarie aflöning till tjenstemän och betjente	97,340		
Inqvartering	6,444		
Tillfälliga kontorsbiträden och betingsarbeten	22,216	126,000	
Rese-ersättningar och traktamenten jemte anslag till utländska resor	8,000		
Expeditionskostnader, formulär, annonser och tryckning	16,000		
Bibliotek	1,500		
Eldning, belysning och städning samt inventariers underhåll och förbrukning	6,000		
Hyror för och underhåll af byrålokaler	6,500		
Pensioner till skadade personer	5,000		
Diverse utgifter	1,000	44,000	170,000
Ban-afdelningen:			
Ordinarie aflöning till tjenstemän och betjente	294,100		
Inqvartering och bränsle	25,160		
Beklädnadsersättning för banmästare och banvakter	46,020		
Extra skrifbiträden, ban- och grindvakter, m. fl.	58,720	424,000	
Underhåll af banvallen, broar, vägar, vägportar, vägbroar och öfvergångar, ballastning samt riktning af sliper och räler	80,000		
Utbyte af sliper	106,000		
Utbyte af räler (40,000 c:tr à 7½ Rdr jemte arbetsomkostnad) ..	330,000		
Underhåll af stängsel, trafikbyggnader, maskinbyggnader, bangårdsmaskiner, stationspla-			
Transport	516,000	424,000	170,000

Transport	516,000	424,000	170,000
ner, planteringar, vaktstugor, telegrafer, signaler, lyktor, lutningsstolpar m. m. ...	205,000		
Snöskottning	40,000		
Expeditionskostnader, materialförbrukning till signalering, inventariers underhåll, expropriationsräntor, hyror, sjukvård och reseersättningar	42,000	803,000	1,227,000
Maskin-afdelningen:			
Ordinarie aflöning till tjenstemän och expeditionsbetjente	97,040		
Inqvartering	16,788		
Extra skrif-, rit- och arbetsbiträden samt betingsarbeten	27,220	141,048*)	
Lokomotivtjenst:			
Ordinarie aflöning till lokomotivbetjening	232,000		
Inqvartering	45,000		
Premier för kol- och oljebesparing	36,000		
Extra betjening	43,652	356,652*)	
Förbrukning af stenköl, putsnings- och smörjningsämnen m. m. å lokomotiv	475,000		
Eldning, belysning, underhåll af inventarier, materialförbrukning i vattenstationer och lokomotivstall, reseersättningar, hyror och sjukvård m. m.	55,000		
Hyra för lokomotiv å linien Arvika—Norska gränsen	28,000	558,000	
Vagntjenst:			
Ordinarie aflöning till vagnbetjening	30,000		
Inqvartering	5,800		
Transport	35,800	1,055,700	1,397,000

*) De med *) utmärkta beloppen motsvara tillsammans den i utgifter för tjenstemän och betjening vid Maskinafdelningen upptagna summa.

Transport	35,800	1,055,700	1,397,000
Premier för besparing af smörjningsämnena	2,000		
Extra vagnbetjening	8,800	46,600*)	
Hyror för främmande banors vagnar (deraf å linien Arvika—Norska gränsen Rdr 18,000)	60,000		
Materialförbrukning för vagnars smörjning och putsning	22,000		
Underhåll och förbrukning af inventarier, sjukvård, hyror m. m.	38,500	120,500	
Transportmedlens underhåll:			
Underhåll af lokomotiv och tenderar	200,000		
d:o „ person-, post-, fång- och bagagevagnar	100,000		
d:o „ godsvagnar	85,000		
d:o „ vagnaxlar och hjul	70,000	455,000	1,677,800
Trafik-afdelningen:			
Ordinarie aflöning till tjenstemän och betjening	643,980		
Inqvartering och bränsle	78,177		
Beklädnadsersättning för tåg och stationsbetjening	52,166		
Extra tjenstemän och betjente samt anmärkningsprocent och felräkningspenningar	118,177	892,500	
Material- och inventarii-förbrukning för signalering, belysning, eldning och telegrafering samt underhåll och förbrukning af inventarier	100,000		
Expeditionskostnader, hyror, sjukvård, ersättning för skadadt och förloradt gods	82,700	182,700	1,075,200
Utgifter för drift och underhåll	Summa		4,150,000
Kostnader för nya byggnader och tillökning af material- och inventarii-förrådet			150,000
Summa Summarum			4,300,000

I afseende å totalkostnaderne för trafiken under år 1870 har Styrelsen fäst på uppmärksamheten derpå, att hvarje kalkyl, uppgjord så långt före det år densamma omfattade, måste blifva i högsta måtto approximativ, emedan större delen af de viktigaste utgiftsposterne berodde af förhållanden, som icke kunde på förhand beräknas; att om rörelsen steg öfver beräkning, så förbrukades och försetes äfven lokomotiv, vagnar och räler i en större proportion, konsumtionen ökades af bränsle och smörjningsämnen, äfvensom tågpersonalens antal i någon mån ökades utöfver hvad för en mindre trafik blifvit beräknadt, hvar emot dessa utgiftsposter i motsatt fall minskades; att likaledes de utgifter, som förorsakades af menligt inverkan naturhändelser, såsom snöfall och vattenflöden, eller af brandskador och olycksfall på banan, omöjligen kunde förutses, samt att äfven inkomsterna vore väsendtligt beroende af förhållanden, som icke kunde förut beräknas, såsom årsväxten, handelskonjunkturerna för våra förnämsta öfriga näringar, med flera dylika omständigheter.

Härförutom har Styrelsen anført, att omkostnadsberäkningen för år 1870 förhölle sig till den för år 1869 närmare bestämda på följande sätt:

Byråafdelningen: tillökning	12,016 R:dr.
Maskin- d:o »	118,900 »
Trafik- d:o »	42,953 »
Summa tillökning	173,869 R:dr;

hvarifrån afginge:

minskning å Banafdelningen med . . .	109,118 »
så att verkliga tillökningen utgjorde . .	64,751 R:dr;

att tillökningen i utgifter å Byråafdelningen finge tillskrifvas hufvudsakligen den föreslagna tillsättningen af två Distriktschefstjenster; att tillökningen vid Maskinafdelningen berodde till omkring hälften af det mera omfattande underhåll af lokomotiv, vagnar och diverse inventarier, som af dessas ökade ålder och förslitning påkallades, och till andra hälften af den vid slutet af år 1869 förväntade utsträckningen af de färdiga banorna med omkring 4 mil från Kristinehamn till Carlstad; och tillökningen vid Trafikafdelningen äfvenledes af sistnämnda omständighet;

att den minskning åter, som beräknades uppkomma å Banafdelningens kostnader, oaktadt de trafikerade liniernas med 4 procent tillökade längd, finge tillskrifvas dels det nya bevaknings- och underhållssystem, som vore under införande, hvarigenom borde uppkomma en anseelig besparing i extra dagsverken för banans underhåll, dels priset å behöfliga räler af svensk tillverkning, hvilket för år 1869, enligt upp-

gjorda kontrakt för 20,000 centner rärer af jern å R:dr 7: 50 och för lika mängd dylika af Bessemerstål å R:dr 10: 50, uppginge till ett medelpris af 9 R:dr, allt pr centner, under det att för år 1870 vore antaget ett pris af endast R:dr 7: 50 för de 40,000 centner rärer af jern, hvilka blifvit beräknade att då begagnas;

att då för närvarande inga nya anläggningar och utvidgningar eller nya inventarier vid de gamla banorna syntes vara af tvingande behof påkallade för år 1870, med undantag af den utvidgning af Malmö bangård, hvars behöflighet Styrelsen framhållit redan i dess sistlidna år afgifna underdåniga förslag till omkostnader för år 1869, men för hvars påbörjande tidpunkten ännu icke kunde bestämmas, emedan den vore beroende på en ännu icke träffad öfverenskommelse med Malmö stad angående jords afträdande, Styrelsen endast tillagt en summa af 150,000 R:dr, som möjligen behöfde af trafiköfverskottsmedlen disponeras, dels till dylika smärre utgifter, dels till ökande af förlagsförråden för det följande året;

att de uti förestående utgiftsbelopp för Maskinafdelningen inberäknade kostnader för förhyrda transportmedel å linien Arvika-Charlottenberg sannolikt komme att minskas, sedan den med Norska jernvägsförvaltningen ingångna öfverenskommelse i detta hänseende såsom numera af Styrelsen uppsagd, blifvit ersatt med en ny, eller, i fall en sådan icke kunde träffas, transporten å denna bandel komme att besörjas med Statens jernvägars egen materiel;

att i afseende på förslaget till arfvodesstat för år 1870 i underdånighet åberopades hvad Styrelsen anført uti infordradt underdånigt utlåtande med anledning af sistlidna Riksdags skrifvelse rörande jernvägs- trafikstaten; att jemförelsen emellan beräkningarna för åren 1869 och 1870 vid de särskilda afdelningarna visade en tillökning i utgifter under det sednare året:

för Byråafdelningen af	R:dr 10,698.
» Ban- d:o »	» 6,769.
» Maskin- d:o »	» 34,895.
» Trafik- d:o »	» 41,178.
tillsammans R:dr 93,540;	

här rörande hufvudsakligast, hvad Byråafdelningen anginge, af den orsak som ofvan vore nämnd, samt vid de öfriga afdelningarna dels af trafikens utsträckning till Carlstad och dels af den beräknade tillökningen af rörelsen i allmänhet, som fordrade ett ökad antal tågbetjening och lokomotivpersonal, äfvensom deraf att en del tjenstemän och betjente

till följd af långvarig och trogen tjänst borde ifrågakomma till uppflyttning inom löneklasserna;

att de afgifna förslagen vore upprättade under förutsättning att annan natt-tjänst icke ifrågakomme än den, som det vanliga natt-snälltåget i och för postbefordringen till södra orterna och utlandet erfordrade, äfvensom att, derest under tiden en förändring i afseende å postbefordringen blefve anbefalld, så att till exempel denna befordring skulle ske medelst natt-tåg fram och åter mellan Stockholm, Göteborg och Jönköping, härför erfordrades en särskild tillökning af personalen på ban-, maskin- och trafikafdelningarna å berörda linier.

På de af Styrelsen anförda skäl, hvartill flera kunde läggas, såsom bland annat det vexlande priset å nödiga förbrukningsartiklar, anser äfven jag, att den beräkning, som vid ett års början skall göras öfver det följande årets omkostnader för Statens jernvägstrafik, icke kan annat än blifva i yttersta grad sväfvande och oviss. Då härtill kommer, att af en oväntad tillväxt i trafiken, som alltid måste anses önskvärd, jemväl följa i viss mån ökade kostnader; att under tillfälliga ogynnsamma omständigheter åtgärder för trafikens obehindrade gång måste ögonblickligen vidtagas, äfven om opåräknade utgifter därför erfordras samt att jernvägarnes administration stundom, utan hänsyn till förväntade inkomster, måste underordnas andra allmänna intressen, inses ock lätteligen olämpligheten af att, genom på förhand gjord begränsning af utgifterna, söka förebygga en mindre omsorgsfull hushållning med inkomsterna eller dessas användande till annat, än tillfredsställandet af rörelsens oundgängliga behof. Vida ändamålsenligare synes härvid den utvägen vara, att vissa grunder för förvaltningen och särskildt för aflöningen af den vid trafiken anställda personal varda bestämda; och var det äfven, i öfverensstämmelse med en sådan åsigt, som Eders Kongl. Maj:t för sedan Riksdagen till pröfning framlade härpå syftande bestämmelser, af hvilka en del godkändes, en annan del deremot icke. Denna sålunda redan beträdda väg tror jag vidare böra fullföljas, hvarföre ock jag anhåller att i detta afseende få göra särskild framställning om sådana grunder, hvilka ytterligare torde böra till Riksdagens pröfning framläggas, och deribland jemväl den af Riksdagen till Eders Kongl. Maj:t hemställda frågan om lämpligheten af de utaf Styrelsen föreslagna Distriktschefspplatserna, i hvilken fråga Styrelsen helt nyligen med infordradt underdånigt utlåtande inkommit.

Till följd häraf och då den utaf Styrelsen i dess förslag till omkostnadsstat för år 1870 upptagna slutsumma bör ungefärligen motsvara hvad trafiken å Statens jernvägar i sin helhet kan för samma år erfor-

dra, helst i densamma ingå utgifter för tillökning af material- och inventarii-förrådet, hvilka utgifter, då fråga är ej om jernvägarnes ekonomiska ställning, utan om erforderliga penningeutgifter, ej torde böra förbigås, får jag, under erinran att vid förevarande beräkning hänsyn icke tagits till blifvande trafik å sammanbindningsbanan genom Stockholm, hemställa, att vid den pröfning af Statsverkets behof för jernvägstrafiken, som nu måste äga rum, utan att dervid kan afbidas en detaljerad pröfning af Trafikstyrelsens statsförslag och den deruti ingående frågan om Distriktschefplatserna, Eders Kongl. Maj:t måtte fästa hufvudsakligt afseende på angelägenheten deraf, att den summa, som för bestridande af 1870 års omkostnader vid Statens jernvägstrafik upptages, blifver för ändamålet antagligen tillräcklig, samt följaktligen af Riksdagen äska anvisandet dertill af ett förslagsanslag, stort 4,300,000 R:dr, att af trafikmedlen utgå, i följd hvaraf det nu å Riksstaten uppförda anslaget skulle ökas med 157,000 R:dr.

6:o. Skiften och afvittringar.

Enligt underdånig skrifvelse af den 30 sistlidne November, har Landtmäteristyrelsen, med ledning af uppgifter från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i de norra länen, beräknat, att kostnaden för storskiftes- och afvittringsarbetenas fullföljande under år 1870 skall komma att uppgå till ungefär samma belopp, som uti afgifvet förslag till innevarande års stat för storskiftes- och afvittringsverken upptagits, eller 184,900 R:dr. Då emellertid antagligt är, att någon mindre besparing å innevarande års anslag kan till år 1870 reserveras, anser jag mig icke böra för nyssnämnda år ifrågasätta högre anslag än det, som vid sista Riksdag för år 1869 beviljades; och jag hemställer derföre i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t måtte för storskiftes- och afvittringsarbetenas fullföljande under år 1870 begära, utöfver det ordinarie till 63,000 R:dr uppgående anslaget, ett extra anslag till belopp af 120,000 R:dr.

7:o. Undervisningsanstalter för jordbruket och landtmannanäringar.

Landtbruks-Akademien har, uti underdånigt memorial den 14 sistlidne November rörande de allmänna åtgärder, Akademien ansett vara af behovet påkallade för jordbrukets, boskapsskötselns och mejerihushållningens ytterligare utveckling och förkofran, anmält, bland annat, att från Westerbottens läns Hushållnings-sällskaps Förvaltnings-utskott inkommit en framställning i syfte att hos Kongl. Maj:t måtte göras anhållan om nådig proposition till nästa Riksdag å ett anslag af 1,500 R:dr för inrättande af två mejeriskolor inom länet, hvarjemte Akademien i anledning af denna framställning yttrat: att Akademien med Westerbottens läns Hushållnings-sällskap delade den åsigten att det vore af största vikt, att boskapsskötseln och mejerihushållningen omsorgsfullare, än hittills skett, måtte i de norra provinserna bedrifvas, samt att mjölk-hushållningen och mejerihandteringen sålunda borde företrädesvis der uppmuntras, för att kunna göra boskapsskötseln fullt lönande; att Akademien äfven vore öfvertygad att inrättande af bymejerier skulle vara lämpligaste medlet att varaktigt förbättra landthushållningen så inom Westerbotten som inom de öfriga norra länen; men att, enligt Akademiens tanke, detta ändamål, utan att särskilda nya statsanslag dertill behöfde anvisas, borde kunna vinnas derigenom, att den uti de norra länen tjenstgörande, på stat aflönade undervisaren i boskapsskötseln och mejerihushållningen af Landtbruks-Akademiens Förvaltnings-Komité beordras att vissa månader af året lemna undervisning vid ett eller två af de bymejerier, som finnas inom Westerbottens län eller der framdeles upprättas, samt innehafvarne af förbemälda mejerier hos nämnde komité anmäla sig att mottaga elever till undervisning på samma villkor, som plägat bestämmas, då sådana elever blifvit af Komitén anställda vid enskilda välskötta mejerier i andra orter af landet; vid hvilket förhållande Akademien ansett sig icke böra hos Kongl. Maj:t till nådigt bifall förorda den af bemälda Hushållnings-sällskaps Förvaltnings-utskott gjorda framställningen.

Jemte det Akademien i sammanhang härned tillkännagifvit, att den undervisning, som med det uti nådiga brefvet den 13 November 1863 anvisade anslag, 3,000 R:dr, lemnas åt mejerielever, hvilka, enligt särskilda härom upprättade kontrakt, blifvit stationerade vid enskilda välskötta mejerier, mot en afgift af endast 150 eller högst 200 R:dr för hvarje mejerielev, varit ganska tillfredsställande, samt att, såvidt Akademien hade sig bekant, de elever, som på detta sätt blifvit under-

visade, såsom utmärkta för praktisk duglighet med lätthet vunnit anställning inom olika delar af landet, har Akademien, då erfarenheten sålunda här, likasom i Danmark, visat dylik undervisning å enskilda egendomar vara det enklaste och billigaste sättet att verka för spridande af insigter och praktisk skicklighet uti mejerihandteringen, ansett ändamålsenligt att på denna väg fortgå för befordran inom landet af vidare önskelig utveckling af denna viktiga del af landthushållningen, samt derföre i underdånighet hemställt:

att, derest något af kontraktena om de nuvarande mejeriskolorna skulle från ena eller andra sidan blifva uppsagdt, det må vara Landtbruks-Akademien Förrvaltnings-Komité medgifvet att antingen afsluta kontrakt om upprättande af en eller flera mejeriskolor på annat ställe eller ock att få använda de till mejeriskolor anvisade medlen till anställning af flera mejerielever vid enskilda mejerier, för beredande åt dem af undervisning i öfverensstämmelse med ofvanberörda nådiga bref.

Då Rikets Ständer, med beviljandet enligt skrifvelse den 6 Februari 1858 af 6,000 R:dr såsom anslag till inrättande af 2:ne mejeriskolor i särskilda delar af riket, afsett, att den kunskap i ladugårdsskötseln, som redan finnes på åtskilliga ställen i landet, blefve mera allmänt spridd, samt detta syftemål, enligt hvad upplyst blifvit, numera synes fullt ändamålsenligt och för minsta kostnad kunna vinnas genom elevers anställande vid enskilda mejerier, tillstyrker jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen, att i afseende å användandet af nyssberörda anslag lemnas ett sådant medgifvande, som Akademien ifrågaställt.

8:o. **Befrämjande i allmänhet af jordbruket och landtmannanäringar.**

Uti ofvanberörda underdåniga memorial af den 14 November 1868 har Landtbruks-Akademien anhållit, att följande vid sistlidne Riksdag för innevarande år beviljade extra anslag, hvilka fortfarande vore behöfliga för främjande af jordbrukets, boskapsskötselns och mejerihushållningens fortgång och utveckling, måtte hos Riksdagen äskas, nämligen:

1:o till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten för husdjur, redskap, maskiner samt ladugårdsprodukter, sädesslag och andra jordbruksalster, 6,000 R:dr;

2:o till prisbelöningar vid täflingsmöten med gödboskap, smör, ost, fläsk och kött å de orter inom landet, der det kan finnas tjenligast dem anställa och der Hushållnings-Sällskapen vilja förena sig om sammanskott af medel till dessa utställningar, 3,000 R:dr;

3:o till understöd åt personer af mankönet, som genomgå fullständig lärokurs i boskaps uppfödande, skötsel, mjölkning, m. m., 2,000 R:dr; samt

4:o till Svenska Trädgårdsföreningen 4,500 R:dr, emot enahanda vilkor, som för åtnjutande af dylikt anslag vid förra Riksdagen blefvo bestämda.

I denna Landtbruks-Akademiens hemställan får jag i underdånighet mig förena.

Chefen för de geologiska undersökningarne, Professoren m. m. A. Erdmann, har uti underdånig skrifvelse den 20 sistlidne November i fråga om behovet af anslag för nämnde undersökningars fortsättande under år 1870, hufvudsakligen anført: att undersökningar blifvit, på grund af dertill genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 20 December 1867 lemnadt tillstånd, påbörjade uti Jemtlands län samt fortsatts inom Upsala, Stockholms, Westmanlands, Örebro, Elfsborgs, Malmöhus och Christianstads län med en arbetsstyrka, chefen oberäknad, af 10 personer, hvaraf 8 biträdande geologer, 1 nivellör och 1 amanuens, som tillika är kemist; att såväl genom arbetenas förläggande till vidt skiljda delar af riket och deraf föranledda högre resekostnadsersättningar mot tillförene, då arbetena nästan uteslutande pågingo i landets mellersta, omkring Mälaren belägna delar, som ock genom den uppflyttning i högre lönegrad, eller till 2,500 R:dr, hvilken, enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 31 Maj 1867, blifvit medgifven åt dem af de biträdande medarbetarne, som under en tid af fem år nitiskt tjenstgjort med en aflöning af 2,000 R:dr, komme för år 1870 en stegring af de vanliga omkostnaderna att äga rum; att någon nedsättning i utgifterna genom anvisande af lokal åt Geologiska byrån i Stockholms Slöjdskolas hus icke syntes

kunna åvägabringas, enär, fastän intet hyresbelopp numera behöfde utgå, åtskilliga nödvändiga utgifter likväl, just till följd af denna lokals beskaffenhet, uppginge till ganska betydliga belopp, bland hvilka utgifter den största vore den af omkring 1,700 R:dr, som, enligt af Slöjdskolans Styrelse lemnad räkning, skulle komma att för framtiden utgöra den på geologiska byrån och dess museum belöpande årliga kostnad för begagnande af värmeledningen i Slöjdskolans hus; att, med ledning af de föregående årens erfarenhet och på grund af nyss anförda nya förhållanden i afseende å rese-ersättningar och aflöningar m. m., omkostnaderne för de geologiska undersökningarne under år 1870 uti uppgjortt förslag till utgiftsstat beräknats till 63,000 R:dr; men att, då för försålda kartblad m. m. antagligen komme att inflyta omkring 2,000 R:dr samt vid 1869 års slut, enligt approximativ beräkning, en behållning af vid pass 1,000 R:dr å redan beviljade anslag borde förefinnas, de nödvändiga utgifterna för 1870 ansetts kunna bestridas, om ett anslag af 60,000 R:dr erhöles.

Med anledning af hvad chefen för de geologiska undersökningarne sålunda anført, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t, för fortsättande af sagde undersökningar och för utgifvande af derpå grundade kartor, måtte äska anvisandet på extra stat af enahanda belopp, som vid sedanaste riksdagen beviljades, eller R:dr 60,000.

9:o. Undervisningsanstalter för bergsbruk och slöjder.

A) I följd af Rikets Ständers beslut vid Riksdagen 1865—1866, bör anslaget till Teknologiska Institutet, sedan Falu bergsskola blifvit dermed förenad, höjas till 75,000 R:dr. Af detta belopp äro 70,900 R:dr redan å Riksstaten uppförde, deraf dock 13,900 R:dr endast provisoriskt. Vid sådant förhållande och enär hela det sålunda för Institutet beräknade anslag från och med år 1870, då undervisningen vid Institutet i dess utvidgade skick bör vara fullständigt ordnad, synes

allt framgent blifva erforderligt, tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t tacktes hos Riksdagen äska, att å ordinarie stat uppföres ej mindre den del af anslaget, som för närvarande finnes endast provisoriskt i staten upptagen, än äfven den från och med år 1870 behöfliga tillökning, 4,100 R:dr, så att hela anslaget blir 75,000 R:dr.

B) Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning om anslag till Slöjdskolan i Stockholm, yttrade Riksdagen i underdånig skrifvelse af den 8 Maj 1867, att, enligt hvad Riksdagen inhemtat, i nämnda skola meddelades undervisning i åtskilliga ämnen, som tillhörde dels folkskolan dels andra af Staten eller kommunen underhållna läroanstalter, och att, då det icke ansågs böra åt Styrelsen öfverlemnas att efter godtfinnande bestämma kunskapsämnen utöfver den egentliga yrkesbildningen, äfvensom å andra sidan denna sednare icke syntes böra på Statens bekostnad utsträckas till inlärande af speciela handverk, Riksdagen, innan fullständig utredning i afseende å undervisningsämnen blifvit förebragt, funnit sig icke böra ingå i granskning af den för skolan då föreslagna stat, men beslutit, att det af Eders Kongl. Maj:t för skolan, utöfver ordinarie statsanslaget, 15,000 R:dr, äskade belopp, 64,000 R:dr, finge för år 1868 provisoriskt uppföras, att enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga disposition användas; dock att, om större eller mindre del af det vid 1865—1866 årens Riksdag beviljade anslag ej skulle under år 1867 blifva användt, ett motsvarande belopp af 1868 års anslag borde till år 1869 besparas. Uti underdånig skrifvelse af den 13 Maj sistlidet år, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Sjette Hufvudtitel, har Riksdagen derefter anført, att, enär det väsendtligaste hindret, som blifvit uppgifvet för åstadkommande af den ifrågasatta utredningen, vore undanröjdt derigenom, att Slöjdskolan i den uppförda nya lokalen börjat sin verksamhet, samt det, enligt Riksdagens åsigt, vore af vigt, att undervisningsplanen så fort som möjligt ordnades i öfverensstämmelse med Skolans egentliga ändamål, Riksdagen, som, i enlighet med hvad Eders Kongl. Maj:t äskat, för år 1869, efter afdrag af den å 1867 års anslag uppkomna, till 5,100 R:dr beräknade, besparingen, upptagit anslaget för Stockholms Slöjdskola till 58,900 R:dr, under vilkor att, om å 1868 års anslag besparing uppstode, beloppet af sådan besparing skulle afräknas från det anslag, som för år 1870 kunde blifva Skolan beviljadt, funne sig föranlåten i underdånighet anhålla, att Eders Kongl. Maj:t tacktes låta tillse, att undervisningsplanen blefve ordnad i öfverensstämmelse med Skolans hufvudsakliga syftemål, samt för nästsammanträdande Riksdag framlägga ett derefter lämpadt förslag till utgiftsstat.

Sedan Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 18 påföljde Juni anbefallt Commerce-Collegium att, efter inhemtande af Styrelsens för Slöjdskolan yttrande och förslag huru i den af Riksdagen antydda syftning undervisningen kunde ordnas, inkomma till Eders Kongl. Maj:t med detta yttrande och förslag jemte eget utlåtande, har bemälda Collegium i skrifvelse den 27 nästlidne November öfverlemnadt från Styrelsen inkommet yttrande jemte förslag till stat för Skolan.

I berörda yttrande har Styrelsen, jemte förmälan, att Styrelsen vore sysselsatt med utarbetandet af fullständig undervisningsplan för Skolan, hvilken plan frändes komme att aflemnas, bland annat anført, att Styrelsen, vid uppgörandet af förslaget till stat sökt att, så mycket möjligt varit, till grund för sina beräkningar lägga den under det till-ändagångna läroåret vunna erfarenheten, hvilken dock ingalunda kunnat vara fullt tillräcklig, enär undervisningen nyssberörda läroår ej fortgått mer än under vårterminens fyra månader; — att Styrelsen, med afseende å Riksdagens erinringar beträffande undervisningen i Skolan, sökt avvägbringa inskränkningar deri, så vidt detsamma enligt Styrelsens åsigt låtit sig verkställas, med fullt bibehållande af Skolans uppgift; — att i den under utarbetning varande undervisningsplanen komme att i detta hänseende föreslås, dels att i de läroämnena, som till någon betydligare grad vore gemensamma för Slöjdskolan och folkskolan, den förre icke skulle mottaga andra manliga lärjungar än sådana, som vore i yrke och derigenom förhindrade att besöka folkskolan, samt icke andra qvinliga lärjungar än sådana, som antingen vore i yrke eller öfverskridit folkskoleåldern, dels att undervisning i främmande lefvande språk skulle meddelas endast ett bestämdt ringa antal bland Slöjdskolans utmärktaste lärjungar; — samt att, enär Styrelsen föreställde sig, att Riksdagens anmärkning i öfrigt i fråga om undervisningen tillkommit i följd af det sätt, hvarpå Styrelsen tillämpat den i § 19 af stadgarne för Skolan gifna föreskriften om undervisningens utsträckande, i den mån Skolans tillgångar och öfriga omständigheter sådant medgäfv, jemväl till andra läroämnena än dem, som funnes i stadgarne upptagna, Styrelsen redan inställt undervisningen i två hithörande ämnen, nämligen skeppsbyggnadslära och blomstertillverkning, samt komme att i undervisningsplanen hemställa, att de flesta öfriga ämnen, i hvilka, på grund af denna föreskrift, undervisning meddelades, måtte uppföras på ordinarie stat och sålunda blifva i stadgarne specificerade, men att, då, enligt Styrelsens åsigt, ämnen likväl förekomme, i hvilka undervisning blott tillfälligtvis borde äga rum, och underdånig anmälan för hvarje gång ett sådant ämne skulle å läsordningen upptagas eller derifrån utgå icke syntes fullt

lämplig, ett bestämdt anslagsbelopp i stället torde böra för ändamålet anvisas.

Efter angifvande af dessa allmänna grunder för undervisningens ordnande och efter utredning af de omständigheter, som vid uppgörande af utgiftsstaten ansetts böra tagas i beräkning och föranleda åtskilliga förändringar i den för sistlidet år fastställda staten, har Styrelsen afgifvit förslag till ny utgiftsstat, hvilket, jemfördt med sagda års stat, utvisar en nedsättning

i anslaget till lärarnes aflöning af	3,350 R:dr.
i d:o » andra aflöningar af	625 »
i d:o » öfriga utgifter af	1,275 »

eller tillsammans 5,250 R:dr,

hvarigenom och då de i 1868 års stat upptagna utgiftsbeloppen, med afräknande af två extra poster, utgöra 85,250 R:dr, den nu föreslagna staten slutar på en utgiftssumma af 80,000 R:dr.

Beträffande de härför erforderliga inkomster, har Styrelsen upptagit dessa till följande belopp, nämligen:

det ordinarie anslaget	15,000 R:dr.
lärjungarnes skolafgifter, i nu gällande stat beräknade till 4,500 R:dr	5,650 »
bidraget från Svenska Slöjdföreningen	600 »
samt inkomst af Sjöstedtska donationsmedlen	1,250 »

eller tillsammans 22,500 R:dr,

hvidan, för fyllande af förberörda utgiftssumma 80,000

R:dr, ytterligare erfordras . . . . . 57,500 R:dr,

hvilket belopp, sammanlagdt med de på ordinarie stat uppförda 15,000 R:dr, bestämde det framdeles erforderliga Statsbidraget till 72,500 R:dr i stället för 79,000 R:dr, som för innevarande år blifvit anvisadt. Men då härvid förekommer, att å redan beviljade anslag, enligt Styrelsens beräkning och med tillämpning, så vidt sådan låte sig verkställas, af angifna, till inskränkning i utgifterna ledande anordningar, en besparing skulle uppstå för år 1868 af 6,000 R:dr, hvilket belopp bör, jemlikt Riksdagens beslut, afgå å det anslag, som för år 1870 kan varda Skolan beviljadt, samt för år 1869 af 5,000 R:dr, eller för båda åren tillsammans af 11,000 R:dr, kommer det för år 1870 erforderliga statsbidraget att, utom det ordinarie anslaget, utgöra 46,500 R:dr.

För egen del anför Commerce-Collegium i underdånighet, att, för närvarande och innan Skolstyrelsen slutligen sig yttrat, Collegium väl funnit sig icke böra ingå i granskning af enskildheterne i de anord-

ningar och förslag för en framtida, i viss mån förändrad reglering af undervisningen vid Skolan, hvilka Styrelsen antydt sig hafva för afsigt att i den under arbete varande planen för Skolans verksamhet ifråga-ställa; men då Styrelsen, så vidt af hvad densamma härutinnan anført kunde inhemtas, syntes för sitt tillämnade förslag till undervisningsplan hafva i de delar, som i sådant hänseende blifvit omförmälda, gjort sig till uppgift att lämpa denna efter de åsikter i ämnet, som representationen uttalat, samt det förslag till stat för Skolan, som Styrelsen, med afseende å nådig proposition om anslag för år 1870 af nödiga medel för Skolans upprätthållande afgifvit, och af hvilket förslag framginge bland annat, som talade till dess fördel, det Styrelsen för sig uppställt den, enligt Collegii uppfattning, rigtiga grundsatsen, att utgifterna i staten böra, så vidt ske kan, upptagas under egna för dem särskildt bestämde titlar, redan utvisade en icke så ringa nedsättning i omkostnader för Skolan, har Collegium, som, utan att nu kunna underkasta de gjorda sifferberäkningarne någon detaljerad granskning, måst inskränka sig till ett förutsättande af att dessa beräkningar äro efter Skolans verkliga behof under förefintliga omständigheter afpassade och jemväl i öfrigt hållbara, ansett sig böra hemställa, att Eders Kongl. Maj:t, vid det förhållande att statsbidraget till Slöjdskolan icke heller för det närvarande syntes böra, i vidsträcktare mån än som redan skett, på ordinarie stat uppföras, måtte till nästsammanträdande Riksdag aflåta proposition om anvisande för år 1870 åt Slöjdskolan af det belopp, 46,500 R:dr, hvilket Styrelsen uppgifvit vara, jemte det ordinarie anslaget och de till sist-nämnda år påräknade besparingarne, för bestridandet af omkostnaderna vid Skolan erforderligt.

Hvad sålunda förekommit gifver mig anledning i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att utaf det belopp, 58,900 R:dr, som vid sista Riksdag för Stockholms Slöjdskola, utöfver det ordinarie till 15,000 R:dr uppgående anslaget, å Riksstaten provisoriskt uppfördes, måtte få bibehållas 46,500 R:dr jemte de vid innevarande års slut befintlige till 11,000 R:dr beräknade besparingarne å anslagen för föregående år.

C) Sedan ett extra anslag af 3,000 R:dr vid sista Riksdag beviljats till underhåll af en i samband med Tekniska Skolan i Borås stående väfskola, men härvid fästats det vilkor, att från Elfsborgs läns landsting eller eljest inom orten tillskjötes det belopp af ytterligare 1,500 R:dr, som jemte det anvisade statsbidraget erfordrades, så har bemälda landsting, enligt ett af Commerce-Collegium insändt protokollsutdrag, anvisat ett årligt bidrag af 1,500 R:dr till underhåll af berörda väfskola; och torde därför Eders Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att jemväl för år 1870 såsom bidrag till Skolans underhåll anvisa ett extra anslag af 3,000 R:dr.

10:o. **Fiskerinäringens understöd.**

I fråga om behovet af tillökning i anslaget under förevarande rubrik, har Landtbruks-Akademien uti förberörda skrifvelse af den 14 sistlidne November dels upplyst, att de för ledning och öfvervakande af fisket i rikets sötvatten och vid Sveriges Östersjökuster jemlikt Kongl. brefvet den 12 Februari 1864 anställde tjenstemän år ifrån år blifvit mera anlitade, äfvensom att intresset för fiskeriernas rätta skötsel och behöriga handhavande alltjemnt stigit och påkallat vida mera biträde från fiskeritjenstemännens sida, än förut kunde motses, dels ock åberopat hurusom, sedan Fiskeri-Intendentens verksamhet numera blifvit ordnad genom de uti Kongl. kungörelsen den 8 November 1867 meddelade föreskrifter, nämnde tjensteman fått sig ålagdt:

att under resor verkställa undersökningar samt sedermera upprätta och till vederbörande vattenägare eller myndigheter afgifva förslag och planer för fiskets ordnande inom vissa vattendrag; att genom brev-vexling med enskilda och myndigheter åvägabringa genomförandet af de af honom upprättade förslag; att åt enskilde personer, vare sig genom skriftvexling eller under besök på ställena, meddela upplysningar och råd rörande fiskerierna; att leda de fiskeriundersökningar, som af Assistenterna verkställas, samt sedermera på grund af dessas berättelser upprätta ofvanomförmälda förslag till fiskets ordnande; att leda de af kommuner och myndigheter anställde fiskeriuppsyningsmäns verksamhet samt att under resor utöfva tillsyn öfver utfärdade fiskeristadgars efterlefnad och att sköta den skriftvexling med embetsmyndigheter och enskilde, som för åvägabringandet af dessa stadgars efterlefnad kan blifva

af nöden; att leda de fiskodlings- och fiskplanteringsföretag, som med understöd af de för fiskeriförsök anslagna medel företagas; samt slutligen att till vederbörande verk och myndigheter afgifva utlåanden i fiskerifrågor.

Landtbruks-Akademien har ansett häraf följa, att Fiskeri-Intendenten hela året vore fullt sysselsatt med de till hans tjänst hörande göromål och alltså icke kunde vara i tillfälle att genom andra arbeten anskaffa sig någon biförtjänst, i följd hvaraf och då han af flera skäl syntes böra vara boende i hufvudstaden, der han med familj svårigen torde kunna uppehålla sig på den lön, 2,000 R:dr, som enligt ofvanberörda nådiga bref blifvit åt honom anslagen, Akademien, under dessa förhållanden och med hänsigt till icke blott denne tjänstemans synnerligen trägna och maktpåliggande tjänstgöring, utan äfven de fördelar, hvilka redan vunnits genom den omvårdnad, som åt fiskeriernas behöriga handhafvande under nuvarande Fiskeri-Intendentens tjänstgöringstid egnats och hvaraf i framtiden ännu större fördelar borde kunna motses, i underdånighet anhållit, att Fiskeri-Intendentens lön måtte höjas med 1,000 R:dr, eller så att den komme att utgöra 3,000 R:dr.

I sammanhang härmed och då erfarenheten skall visat, att det åt Andre Fiskeri-Assistenten genom Kongl. brefvet den 12 Febr. 1868 anvisade reseanslag, 500 R:dr, ej räcker till gäldande af nämnde tjänstemans resor för längre tid än tre månader, men hans verksamhet syntes komma att framdeles tagas i anspråk under en vida längre tid hvarje år för de åtgärder, som, enligt nyssberörda nådiga bref, åligger honom att enligt Fiskeri-Intendentens anvisning handlägga, har Akademien i underdånighet hemställt, att anslaget för Andre Assistentens tjänstesor måtte höjas med 500 R:dr eller till 1,000 R:dr.

Slutligen har Akademien tillkännagifvit, det Fiskeri-Intendenten hos Akademien anmält att till förvaring såväl af de samlingar af fiskredskap och undersökningsinstrument som redan blifvit gjorda och förevisats å internationela fiskeri-utställningarne i Bergen och Boulogne samt sedanast vid Tolfte allmänna landtbruksmötet i Stockholm, som ock af de Svenska Faunan och fiskerinäringen belysande samlingar af naturalier, hvilka under fiskeritjänstemännens resor blifvit gjorda och ytterligare framgent komma att göras, erfordrades en temligen rymlig särskild lägenhet, inom hvilken derjemte kunde beredas utrymme till förvarande af ej mindre de speciela förordningar och utslag rörande fiskerierna i riket, än äfven de öfriga handlingar och koncept m. m. som, i följd af nådiga kungörelsen af den 8 November 1867, Fiskeri-Intendenten borde hafva om händer; anhållande med anledning häraf Akademien

att för Statens nämnde, värderika samlingar måtte anvisas någon lämplig lokal här i hufvudstaden eller ock hyreshjelp, utgående årligen med 400 R:dr.

Jemte det jag anser det af Landtbruks-Akademien till hyreshjelp i nyssberörda afseende alternativt äskade anslag af 400 R:dr kunna, utan behof af särskild framställning till Riksdagen, beredas från befintliga tillgångar inom hufvudtiteln, får jag, som delar Akademiens åsigt om behöfligheten jemväl af öfriga ifrågakädda anslag, föreslå, att Eders Kongl. Maj:t tacktes hos Riksdagen äska en förhöjning i anslaget till fiskerinäringens understöd med 1,500 R:dr, så att detsamma, nu utgörande 16,100 R:dr, skulle komma att ökas till 17,600 R:dr.

11:o. **Ersättning till Sala bergslag för förlust genom vissa räntors förvandling.**

Uti sin ofvanomförmälda underdåniga berättelse om Statsverkets tillstånd och förvaltning har Statskontoret tillkännagifvit, att under detta anslag, hvilket syntes böra benämnas: »Ersättning till Sala bergslag för förlust genom vissa räntors förvandling eller afskrifning», borde uppföras ersättning för afskrifna räntor af mjöl- och säg-qvarnar med följande belopp:

penningar	2 R:dr — öre.
68 kubikfot 2 kannor oindelt spannmål à 2 R:dr 10	
öre kubikfoten	143 » 22 »
	tillhopa 145 R:dr 22 öre,

men att de indelta räntorna under anslaget borde med sistnämnda belopp minskas.

Hvad Statskontoret sålunda tillkännagifvit tacktes Eders Kongl. Maj:t låta meddela Riksdagen, på det att de erforderliga omföringarne måtte varda vid uppsättandet af 1870 års Riksstat verkställda.

12:o. Handels- och Sjöfartsfonden.

Under förutsättning af Riksdagens bifall till Eders Kongl. Maj:ts Proposition om upphörande af det under denna rubrik hittills utgående anslag, tillstyrker jag, att nådig framställning till Riksdagen måtte göras om upphörande af samma rubrik, men uppförande i stället af en ny sådan »Karantänsinrättningen på Käsö», samt att, ehuru anledning är, att kostnaden för denna inrättnings underhåll, hvilken under de sednaste åren i medeltal öfverstigit 20,000 R:dr, derutaf dock 1,500 R:dr utgöra på Handels- och Sjöfartsfonden fortfarande hvilande pensioner, bör kunna redan för år 1870 nedsättas genom förändring i inrättningens förvaltning och dess styrelse, deröfver af Karantäns-Kommissionen upprättadt förslag blifvit till Sundhets-Kollegium, för afgifvande af underdånigt utlåtande, remitteradt, Eders Kongl. Maj:t likväl nu tacktes för ifrågavarande inrättning begära ett förslagsanslag, att i mån af behof utgå med högst 18,500 R:dr.

13:o. Skrifmaterialier, expenser, ved m. m.

För jemnande af hufvudtitelns slutsumma torde framställning till Riksdagen göras om en tillökning i detta anslag af 23 R:dr 40 öre.

I afseende å alla öfriga ordinarie anslag under Sjette Hufvudtiteln har jag icke att föreslå någon förhöjning eller nedsättning, hvadan, om hvad jag häröfvan föreslagit vinner bifall, Sjette Hufvudtitelns slutsumma blifver 7,503,400 R:dr eller 583,100 R:dr mindre än den i nu gällande stat upptagna.

Sedan de med ordinarie anslagen å Sjette Hufvudtiteln sammanhang ägande frågor sålunda blifvit anmälda, tillstyrkte Departementschefen, att Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med hvad Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader uti memorial af den 22 sistl. December hemställt, måtte hos Riksdagen begära, att nedannämnda vid flere föregående

Riksdagar beviljade anslag måtte äfven för år 1870 på extra stat uppföras, nämligen:

1:o till aflöning för nämnda Styrelse samt dess tjenstebiträden så väl i hufvudstaden som i landsorten 32,800 R:dr.

2:o till undersökningar och expenser för allmänna arbeten 30,000 R:dr.

3:o till arfvoden för ingenjörselevers undervisande vid Krigshögskolan 3,000 R:dr;

och 4:o till resestipendier för medlemmar af väg- och vattenbyggnadscorpsen i ändamål att under utrikes resor studera andra länders allmänna arbeten 2,000 R:dr.

Vidare föredrog Departementschefen ett af Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader i memorial den 22 sistlidne December afgifvet underdånigt generalförslag rörande allmänna väg- och vattenbyggnads-anläggningar, för hvilkas utförande statsbidrag blifvit ifrågasatta.

Departements-Chefen yttrade härvid:

Styrelsen har uti sitt förslag först antecknat sådana företag, till hvilkas verkställande vid föregående Riksmöten beviljats understöd, som ännu icke till fullo anvisats. Dessa arbetsföretag äro:

a) *väganläggning från Ramsele sockengräns genom Fjellsjö och Bodums socknar till Tåsjö kyrkoby i Westernorrlands län.* Härtill beviljades vid 1865-1866 års Riksdag ett Statsbidrag af 76,250 R:dr, hvaraf till utgående under år 1867 anvisades ett belopp af 25,000 R:dr; hvarefter vid derpåföljande Riksdagar i afräkning å statsbidraget anvisats till lyftning år 1868 ett belopp af 20,000 R:dr och år 1869 ytterligare enahanda belopp eller 20,000 R:dr. Anläggningen skall enligt antaget kontrakt vara fullbordad den 1 November 1870, och torde Eders Kongl. Maj:t derföre hos Riksdagen göra framställning om berättigande för arbetsdirektionen att under år 1870 få i Riksgäldskontoret lyfta återstoden af statsbidraget eller R:dr 11,250.

b) *anläggning af väg emellan sjön Bolmens strand och Wieslanda järnvägsstation i Kronobergs län.* Till detta arbetsföretag är af Rikets Ständer beviljadt ett statsunderstöd af 150,000 R:dr, och i afräkning härå hafva blifvit anvisade 33,333 R:dr 33 öre att utgå år 1867, 37,500 R:dr för år 1868 samt ytterligare 37,500 R:dr att lyftas år 1869. Uti underdånig ansökning, som af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kronobergs län blifvit förordad, har vägbyggnadsdirektionen, hvilken i an-

taget kontrakt förbundit sig att inom loppet af år 1870 fullborda arbetet, anhållit att emot förbindelse att hafva arbetet färdigt till afsyning den 1 Juli år 1870, få under år 1869 lyfta hela återstående statsanslaget. Enär emellertid svårighet för Direktionen icke bör möta att under innevarande år upplåna de medel, som för arbetets påskyndande kunna erfordras, torde Eders Kongl. Maj:t, med afslag å berörda ansökning, hos Riksdagen begära, att till utgående under år 1870 anvisas återstående anslagsbeloppet 41,666 R:dr 67 öre.

c) *Kinda bätled, eller Kanal- och Slussanläggningar mellan Linköping och sjön Rengen i Östergötlands län*, hvartill vid 1862—1863 års Riksdag beviljades ett understöd af 437,500 R:dr anslag och 437,500 R:dr lån.

Häraf hafva blifvit till lyftning anvisade:

under statsregleringsperioden 1864—1866:

af anslaget	R:dr 235,000.
af låneunderstödet	» 235,000.
för år 1867: af anslaget	» 60,000.
af lånet	» 60,000.
för år 1868: af anslaget	» 60,000.
af lånet	» 60,000.
för år 1869: af anslaget	» 50,000.
af lånet	» 50,000.

Som denna kanal- och slussled enligt antaget kontrakt bör fullbordas före utgången af år 1870 torde Eders Kongl. Maj:t hos Riksdagen begära anvisande af återstoden af statsunderstödet, nämligen:

såsom anslag utan återbetalningsskyldighet	R:dr 32,500.
och såsom lån	» 32,500.

d) *rensningar för sänkning af Lida-åns vattenyta i Skaraborgs och Elfsborgs län*. Härtill beviljades vid 1862—1863 års Riksdag ett låneunderstöd af 126,000 R:dr, derutaf successivt blifvit till lyftning anvisade:

för Statsregleringsperioden 1864—1866	R:dr 46,000.
för år 1867	» 30,000.
för år 1868	» 30,000.
för år 1869	» 10,000.

Tillhopa R:dr 116,000.

Som berörda aftappningsföretag enligt antaget kontrakt bör fullbordas till den 1 Oktober år 1870, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t äskar, att under sistnämnda år må få utgå återstoden af det beviljade låneunderstödet eller R:dr 10,000.

e) *Bergsforsens rensning i Umeå elf*, för att freda derofvan belägna lågländta ägor för öfversvämningar. Å det till denna elfrensning vid 1865—1866 års riksmöte beviljade anslag, 11,000 R:dr, äro anvisade till utgående under år 1867 5,000 R:dr, under år 1868 2,000 R:dr och under år 1869 likaledes 2,000 R:dr. Som detta arbete bör enligt antaget kontrakt fullbordas till den 1 Oktober 1870 torde Eders Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att till utgående under sistnämnda år anvisa återstoden af anslagsbeloppet eller R:dr 2,000.

f) *Vägomläggning mellan Åsele och Wilhelmina kyrkobyar i Westerbottens län*, hvartill 50,000 R:dr blifvit beviljade. Som emellertid 45,000 R:dr redan blifvit till lyftning anvisade, samt vägomläggningsarbetet enligt antaget kontrakt icke skall fullbordas förr än till den 1 Oktober 1872, anser jag mig ej nu böra föreslå Eders Kongl. Maj:t att begära anvisande af det återstående beloppet 5,000 R:dr.

Af jernvägsanläggningar, hvilka äro afsedda dels att såsom bibanor anslutas till Statens jernvägar dels fristående från dessa utföras, äro i generalförslaget följande antecknade med nedannämnda föreslagna statsbidrag:

1:o.	Från Frövi station på Örebro—Köpingsbanan till Falun	5,472,000 R:dr.
2:o.	Från Christianstad till Sölvesborg	933,000 »
3:o.	Från Moholms station å Vestra Stambanan till Mariestad	438,000 »
4:o.	Från Håkanstorps station på Herrljunga—Uddevallabanan till Lidköping	598,000 »
5:o.	Från Dalkarlsbergs grufvor till Carlskoga och sjön Möckeln	743,000 »

Med afseende å de för andra statsbehof hårdt anlitade tillgångarne finner jag mig nu icke kunna tillstyrka nådig framställning till Riksdagen om anvisande af anslag eller lån till något af dessa företag.

Styrelsen har vidare särskildt upptagit de kanalanläggningar, hamnarbeten, brobyggnader, väganläggningar och vattenaftappningar, som äro af det större omfång, att, under vanliga förhållanden, bidrag till utförandet icke meddelats ifrån de allmänna fonder, som för dylika arbetens understödjande blifvit ställda till Kongl. Maj:ts disposition.

Bland första klassens arbeten har Styrelsen uppfört följande med för hvarterdera föreslaget understödsbelopp:

Hamnanläggning vid Grankullavik på Ölands Norra Udde R:dr	116,800.
Vågbrytarnes utanför Wisby hamn tillbyggnad	130,000.
Omläggningar å landsvägen mellan Hvetlanda och Serarps gästgifvaregårdar i Jönköpings län	40,000.
Vägomläggningar inom Gagnefs, Floda, Nås, Jerna och Äppelbo socknar i Stora Kopparbergs län	64,000.
Väganläggning till Norge genom Wester-Dalarne	43,650.
Väganläggning mellan Skalstugan i Åhre fjelltrakt i Jemt- land och Sandvigen på gränsen mot Norge	36,00 "
Väganläggning mellan Lycksele och Wilhelmina kyrko- byar i Westerbottens län	106,000.
Omläggningar och förbättringar å kustvägen från Berg- viks bro genom Helsingland, Medelpad och Ånger- manland till Westerbottens läns gräns	195,900.
Vägomläggningar och förbättringar mellan Borås och Skaraborgs läns gräns förbi Rångedala kyrka, Väby och Döfva gästgifvaregård, inom Elfsborgs län	39,200.
Väganläggning från Kangis i Öfver-Kalix socken, till Skröf- ven i Gellivara inom Norrbottens län	61,330.
Väganläggning mellan Wilhelmina och Stensele kyrkor i Westerbottens län	75,000.
Vägomläggningar inom Flundre och Wäne härader mel- lan gästgifvaregårdarne Kärra, Fors och Gerdhem i Elfsborgs län	60,900.
Sänkning af Finja sjö samt rensningar i Alma å inom Christianstads län	43,000.
Sänkning af Olandsåns vatten nedanom den med statslån redan bearbetade sträckningen af detta vattendrag, nämligen från Walde qvarn till Östersjön	76,800.
Sänkning af sjön Strålängen i Hammarkinds härad af Östergötlands län	35,000.

Transport R:dr 1,123,580

Transport R:dr 1,123,580.

Sänkning af Örsjön, Gärdesjön, Wingsjön, Ängssjön, Bred-
sjön, Kroksjön och Lillsjön samt utdikning af Wängs,
Härna och Wings mader inom Åhs och Redevägs
härader af Elfsborgs län . . . . . » 29,000.

Summa R:dr 1,152,580.

I förväntan på understöd äro vidare hos Styrelsen hvilande planer
till vägarbeten inom olika delar af landet utaf sådan beskaffenhet, att
deras understödjande lämpligast kan ske ifrån en allmän vägbyggnads-
fond, om en sådan af Riksdagen anvisas; varande understöd af Styrelsen
förordadt till nedannämnda sammanräknade belopp, nämligen för ar-
beten hänfödda till

Första klassen	R:dr 555,250.
Andra klassen	» 567,900.
Tredje klassen	» 36,000

Sedan Eders Kongl. Maj:t denne dag beslutat aflåtande af nådig
Proposition om anslag för ofvannämnde omläggningar å landsvägen emellan
Hvetlanda och Seraps gästgifvaregårdar i Jönköpings län, anser jag mig
icke böra tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att föreslå statsbidrag till något
annat af ofvan uppräknade arbetsföretag af större omfattning; men då
de skäl, som föranledt föregående Riksmöten att bevilja fonder för un-
derstödjande af mindre hamn- och bro-byggnader samt mindre rensnin-
gar för far- eller flottleders förbättrande, äfvensom för vägbyggnader,
fortfarande förefinnas, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t tacktes
föreslå Riksdagen att anvisa och ställa till Eders Kongl. Maj:ts dispo-
sition dels 20,000 R:dr för understödjande af mindre hamn- och bro-
byggnader samt upprensningar af åar och farleder, dels ock 150,000 R:dr
för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller
eljest mindre goda vägar.

Till Eders Kongl. Maj:ts disposition hafva vid senast förflutna
riksdagar blifvit ställd en särskild fond af 120,000 R:dr för år, i ända-
mål att utgå enligt senaste Riksdagens beslut, med en tredjedel af god-
kända kostnadsberäkningar, såsom understöd för sådana utdikningar och af-
tappningar i Norrbottens, Westerbottens, Wester-Norrlands, Jemtlands, Gefleborgs

och Stora Kopparbergs län, samt Elfdals, Fryksdals, Jösse och Nordmarks härader af Wernlands län, hvarigenom frostländighet inom orterna skulle småningom kunna afledas.

Ansökningar om bidrag till utdikningar af förevarande beskaffenhet, åtföljda af utarbetade planer, äro sedan den för år 1869 anvisade fond blifvit fördelad till vissa gillade arbeten, hos Styrelsen hvilande för ett aftappningsföretag inom Norrbottens län, beräknadt

	att erfordra en utdikningskostnad af	R:dr	2,730: 00
89	aftappningsföretag inom Westerbottens län, beräknade till	»	518,051: 03
6	d:o » Wester-Norrlands	d:o »	47,215: 43
29	d:o » Jemtlands	d:o »	399,024: 37
5	d:o » Gefleborgs	d:o »	58,998: 30
2	d:o » Stora Kopparbergs	d:o »	3,301: 00
2	d:o » Wernlands	d:o »	3,211: 20

Sammanräknade kostnaden för utförande af dessa företag uppgår således till 1,032,521 R:dr 33 öre, men jag anser mig under närvarande förhållanden endast böra tillstyrka framställning till Riksdagen om anslag å extra stat till understödjande af myrutdikningar och vattenaftappningar af förberörda beskaffenhet, under enahanda vilkor som förut, till belopp af 60,000 R:dr.

Vid sednast förflutna riksdagar har till Eders Kongl. Maj:ts disposition blifvit ställd en särskild fond af 50,000 R:dr för år, att utgå såsom låneunderstöd för befrämjande af utdikningar och aftappningar af sankatrakter och sjöar inom Rikets mellersta och södra län; och Styrelsen har nu anmält, att ansökningar om statsbidrag till arbeten af förevarande beskaffenhet äro hos Styrelsen hvilande från elfva särskilda län i afseende å sammanräknadt 35 företag, för hvilka kostnaden är beräknad till 435,735 R:dr 15 öre och bidraget upptaget till 213,200 R:dr.

På grund häraf hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t ville till Riksdagen göra framställning derom, att till Eders Kongl. Maj:ts disposition å extra stat för år 1870 fortfarande anvisas en summa af 50,000 R:dr, att utgå såsom lån för befrämjande af ifrågavavarande utdikningar och aftappningar.

Beträffande såväl vilkoren i öfrigt för erhållande och åtnjutande af

statsbidrag till allmänna arbeten af ofvanomförmälda särskilda slag, som kontrollen å arbetenas utförande enligt fastställda planer, tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Riksdagen bibehållandet af de i berörda afseenden nu gällande föreskrifter.

I fråga om fortsättandet af Statens jernvägsbyggnader yttrade Departementschefen:

Uti de för sednaste Riksdag framlagda beräkningar öfver återstående kostnaden för fullbordande af Nordvestra Stambanan upptogs denna till 9,270,000 R:dr. Häraf anslag Riksdagen att under innevarande år utgå 3,090,000 R:dr, hvarefter af förenämnda belopp skulle återstå 6,180,000 R:dr. Sedan Styrelsen öfver Statens jernvägsbyggnader uti underdånig skrifvelse den 7 December 1868, jemte armälan att nyssnämnda anslag, utöfver hvad som erfordrades för fullbordandet af stambanan emellan Christinehamn och Carlstad, äfven lemnade tillgång till arbetenas påbörjande å den öfriga delen af banan, hemställt, att då alla försök misslyckats att genom en förbättrad utstakning af linien från Skåre 22,818 fot norr om Carlstads bangård öfver Harsäter till Brunsbergs bruk i närheten af sjön Wermelen i någon betydligare mån nedsätta de dryga anläggningskostnaderna på denna linie, Eders Kongl. Maj:t måtte medgifva, att banan blefve dragen i en mera sydlig riktning från Skåre öfver Carlslund, Prestbol, Boda och vester om sjön Sevelen till Brunsberg, samt genom ett särskildt sidospår förenad med Frykarnes vattendrag, så har Eders Kongl. under den 18 i samma månad täckts godkänna Styrelsens förslag rörande stambanans riktning samt anbefalla Styrelsen att angående riktningen af ifrågasatt sidospår till Frykarnes vattendrag afgifva underdånigt förslag i sammanhang med förslaget till blifvande trafikstationer å ifrågavarande bandel. Genom denna förändring hafva, enär det ifrågasatta sidospåret, hvars längd komme att utgöra 12,000 å 14,000 fot, icke behöfde trafikeras under den del af året, då Frykarnes vattendrag genom is vore för seglation stängdt, eller vid hvarje tåg om dagen under den öfriga delen af året, de fördelar vunnits, att utom det att banan erhöle förnånligare lutnings- och krökningsförhållanden, den del deraf, som ständigt komme att trafikeras, blefve med 10,477 fot förkortad samt att, efter afdrag af 250,000 R:dr för sidospårets anläggning, en besparing ändock i kostnaden för banans byggande beräknats skola uppkomma till belopp af 325,340 R:dr. I afseende å återstående kostnadsbeloppets fördelning på de särskilda åren 1870 och 1871 har Styrelsen ansett, att det visserligen vore för jernvägsbyggnaden fördelaktigare, om för år 1870 anslaget beständes till 4,100,000 R:dr, då med säkerhet kunde påräknas, att alla terrasseringsarbeten blefve under

samma år afslutade och hela banan äfven derigenom något tidigare fullbordad under år 1871, än om anslagen jemnare mellan båda åren fördelades, men att, äfven med anslagets nedsättande för år 1870 till 3,100,000 R:dr, hinder ej borde möta för banans färdigbyggande under år 1871.

Med afseende å fördelarne af jernvägsanslagens jemnare fördelning å de särskilda åren tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t för fortsättning år 1870 af jernvägsarbeten emellan Carlstad och Arvika af Riksdagen äskar ett belopp af 3,100,000 R:dr.

Beträffande sammanbindningsbanan genom Stockholm, torde jag få erinra, hurusom, efter det för stationshus med banhall å centralbangården vid Clara sjö i ursprungliga planen för sammanbindningsbanan beräknats en kostnad af 318,509 R:dr, men dels Byggnadsstyrelsen med afseende å den tillväxande trafiken å Statens jernvägar under den 27 November 1865 afgifvit plan med ritningar till stationshus jemte banhall, enligt hvilken plan för stationshuset af 490 fots längd och 64 fots bredd med en bottenvåning samt en lägre öfvervåning och en banhall af 500 fots längd och 103 fots bredd, kostnaden beräknats till 726,000 R:dr, dels Trafikstyrelsen, hvars underdåniga yttrande i frågan infordrats, föreslagit att, enär såväl för Styrelsen, som för allmänheten, det måste vara ganska angeläget, att Centralförvaltningen för jernvägstrafiken ej vore allt för långt afskiljd från hufvudstationen, hvarigenom äfven besparing i betjeningspersonal och andra utgifter kunde göras, samt en passande lokal för Trafikstyrelsen icke kunde beredas för billigare pris, än om det ifrågakända större stationshuset försåges med ytterligare en våning, och såmedelst allt det utrymme vunnas, som för en framtid erfordrades, en tredje våning måtte å stationshuset uppföras för en beräknad kostnad af 180,000 R:dr, hvarigenom hela kostnaden för detta stationshus med bangård och lokal för Trafikstyrelsen skulle uppgå till 906,000 R:dr, Eders Kongl. Maj:t vid 1865—66 årens Riksdag till Rikets Ständer hemställt om anvisande af medel för uppförande af stationshuset med banhall i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Byggnadsstyrelsens förslag, hvarjemte Eders Kongl. Maj:t till Rikets Ständers afgörande öfverlemnadt, huruvida de, med afseende å förutsedd minskning i kostnaderna för åstadkommande af en lokal för Centralförvaltningen af trafiken å Statens jernvägar, derest berörde lokal finge samtidigt med stationsbyggnaden företagas, ville åt Kongl. Maj:t öfverlemnadt att under vissa vilkor om utförandet af ett sådant byggnadsföretag meddela förordnande. Af förekomna skäl funno Rikets Ständer likväl några medel då icke böra anvisas för utvidgning af sjelfva stationsbyggnaderna.

Enär Sammanbindningsbanan nalkas sin fullbordan, torde frågan om stationsbyggnadernas uppförande ej längre böra undanskjutas. Att det först tillämnade stationshuset ej tillfredsställer den med åren och barnornas utsträckning ökade trafikens fordringar, lär ej kunna förnekas. A andra sidan torde dock för mindre kostnad än den ofvan upptagna summan 906,000 R:dr, kunna erhållas en både från trafikens och utseendets synpunkt fullt tillfredsställande byggnad med utrymme jemväl för Trafikstyrelsen. I sådant hänseende äro ock inom Byggnadsstyrelsen, efter samråd med Trafikstyrelsen, uppgjorda nya ritningar och förslag öfver ett stationshus, 538 fot långt samt dels 57 och dels 74 fot bredt i två våningar och tre högre partier entresolerade, deraf de sednare tillika med öfre våningen äro afsedda för Trafikstyrelsen, äfvensom en banhall af lika längd och 101 à 103 fots bredd, försedd med jerntak. Kostnaden för hela byggnaden med banhall i fullbordadt skick, utom hvad angår inredningen i Trafikstyrelsens lokaler, är beräknad till omkring 700,000 R:dr, samt för nämnde inredning särskildt till 85,000 R:dr. Med denna inrednings verkställande synes utan egentlig olägenhet kunna något anstå, hvaremot det synes mig vara af vikt, att arbetet i öfrigt, så fort ske kan, kommer till utförande, och är det af sådan anledning, som jag, då utaf de tillgångar, Styrelsen har att för Sammanbindningsbanan disponera, icke mera än omkring 100,000 R:dr lär efter banans färdigbyggande för stationshuset återstå, underdånigt hemställer, att Eders Kongl. Maj:t måtte dels föreslå Riksdagen, att af de medel hvilka, på sätt ofvan nämnt är, böra å den för nordvestra stambanan beräknade kostnad kunna genom dess förändrade riktning inbesparas, bevilja 300,000 R:dr för uppförande af stationshus jemte banhall enligt ofvan-omförmälda förslag, dels ock, under vilkor att Riksdagen härtill samtycker, förklara att 300,000 R:dr redan under loppet af innevarande år må för samma ändamål utgå från Handels- och Sjöfartsfonden, hvars för året disponibla tillgångar ungefärligen uppgå till nämnda belopp; och torde i händelse af Eders Kongl. Maj:ts godkännande häraf Riksdagen böra om beslutet i detta sednare hänseende underrättas.

Slutligen hemställes att, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad tillförene i allmänhet blifvit i afseende å Statens jernvägsbyggnader bestämdt, måtte föreslås:

att till Kongl. Maj:t må varda öfverlemnadt att vid jernvägsarbetenas utförande närmare bestämma de orter, som statsbana eller bandel, hvartill anslag varder beviljad, skall genomgå, och de ställen den bör anlöpa; samt

att Kongl. Maj:t må af byggnadsanslaget använda hvad som er-

fordras till anställande af undersökningar med afseende å framtida fortsättande af stambanorna inom de trakter, der Kongl. Maj:t kan finna skäligt att låta dylika undersökningar anställa; dock att till detta ändamål icke användas mera än högst 25,000 R:dr.

Hvad Departementschefen sålunda tillstyrkt biträdades af Statsrådets öfrige ledamöter samt blef till alla delar gilladt af Kongl. Maj:t, som i nåder förordnade, att utdrag af protokollet skulle Finans-Departementet meddelas till behörigt iakttagande vid uppsättandet af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen angående Statsverkets tillstånd och behof.

Ex protocollo

W. Th. Strokirk.

---

*Utdrag af Protokollet öfver Civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den
31 December 1868.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Justitie-Statsministern, Friherre DE GEER,
Hans Excellens, Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve
WACHTMEISTER,
Statsråden: Friherre AF UGGLAS,
BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
VON EHRENHEIM,
ABELIN,
BERG,
ADLERCREUTZ.

Departementschefen, Statsrådet Adlercreutz föredrog härefter Commerce-Collegii underdåniga skrifvelse af den 21 sistlidne Oktober, med öfverlemnande af en utaf läraren vid tekniska elementarskolan i Borås, Filosofie Doctorn Fredrik Eimele till Kongl. Maj:t ställd, af Direktionens vid nämnda skola yttrande åtföljd underdånig ansökning att, då han, som vid skolan meddelade undervisning i franska, tyska, engelska och svenska språken samt historia och geografi, numera med af åren försvagade krafter såge sig urståndsatt att ännu en längre tid bestrida ifrågavarande lärarebefattning, Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta nådig Proposition om beviljandet af pension åt honom för hans återstående lifstid; och inhemtades af handlingarne: att Eimele är född den 28

September 1804; att han, som vid universitetet i Åbo år 1827 promoverats till Filosofie Doctor, på ett nitiskt och insigtsfullt sätt bestridt lektionerna i tyska språket vid Krigs-Akademien å Carlberg från den 15 Juli 1837 till den 30 September 1840; att han sedan den 1 September 1856 varit såsom lärare i samtliga ofvannämnda ämnen anställd vid tekniska elementarskolan i Borås, hvarvid han, enligt af ordföranden i Direktionen för nämnda skola, å Direktionens vägnar, meddeladt intyg, med utmärkt skicklighet och nit fullgjort sina åligganden; att han författat åtskilliga dels af trycket utgifna och dels ännu otryckta skrifter, hvaribland de fleste voro väl vitsordade och vid flera läroverk begagnade läro- och läseböcker i de lefvande språken; samt att han, på sätt bifogadt läkarebetyg innehölle, ofta varit besvärad af stenplågor och lede af en kronisk lungkatarr och andtappa, hvarföre han ansåges vara urständsatt att under längre tid fortfarande bestrida sin lärarebefattning; varande af Skoldirektionen, under vitsordande af sökandens förtjenster om undervisningsväsendet genom en betydande författareverksamhet, äfvensom af hans med synnerlig lärdom och nit utöfvade lärareverksamhet, i underdånighet tillstyrkt, att sökanden, som vore medellös, måtte från början af år 1870 undfå en årlig pension af omkring 1,000 R:dr, eller något öfver hälften af hans nuvarande, till 1,700 R:dr uppgående lön på stat; och har Commerce-Collegium för egen del i underdånighet anfört att, då sökanden genom företedt läkarebetyg styrkt sig vara urständsatt att sin tjänst med erforderlig kraft längre förrätta; då vid sådant förhållande undervisningen i vigtiga läroämnen måste, derest sökanden detta oakadt fortfarande skulle sin tjänst sjelf bestrida, genom hans brist på kraft och förmåga att honom åliggande göromål fullgöra, komma att till men för dem, som vid läroverket söka sin bildning, varda eftersatt; då sökanden redan uppnått den lefnadsålder, att någon förbättring i hans helsotillstånd icke syntes vara att påräkna, samt att han utan nödortfigt bidrag från Statens sida antagligen funne sig nödsakad att för sin utkomst vid tjänsten qvarstanna; och då sökanden redan på grund af sin nu styrkta sjuklighet, enligt för likartade fall gällande stadganden eller tillämpade grunder, icke torde kunna förvägras tjänstledighet mot afstående af blott en fjerdedel af lönen, samt, äfven derest vikarie skulle kunna mot en så ringa godtgörelse och utan tillskott af allmänna medel anskaffas, långvariga vikariat vid läraretjänster syntes böra, så vidt ske kan, undvikas, Collegium ansåge sig i nu omförmälda omständigheter ega skäl att i underdånighet hemställa, att Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig Proposition, att sökanden, som under sin krafti-

gare ålder jemväl vinnlagt sig om en för elementarundervisningen gagnande författareverksamhet, måtte, efter uppnådd ålder af sextiofem år, vid afskedstagandet från lärarebefattningen varda å allmänna indragningsstaten uppförd till undfående för lifstiden af en till något mer än hälften af sökandens lön uppgående årlig pension af Ett Tusen Riksdaler.

Med afseende å hvad ej mindre Direktionen för tekniska elementarskolan i Borås, än äfven Commerce-Collegium anført, hemställde Statsrådet, att Kongl. Maj:t tacktes i anledning af ifrågavarande ansökning besluta nådig Proposition till Riksdagen i öfverensstämmelse med hvad Commerce-Collegium i underdånighet tillstyrkt.

Hvad Statsrådet sålunda tillstyrkt behagade Kongl. Maj:t i nåder bifalla och förordnade, att utdrag af protokollet derom skulle Finans-Departementet meddelas för iakttagande vid uppgörandet af förslaget till reglering af Nionde Hufvudtiteln.

Ex protocollo

Edvard Seldener.

---

*Utdrag af Protokollet öfver Finansärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms
Slott den 13 November 1868.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes ärendena, Grefve
Wachtmeister, samt

Statsråden: Friherre *af Ugglas*,
Bredberg,
Thulstrup,
Carlson,
von Ehrenheim,
Abelin,
Berg och
Adlercreutz.

Departements-chefen, Statsrådet Friherre *af Ugglas* föredrog vidare:

3:o.

Kammar-kollegii den 30 nästlidne Oktober afåtna underdåniga skrifvelse, deruti Kollegium redogjort för Jordeboks-kontorets verksamhet under tiden från den 13 September 1867, då sednaste berättelse i ämnet afgafs, samt tillika yttrat sig i fråga om Kontorets framtida verksamhet.

Härvid hade Kollegium till en början erinrat, att vid ofvannämnda tidpunkt ränteförvandlingsuträkningarne för samtliga fögderierna af Stockholms, Upsala, Södermanlands, Kronobergs, Jönköpings, Blekinge, Christianstads, Malmöhus, Elfsborgs, Skaraborgs och Norrbottens län, samt för Westerbergslags fögderi af Stora Kopparbergs län — det enda fögderi af detta län, för hvilket ny jordebok för

Bih. till Riksd. Prot. 1869. 1 Saml. 1 Afd.

närvarande ansetts kunna upprättas — voro fullständigt granskade och i renskrifna exemplar till orterna återsända, hvarförutan till hufvudsakligaste delar jemväl granskning blifvit verkställd af förvandlingsuträkningarne för alla fögderier af Östergötlands, Gotlands, Calmar och Jemtlands län, för Medelpads och Ångermanlands södra fögderier af Wester-norrlands län och för Westerås fögderi af Westmanlands län samt till någon del af uträkningarne för Örebro, Hallands och Gefleborgs län.

Beträffande nu ifrågavarande redogörelseperiod hade Kollegium härefter anført, att arbetet under denna tid så fortgått, att, efter det infordrade upplysningar och förklaringar öfver framställda frågor och gjorda anmärkningar från vederbörande erhållits, granskning af uträkningarne för Östergötlands, Gotlands, Calmar och Örebro län, för Westerås fögderi af Westmanlands län samt för Gestriklands och Norra Helsinglands fögderier af Gefleborgs län blifvit afslutad samt uträkningarne till orterna nedsända för att vid upprättandet af nya jordeböcker tjena till efterrättelse, äfvensom granskningen af uträkningarne för Wester-norrlands län samt för återstående fögderier af Westmanlands och Gefleborgs län blifvit i hvad på Kontoret för det närvarande ankomme verkställd, ehuru den ej kunnat afslutas i anseende till ännu uteblifna infordrade förklaringar öfver gjorda anmärkningar äfvensom bristande svar å begärda upplysningar i åtskilliga frågor, hvilket sednare förhållande ännu jemväl hindrade afslutandet af granskningen utaf uträkningarne för Jemtlands län. Dessutom hade granskning af uträkningarne för Göteborgs och Bohus, Wermlands och Westerbottens län blifvit påbörjad och till mindre del verkställd.

För det närvarande återstode således vid uträkningarne för Strömsholms, Kungsörs, Bergslags, Salbergs och Wäsby fögderier af Westmanlands län, för Vestra och Södra Helsinglands fögderier af Gefleborgs län samt för Wester-norrlands och Jemtlands län det arbete, som föranleddes af de upplysningar och förklaringar, hvilka från vederbörande blifvit infordrade och voro att förvänta i anledning af gjorda förfrågningar och utfärdade anmärkningar, samt för öfrigt granskningen af uträkningarne för Hallands, Göteborgs och Bohus, Wermlands och Westerbottens län, hvarmed, på sätt ofvan förmäldes, endast en mindre början vore gjord.

Under redogörelseåret hade sålunda en större arbetsprodukt än under något af de föregående åren blifvit åstadkommen, till följd deraf, att, då omskrifning af förvandlingsuträkningarne, der sådan kunnat undvikas, icke i Kontoret egt rum, den derstädes anställda personal kunnat till större antal användas vid det egentliga granskningsarbetet, hvilket såmedelst fortgått samtidigt på fyra afdelningar. Kollegium hade nämligen, sedan en nästlidne år ledigblifven kamrerarebeställning lemnats otillsatt och Kollegium erhållit nådig tillåtelse att disponera öfver den för denna befattning afsedda aflöning, förordnat två bland revisorerne att, med bibehållande af förut egande arvoden och med tillägg för dem hvardera af 1,000 R:dr utaf det lediga kamererare-arfvodet, förrätta kamererare-göromål.

De af samma arvvide återstående 1,500 R:dr och arvvidesbeloppen 2,000 R:dr för tvänne under tiden ledigblifna revisorsbeställningar hade användts på enahanda sätt, som med de för extra biträden serskildt anvisade 1,500 R:dr redan tillföre varit förhållandet, eller till gratifikation för extra ordinarie tjenstemän, hvilka fått till åliggande att vissa timmar hvarje helgfri dag uti Kontoret tjenstgöra; och denna anordning, enligt hvilken arbetet under ledning af den utaf Kongl. Maj:t tillförordnade Kontors-chefen för det närvarande vore fördeladt emellan fyra kammerare, två revisorer och tio extra biträden, hade äfven i öfrigt visat sig medföra de goda följder, Kollegium deraf beräknat och i sina underdåniga skrivelser af den 13 och 20 September nästlidna år omförmält.

I fråga vidare om Kontorets härefter fotsatta verksamhet hade Kollegium underdånigst yttrat, att Kollegium ingalunda vågade antaga, det granskningen af förvandlingsuträkningarne skulle, på sätt Riksdagen syntes hafva beräknat, kunna blifva bragt till slut inom utgången af år 1869; ty om än — hvad Kollegium ansåge osäkert — den förberedande granskningen af dessa uträkningar för de län och fögderier, som ännu återstode, möjligen skulle med den mest ansträngda verksamhet kunna under nästkommande år medhinnas, så att åtgärder då voro vidtagna för införskaffande från landsorterna, der så erfordrades, af vidare upplysningar och vederbörandes förklaringar, så åtginge dock, efter hvad erfarenheten gäfvade vid handen, en rundlig tid innan dessa upplysningar och förklaringar, för hvilkas meddelande ofta gjordes behof af vidlyftiga undersökningar i äldre handlingar och hörandet af flera personer, kunde till Kollegium inkomma. Dessutom hade ej sällan vid emottagandet af de på Jordeboks-divisionens skrivelser afgifna svar befunnits, att den utredning, man afsett att vinna, icke blifvit fullständigt åstadkommen, hvadan Jordeboks-kontoret måst på annat sätt söka komma till målet och därför offra ej obetydligt af tid och arbete; och sådant komme utan allt tvifvel äfven hädanefter att inträffa. Kollegii fullkomliga, af det förflutna årets erfarenhet befastade öfvertygelse vore likväl, att hela arbetet med ränteförvandlingsuträkningarne skulle vara fullbordadt inom utgången af år 1870.

Och hade Kollegium — jemte förmälan att dermed den första och drygaste delen af det Jordeboks-kontoret föresatta uppdrag vore uppfyllt, samt att deruppå vidare följde granskningen af anteckningarne rörande det oförmedlade hemmantalet, rustnings- och roteringsskyldigheten, dispositionen af Kronans räntor och tionde, tiden då frälse- eller skatterätt vunnits och alla de uppgifter, som för öfrigt borde i jordeboken inflyta — slutligen, och sedan Kollegium jemväl uttalat sig angående behofvet och vigten af jordebokens förfullständigande äfven i sistomförmälda delar, underdånigst anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes för jordeboksgranskningens fortsättande under ofvanberörda år 1870 äska anvisandet af lika anslag som för ändamålet nu vore beviljadt.

I betraktande af hvad Kammar-kollegium i dess förevärande underdåniga berättelse anført i fråga om den stånd-

punkt, hvarpå det åt Jordeboks-kontoret uppdragna arbetet sig för närvarande befunne, tillstyrkte Statsrådet, att Kongl. Maj:t, i enlighet med Kammar-kollegii jemväl gjorda underdåniga hemställan, täcktes till nästsammanträdande Riksdag aflåta nådig Proposition om anvisande för jordeboksgranskningens fortsättande under år 1870 af enahanda anslag som nu vore för ändamålet beviljadt, eller 24,700 R:dr. — — —
 — — — — —

Hvad Statsrådet i förestående — mål underdånigst yttrat och tillstyrkt, behagade Hans Maj:t Konungen i nåder gilla och bifalla.

Ex protocollo
Ossian Bäckman.

*Utdrag af Protokollet öfver Finansärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott
den 5 Januari 1869.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes ärendena, Grefve
Wachtmeister, samt

Statsråden: Friherre *af Ugglas*,
Bredberg,
Thulstrup,
Carlson,
von Ehrenheim,
Abelin,
Berg och
Adlercreutz.

Chefen för Finans-departementet, Statsrådet Friherre *af Ugglas* anhöll i underdånighet att få underställa Kongl. Maj:ts nådiga pröfning de delar af statsregleringen vid nu instundande riksdag, hvilka tillhöra nämnda Departements föredragning, och anmälde i sådant afseende, hvad först anginge *beräkningen af Statsverkets tillgångar* för de behof, som vid berörda statsreglering borde fyllas, att uti den Berättelse om Statsverkets tillstånd och förvaltning, som Statskontoret den 18 nästlidne November afgifvit och hvilken, i hvad densamma rörde anslagen under 3:dje, 4:de, 6:te och 8:de Hufvudtitlarne, särskildt delgifvits vederbörande Departements-chefer, Statsverkets inkomster för år 1870 och intilldess ny statsreglering vidtager, ansetts böra, med bibehållande för deribland ingående spanmål af det vid 1868 års riksdag antagna förslagspriset, 2 R:dr 10 öre kubikfoten, beräknas på följande sätt, nemligen:

Bih. till Riksd. Prot. 1869. 1 Saml. 1 Afd.

Ordinarie inkomster.

1:o. *Ordinarie räntan* eller *räntan*, såsom denna inkomst rätteligen torde böra benämnas, blef, såvidt densamma vore *indelt* på vissa embets- och tjenstemän, stater och inrättningar, vid 1868 års riksdag upptagen till R:mt R:dr 2,668,800.

Härför borde likväl nu afdrag ega rum för:

a) Åtskilliga till *Jemtlands Häst- och Fältjägare-korps*er förut anslagna räntor, från hvilkas utgörande vederbörande vid afvittringen i Jemtlands län vunnit befrielse, uppgående till ett sammanräknadt belopp af . . . . . 157: 37.

b) De under Sjunde Hufvudtitelns anslag till *Jägeri-staten* uppförda boställsräntor, hvilka, sedan boställena vid innehafvarnes afgang blifvit indragna och utarrenderade, icke vidare borde i räkenskaperna debiteras . . . . . 41: —

c) Sammanlagda värdet af afskrifna indelta mjöl- och sågqvarnsräntor, för hvilka godtgörelse blifvit vederbörande indelningshafvare på grund af Kammar-kollegii kungörelse den 9 Oktober 1857 och Kongl. kungörelsen den 30 December 1863 tillerkänd. Enligt en vid Statskontorets berättelse fogad särskild förteckning utgjorde dessa räntor, sedan deribland ingående 10 ö smör blifvit i enlighet med de grunder, som vid senaste statsregleringen i sådant afseende tillämpats, omsatta i spanmål, tillsammans 220 R:dr 76 öre i penningar och 1130 kubikfot 8 kannor spanmål. Då emellertid uti den ersättning för dylika räntor, som vid 1867 års riksdag å stat uppfördes, äfven räntan för Romö Nästa qvarn i Källby socken af Skaraborgs län inginge med ett belopp af 2 R:dr 87 öre i penningar och 40 ö smör, beräknade att i spanmål motsvara 9 kub.-fot 6 kannor, ehuru, enligt hvad sedermera blifvit utredt, endast hälften af denna ränta varit qvarnen åsatt, under det den andra hälften utgått och fortfarande utginge för den till qvarnen hörande jord, så att för denna hälft någon ersättning ej borde ifrågakomma, hade

---

Transport 198: 37.

Transport 198: 37.

Statskontoret hemställt, att, till vinnande af rättelse härutinnan, från den indelta räntan nu skulle uti ifrågavarande hänseende uteslutas allenast:

Penningar . . . . . 219: 32.

Spanmål 1126 kub.-fot à 2 R:dr

10 öre . . . . . 2,364: 60. 2,583: 92.

Säger 2,782: 29.

Och skulle, sedan dessa 2,782 R:dr 29 öre frånräknats ofvanberörda belopp, 2,668,800 R:dr, ifrågavarande inkomsttitel komma att i jemnad summa utgöra. . . . . 2,666,000: —

Den till Statsverket ingående eller *Kronan behållna* delen af räntan, hvilken vid senaste riksdag beräknades till 2,025,000 R:dr, har, efter afskrifning af mjöl- och sågqvarnsräntor, utgjort:

år 1864 . . . . . 2,013,709: —

,, 1865 . . . . . 1,996,568: —

och „ 1866 . . . . . 1,975,407: —

eller i medeltal för dessa tre år . . . . . 1,995,228: —

Härtill borde dock nu läggas:

dels beloppet af de enligt beslut vid 1865 —66 års riksdag från och med år 1867 till Statsverket indragna chefslönen vid f. d. Adelsfane-regementet och Landshöfdingens i Westernorrlands län indelta lön, hvilka indelningar i medeltal för åren 1864—1866 uppgått till. .

20,609: —

dels den förut bland *extra medel och uppboröder* upptagna ersättning, som för upphörd arbetsskyldighet utgår från åtskilliga hemman i Christianstads län . . . . .

7,349: —

dels ock de indelta löningsräntor, som förut varit anvisade skarprättaren i Gefleborgs län, men från Juni månad 1867 varit till Statsverket indragna och i följd deraf redan vid senaste riksdag afräknades från den indelta räntan . . . . .

126: —

tillsammans 2,023,312: —

Den behållna delen af räntan kunde alltså nu i jemnad belopp upptagas till . . . . .

2,023,000: —

Transport 4,689,000: —

Transport 4,689,000: —

2:o. *Tiondespanmålen.*

Den *indelta* tiondespanmålen beräknades vid senaste riksdag till 652,000 kub.-fot, värda, efter 2 R:dr 10 öre kub.-foten, 1,369,200 R:dr, hvilken beräkning af Statskontoret ansågs nu böra bibehållas. . . . . 1,369,200: —

Kronans behållna andel af förevarande inkomst åter, hvilken vid senaste riksdag upptogs till 150,000 kub.-fot med ett värde af 315,000 R:dr, hade enligt rikshufvudböckerna utgjort:

år 1864 kub.-fot	150,026.	Värde R:dr	335,508.
” 1865 ”	149,954.	” ”	329,412.
och ” 1866 ”	150,404.	” ”	321,440.
eller i medeltal ”	150,128.	” ”	328,787.

Då emellertid vid senaste riksdag från den *indelta* tiondespanmålen afräknades såsom till Statsverket indragna åtskilliga indelningar med tillsammans 968 kub.-fot 8 kannor, men deraf först under åren 1867 och 1868 blifvit indragna 167 kub.-fot 7 kannor, hvilket belopp alltså nu borde tagas i beräkning såsom en tillökning uti inkomsten, utöfver hvad den 1866 utgjort, så ansåg Statskontoret förevarande inkomst kunna upptagas till 150,500 kub.-fot, med värde, efter 2 R:dr 10 öre kubikfoten, af . . . . . 316,050: —

3:o. *Tiondespanmålslösen efter bestämda pris* hade under åren 1864—66 i medeltal utgjort 6,800 R:dr 63 öre och syntes alltså nu kunna likasom vid senaste riksdagen upptagas till . . . . . 6,800: —

4:o. *Arrendemedel af kungsgårdar och andra kronolägenheter*, hvilken inkomst beräknades:

vid 1867 års riksdag till . . . . . R:dr 385,000.
och vid 1868 ” ” ” ” ” ” 410,200.
hade utgjort:

	Peningar.	Spanmål.	
		Kub.-fot.	Värde.
år 1864	56,277.	142,817.	254,615.
” 1865	69,385.	153,870.	296,045.
” 1866	54,951.	157,017.	325,022.

Transport 6,381,050: —

Transport 6,381,050: —

Till sistnämnda års inkomst:

Penningar.	Spanmål.
54,951.	Kub.-fot 157,017.

borde dock nu läggas arrenden
för åtskilliga från midfastan 1867
och 1868 utarrenderade indragna
landsstatsboställen . . . . . ——— 4,819.

tillsammans 54,951. Kub.-fot 161,836.

i nära öfverensstämmelse hvarmed förevarande inkomsttitel
nu syntes böra i jemna tal beräknas på följande sätt:

Penningar . . . . . 55,000: —

Spanmål, likasom vid senaste riksdag,
162,000 kub.-fot à 2 R:dr 10 öre . . . 340,200: —

395,200: —

Beträffande den betydliga skilnaden som uti penninge-
andelen af ifrågavarande inkomst förefinnes emellan åren 1865
och 1866, ansåg Statskontoret anledningen dertill böra sökas
deri, dels att de i penningeandelen inbegripna värden å na-
turapersedlarne smör, hö och lax år 1866 till följd af lägre
markegångspris understigit värdena å samma persedlar 1865
med 4,334 R:dr 54 öre, dels att åtskilliga landsstatsboställen,
hvilka från Midfastan 1866 af Kammar-kollegium på längre
tid utarrenderats, hvarvid arrendena blifvit bestämda att utgå
i spanmål, derförinnan ett eller annat år varit upplättna mot
arrendeafgift, som åtminstone till någon del utgått i penningar
samt dels att afkortningarne och restantierna å 1866 års
uppbörd af arrendemedlen tillsammanantagna vida öfverstiga af-
kortningar och restantier för föregående året.

5:o. *Silfvertionde, myntarelön och slagskatt*, hvilken
inkomst utgjort:

år 1864 . . . . . R:dr 16,797: —

„ 1865 . . . . . „ 20,336: —

och „ 1866 . . . . . „ 17,988: —
eller i medeltal . . . . . „ 18,373: 67.

syntes alltså kunna nu likasom vid senaste riksdag beräknas till

18,000: —

6:o. *Kopparräntan* hade uppgått till

år 1864 . . . . Centner 1,169. Försäljn.-värde 84,222.

„ 1865 . . . . „ 1,283. „ 76,859.

„ 1866 . . . . „ 1,262. „ 77,783.

Och som medeltalet häraf vore 1,238. „ 79,621.

Transport 6,794,250: —

Transport 6,794,250: —
 så ansågs denna inkomst fortfarande kunna upptagas till
 enahanda belopp, eller 1,200 centner samt till samma värde,
 57 R:dr för centnern, som vid senaste riksdag beräknades,
 eller till. . . . . 68,400: —

7:o. *Tiondetackjernet* beräknades vid 1867 års riksdag till 17,000 centner à 2 R:dr 40 öre, eller till 40,800 R:dr, samt hade utgjort:

år 1864	Centner 19,076.	Värde 47,318.
” 1865	” 17,517.	” 43,228.
” 1866	” 17,543.	” 42,955.
eller i medeltal	” 18,045.	” 44,500.

motsvarande 2 R:dr 47 öre för centnern.

Statskontoret hade likväl, med afseende på det vid 1865—66 årens riksdag fattade beslut, att sådana på senare tider inom bergslag nyanlagda masugnar, hvilka icke åtnjöto några privilegier eller haft något hyttelag sig tillslaget, skulle i beskattningsväg betraktas lika med masugnar utom bergslag, hvilka äro från tackjernstionde befriade, ansett förevarande inkomst nu icke böra beräknas högre än vid 1868 års riksdag skett och följaktligen à 2 R:dr 40 öre för centnern upptagas till . . . . . 40,800: —

8:o. *Svafvelbrukstionden*, hvilken vid senaste riksdag beräknades till 3,000 R:dr och uppgått:

år 1864 till	R:dr 2,833.
” 1865 ”	” 3,085.
” 1866 ”	” 5,629.
eller i medeltal för dessa tre år till	” 3,849.

syntes alltså nu kunna upptagas till . . . . . 3,500: —

9:o. *Mantalspenningarne* hade utgjort:

år 1864	574,491.
” 1865	579,160.
och ” 1866	575,882.
eller i medeltal	576,511.

Ehuru denna inkomst, oaktadt folkmängdens fortgående ökande, visat sig vara något i fallande, ansågs den likväl af Statskontoret böra nu beräknas till samma belopp, som vid de tvänne senaste statsregleringarne upptagits, eller . . . . . 600,000: —

Transport 7,506,950: —

	Transport	7,506,950: —
10:o. Bötesmedlen, hvilka beräknades vid 1867 års riksdag till 300,000 R:dr och vid 1868 års riksdag till 162,700 R:dr, hade, sedan den nya Strafflagen börjat tillämpas, uppgått:		
år 1865 till	161,696.	
och „ 1866 „	187,178.	
hvarföre Statskontoret ansåg samma inkomst nu böra upptagas till åtminstone		170,000: —

11:o. *Kavalleri-regementenas hästvakans-spanmål*, som vore bestämd att utgå:

till och med år 1871 enligt Rikets Ständers beslut den 5 Maj 1841:

Vid Lif-regementet för 500 nummer à 47,25 kub.-fot med	kub.-fot	23,625.
„ Smålands Dragoner för 500 nummer à 44,1 kub.-fot med.	„	22,050.
till och med år 1870 enligt Kongl. brefvet den 8 Augusti 1855:		
vid f. d. Östgöta kavalleri för 1000 nummer à 47,25 kub.-fot med.	„	47,250.
och vid f. d. Westgöta dragoner för 1000 nummer, äfvenledes à 47,25 kub.-fot med	„	47,250.

tillsammans kub.-fot 140,175.

Denna inkomst hade beräknats vid 1867 års riksdag efter 2 R:dr för kubikfoten till 280,350 R:dr och vid 1868 års riksdag efter 2 R:dr 10 öre kubikfoten till 294,367 R:dr 50 öre; och då densamma utgjort:

år 1864	R:dr	302,558.
„ 1865	„	298,978.
„ 1866	„	301,385.
eller i medeltal för dessa 3 år	„	300,974.
ansågs den nu kunna med säkerhet beräknas till samma belopp som vid senaste riksdag, eller till		294,367: 50.

12:o. *Tillfälliga rotevakansafgifter* hade utgjort:

år 1864	R:dr	8,028.
„ 1865	„	6,641.
„ 1866	„	8,581.

Transport 7,971,317: 50.

	Transport	7,971,317: 50.
Och som medeltalet häraf vore	R:dr 7,750,	
syntes denna inkomst kunna nu likasom vid de båda senaste riksdagarne beräknas till		7,500: —
13:o. <i>Vakansafgifter af nyroterad jord</i> hade uppgått		
år 1864 till	71,889.	
„ 1865 „	75,105.	
och „ 1866 „	80,003.	
eller i medeltal för dessa 3 år till	75,666.	
hvarföre denna inkomst ansågs kunna fortfarande upptagas till samma belopp som vid senaste riksdag därför beräknades, eller till		75,000: —
14:o. <i>Rotevakansafgiften af utsockne frälsehemman i Halland</i> beräknades vid senaste riksdag till 20,000 R:dr och hade utgjort:		
år 1864	20,299.	
„ 1865	21,900.	
och „ 1866	19,432.	
Och som medeltal häraf vore	20,544.	
ansågs denna inkomst fortfarande kunna upptagas till		20,000: —
15:o. <i>Trosspassevolansafgiften</i> hade under åren 1864—1866 med obetydlig vexling hållit sig vid belopp af omkring 26,520 R:dr och syntes därför kunna nu likasom vid de tvänne senaste riksdagarne beräknas till		26,500: —
16:o. <i>Båtsmansvakansafgiften</i> hade likaledes under åren 1864—1866 med jemförelsevis ringa vexling hållit sig vid ett medeltal af 60,844 R:dr och uppfördes derföre nu likasom vid de båda senaste riksdagarne till		60,000: —
17:o. <i>Kontrollstämpelmedel</i> beräknades vid 1867 års riksdag till 19,000 R:dr och vid 1868 års riksdag till 18,000 R:dr samt hade utgjort:		
år 1864	18,782.	
„ 1865	18,243.	
och „ 1866	16,137.	
Då medeltalet häraf utgjorde	17,721.	
och denna inkomst derjemte visat sig vara i fallande, upptogs den nu endast till		17,500: —
	Transport	8,177,817: 50.
	18:o.	

Transport 8,177,817: 50.

18:o. *Fyr- och båkmedel*, hvilka vid de båda senaste riksdagarne beräknades till 600,000 R:dr, hade deremot uppgått:
 år 1865 till . . . . . R:dr 667,561.
 „ 1866 „ . . . . . „ 703,107.
 och „ 1867, enligt uppgift från General-Tullstyrelsen, till . . . . . „ 656,926.
 Och som medeltalet häraf vore . . . . . „ 675,865.
 syntes denna inkomstitel nu kunna upptagas till . . . . . 650,000: —

19:o. *Observationsmedel* hade utgjort:
 år 1864 . . . . . R:dr 5,844.
 „ 1865 . . . . . „ 5,749.
 och „ 1866 . . . . . „ 1,608.
 Medeltalet häraf vore väl . . . . . „ 4,400.
 men ansågs det oaktadt denna ovissa inkomst nu icke kunna beräknas högre än vid de båda senaste riksdagarne, eller till 3,000: —

20:o. *Extra medel och uppbörder* upptogos vid de båda senaste statsregleringarne till 63,000 R:dr och hade, med afdrag af stubböresafgifterna, hvilka från och med år 1867 ingått till skogsplanterings-kassan, utgjort:

år 1864 . . . . . R:dr 56,445.
 „ 1865 . . . . . „ 106,961.
 och „ 1866 . . . . . „ 65,722.
 eller i medeltal . . . . . „ 76,376.

Från denna inkomstitel borde emellertid nu afgå den redan vid beräkning af räntan härofvän upptagna ersättning, som af åtskilliga hemman i Christianstads län erlades för upphörd arbetsskyldighet med ett belopp af 7,349 R:dr, efter hvars afräknande från nyssberörda medeltal, 76,376, deraf återstode 69,027 R:dr.

Riksdagens år 1867 församlade Revisorer hade i fråga om de bland Statsverkets ordinarie inkomster hittills upptagna *Intressemedel*, hvilka till hufvudsakligaste delen utgjordes af från Riksgäldskontoret till Statskontoret utgående ränta å den s. k. Lappmarks Ecklesiastik-fonden anmärkt, att, då det belopp, hvarmed enligt Riks-staten inkomsterna öfverskjöto utgifterna, blifvit såsom bidrag för bestridande af de på Riksgäldskontoret anvisade utgifter anslaget att från Statskontoret

Transport 8,830,817: 50.

Transport 8,830,817: 50.

successive utbetalas, i den mån detta embetsverks tillgångar det medgåfvo, det syntes Revisorerna, att berörda ränteutbetalning från Riksgäldskontoret lämpligen kunde upphöra såsom innefattande blott en öfverflödig åtgärd i afseende å medlens fram- och återremitterande mellan embetsverken; och hade i anledning häraf Riksdagen, instämmande i den åsigt, som legat till grund för Revisorernas berörda framställning, uti underdånig skrifvelse den 12 Maj nästlidna år anhållit, att Kongl. Maj:t vid afgifvande till nu instundande riksdag af Proposition om Statsverkets tillstånd och behof täcktes föreslå åtgärder, ledande dertill, att syftemålet med Revisorernas framställning blefve vunnet. Då emellertid för år 1869 öfverskottet af Statsverkets inkomster utöfver de ordinarie utgifterna icke, på sätt förut egt rum, blifvit anvisadt att utgå till Riksgäldskontoret såsom bidrag för bestridande af dess utgifter, fann vid ärendets föredragning den 22 nyssnämnda Maj Kongl. Maj:t godt förklara sig vilja inhemta Statskontorets yttrande i anledning af hvad Riksdagen sålunda hemställt. Till följd häraf afgaf Statskontoret i ämnet den 30 Juli nästlidna år underdånigt utlåtande, deruti Statskontoret *dels* i fråga om tillkomsten af omförmälda ränteutbetalning upplyste, att efter det Kansli-styrelsen, hvilken förut disponerat de till Ecklesiastik-läroverket i Lappmarken anslagna räntor och andra inkomster, blifvit indragen, Rikets Ständer 1834—35 beslutat, bland annat, att det i Ecklesiastikverkets fond samlade kapital skulle till Riksgäldskontoret öfverlemnas, emot det att samma kontor derå inbetalte 5 procent årlig ränta till Statskontoret, hvilket åter komme att bestrida de årliga utgifterna för Lappmarks Ecklesiastik-staten, samt att i anledning häraf blifvit till Riksgäldskontoret öfverlemnadt under namn af Lappmarks Ecklesiastik-fond ett belopp af 67,184 R:dr 37 sk. 2 rst. B:co, hvarjemte räntan derå i Statsverkets inkomstberäkning upptagits under rubriken Intressemedel, *dels* beträffande den omständighet, att vid 1868 års riksdag äfven de extra statsanslagen i allmänhet anvisats till utgående omedelbart från Statskontoret och att i följd häraf 1869 års Rikstat, i stället för att, såsom tillförene under senare tidens statsregleringar egt rum, upptaga "bidrag för bestridande af de på Riksgäldskontoret anvisade utgifter", salderade med en "stats-

Transport 8,830,817: 50.

Transport 8,830,817: 50.

fyllnadssumma" att utgå från Riksgäldskontoret, anförde, att denna förändrade uppställning af Riksstaten syntes Statskontoret utgöra ett ytterligare skäl för bifall till det väckta förslaget om upphörande af Riksgäldskontorets skyldighet att till Statskontoret erlægga ränta å ofvannämnda fond, helst följden deraf endast skulle blifva, att statsfyllnadssumman ökades med ett berörda ränta motsvarande belopp, hvaremot ett konto i räkenskaperna kunde försvinna samt en levererings- och uppbördsåtgärd emellan de särskilda embetsverken undvikas, *dels och* på grund häraf hemställde, det Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen, att den Riksgäldskontoret nu åliggande skyldighet att å ifrågavarande fond erlægga ränta skulle upphöra samt att, med uteslutande af inkomstiteln "*Intressemedel*", den återstående delen af derunder hittills upptagna inkomster framgent måtte få ingå under titeln "*Extra medel och uppbörder*"; och hade Statskontoret uti dess nu förevarande berättelse, under åberopande af sin i nyssomförmälda utlåtande lemnade utredning af ämnet, tillagt, att, derest kontorets berörda hemställan vunne bifall, beloppet af de intressemedel, hvilka i följd häraf borde bland extra medel och uppbörder upptagas, under åren 1864—1866 i medeltal uppgått till . . . . . R:dr 408, så att om dertill lades ofvannämnda belopp . . „ 69,027,

väl skulle för dessa tre år uppkomma en me-

delinkomst af . . . . . R:dr 69,435, men att i anseende till föränderligheten af ifrågavarande inkomst Statskontoret ansåge densamma böra beräknas till något lägre belopp samt följaktligen och för vinnande af jemn slutsumma å inkomsterna i allmänhet upptages till . . . . .

65,182: 50.

21:o. *Jernvägstrafikmedlen*, hvilka vid senaste riksdag, då de för första gången upptogos bland Statsverkets ordinarie inkomster, beräknades till 6,400,000 R:dr, hade i jemna tal uppgått:

år 1866 till . . . . . R:dr 5,064,370.
och „ 1867 „ . . . . . „ 6,017,049.

Och som trafik- och diverse inkomster vid Statens jernvägar under år 1868, för hvilket år berörda medel kalkylerats till 6,200,000 R:dr, intill Augusti månads utgång

Transport 8,896,000: —

	Transport	8,896,000: —
utgjort endast 4,106,330 R:dr 19 öre, och det icke heller syntes kunna antagas, att dylika medel skulle under den återstående delen af året inflyta till påräknadt belopp, så hemställde Statskontoret att ifrågavarande inkomst åtminstone icke måtte upptagas till högre belopp än vid senaste Riksdag skett eller till		6,400,000: —
	Säger R:mt R:dr	15,296,000: —

Extra ordinarie inkomster.

A. *Tullmedlen*, hvilka beräknades vid 1867 års Riksdag till 14,000,000 R:dr och vid 1868 års Riksdag till 13,000,000, hade utgjort:

år 1865	R:dr	13,999,556: —
„ 1866	„	13,214,937: —
och „ 1867 enligt uppgift från General-Tullstyrelsen	„	12,785,579: —
eller i medeltal för nämnda tre år	„	13,333,357: —

Under månaderna Januari—Oktober 1868 hade enligt uppgift från General-Tullstyrelsens Kammarkontor den debiterade uppbörden af tullmedlen uppgått till 12,585,468 R:dr 75 öre; och ansåg Statskontoret ifrågavarande inkomst alltså kunna upptagas till . . . . . 13,000,000: —

B. *Postmedlen* beräknades vid 1867 års Riksdag till 2,000,000 och vid 1868 års Riksdag till 2,250,000 R:dr. De hade i verkligheten utgjort:

år 1864	R:dr	2,279,187: —
„ 1865	„	2,331,443: —
och „ 1866	„	2,166,964: —
och som medeltalet här af vore	„	2,259,198: —
syntes dessa medel nu böra liksom vid senaste Riksdag upptagas till		2,250,000: —

C. *Stämpelpappersmedlen*, hvilka beräknades vid 1867 års Riksdag till 1,500,000 R:dr, hade deremot utgjort:

år 1865	R:dr	1,405,727: —
„ 1866	„	1,340,086: —

Transport 15,250,000: —

	Transport	15,250,000: —
och år 1867 omkring . . . . . „	1,337,000: —	
eller i medeltal . . . . . „	1,360,938: —	
och ansåg på grund häraf Statskontoret denna inkomst nu böra beräknas till samma belopp som vid senaste Riksdag upptogs, eller till	1,300,000: —	

D. *Bränvinstillverkningsavgiften* beräknades vid de två senaste Riksdagarne, 1867 till 10,500,000 R:dr och 1868 till 9,800,000 R:dr, samt hade uppgått:

år 1865 till . . . . . R:dr	10,069,645: —
„ 1866 „ . . . . . „	9,283,534: —
och „ 1867 „ omkring . . . . . „	8,030,000: —
medeltalet häraf vore visserligen . . . . . „	9,127,726: —
men då enligt af vederbörande meddelad uppgift ifrågavarande avgift under år 1868 till och med Oktober månad utgjort endast 2,925,753 R:dr 95 öre och det svårigen kunde an- tagas, att, äfven om under återstoden af nämnda år en be- tydligare bränvinstillverkning egt rum, inkomsten deraf skulle uppgå till det i Riksstaten kalkylerade belopp, så an- såg Statskontoret lämpligast, att denna, efter hvad erfaren- heten visat, af flera tillfälliga omständigheter beroende in- komst nu icke beräknades högre än till	8,000,000: —
Säger R:mt R:dr	24,550,000: —

Enligt den af Statskontoret sålunda uppgjorda beräkning skulle alltså under nästa statsregleringsperiod Statsverkets årliga ordinarie och extra ordinarie inkomster tillsammans komma att utgöra 39,846,000 R:dr eller 1,764,270 R:dr mindre än vid senaste Riksdag för nu innevarande år påräknades.

Efter anmälan häraf yttrade föredragande Departements-Chefen:

”Vid denna Statskontorets beräkning anser jag mig böra i underdånighet göra följande anmärkningar:

a) Genom den af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen beslutade reglering af Dylta svafvelbruks särskilda beskattningsförhållanden o. s. v., kommer väl, bland annat, Kronans tionde af bruket att nedsättas till trettiondedelen af tillverkningen, men då i sammanhang dermed bruksegarens förra rättighet att efter en låg kronovärdering lösa sin tionde upphör och han i stället blir skyldig att tionden in natura leverera, så kommer ifrågavarande förändring på det hela icke att föranleda någon minskning uti Kronans inkomst af *Svafvelbruks-tionden*, hvadan och då denna inkomst under åren 1864—66 uppgått i medel-

tal till 3,849 R:dr om året, jag hemställer, att densamma måtte, på sätt Statskontoret föreslagit, beräknas till 3,500 R:dr.

b) *Mantalspenningarne*, hvilka af Statskontoret beräknats nu likasom vid de två senaste Riksdagarne till 600,000 R:dr, hafva väl under åren närmast före 1864 öfverstigit detta belopp; men sedan från och med nämnda år börjat tillämpas de i afseende å denna afgift vid 1862—63 årens Riksdag beslutade förändringar, har densamma, såvidt nu är känt, inbringat i medeltal allenast 576,511 R:dr om året och intet år uppgått till 580,000 R:dr; Och torde vid sådant förhållande förevarande inkomst nu icke kunna med säkerhet beräknas högre än till 575,000 R:dr.

c) *Vakansafgifter af nyroterad jord* hafva under år 1866 uppgått till 80,003 R:dr; och som denna inkomst svårligen lär kunna vara underkastad nedsättning, så torde den här kunna med ett något förhöjdt belopp, emot hvad Statskontoret föreslagit, upptagas till 80,000 R:dr.

d) Deremot synas *Bötesmedlen*, som i medeltal för 1865 och 1866 utgjort 174,437 R:dr och under det senare af de båda nämnda åren stigit ända till 187,178 R:dr, nu kunna beräknas, i närmaste öfverensstämmelse med berörda medeltal, till 174,000 R:dr eller 4,000 R:dr högre än Statskontoret föreslagit.

e) *Jernvägstrafikmedlen*, — hvilken inkomsttitel lär böra uti inkomstberäkningen erhålla sin plats närmast efter "Fyr- och båkmedel", — hafva under 1867 uppgått till 6,017,049 R:dr, och antagligen hafva de icke heller under 1868 öfverstigit detta belopp med mer än omkring 100,000 R:dr. Då emellertid detta sistnämnda förhållande torde hafva berott på särskilda, ogynnsamma omständigheter under år 1868 samt dertill kommer, att under år 1870 en ytterligare del af den nordvestra stambanan om ungefär fyra mil blifver för trafiken öppen, hvaraf en tillökning i inkomsten är att förvänta, så synas ifrågavarande medel kunna för sistnämnda år beräknas till och med något högre än Statskontoret föreslagit, och jag hemställer, att de här må upptagas till 6,500,000 R:dr.

f) *Tullmedlen* hafva af Statskontoret beräknats allenast till 13,000,000 R:dr. Dessa medel hafva likväl, oaktadt nu gällande förhöjda tullsatser för de vigtigaste kassaartiklarne kaffe, socker och tobak beslutats först under år 1867, uppgått:

år 1865 till . . . . . R:dr 13,999,556: —
och „ 1866 „ . . . . . „ 13,214,937: —
så att, ehuru beloppet under år 1867 nedgått till 12,785,579 R:dr, medeltalet för de nämnda tre åren ändock varit 13,333,357 R:dr; men dertill kommer, att under de 11 första månaderna af 1868 förevarande inkomst utgjort 13,858,713 R:dr och sålunda för hela året sannolikt uppgått till åtminstone

14,500,000 R:dr, hvarföre jag anser tillräckligt skäl förefinnas för att nu, likasom vid 1867 års Riksdag skett, beräkna denna inkomst till 14,000,000 R:dr.

g) Jemväl i afseende på *Bränvinstillverkningsafgiften* torde förhöjning i den af Statskontoret föreslagna beräkning kunna ega rum. Under åren 1865 och 1866, då afgiften erlades med endast 60 öre per kanna, har densamma dock, på sätt här ofvan anförts, uppgått:

år 1865 till	R:dr 10,069,645: —
och „ 1866 „	„ 9,283,534: —

Sedermera har uti tillverkningen inträdt en icke obetydlig minskning, så att, oaktadt afgiften från och med senare hälften af 1867 varit förhöjd till 70 öre per kanna, inkomsten deraf likväl icke utgjort mera än

år 1867 omkring	R:dr 8,030,000: —
och „ 1868 „	„ 7,119,000: —

Af uppgifter från Bränvins-kontrollbyrån inhemtas, att tillverkningen utgjort:

Under förra hälften af 1867	6,417,612 kannor.
„ „ „ „ 1868	2,737,751 „
Under senare hälften af 1867	5,798,172 „
„ „ „ „ 1868 circa	7,417,913 „

Den inträffade minskningen i tillverkningen har således egentligen egt rum under senare hälften af 1867 och förra hälften af 1868 samt kan följaktligen tillskrifvas förstnämnda års helt och hållet felslagna potatisskörd jemte de äfven i öfrigt ogynnsamma förhållandena under samma år.

Men då under den föregående tiden från och med 1857 till och med 1866 bränvinstillverkningen icke något år understigit 14,000,000 kannor, under det densamma deremot uppgått 1863 till 16,215,103 kannor och 1865 till 16,768,250 kannor, så synes den minskning deri, som 1867 och 1868 till följd af dessa års särskilda förhållanden inträffat, icke berättiga till antagandet, att under år 1870 tillverkningen skall komma att nedgå under 14,000,000 kannor, och jag hemställer alltså, att densamma måtte för nämnda år, likasom för 1869 skett, beräknas till 14,000,000 kannor, deraf afgiften efter 70 öre per kanna skulle utgöra 9,800,000 R:dr.

Sedan Eders Kongl. Maj:t förut i dag, med bifall till min underdåniga hemställan om att förvaltningskostnaderna för Statens skogar icke skulle framgent såsom hittills bestridas från särskilda dertill anvisade fonder utan lika med öfriga statsutgifter uppföras å den allmänna Riksstaten, täckts besluta hos Riksdagen föreslå att under Sjunde Hufvudtiteln skulle uppföras ett anslag för berörda förvaltningskostnaders bestridande, emot det att ej allenast omförmälda fonder öfverlemnades till Riksdagens disposition, utan äfven de

för närvarande till samma fonder ingående inkomsterna från Statens skogar upptogos bland de allmänna statsinkomsterna, så torde under förutsättning att detta nådiga förslag vinner Riksdagens bifall, en tillämpning deraf kunna redan här ega rum så till vida, att bland öfriga ordinarie statsinkomster, nu äfven ifrågavarande inkomster af Statens skogar beräknas.

Dessa inkomster, hvilka bland de ordinarie statsinkomsterna synas böra erhålla sin plats näst efter Jernvägstrafikmedlen och för korthetens skull torde kunna benämnas "*Skogsmedlen*", bestå hufvudsakligen af medel, som inflyta för utsyning eller försäljning af skogsalster från kronoparkerna eller andra under kronans omedelbara disposition stående skogar och planteringar eller för begagnande af mulbetet å sådana skogar o. s. v. Och torde ifrågavarande inkomster kunna på följande sätt beräknas:

1) *Skogsförsäljningsmedel* hafva oberäknadt de s. k. Stubböresmedlen uppgått:

år 1862 till	R:dr 104,236: —
„ 1863 „	„ 138,504: —
„ 1864 „	„ 93,028: —
„ 1865 „	„ 148,602: —
och „ 1866 „	„ 112,014: —
eller i medeltal under dessa 5 år till	„ 119,277: —

Beträffande särskildt stubböresmedlen eller de afgifter, som efter bestämda taxor utgått för utsyning af virke å kronans skogar i de norra länen, så hafva de utgjort:

år 1862	R:dr 104,376: —
„ 1863	„ 81,291: —
„ 1864	„ 109,115: —
„ 1865	„ 58,987: —
och „ 1866	„ 44,414: —
eller i medeltal under dessa 5 år	„ 79,637: —

Egentliga skogsförsäljningsmedel och stubböresmedel hafva sålunda tillsammans under nämnda 5 år i medeltal uppgått till 198,914 R:dr om året. Väl hafva numera stubböresmedlen i det närmaste upphört att utgå, sedan Utsyningsförordningen den 21 December 1865 stadgat, att jemväl från kronoskogarne i de norra länen virket bör åt den högstbjudande på auktion försäljas, men de skogsförsäljningsmedel, som i stället för stubböresmedlen komma att genom dessa auktioner inflyta, skola antagligen därför lemna full ersättning; och då skogsförsäljningsmedlen *dels* med hänsyn till nu befintliga årshyggesbesparingar å en stor del kronoparker i södra delen af riket, *dels* genom ökad afverkning å kronoparkerna i de norra länen och sannolikt stigande auktionspris för skogseffekter, och *dels* derigenom att i följd af den

nya skogslagstiftningen sådana medel jemväl från en del boställsskogar böra till kronan ingå, utan all fråga komma att ökas, så anser jag dessa medel för år 1870 kunna upptagas till. . . . . R:dr 220,000: —

2) *Flygsandsmedel* hafva under åren 1864—66 i medeltal uppgått till 4,946 R:dr om året och utföres derföre här . . . . . " 4,900: —

3) *Betesmedel* hafva under samma år inbringat i medeltal 1,993 R:dr om året, hvarföre de här upptagas till . . . . . " 2,000: —

4) *Utsyningsafgifter* och

5) *Diverse inkomster*, hvilka under de 3 åren 1864—66 lemnat i medeltal 2,616 R:dr om året, torde dock, i anseende till dessa inkomsters föränderlighet, ej böra beräknas högre än till . . . . . " 2,000: —

samt 6) *Inkomster af Wisingsborgs kungsgård*, som i medeltal för åren 1863—67 utgjort 7,457 R:dr om året och derföre här upptagas till . . . . . " 7,400: —

Summa R:mt R:dr 236,300: —

till hvilket belopp jag alltså under ofvanberörda förutsättning hemställer, att *Skogsmedlen* måtte bland de ordinarie statsinkomsterna upptagas.

Med iakttagande af sålunda underdånigst föreslagna ändringar och tillägg i Statskontorets beräkning, hvilken i öfrigt torde böra i Näder godkännas, skulle under nästa Statsregleringsperiod

de *Ordinarie* inkomsterna komma att utgöra . . . R:mt R:dr 15,616,300: —
och de *Extra ordinarie* . . . . . " " 27,350,000: —

eller tillsammans R:mt R:dr 42,966,300: —

hvilken summa, då Riksstaten för år 1869 upptager

i *Ordinarie* inkomster . . . . . R:mt R:dr 15,260,270: —
och i *Extra ordinarie* . . . . . " " 26,350,000: —

eller tillsammans R:mt R:dr 41,610,270: —

utvisar en tillökning i beräknade inkomster af . . . " " 1,356,030: —

Uti de af föredragande Departements-Chefen sålunda i afseende på beräkningen af Statsverkets inkomster gjorda underdåniga hemställanden och förslag instämde Statsrådets öfrige ledamöter; och tacktes Hans Maj:t Konungen till samma hemställanden och förslag lemna Nådigt bifall.

Beträffande derefter regleringen af

Första Hufvudtiteln,

anmälde föredragande Departementschefen, att på nådig pröfning nu icke vore beroende någon fråga, som kunde för år 1870 föranleda vare sig till förändring af de under denna hufvudtitel för närvarande uppförda ordinarie anslag eller till framställning om nya sådana eller om extra anslag; och hemställde Departements-Chefen vid sådant förhållande, att i den nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof måste för Första Hufvudtiteln beräknas enahanda belopp, som nu finnes till denna Hufvudtitel anvisadt eller . . . . . 1,417,000 R:dr,
hvilket Hans Maj:t Konungen tacktes enligt Statsrådets underdåniga tillstyrkande gilla.

Vid härefter företagen beräkning af utgifterna under

Sjunde Hufvudtiteln,

innefattande anslagen för Finans-departementet, anförde föredragande Departementschefen:

1:o.

Då vid nådig pröfning af det förslag till Postverkets utgiftsstater för år 1870, hvilket jag förut i dag i underdånighet föredragit, Eders Kongl. Maj:t, jemte förordnande, att dessa Stater skola öfverlemnas till Riksdagen för att äfven komma under dess ompröfvande, tillika täckts för Eders Kongl. Maj:ts del bestämma berörda staters slutsumma till 2,250,000 R:dr, eller samma belopp, hvartill Postmedlen härofvän blifvit beräknade, så lärar i öfverensstämmelse dermed det å Hufvudtiteln uppförda kontanta anslag, *förslagsvis* beräknadt att af Postmedlen direkte utgå till *Postverket*, jemväl böra för år 1870 upptagas till 2,250,000 R:dr och således bibehållas vid enahanda belopp, hvarmed detsamma i Riksstaten för innevarande år finnes uppfördt.

2:o.

Vidkommande dernäst *Tullverket*, hvars utgiftsstater för 1870 äfvenledes enligt nådigt beslut komma att framläggas till granskning af Riksdagen, så torde det till nämnda verk direkte af Tullmedlen utgående *förslagsanslaget* böra af Eders Kongl. Maj:t föreslås till samma belopp, 1,997,000 R:dr, hvar-till nyssberörda utgiftsstaters slutsumma blifvit af Eders Kongl. Maj:t, för Dess del, fastställd eller till 3,000 R:dr mindre än nu finnes i Riksstaten derför anvisadt.

3:o.

På sätt Stats-kontoret i dess underdåniga Berättelse erinrat, bör från de under anslaget till *Jägeri-staten* uppförda indelta räntor afdragas de så beskaffade räntor till belopp af 41 R:dr, som häröfvan vid beräkningen af inkomsttiteln *Räntan* blifvit af der uppgifvet skäl uteslutna, hvarjemte af det kontanta anslaget bör till *Skogsplanteringskassan* omföras en uppkommen lönebesparing till belopp af 6 R:dr 24 öre.

Då vidare hela det nu ifrågavarande anslaget bör i mån af nuvarande indelningshafvares afgang indragas och således är af beskaffenhet att lämpligast böra hafva sin plats under Allmänna Indragningsstaten, så hemställer jag, att anslaget måtte från Sjunde Hufvudtiteln uteslutas och det efter nyssberörda afdrag och omföring återstående beloppet deraf: *Penningar* 112: 51. och *indelta räntor* 674: 69. tilläggas det under Nionde Hufvudtiteln för omförmälda Indragningsstat uppförda anslag.

4:o.

Sedan E. K. M. förut i dag vid pröfning af de förslag till Instruktion för Skogsstyrelsen och Skogsstaten samt till Aflöningsstater för Skogsstyrelsen, Skogsstaten och Skogsläroverken, som jag i underdånighet anmält, täckts dels för Sin del godkänna berörda Aflöningsstater, sådana de blifvit af mig förordade, men med nådig föreskrift, att desamma borde, i likhet med hvad i afseende på andra dylika stater eger rum, framläggas till pröfning jemväl af Riksdagen, dels ock i fråga om den nya Instruktionsen i nåder förklarar, att E. K. M., med gillande, såvidt på E. K. M. ankomme, af det inom Finans-Departementet dertill uppgjorda förslagens hufvudgrunder, likväl funne den slutliga pröfningen deraf böra uppskjutas i afvaktan på Riksdagens beslut rörande såväl Aflöningsstaterna, som åtskilliga af Instruktionsförslaget förutsatta förändringar i sättet för bestridande af de för skogsväsendet nödiga Statsutgifterna, hvilka förändringar voro af beskaffenhet att erfordra Riks-

dagens medverkan, så anhåller jag nu att i sammanhang med öfriga frågor angående regleringen af utgifterna under Sjunde Hufvudtiteln få närmare, än hvad hittills skett, redogöra för nyssnämnda förändringar och dermed sammanhängande omständigheter.

För närvarande bestridas Statens utgifter för förvaltningen och vården af dess skogar icke — åtminstone icke omedelbart — från något å Riksstaten uppfördt anslag, utan från särskilda under E. K. M:s disposition stående fonder, nemligen i främsta rummet *Skogsplanteringskassan*, med hvilken den s. k. *Christianstads läns flygsandsplanteringsfond* synes vara af hufvudsakligen enahanda egenskap, samt, i fråga om ekplanteringarne, den s. k. *Ekplanteringsfonden*.

Hvad först angår Skogsplanteringskassan, så räknar den sin tillkomst från 14 § i 1805 års skogs-ordning, hvarigenom stadgades, att alla de, som från kronoparker åtnjöto understöd af timmer och ved m. m., utan att kunna visa sig ega tillstånd till afgiftsfritt erhållande af sådant understöd, skulle därför erlägga betalning till hälften emot hvad markegången i länet årligen utsatte samt att sålunda inflytande medel, hvilka borde ingå till Statskontoret att der utan sammanblandning med andra medel förvaltas, anslogos till en fond, som uteslutande skulle användas till trädplanteringar å dertill tjenliga kronoparker och till hvilken jemväl Skaraborgs Läns särskilda skogsplanteringskassa borde öfverlemnas. Den härigenom bildade allmänna skogsplanteringskassan utgjorde vid ingången af år 1821, det första, för hvilket Rikshufvudbok finnes upprättad, ett belopp af 17,593 R:dr 18 sk. 10 r:st Banco eller 26,390 R:dr 9 öre R:mt.

I sammanhang med derefter år 1836 företagen reglerering af Skogs- och Jägeristaten förordnades genom Kongl. Brefvet den 19 Mars nämnda år bland annat, att alla indelta löner vid Jägeristaten, hvilka ej voro inbegripna under boställe, som vid jägeribefattning anslagits eller under arrende på 30 år upplåtits, skulle ingå till skogsplanteringskassan, hvarifrån tillsvidare borde utanordnas de kontanta tillskotten utöfver hvad på stat funnes upptaget, äfvensom att alla öfverflödiga boställen och bohemman skulle utarrenderas och arrendena deraf till nämnda kassa ingå.

Sedermera har i öfverensstämmelse med beslut vid 1850-års Riksdag blifvit genom Kongl. Brefvet den 17 September 1851 stadgad, ej mindre att de från Jägeristaten till Skogsplanteringskassan då redan indragna löningsanslag och boställsarrenden skulle till Statsverkets disposition återgå, än äfven att de löningsanslag, som framdeles borde från Jägeri-staten till Skogsplanteringskassan ingå, och de boställen, som voro afsedda till utarrendering för Kronans räkning, men då ännu af Jägeri-staten innehades, borde i mån af innehafvarnes afgång indragas, allt emot ersättning till Skogsplanteringskassan af ett kontant anslag under Sjunde Hufvudtiteln, hvilket anslag, ännu kvar-

stående i 1869 års Riksstat, der upptages med ett förslagsbelopp af 23,528 R:dr.

Den s. k. Christianstads Läns flygsandsplanteringsfond har efterhand bildats genom inflytande medel för försålda skogseffekter från åtskilliga flygsandsplanteringar i nämnda län. Genom Kongl. Brevvet den 6 Mars 1863 förordnades att denna fonds behållning, hvilken då innestod i Länets ränteri, skulle jemte fondens framtida inkomster öfverlemnas till Statskontoret för att, särskildt bokförda, göras fruktbärande i sammanhang med skogsplanteringskassans tillgångar. Fondens behållning utgjorde vid 1867 års slut 49,650 R:dr 30 öre.

Beträffande Ekplanteringsfonden hafva följande upplysningar blifvit mig i Riksgäldskontoret meddelade:

I sammanhang med kungörande af det vid 1828—30 års Riksdag fattade beslut angående rättighet för egare af kronoskattejord att mot erläggande af derför bestämd lösen tillvinna sig egande- och dispositions-rätten öfver de å sådan jord då befintliga och framdeles uppväxande ekar, stadgades genom Kongl. förordningen den 28 Oktober 1830, att de medel, hvilka såsom dylik ekeskogslösen inflöto till statsverket, skulle af E. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insändas till Riksgäldskontoret för att jemte den särskilda analagssumma af 25,000 R:dr B:co, hvilken, för verkställande af ekplanteringar, vid samma Riksdag beviljades äfvensom de inkomster, hvilka kunde uppkomma af dertill anslagna kungsgårdar och kronoparker, i Riksgäldskontoret afsättas och upptagas å särskild räkning samt utgöra tillgång för bestridande af de med ekplanteringshagars anläggande förenade kostnader.

Den till Riksgäldskontoret aflemnade ekeskogslösen utgjorde under åren 1831—45 ett sammanlagdt belopp af . . . B:co R:dr 198,720. 11. 1. och som de före 1845 års slut från Riksgäldskontoret af ekeskogsmedlen utbetalte summor endast uppgingo till. . . . . ” ” 18,977. 7. 2. hade följaktligen ekplanteringskassan vid början af år 1846 en i Riksgäldskontoret innestående behållning af . . . . . ” ” 179,743. 3. 11.

Vid 1844—45 års Riksdag beslöts, att Riksgäldskontoret skulle från och med den 1 Januari 1846 godtgöra ekeplanteringskassan 4 procent årlig ränta, hvilken ränta likasom kapitalet borde ställas till Eders Kongl. Maj:ts disposition för de med fondens bildande afsedda ändamål.

Under åren 1846—60 ökade sig ekplanteringskassans räntebärande kapitalbehållning genom influtna ekeskogsmedel till 300,544 R:dr 99 öre R:mt. Den å sagda behållning under samma tid upplupna och kassan tillgodoförda ränta har med 143,866 R:dr 14 öre öfverstigit derunder utgifna

medel 26,829 R:dr 21 öre, hvadan således kassans vid 1860 års slut i Riksgäldskontoret innestående sammanlagda kapital- och räntebelopp utgjorde 444,411 R:dr 13 öre.

Sedermåra har under åren 1861—67 uti ekeskogsmedel ytterligare in-
flutit tillsammans 7,025 R:dr 58 öre och såm den till mer än 12,000 R:dr
årligen uppgående räntan för kassans kapitalfond fortfarande öfverstigit de
af dessa medel verkställda utbetalningar, så har Riksgäldskontorets ränteskuld
till kassan oafbrutet ökats och uppgick vid 1867 års slut till R:dr 207,458: 30.
Kapitalbehållningen utgjorde då . . . . . ” 307,570: 57.

samt följaktligen kassans hela i Riksgäldskontoret
innestående och bland dess skulder upptagna tillgång . . . . . ” 515,028: 87.

Då från flygsandsfonden högst få utbetalningar förekomma och Ekplan-
teringsfonden användts endast för ekplanteringarne, så har ingendera af nämnda
fonder för Statens allmänna skogsväsende haft på långt när sådan betydelse
som skogsplanteringskassan, hvars tillgångar tagits i anspråk ej blott för
aflöningar till skogs- och jägeripersonalen utan äfven för andra ändamål, som
väl egt sammanhang med skogsväsendet, men för hvilka kassan icke ursprung-
ligen varit afsedd.

Granskar man nu förhållandet med sistnämnda kassas inkomster och
utgifter under de 6 åren 1861 till och med 1866, det sista för hvilket rä-
kenskaperna äro afslutade, så finner man att *Utgifterna* varit:

1861.	R:dr 150,468: 17.	
1862.	” 216,820: 95.	
1863.	” 167,021: 74.	
1864.	” 216,968: 89.	
1865.	” 195,921: 59.	
1866.	” 239,277: 02.	1,186,478: 36.

samt att *Inkomsterna* utgjort:

1861.	R:dr 182,841: 89.	
1862.	” 151,246: 16.	
1863.	” 190,117: 66.	
1864.	” 145,003: 56.	
1865.	” 203,929: 51.	
1866.	” 159,883: 79.	1,033,022: 57.

Och hafva följaktligen kassans utgifter under nämnda
6 år öfverskjutit inkomsterna med . . . . . 153,455: 79.

hvilket belopp äfven erhålles om från kassans tillgångar vid 1861 års början	414,922: 80.
afdragas tillgångarne vid 1866 års slut	261,467: 01.
	<hr/> 153,455: 79.

Kassans kapitaltillgångar hafva således under de ifrågavarande åren minskats med sistnämnda belopp, hvarvid dock måste anmärkas, att af dessa tillgångar användts icke mindre än 196,987 R:dr 93 öre till inköp af hemman och lägenheter och 27,578 R:dr 8 öre till bebyggande af boställen, så att minskningen måste anses vara kronan fullt godtgjord genom en mer än motsvarande förökning i värdet af dess fasta egendom. Betänkligare är, att den nämnda minskningen uppkommit, oaktadt samtidigt dermed funnits å Riksstaten uppfördt ett reservationsanslag af 75,000 R:dr för "*Skogsinstitutet, lägre skogsskolor samt öfriga till skogsstaten hörande tjerstemäns aflöning*", hvilket anslag, första gången beviljadt vid 1856—58 årens Riksdag i sammanhang med beslutet om skogsstyrelsens inrättande, lemnat tillgång till bestridande af en mängd utgifter, som eljest skolat drabba skogsplanteringskassan, 1866 till belopp af 79,120 R:dr. Då nu detta anslag med år 1867 upphört och deraf bestridda utgifter således numera måste utgå från skogsplanteringskassan, så framgår uppenbart, att kassans inkomster, åtminstone sådana de hittills sig visat, icke förslå till alla de utgifter, som af kassan skola bestridas, och otvifvelaktigt har redan nu kassans kapital nedgått så betydligt, att den tidpunkt icke mera är aflägsen, då detsamma, om ej inkomsterna i betydligare mån förökas, skall vara helt och hållet medtaget. Under sådana omständigheter måste någon åtgärd vidtagas för att för framtiden betrygga värden af den dyrbara egendom, som staten eger i sina skogar. Väl antager jag, att, sedan hushållningen å dessa skogar hunnit mer och mer ordnas efter ändamålsenliga grunder och vederbörande skogstjenstemän mer och mer förvärfvat erfarenhet om lämpligaste sättet för denna hushållnings handhafvande, afkastningen af skogarne skall ökas, men, äfven med ett sådant antagande och om också afkastningen komme att växa ända derhän, att alla för skogsväsendet nödiga utgifter må kunna af skogsplanteringskassan med denna och öfriga inkomster bestridas, anser jag i allt fall det vara med god ordning öfverensstämmande, att Statens utgifter för sin skogsförvaltning icke besörjas från särskilda kassor eller fonder utan lika med kostnaderna för statens öfriga förvaltningar uppföras å Rikets allmänna utgiftsstat; Och finner jag den närvarande tidpunkten, då nya aflöningsstater för skogspersonalen äro under fastställelse, just vara synnerligen lämplig för vidtagande af en sådan förändring.

Min underdåniga hemställan är således, på sätt jag redan förut haft tillfälle omnämna, det Eders Kongl. Maj:t tacktes hos Riksdagen föreslå att

emot öfverlemnande till dess disposition af såväl Skogsplanterings-kassan, som Christianstads läns Flygsandsplanterings-fond och Ekeplanterings-fonden, alla tre sådana de efter afslutande af 1869 års räkenskaper sig befinna, och emot det att dels nu å Riks-staten för Skogsplanterings-kassan uppförda ersättningsanslag upphör, dels ock öfriga till nämnda kassor nu ingående inkomster för framtiden upptagas bland de ordinarie statsinkomsterna, ett anslag under Sjunde Hufvudtiteln uppföres till bestridande af samtliga utgifter för Statens skogsväsende.

Vidkommande nu beloppet af dessa utgifter och det deraf beroende beloppet å det till deras bestridande erforderliga anslag, så får jag till en början erinra, att de af Eders Kongl. Maj:t för Dess del, med förbehåll af Riksdagens pröfning, godkända Skogsaflönings-staterna sluta å följande summor, nemligen:

för Skogs-styrelsen	R:dr	21,800.
„ Skogs-staten	„	210,600.
och „ Skogs-läroverken	„	36,900.
		<hr/>
		eller tillsammans R:dr 269,300.

Då emellertid de skogstjenstemän, som innehafva boställen, böra å sin kontanta lön vidkännas afdrag för så stort belopp, som motsvarar boställets uppskattade afkastning, så behöfver icke hela nämnda summa i Riks-staten uppföras, utan kan derifrån afdragas det belopp, 5,421 R:dr 94 öre, hvartill afkastningen af skogspersonalens boställen finnes i senaste stat beräknad. Här-efter återstå 263,878 R:dr 6 öre, hvaraf ett belopp af 900 R:dr lär böra utgöras af de nu i Riks-staten till detta belopp upptagna räntorna af skogsstatsboställen.

Men härtill komma vidare de utgifter, som erfordras för skogsväsendet i öfrigt och deribland för sjelfva den omedelbara vården och skötseln af kronoparkerna och andra under Kronans egen disposition stående skogar och planteringar. Dylika utgifter hafva under åren 1862—66 utgjort i medeltal 102,226 R:dr 21 öre om året, som utgått dels från Skogsplanterings-kassan och dels från det då å Sjunde Hufvudtiteln uppförda ofvannämnda reservationsanslaget. Af detta belopp hafva visserligen, enligt hvad redan är nämnt, betydliga summor användts till inköp af hemman och lägenheter, en utgift som för framtiden icke torde i samma utsträckning förekomma, men deremot måste i andra hänseenden utgifterna anses komma att stiga, särdeles i betraktande af de omfattande skogsvidder i Norrland, som under de senaste åren blifvit såsom kronoparker ställda under förvaltning af skogsstatspersonalen och hvilkas indelande till ordnad hushållning kommer att medföra mycket dryga kostnader. Jag anser således ifrågavarande utgifter icke kunna
beräknas

beräknas lägre än till 90,000 R:dr och så lågt endast med vilkor, att det anslagsbelopp, som härför anvisas, får egenskapen af *reservationsanslag*, så att det ena årets besparingar må komma ett annat år till godo.

Lägges nu detta belopp, 90,000 R:dr, till ofvanstående för aflöningsstaten erforderliga 263,878 R:dr 6 öre, så uppkommer en summa af 353,878 R:dr 6 öre, hvilken summa Eders Kongl. Maj:t alltså torde finna godt att af Riksdagen uti ifrågavarande afseende äska till uppförande i Riks-staten på följande sätt:

Skogsväsendet. (Af kontanta beloppet 90,000 R:dr *reservationsanslag*.)

— Penningar: 352,978: 6 — indelta räntor enligt markgång på förslag 900:
— Summa: 353,878: 6.

Deremot skulle, om detta förslag af Riksdagen bifalles, bland Statsverkets ordinarie inkomster upptagas häröfvan deribland vilkorligen beräknade *skogsmedel* . . . . . 236,300: —

Derjemte skulle det nu under Sjunde Hufvudtiteln uppförda anslag till Skogsplanterings-kassan upphöra. Detta anslag upptages uti 1869 års Riks-stat förslagsvis till 24,428 R:dr, men härtill bör nu läggas 652 R:dr 50 öre, utgörande beloppet af ytterligare indragna, förut till Jägeri-staten anslagna indelta räntor, för hvilka någon ersättning ännu ej blifvit nämnda anslag i Riks-staten tillgodoförd . . . . . 25,080: 50.

Vidare skulle Statsverket tillgodokomma arrenden för sådana indragna jägeriboställen, som utarrenderats endast på ett år i sender och för hvilka ersättningsanslag till Skogsplanterings-kassan af sådan anledning hittills ej kunnat i Riks-staten uppföras, men hvilka arrenden utgöra minst . . . . . 2,000: —

Dessutom skulle för Statsverket besparas den enligt Kongl. Brefvet den 1 Maj 1866 från Andra Hufvudtiteln till Skogsplanterings-kassan utgående ersättning för mistade bötesandelar . . . . . 2,225: —

Och slutligen skulle till Riksdagens disposition öfverlemnas:

1. *Ekplanterings-fonden*, vid 1869 års slut säkerligen uppgående till 530,000 R:dr, hvarigenom komme att för Riksgälds-kontoret beredas den fördel:

dels att icke vidare behöfva godtgöra fonden ränta, hvilken annars å dess vid 1870 års ingång antagligen influtna kapitalbelopp, 309,200 R:dr, skulle å 4 % utgöra . . . . . 12,368: —

och *dels* att kunna såsom kapitaltillgång disponera inflytande ekeskogslösen, i medeltal för de tre sista åren . . . . . 850: —

Transport 278,823: 50.

Transport 278,823: 50.

2. *Christianstads läns Flygsandsplanterings-fond* vid 1869 års slut med all sannolikhet uppgående till 50,000 R:dr, hvarå ränta à 4 % utgör . . . . . 2,000: —

saamt 3. *Skogsplanterings-kassans* vid 1869 års slut återstående behållning, men då denna nu icke kan beräknas, så upptages den ej till något belopp.

Genom den föreslagna regleringen, om den af Riksdagen antages, skulle således dels i nya inkomster och dels i besparade utgifter Stats- och Riksgäldsverken årligen tillgodokomma ett belopp af . . . . . 280,823: 50.

Jemte räntan å den behållning som vid 1870 års ingång kan i Skogsplanterings-kassan förefinnas.

Och om från det anslagsbelopp, som enligt mitt underdåniga förslag skulle hos Riksdagen äskas . . . . . 353,878: 6.

ökadt med beloppet af nu dels från Skogsplanterings-kassan och dels från Ekeplanterings-fonden utgående pensioner, hvilka icke kunna rubbas, men för framtiden torde, på sätt jag härnadan under Nionde Hufvudtiteln kommer att föreslå, anvisas till utgående från Allmänna Indragnings-staten och hvilka utgöra tillsammans . . . . . 4,835: —

Summa R:dr 358,713: 6.

drages ofvanstående . . . . . 280,823: 50.

så finnes, att, äfven utan beräkning af räntan å Skogsplanterings-kassans behållning vid början af år 1870, den del af berörda anslag, för hvilken nya tillgångar böra beredas, utgör allenast 77,889: 56,

eller en summa nära motsvarande beloppet af det reservationsanslag till Skogsinstitutet, lägre Skogs-skolor o. s. v., som åren 1858—1867 varit under Sjunde Hufvudtiteln uppfördt.

5:o.

Genom nådigt beslut förut i dag har Eders Kongl. Maj:t, med ändring af 20 § i 1864 års Jagt-stadga, förordnat, att efter utgången af Maj månad innevarande år några belöningar för dödande af roffoglar eller andra rofdjur, än björnar, vargar, loar och järfvar, icke vidare skola utbetalas. I följd häraf kan det ända sedan 1862—63 års riksdag för dylika belöningar under Hufvudtiteln uppförda förslagsanslag å 50,000 R:dr nu till beloppet betydligt nedsättas. Enligt landshöfdingarnes femårsberättelser hafva under åren 1861

—65 fällts i medeltal 106 björnar, 111 vargar, 136 lodjur och 109 järfvar om året; och som belöningarne för dödande af rofdjur, tillhörande dessa fyra slag, äro, för björn 50 R:dr, för varg eller lo 25 R:dr och för järf 10 R:dr, så torde det ifrågavarande anslaget nu kunna skäligen bestämmas till allenast 12,000 R:dr. Härigenom uppkommer en besparing af 38,000 R:dr, hvilken dock vid det förhållande, att utbetalningarne från anslaget uppgått 1865 till 76,992 R:dr och 1866 till 129,959 R:dr 80 öre, i verkligheten säkerligen blifver betydligt större.

6:o.

Rörande öfriga ordinarie anslag, som i nuvarande Riks-stat äro å Sjunde Hufvudtiteln upptagna, har jag icke anledning att i underdånighet föreslå någon annan ändring än att för vinnande af jemnt tal i Hufvudtitelns slutsumma *förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m.* med en nedsättning deri af 15 R:dr 62 öre bestämmas till 18,580 R:dr 79 öre.

Sammanställes nu Hufvudtitelns nuvarande ordinarie anslagssumma med de af mig härofvan gjorda, till dess ökande eller minskande föranledande förslag, så visar sig det resultat, att nämnda summa . . R:dr 6,359,200: — komme att *ökas* med det nya anslaget till Skogsväsendet „ 353,878: 6.

Säger R:dr 6,713,078: 6.

men deremot att *minskas* genom nedannämnda anslags nedsättande med följande belopp, nemligen:

anslaget till Tullverket . . . . . R:dr 3,000: —

anslaget till belöningar för rofdjurs dödande . . . . . „ 38,000: —

anslaget till skrifmaterialier och expenser m. m. . . . . „ 15: 62.

äfvensom genom uteslutande i sin helhet af anslagen:

till Jägeri-staten . . . . . „ 834: 44.

och till Skogsplanterings-kassan . . . . . „ 24,428: — „ 66,278: 6.

så att Hufvudtitelns nya slutsumma skulle blifva . . . R:dr 6,646,800: — utvisande i följd af den föreslagna regleringen i afseende på utgifterna för skogsväsendet en tillökning på det hela af 287,600 R:dr.

Beträffande härefter sådana till föremål under Sjunde Hufvudtiteln hänförliga behof, som torde böra anses tillhöra den extra statsregleringen, får jag

1:o.

till en början erinra, att vid föredragning inför Eders Kongl. Maj:t den 13 nästlidne November af en från Kammar-kollegium inkommen underdånig skrifvelse, deruti Kollegium, bland annat, redogjort för den ståndpunkt, hvarå Jordeboks-kontorets arbeten sig då befunno, Eders Kongl. Maj:t med afseende derå täckts enligt Kollegii hemställan förklara Sig vilja hos Riksdagen äska, att det för nu innevarande år till arvoden åt *Jordeboks-kontorets* tjenstemän å Riksgälds-kontoret anvisade anslag, 24,700 R:dr, må jemväl för 1870 få utgå; och lärer detta nådiga beslut böra iakttagas vid upprättande af den nådiga Propositionen om Statsverkets tillstånd och behof.

2:o.

I afseende på kolonien *S:t Barthelemy*, hvars förvaltning fortfarande påkallar bidrag från moderlandet, torde Eders Kongl. Maj:t i nåder finna skäligt hos Riksdagen begära, att det *förslagsanslag* af 25,000 R:dr, som för år 1869 finnes anvisadt att af Riksgälds-kontoret utbetalas såsom bidrag till bestridande af koloniens förvaltningskostnader, må jemväl för 1870 varda på enahanda sätt anvisadt.

3:o.

Sedan senaste riksdag till ett nytt länsresidens i Carlstad beviljat ett till högst 145,000 R:dr bestämdt belopp, deraf 30,000 R:dr anvisades att under år 1869 utgå, och Eders Kongl. Maj:t derefter anbefallt Öfverintendents-embetet att gå i författning om byggnadsarbetets verkställande, så att byggnaden blefve färdig senast den 1 Oktober 1871, har, efter vunnen upplysning om utgången af den å arbetets utförande hållna entreprenadauktion, hos Öfverintendents-embetet beräknats, att för byggnaden komme att under år 1870 erfordras 50,000 R:dr, hvarföre jag underdånigst hemställer, det Eders Kongl. Maj:t täcktes äska, att af den för ifrågavarande byggnads uppförande redan beviljade summa ett belopp af 50,000 R:dr måtte anvisas att utgå under år 1870.

4:o.

Likaledes torde, sedan såsom bidrag till bestridande af kostnaden för ombyggande af den Kronan tillhöriga f. d. Ridderstolpeska egendomen vid

Skeppsbron här i staden, så att densamma kunde upplåtas till embetslokal för Telegraf-styrelsen med Stockholms telegrafstation samt Krigs-hofrätten och Skogs-styrelsen, hvilket arbete i öfrigt komme att bekostas af Handels- och Sjöfarts-fonden, senaste riksdag beviljat en summa af 25,000 R:dr och anvisat 12,000 R:dr att deraf under 1869 utbetalas, Eders Kongl. Maj:t nu äska att återstoden, eller 13,000 R:dr, anvisas till utgående under år 1870.

Derest de af mig nu gjorda hemställanden af Eders Kongl. Maj:t godkännas, komma således de extra anslag, hvarom framställning bör göras under Sjunde Hufvudtiteln, att blifva följande:

1. Till arfvoden åt Jordeboks-kontorets tjenstemän	R:dr 24,700.
2. Till bestridande af utgifter för kolonien S:t Barthelemy, <i>förslagsanslag</i>	„ 25,000.
3. Till fortsättande af landshöfdinge-residensbyggnaden i Carl- stad	„ 50,000.
4. Till fortsättande af f. d. Ridderstolpeska egendomens om- byggnad	„ 13,000.
<hr/>	
eller tillsammans R:dr 112,700.	

Statsrådets öfriga ledamöter instämde i hvad föredragande Departements-chefen, på sätt ofvan förmäles, hemställt såväl rörande ordinarie och extra anslag under Sjunde Hufvudtiteln, som i fråga om öfverlåtande till Riksdagens disposition af Skogsplanterings-kassan, Christianstads läns Flygsandsplanterings-fond och Ekeplanterings-fonden; och behagade Hans Maj:t Konungen dertill i alla delar lemna nådigt bifall.

Sedan de till Andra, Tredje, Fjerde, Femte, Sjette och Åttonde Hufvudtitlarne hörande frågor blifvit på föredragning af vederbörande Departements-chefer pröfvade, anhöll Chefen för Finans-departementet, Statsrådet Friherre af Ugglas att få i underdånighet anmäla de frågor, som tillhörde regleringen af

Nionde Hufvudtiteln,

omfattande Pensions- och Indragnings-staterna.

I sådant afseende erinrade Departementschefen till en början, hvad först anginge

Pensions-staten.

1:o.

hurusom vid 1850—51 års riksmöte Rikets Ständer, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda nådiga framställning, beslöto, att de till åtskilliga kassor och myndigheter utgående indelta räntor, kronotionde och arrenden m. m. borde till Statsverket indragas emot årligen utgående ersättningsanslag af statsmedlen. Dessa ersättningsanslag skulle i allmänhet sålunda bestämmas, att den del af de indelta hemmansräntorna, som berott af markegång, uträknades efter medelmarkegång för de 20 då sistförflutna åren samt utbyttes emot en efter medelmarkegången för samma tid deremot svarande spanmålsquantitet, som, en gång för alla bestämd, sedermera skulle tagas till grund för den årliga kontanta ersättningen för denna del af berörda räntor; hvaremot för den öfriga delen af räntorna, utgörande penningarne och de i penningar till oföränderligt belopp utgående räntor m. m., ett kontant oföränderligt anslag borde bestämmas; och skulle såväl ofvanberörda, efter 20 års medelpris uträknade spanmålsquantitet, som den till kassorna anslagna tiondespanmål dem godtgöras efter enahanda beräkning, hvilken låge till grund för liqviderandet af Kronans behållna tiondespanmål inom distriktet. I anseende till de för verkställande af detta beslut nödvändiga utredningar angående kassornas förut egande inkomster samt de vidlyftiga uträkningar, som erfordrades för räntornas förvandling, kunde vid ofvannämnda riksmöte beloppet af ersättningsanslagen ej noggrannt bestämmas, hvarföre de i Riks-staten uppfördes såsom *förslagsanslag*.

Sedan omförmälda uträkningar derefter blifvit, enligt de uti nådiga brefvet den 17 September 1851 fastställda grunder, fullständigt afslutade för några af dessa kassor, nemligen för Militieboställs- och Wadstena Krigsmanshus-kassorna äfvensom för Jemtlands roteringskassa, uppfördes vid 1859—60 års riksdag till dessa kassor bestämda anslag, uppgående till ersättningarnes verkliga belopp. För *Invalidhus-fonden* åter blef ersättningen till ett lägre belopp bibehållen såsom förslagsanslag å Riks-staten, der den ännu såsom så-

dan under Nionde Hufvudtiteln förekomme. Numera hade emellertid, på sätt Statskontoret i dess underdåniga berättelse upplyst, dylik uträkning jemväl blifvit för denna fond verkställd och hade dervid ersättningsanslaget för fondens till Statsverket indragna räntor och arrenden funnits böra utgöra i penningar 3,239 R:dr 16 öre och i spanmål 11,040 kubikfot 7,5 kannor råg, 12,839 kubikfot 6,5 kannor korn samt 1,434 kubikfot 8 kannor hafra, eller tillhopa 25,315 kubikfot 2 kannor spanmål.

Med anledning häraf tillstyrkte Departements-chefen, enligt Statskontorets hemställan, det den förändring måtte hos Riksdagen i nåder föreslås, att det för Invalidhus-fonden nu å Riks-staten uppförda förslagsanslag, 37,710 R:dr, derifrån uteslutes, och i stället för samma fond uppföres vanligt anslag med:

penningar	R:dr 3,239: 16.
25,315 kubikfot 2 kannor oindelt spanmål med ett förslags-	
värde, å 2 R:dr 10 öre kubikfoten, af . . . . . „	53,161: 92.
eller tillsammans R:dr	56,401: 8.

2:o.

Vidare erinrade Departements-chefen, hurusom, enligt honom tillhanda-kommet Utdrag af Protokollet öfver Civil-ärenden för den 18 nästlidne December, Kongl. Maj:t nämnde dag, i sammanhang med beslut att till nu instundande riksdag aflåta nådig Proposition om att det under Sjette Hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Handels- och Sjöfarts-fonden skulle upphöra emot det att åtskilliga hittills från nämnda fond utgående utgifter blefvo af Riksdagen öfvertagna till utbetalning dels från Riksgäldskontoret och dels af särskilda ordinarie anslag, hvilka dertill borde i Riks-staten uppföras, tillika i nåder förklarar, att bland omförmälda utgifter det från Handels- och Sjöfarts-fonden enligt Kongl. brefvet den 7 Februari 1868 till Handelsflottans pensionsanstalt utgående årliga anslag af 50,000 R.dr borde i den nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof upptagas under Nionde Hufvudtiteln; och hemställde Departements-chefen, att detta nådiga förklarande måtte få tillämpas på det sätt, att det för berörda Pensions-stat redan nu under Nionde Hufvudtiteln uppförda *reservationsanslag* å 24,000 R:dr, hvilket vore anvisadt att direkte utgå af tullmedlen, blefve uti den nådiga Propositionen om Statsverkets tillstånd och behof upptaget med ett till 74,000 R:dr förhöjdt belopp.

Sedan Departements-chefen härefter fästat uppmärksamhet på att, i händelse af bifall till hans sålunda gjorda hemställanden, förevarande afdelning af Nionde Hufvudtiteln eller Pensions-staten, hvilken i nu gällande Riks-stat

slutade å en summa af	559,966: 91.
i stället komme att genom utbytande af nuvarande <i>förslagsanslag</i> till Invalidhusfonden mot ett vanligt anslag till belopp förhöjdt med	18,691: 8.
och genom förhöjning af anslaget till Handelsflottans Pensions- stat med	50,000: —
slutas på en summa af	628,657: 99.
anförde Departements-chefen i fråga om	

Allmänna Indragnings-staten

att härvid borde iakttagas Kongl. Maj:ts på nedannämnda departementers föredragning dels innevarande dag och dels, enligt Finans-departementet tillhandakomna protokollsutdrag, förut fattade nådiga beslut om aflåtande till Riksdagen af följande framställningar, nemligen:

1:o. På *Justitie-departementets* föredragning:

a) att Notarien i Krigs-hofrätten *Sven Adolf Theodor Schöldberg* samt Kanslisterna i samma Hofrätt *Justus Christopher von Lindecreutz* och *Axel Fredrik Liljenstolpe* från 1870 års början må varda öfverflyttade på Allmänna Indragnings-staten med åtnjutande under deras återstående lifstid af årlig pension till belopp motsvarande deras i Krigs-hofrätten egande löneinkomster, eller för Schöldberg 1,341 R:dr 60 öre samt för Lindecreutz och Liljenstolpe hvardera 792 R:dr 90 öre;

b) att ersättning för biträde och andra kostnader vid utgifningen af *Sveriges gamla lagar* jemte lexicon deröfver, hvarmed Professorn Doktor *C. J. Schlyter* är sysselsatt, må å Allmänna Indragnings-staten jemväl för nästkommande statsreglering uppföras med ett årligt belopp af 900 R:dr att af utgifvaren uppbäras emot redovisning i vanlig ordning;

c) att Vaktknekten vid Länsfängelset i Wexiö *Sven Gustaf Pettersson* må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från berörda vaktknektsbefattning, å Allmänna Indragnings-staten uppbära en årlig pension för sin återstående lifstid till belopp af 400 R:dr R:mt;

d) att Vaktknekten vid Straff-fängelset i Warberg *Bengt Christiansson Qvist* må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från nämnda vaktknechtsbeställning, för sin återstående lifstid å Allmänna Indragnings-staten uppbära en årlig pension till belopp af 300 R:dr R:mt;

e) att

e) att Vaktknekten vid Länsfängelset i Carlstad *Jan Olsson* må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från berörda vaktknektsbefattning, å Allmänna Indragnings-staten uppbära en årlig pension för sin återstående lifstid till belopp af 400 R:dr R:mt;

f) att förste Vaktknekten vid Kronohäktet i Warberg *Carl Gustaf Forssman* må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från förste vaktknektsbefattningen, för sin återstående lifstid å Allmänna Indragnings-staten uppbära en årlig pension till belopp af 310 R:dr R:mt;

g) att förre Fängelsedirektören *Gustaf Sundström* må uppföras å Allmänna Indragnings-staten till åtnjutande från och med år 1869 och under sin återstående lifstid af årlig pension till belopp af 800 R:dr R:mt; samt

h) att Sergeanten vid inre bevakningen vid Straff- och Arbetsfängelset å Långholmen *Bengt Melin* må berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhåller afsked från sin nu innehafvande befattning, å Allmänna Indragnings-staten uppbära en årlig pension för sin återstående lifstid till belopp af 400 R:dr R:mt.

2:o. På Landtförsvars-departementets föredragning:

a) att Andra Majoren vid Lif-regementets Hussar-korps m. m. *Carl Thom Adlercreutz*, som vid afsked vore berättigad till 750 R:dr pension från Arméens pensionskassa, må vid afgang ur krigstjensten komma derjemte i åtnjutande af 1,250 R:dr pension på Allmänna Indragnings-staten, eller tillhoppa 2,000 R:dr pension, hvilken med 850 R:dr understege hans nu innehafvande lön enligt 1833 års normal-stat;

b) att Kommendanten å Carlsborgs fästning, Majoren m. m. *Nils Fredrik Bergenstråle* må med månaden näst efter den, i hvilken han erhåller entledigande från kommendants-befattningen å Carlsborgs fästning, uppföras på Allmänna Indragnings-staten till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension å 1,500 R:dr, motsvarande det arfvode, han nu på Kommendants-staten uppbure;

c) att Utredningsförvaltaren vid Arméens förråd i Göteborg, Fältkameraren m. m. *Otto Johan Hafström* må med månaden näst efter den, i hvilken han afgår från sin befattning såsom utredningsförvaltare vid Göteborgs utredningsförråd, på Allmänna Indragnings-staten uppföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension, stor 1,500 R:dr, motsvarande det med omförmälda befattning nu förenade arfvode;

d) att Regementsläkaren vid Norra Skånska Infanteri-regementet, Fältläkaren m. m. *Zacharias Fredrik Agathon Stenkulas* enka, *Hedvig Maria*

Borg, må beviljas en årlig pension af 300 R:dr att, med beräkning från och med år 1869, från Allmänna Indragnings-staten utgå;

e) att aflidne Bataljonsläkaren vid Norra Skånska Infanteri-regementet Christian Henric Anderssons dotter, *Lovisa Dorothea Andersson*, hvilkens numera äfven aflidna moder, enligt Rikets Ständers medgifvande år 1858, åtnjutit 300 R:dr pension från Allmänna Indragnings-staten, må bibehållas vid hälften deraf, eller 150 R:dr, att med beräkning från och med år 1869 af henne under sin återstående lifstid uppbäras; samt

f) att till understöd åt de sedan 1808 och 1809 års krig qvarlevande landtvärnsmän, som deraf äro i behof, må å Allmänna Indragnings-staten för år 1870 uppföras ett belopp af 20,000 R:dr.

3:o. På *Civil-departementets* föredragning:

att Läraren vid Tekniska Elementarskolan i Borås, Filosofie Doktorn *Fredrik Eimele* må, efter uppnådd ålder af 65 år, vid afskedstagandet från läraretjensten varda å Allmänna Indragnings-staten uppförd till undfående för sin återstående lifstid af årlig pension till belopp af 1,000 R:dr.

4:o. På *Ecklesiastik-departementets* föredragning:

a) att till anskaffande af originalmålningar af växter ur Sveriges Flora och till utgifvande af teckningar utaf zoologiska föremål må beviljas 1,200 R:dr att äfven under år 1870 utgå från Allmänna Indragnings-staten till Vetenskaps-akademiens förfogande; och

b) att Kompositören Franz Berwalds enka *Mathilda Berwald* må å Allmänna Indragnings-staten uppföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af årlig pension att med 400 R:dr utgå från och med år 1869.

5:o.

Vidare hemställde Departements-chefen, i anledning af särskilda till Finans-departementet ingifna ansökningar, hvilka nu föredrogos, det Kongl. Maj:t täcktes i nåder föreslå Riksdagen,

dels att med afseende å de utmärkta förtjenster om fäderneslandet, som General-löjtnanten m. m. Carl Fredrik Akrell i lifstiden inlagt genom en i flera olika riktningar gagnande verksamhet under en mer än 60-årig embetsmannabana, Riksdagen ville medgifva, att hans efterlemnade trenne ogifta döttrar, *Margaretha*, *Adelaide* och *Emma Akrell*, hvilka nu, vid framskriden ålder och för tvänne af dem genom sjuklighet uppkommen oförmåga att medelst arbete bidraga till lefnadsbehofvens fyllande, dertill saknade andra

tillgångar utöfver sina andelar, för hvardera blott en sjundedel, i fadrens icke betydliga qvarlätenskap, än pensioner till sammanlagdt belopp af 780 R:dr, dels från Allmänna Enke- och Pupill-kassan och dels från Militär-hospitals-fonden,ingo uppföras å Allmänna Indragnings-staten till åtnjutande under sin återstående lifstid af pensioner till belopp af 200 R:dr R:mt för dem hvardera;

att då, på sätt Stats-Utskottet vid 1844 års riksdag vitsordat, General-direktören för fängelser och arbetsinrättningar m. m. Claes Johan Livijn i lifstiden "genom långvarig, utmärkt och gagnelig verksamhet i Statens tjänst" förvärfvat sig rättvist anspråk på nationens deltagande för den mindre lyckliga ekonomiska ställning, hvaruti hans enka och flera oförsörjda barn sig "befunno", på grund hvaraf ock Rikets Ständer vid nämnda riksdag tillagt hans enka en årlig pension från Allmänna Indragnings-staten af 600 R:dr B:co, Riksdagen nu, sedan Enkefru Livijn den 19 nästlidne Oktober aflidit, ville medgifva, att General-direktören Livijns tvänne ogifta döttrar, *Rosa Helena* och *Edla Sofia Christina Livijn*, ingo årligen, så länge de lefde ogifta, af den modren, enligt hvad nyss är nämndt, tillagda pension uppbära hvardera 200 R:dr R:mt;

att, då Öfverstelöjtnanten Jean Toussaint Charpentiers efterlemnade enka, *Helena Christina Charpentier*, född af *Klercker*, numera vid en ålder af 81 år, med en genom sjuklighet till arbete oförmögen ogift dotter och utan andra tillgångar än en pension till belopp af omkring 300 R:dr från Arméens Enke- och Pupill-kassa, befunne sig i en nödställd belägenhet, Riksdagen ville, med afseende å dessa ömmande omständigheter och å framlidne Öfverstelöjtnanten Charpentiers mer än 50-åriga tjänstgöring vid Arméen, derunder han med utmärkelse deltagit i 1806—7, 1808—9 och 1813—14 års krig, tillägga hans efterlemnade enka från Allmänna Indragnings-staten en årlig pension af 400 R:dr, och i betraktande af Enkefru Charpentiers höga ålder medgifva, att denna pension måtte få utgå redan från och med innevarande år;

att, med afseende på de omständigheter, som redan anförts i den till 1868 års riksdag aflåtna nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof, Riksdagen ville å Allmänna Indragnings-staten uppföra Öfverstelöjtnanten *Isaak Fredrik von Heland*, hvilken äfven under det sedermera förflutna året befunnits, i anseende till sjuklighet sakna förmåga att utöfva sina befattningar såsom Kameral-intendent i Telegraf-styrelsen och Linie-chef vid Optiska telegrafverket, till åtnjutande under sin återstående lifstid från och med månaden näst efter den, hvari han erhåller afsked från nämnda befattningar, af en årlig pension å 2,770 R:dr; samt

att, då Direktören vid Skogs-institutet *G. Segerdahl* anmält, att han, som numera uppnått en ålder af 65 år, deraf 40 år användts i tjänst vid Skogs-staten, vore sinnad att begära sitt entledigande från berörda direktörs-

befattning, såvida en pension af 4,000 R:dr kunde honom beredas, Riksdagen ville med afseende å Direktören Segerdahls långvariga tjenstetid och då hans afgang skulle underlätta genomförandet af den förändrade organisation af Skogs-Institutet, som Kongl. Maj:t kommer att i särskild nådig proposition föreslå, medgifva, att Direktören Segerdahl finge uppföras å Allmänna Indragningsstaten till åtnjutande derifrån under sin återstående listid från och med månaden näst efter den, hvori afsked honom beviljas, af en årlig pension till belopp af 4,000 R:dr.

6:o.

Departements-chefen anhöll härefter att få fästa uppmärksamheten derå att, i händelse Riksdagen komme att bifalla Kongl. Maj:ts här ofvan under Sjunde Hufvudtiteln beslutade framställning om att skogsplanteringskassan och ekplanteringsfonden, sådana de befunnos efter avslutande af 1869 års räkenskaper, skulle mot visst vilkor till Riksdagens disposition öfverlemnas, en nödvändig följd deraf blefve, att Riksdagen också finge för framtiden öfvertaga utbetalningen af de pensioner och arfvoden, som vissa f. d. Skogsstatstjenstemän och betjente blifvit vid erhållet afsked försäkrade att under sin återstående listid få från nämnda kassa och fond uppbära; och hemställde på grund häraf Departements-chefen, det Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att, för den händelse ett sådant öfvertagande komme att ega rum, å Allmänna Indragningsstaten uppföra omförmälda pensioner och arfvoden, af hvilka, enligt Departements-chefen från Riksbokslut-kontoret tillhandakommen uppgift, följande voro anvisade å Skogsplanteringskassan, nemligen:

till Öfverjägmästaren C. G. Strandberg	700
„ f. d. Öfverjägmästaren N. M. Retzius	1,200
„ Uppsyningsmannen Boberg	75
„ Planteringsvaktaren Anders Pålsson	30
„ D:o Ebbe Pehrsson	30
„ Sandplantören J. O. Bruhn	1,000
„ f. d. Öfverjägaren A. G. Kjellman	500
„ f. Underjägaren G. A. Wikström	250
„ D:o Lars Larsson	150

3,935

hwaremot till utgående från Ekplanteringsmedlen vore anvisadt det Expeditions-Sekreteraren J. L. Mazér i egenskap af f. d. Sekreterare vid Ekplanterings-styrelsen tillförsäkrade årliga belopp 900

tillsammans R:dr 4,835.

7:o.

Sedan Kongl. Maj:t härofvan under Sjunde Hufvudtiteln beslutat föreslå Riksdagen, att nuvarande återstod af det hittills å nämnda Hufvudtitel uppförda anslaget till *Jägeristaten* skulle öfverflyttas till Nionde Hufvudtiteln och sammanläggas med anslaget till Allmänna Indragningsstaten, derifrån för framtiden ock borde bestridas de utbetalningar, hvilka för närvarande besörjdes med förstnämnda anslag, så erinrade Departements-chefen nu, att, i händelse detta förslag vunne Riksdagens bifall, anslaget till Allmänna Indragningsstaten komme att ökas med: *penningar* 112: 51. — *Indelta räntor enligt markegång på förslag* 674: 69. *Summa* 787: 20.

8:o.

Genom nådigt beslut den 22 November 1867 hade förordnats, att de af vederbörande såsom ersättning för afträdd jord till Statens södra stambana från indragna, genom Kammar-kollegii försorg för Statsverkets räkning till midfastan år 1878 utarrenderade korporalsbostället vid f. d. Adelsfaneregementet N:o 1 Råken eller Räknan $\frac{1}{2}$ mantal i Wieslanda socken, Albo härad och Kronobergs län utgifna medel 761 R:dr 14 öre skulle till Riksgäldskontoret aflemnas, hvarjemte Statskontoret undfått nådig befallning att af under händer egande medel till boställsarrendatorn årligen, räknadt från och med 1864, under återstående arrendetiden utbetala ett belopp af 38 R:dr eller omkring 5 % å den till Statsverket ingångna summan, intilldess samma belopp blefve å Riksstaten uppfördt.

Med anledning häraf hemställde nu Departements-chefen, enligt Statskontorets i dess underdåniga berättelse gjorda förslag, att, då ifrågavarande ersättningsbelopp endast torde komma att utgå till nuvarande boställsarrendatorn under arrendetiden, Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen äska att berörda belopp 38 R:dr blefve å Allmänna Indragningsstaten uppfördt.

9:o.

Föredragande Departements-chefen anmälde härefter, hurusom i fråga om bestämmande af *medelpriset* under nästa statsregleringsperiod å *spanmålen under sådana löner, som innehafvarne tillträdtt före statsregleringen vid 1840—1 årens Riksdag* och för hvilken spanmål, om och i den mån medelpriset öfverstege 7 R:dr Banco eller 10 R:dr 50 öre tunnan, särskild ersättning jemlikt Kongl. Brefvet den 3 Februari 1841 borde från Allmänna Indragningsstaten löneinnehafvarne tillkomma, Statskontoret i dess omförmälda berättelse upplyst, att riksmarkegångspriset å spanmålen utgjort:

	För kubikfot.	För tunna.
1866	1: 83. . .	11: 53.
1867	2: 07. . .	13: 04.
1868	3: 05. . .	19: 21.
eller i medeltal 2 R:dr 31 öre för kubikfot och 14 R:dr 59 öre för tunna;		
Och tillstyrkte Departements-chefen, att ofvanberörda ersättning måtte föreslås att utgå efter nämnda medelpris, 14 R:dr 59 öre för tunna; i följd hvaraf och då, enligt hvad Stats-kontoret jemväl upplyst, beloppet af den spanmål, som inbegrepes under lönerna för äldre, innan vidtagandet af 1841 års statsreglering utnämnde embets- och tjenstemän m. fl. utgjorde för närvarande 1,031 tunnor samt således den ersättning, som uti ifrågavarande hänseende borde bemälda löntagare tillkomma, uppginge å 4 R:dr 9 öre för tunna till 4,216 R:dr 79 öre, Departements-chefen i likhet med Stats-kontoret ansåg det till bestridande af ifrågavarande utgift å Allmänna Indragningst staten erforderliga anslag lämpligen kunna för år 1870 bestämmas i rundtal till 4,200 R:dr.		

Då, i händelse förslaget om öfverflyttande till allmänna indragningsstaten af anslaget till Jägeri-staten bifalles, detta anslag kommer att lemna full tillgång till bestridande af de utgifter, som i följd af berörda öfverflyttning skulle för indragnings-staten uppkomma, och de anvisningar å anslaget för sistnämnda stat, som i öfrigt enligt dels redan fattade nådiga beslut och dels de af Departements-chefen härförut gjorda underdåniga hemställanden, derest desamma i nåder godkändes, komme att hos Riksdagen äskas, skäligen kunde antagas blifva ungefärligen motsvarade af de besparingar för ifrågavarande anslag, som uppkomme genom äldre pensionstagares afgang och genom indragning af det under Fjerde Hufvudtiteln omförmälda, hittills å Allmänna Indragnings-staten uppförda *förslagsanslaget* för ersättande af "Indelningsbrist i Jemtland", så ansåg Departements-chefen anledning icke förefinnas att i anslaget för Allmänna Indragnings-staten, hvilket nu utgjorde . . . . . R:dr 761,412: 09. men genom tillägg af återstoden å anslaget för jägeri-staten . . . . . „ 787: 20. komme att ökas till . . . . . „ 762,199: 29. föreslå någon annan förändring än att detsamma, för vinande af jemn slutsumma å Riks-staten i sin helhet, måtte minskas med . . . . . „ 23: 28.

samt således blifva	„	762,176: 1.
Och skulle om härtill lades beloppet af Pensions- statsanslagen	„	628,657: 99.
summan af de ordinarie anslagen under Nionde Hufvud- titeln uppgå till	R:dr	1,390,834: —

Beträffande nu extra anslag under denna Hufvudtitel, så erinrade Departements-chefen, hurusom Kongl. Maj:t redan vid regleringen af fjärde och femte Hufvudtitlarna på vederbörande Departementers föredragning beslutat i sådant afseende föreslå:

att det årliga bidrag från Statsverket, som erfordrades för upprätt-
hållande af arméns pensionskassas egen pensionering, måtte för år 1870 få
utgå till samma belopp som för innevarande år finnes anvisadt eller R:dr 85,000.
med skyldighet för pensionskassan att till Riksgälds-kontoret
afstå det för året Pensions-kassan tillkommande förhöjda veder-
lag för de till Statsverket indragna rusthållsafgifterna och
under enahanda villkor i öfrigt, som hittills egt rum, eller att
årsanslaget kvartalsvis utbetalas, med förbindelse för pensions-
kassans direktion att, såsnart årets räkenskaper hunnit afslutas,
hos fullmäktige i Riksgäldskontoret behörigen ådagalägga, om
hela anslagssumman eller huru stor del deraf varit för ändamålet
behöflig, samt att, i händelse det lyftade beloppet icke
åtgått, öfverskottet återlemna; och

att, vidkommande beloppet af det årliga kreditiv, som
erfordrades för fortfarande tillämpning af nu gällande Pensions-
stater för arméns befäl och tjenstemän den 9 Februari 1858
och den 6 November 1860, detta kreditiv måtte för år 1870
bestämmas till . . . . . „ 215,000.
att användas till betäckande af den skillnad, som för arméns
Pensionskassa under samma år kunde uppstå genom den ifråga-
varande pensioneringens tillämpning, och att utbetalas sålunda,
att hälften deraf utgafves den 1 April och den andra hälften
den 1 Oktober, med förbindelse för direktionen att vid requi-
rerande af första halfårets belopp, med afslutade räkenskaper
redovisa föregående årets utgift;

Transport R:dr 300,000.

Transport R:dr 300,000.

att under Nionde Hufvudtiteln följande tvänne kreditiv
må såsom extra anslag för år 1870 uppföras, nemligen:

för att fortfarande ej mindre sätta Amiralitets-krigsmans-
kassan i stånd att till de sjöförsvarets embets- och tjänstemän
samt betjente, som söka afsked, genast utgifva pensioner enligt
de för kassan nu gällande pensioneringsgrunder, än äfven ut-
göra tillgång till de dem tillförsäkrade fyllnadspensioners utbe-
talande . . . . . „   72,000.

samt för upprätthållande af den Sjöförsvarets afskedade
gemenskap förunnade förbättrade pensionering. . . . . „   40,000.

med direktionen öfver nämnda kassa lemnad rättighet
att å berörda kreditiv under loppet af år 1870 lyfta hvad för
omförmälda behof blir erforderligt, sedan styrkt blifvit, i hvad
mån de för innevarande år beviljade enahanda kreditiv för pen-
sioneringen åtgått, dock att hvad under sistnämnda år icke för
ändamålet erforderats må för 1870 års pensionering i mån af
behof användas.

Summan af de extra anslagen för år 1870 under nionde
Hufvudtiteln skulle alltså blifva . . . . . „   412,500.

Derjemte borde här iakttagas Kongl. Maj:ts på *Landtförsvars*-departe-
mentets föredragning fattade beslut att till utgående i mån af behof äska ett
fyllnadskreditiv å tillhoppa 16,000 R:dr för fyllande af de brister, som för
åren 1868 och 1869 kunde uppstå i dessa års kreditivanslag för fortfarande
tillämpning af nu gällande pensionsstater för arméns befäl och tjänstemän
den 9 Februari 1858 och den 6 November 1860.

Hvad Departementschefen sålunda rörande reglering
af utgiftsanslagen under Nionde Hufvudtiteln och dermed
sammanhang egande ämnen i underdånighet anført och
hemställt, biträddes af Statsrådets öfriga ledamöter och
blef af Hans Maj:t Konungen i nåder gilladt och godkänt.

Departementschefen anmälde vidare, att Statskontoret vid sin berättelse
bifogat dels en förteckning å de af Statskontoret intill den 1 nästlidne No-
vember under förskottstitel anordnade medel, hvilka af Riksdagen borde er-
sättas, uppgående till en summa af 58,639 R:dr 32 öre, dels i samma ända-
mål en uppgift å de af länsstyrelserna i Wester- och Norrbottens m. fl. län
anordnade belopp, hvilka jemlikt föreskriften i Kongl. Brevet den 3 Fe-
bruari 1860 blifvit uti Rikshufvudböckerna under förskottstitel uppförda,
utgörande

utgörande 60,159 R:dr 41 öre eller tillsammans med de förra 118,798 R:dr 73 öre.

Och behagade Hans Maj:t Konungen på Statsrådets tillstyrkan förordna, att detta förhållande skulle för be-
loppens ersättande meddelas Riksdagen i den nådiga Pro-
positionen om Statsverkets tillstånd och behof samt före-
nämnde förteckning och uppgift jemte öfriga för Stats-
regleringen nödiga handlingar tillställes Stats-Utskottet.

Sedan sålunda fullbordats pröfningen af alla förekomna frågor angående
statsregleringen och dermed sammanhang egande ämnen, anhöll Föredragande
Departements-chefen att få fästa uppmärksamheten derpå, att då *Statsverkets*
inkomster, enligt den af Kongl. Maj:t härofvän fastställda beräkning, för år
1870 uppgingo till . . . . . R:dr 42,966,300.
och *Statsverkets utgifter* för samma år, enligt hvad vid de
särskilda Hufvudtitlarne blifvit i nåder beslutadt, omfattade
följande anslagssummor, nemligen:

Första Hufvudtiteln:	Ordinarie	1,417,000.
Andra d:o:	Ordinarie	2,315,700.
	Extra ordinarie 70,000.	2,385,700.
Tredje d:o:	Ordinarie	607,000.
Fjerde d:o:	Ordinarie	9,568,000.
	Extra ordinarie 1,263,400.	10,831,400.
Femte d:o:	Ordinarie	4,233,800.
	Extra ordinarie 128,000.	4,361,800.
Sjette d:o:	Ordinarie	7,503,400.
	Extra ordinarie 738,016.	
	Jernvägsbygg- nader.	3,400,000.
		11,641,416.
Sjunde d:o:	Ordinarie	6,646,800.
	Extra ordinarie 112,700.	6,759,500.
Åttonde d:o:	Ordinarie	4,741,500.
	Extra ordinarie 190,950.	4,932,450.

Transport 42,936,266. R:dr 42,966,300.

Transport 42,936,266. R:dr 42,966,300.

Nionde Hufvudtiteln: Ordinarie . . . . 1,390,834.

Extra ordinarie   412,500.   1,803,334.

eller sammanlagdt R:dr 44,739,600.

så kommer, till utgifternas betäckande, att erfordras en statsfyllnadssumma att från Riksgäldskontoret utgå af. . . . „   1,773,300.

Sedan Föredragande Departements-chefen vidare erinrat, att, förutom de härofvan omförmälda under de särskilda Hufvudtitlarne för år 1870 ifrågasatta anslagsbelopp, Kongl. Maj:t beslutat af Riksdagen äska att utgå under år 1869:

a) såsom brudgäfvä till H. K. H. Prinsessan Lovisa Josefina Eugenia vid hennes förestående förmäling med H. K. H. Kronprinsen af Danmark . . . . . R:dr 196,000: —

b) till fortifikationsbehof . . . . . „   114,000: —

c) till betäckande af en uppkommen brist i kreditivet för nu gällande Pensions-stater för Arméens befäl. . . . . „   16,000: —

d) till trenne särskilda vägomläggningsarbeten i Calmar, Jönköpings och Kronobergs län . . . . . „   33,000: —

e) till behöfvandes undsättning vid inträffad missväxt . . . . . „   340,000: —

f) till ersättning af åtskilliga under förskottstitel bestridna utgifter . . . . . „   118,798: 73.

eller tillsammans R:dr 817,798: 73.

yttrade Departements-chefen:

”Med ledning af en mig i skrifvelse den 18 sistlidna December tillhandakommen i Riksgäldskontoret uppgjord beräkning, får jag framlägga följande kalkyl öfver kontorets inkomster och utgifter för år 1870, dervid jag, hvad inkomsterna angår, uteslutit den samma år till kontoret inflytande Allmänna bevillning, enär denna blifvit anvisad för fyllande af 1869 års behof.

Inkomster:

Kapital- och ränteinbetalningar till kontoret R:dr 1,180,942.
hvertill, i händelse af bifall till Eders Kongl.

Transport R:dr 1,180,942.

Transport R:dr 1,180,942.

Maj:ts framställning om öfverlemnande till Riksdagens disposition af åtskilliga fonder, från hvilka hittills utgifterna för vården af Statens skogar blifvit bestridda, torde komma minst . . . . . „	50,000.	1,230,942: —
Kort- och tidningsstämpelafgift, observations- och skatte- samt ekeskogsmedel	160,000:	—
Bidrag af Manufaktur-diskontens vinstmedel	21,000:	—
Äldre depositionsmedel	1,200:	—
Summa R:dr		1,413,142: —

Utgifter:

Från Riksgäldskontoret utgående årliga anslaget till Eders Kongl. Maj:t.	300,000:	—
Räntor och amortering å skulder, deri inberäknad första afbetalningen, 2,000,000 R:dr, å 1867 års lån	8,237,874:	23.
hvertill dock, i händelse af bifall till Eders Kongl. Maj:ts förslag om öfverflyttning på Rikets stat af åtskilliga Handels- och Sjöfarts-fonden nu åliggande utgifter, komma de för af- lösning af Öresunds- och Schelde-tullarne fastställda belopp R:dr 214,520: —		
under det deremot, i händelse af bifall till Eders Kongl. Maj:ts förslag om upp- hörande af Riksgäldskontorets skyldighet att erlægga ränta å Lappmarks Ecklesiastik- fond, afgå. . . . . „	5,038:	86.
Blifvande för sådana händelser här utförd skillnaden mellan dessa båda tal med.	209,481:	14.
Å Riksgäldskontoret anvisade äldre anslag, hvilka, enligt redan meddelade föreskrifter, böra utfalla år 1870	130,566:	—
Riksdags- och bevillningskostnader	450,000:	—
Aflöningar, observationsprocenter m. fl. diverse utgifter	161,000:	—
Summa R:dr		9,488,921: 37.
Om härtill lägges den statsfyllnadssumma, som, på sätt ofvan är sagdt, kan ifrågakomma att från Riksgäldskontoret under år 1870 utgå, eller	1,773,300:	—
Transport		11,262,221: 37.

visar sig att kontorets utgifter för samma år kunna beräknas till . . . . . R:dr 11,262,221: 37.
 och sålunda öfverskjuta kontorets inkomster, hvilka antagits uppgå till . . . . . 1,413,142: --
 med . . . . . R:dr 9,849,079: 37.

Till betäckande häraf anser jag i främsta rummet böra anvisas bankovinsten såväl för 1867 som för 1868. Då nemligen bland kontorets utgifter för år 1870 ingår afbetalniag af en kapitalskuld, eller första tredjedelen af 1867 års lån med icke mindre än 2,000,000 R:dr, och Bankens egen säkerhet icke synes påkalla, att dessa vinstmedel der qvarstadna, anser jag dem icke kunna på ett för landet fördelaktigare sätt användas, än till afbetalning af nämnda skuld.

Ifrågavarande vinstmedel, hvilka för år 1867 uppgått till 1,995,647 R:dr 77 öre, men sannolikt under år 1868 icke obetydligt nedgått, torde dock kunna antagas för berörda tvänne år komma att utgöra i jemnad summa . . . . . R:dr 3,600,000: —

Vidare hafva Fullmäktige bland Riksgäldskontorets disponibla tillgångar för år 1870 af Postverkets från äldre tid reserverade assurancesfond af räntebärande obligationer, som enligt Riksdagens af Eders Kongl. Maj:t gillade beslut till kontoret öfverlemnats till nominelt värde af 380,950 R:dr, tagit i beräkning endast under året inflytande räntor och kapitalinbetalningar till sammanlagdt belopp af 15,000 R:dr; men då anledning icke förekommer, att denna fond behöfver för Postverkets räkning anlitas, åtminstone under den närmare framtiden, anser jag att utöfver redan beräknade 15,000 R:dr kunna för Riksgäldskontorets utgifter under 1870 af berörda fond anvisas . . . . . „ 250,000: —

Hvad som erfordras till fortsättning af Statens jernvägsbyggnader under år 1870 synes mig böra genom upplåning anskaffas. Denna åsigt vinner ock stöd af representationens vid flera tillfällen uttalade mening, att hvad som till nämnda anläggningar anvisas, icke bör genom beskattning fyllas. Under förutsättning, att det belopp, Eders Kongl. Maj:t uti ifrågavarande afseende af Riksdagen äskar, varder beviljadt, skulle upplåningen denna gång omfatta . . . . . „ 3,400,000: —
 hvilket belopp torde utan svårighet kunna inom landet erhållas.

Transport R:dr 7,250,000: —

Transport R:dr 7,250,000: —

Genom en sådan upplåning kommer i allt fall rikets skuld icke att vid 1870 års slut vara ökad med mera än 1,400,000 R:dr, enär under samma år 2,000,000 R:dr, enligt hvad redan är nämndt, afbetalas å en äldre likaledes för jernvägen åsamkad skuld.

Slutligen bör den summa, som härefter för Riksgäldskontorets behof erfordras . . . . . „ 2,599,079: 37. fyllas genom Allmän Bevillning för år 1870, hvilken, då Bevillningen hittills funnits kunna beräknas till 2,600,000 R:dr om året, dertill lemna tillgång utan förändring af de för sådan bevillnings utgörande nu gällande föreskrifter.

Summa R:dr 9,849,079: 37.

Sedan jag sålunda redogjort särskildt för Statsverkets och särskildt för Riksgäldskontorets ställning under år 1870, för såvidt densamma kan på förhand bedömas, anser jag mig, för åstadkommande af en någorlunda åskådlig öfversigt öfver Statsbudgeten för 1870, nu böra sammanföra de båda verkens inkomster och utgifter uti följande:

Tablå öfver 1870 års budget.

Inkomster:

Statsverkets	42,966,300: —	
Riksgäldskontorets	1,413,142: —	44,379,442: —

Balans, som fyller: genom anvisande dertill

dels af 1867 och 1868 årens Bancovinst . .	3,600,000: —	
dels af en del utaf den i Riksgäldskontoret innestående Postassurans-fonden	250,000: —	
dels af Allmän Bevillning för 1870	2,599,079: 37.	
och genom upplåning af ett belopp, motsva- rande anslaget till Statens jernvägsbygg- nader	3,400,000: —	9,849,079: 37.
	Summa R:dr	54,228,521: 37.

Utgifter:

Statsverkets	44,739,600: —
deribland anslag till Statens jernvägsbyggnader 3,400,000: —	
Riksgäldskontorets.	9,488,921: 37.
deribland afbetalning å 1867 års lån.	2,000,009: —
Summa R:dr	54,228,521: 37.

I afseende å Riksgäldskontorets ställning under *innevarande* år hafva Fullmäktige uti ofvanberörda skrifvelse upplyst, att kontorets förväntade inkomster, med tillägg af den kontanta behållning, som af Fullmäktige vid skrifvelsens aflåtande antagits komma att vid årets början förefinnas, uppgår till. . . . . R:dr 10,801,591: 31.
 hvaremot utgifterna för samma år beräknats till . . . . „ 12,523,164: 84.
 eller till . . . . . R:dr 1,721,573: 53.
 utöfver inkomsterna.

Vid jämförelse emellan denna beräkning och den vid slutet af senaste riksdag uppgjorda, vid Stats-Utskottets Memorial N:o 106 fogade beräkning öfver kontorets inkomster och utgifter intill utgången af år 1869, enligt hvilken vid sistnämnda tidpunkt skulle förefinnas en brist af R:dr 2,577,040: 63. visar sig den skiljaktighet, att samma brist numera, på sätt nyss är nämnt, af Fullmäktige upptagits endast till „ 1,721,573: 53. och således till . . . . . R:dr 855,467: 10. mindre än Stats-Utskottet beräknat.

Denna skiljaktighet förklaras dock hufvudsakligen derigenom:

att Fullmäktige bland *Inkomsterna dels* upptagit de öfverskott af Statsverkets inkomster för åren 1865 och 1866, utgörande tillsammans 1,310,508 R:dr 79 öre, som det jemlikt särskilda nådiga Bref åligger Statskontoret att till Riksgäldskontoret inbetala, men hvilka öfverskott icke finnas uppförda i Stats-Utskottets ofvanberörda beräkning, *dels* på grund af erhållen upplysning från Styrelsen för Statens jernvägstrafik beräknat den för år 1868 behållna trafikinkomsten af Statens jernvägar till endast 1,400,000 R:dr, då deremot Stats-Utskottet i sin beräkning upptagit samma behållning till 2,200,000 R:dr; samt

att Fullmäktige likaledes från *Utgifterna* för år 1869 uteslutit icke allenast återstoden af det vid 1862—63 års riksdag beviljade anslag till rens-

ningsarbeten i Luleå elf, 352,000 R:dr, utan jemväl ett belopp af 145,000 R:dr af de anslag till anläggning och förbättring af vägar, understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt myrutedikningar och vattenaftappningar inom de Norra länen, som vid senaste Riksdag för år 1869 beviljades och då inberäknades vid regleringen af kontorets inkomster och utgifter för samma år.

Oaktadt jag lika med Fullmäktige antager, att utbetalning af sistnämnda belopp, åtminstone till större delen, först år 1870 ifrågakommer, anser jag dock, för att kunna bedöma, huru förhållandet, sådant det nu gestaltar sig, öfverensstämmer med beräkningarne vid senaste Riksdag, att ifrågavarande 145,000 R:dr böra fortfarande upptagas för år 1869.

Deremot kunna förutom ofvanomförmälda anslag till rensningsarbeten i Luleå elf, hvilket, jemlikt E. K. Maj:ts beslut, åtminstone för närvarande, icke läser ifrågakomma att utbetalas, likaledes på grund af hvad E. K. M. beslutat, följande anslagssummor, hvilka af Fullmäktige beräknats bland 1869 års utgifter, derifrån uteslutas, nemligen:

1. Det vid 1859—60 års Riksdag beviljade anslag till byggnadsarbeten på den åt Stockholms Veterinär-inrättning upplåtta egendom 13,000: —

2. Det vid 1862—3 års Riksdag beviljade anslag för tillbyggnad af det åt Riksarkivet numera upplåtta hus på Riddarholmen . . . . . 72,613: 41.

3. Återstoden af det vid sistnämnda Riksdag beviljade anslag till förbättring af lönerna för vikarierande lärare vid Elementarläroverken . . . . . 2,000: —

4. Återstoden af det vid 1865—6 års Riksdag beviljade anslag till arfvode och omkostnader för Antiquitets-intendenten . 1,500: —

5. Det vid 1867 års Riksdag åt sedermera aflidna Thora Thersner beviljade anslag för fortsättning af arbetet: "Fordna och närvarande Sverige" . . . . . 400: —

tillsammans R:dr 89,513: 41.

Den af Fullmäktige beräknade brist vid 1869 års slut 1,721,573: 53.

kommer således att ökas med skillnaden emellan ofvan-nämnda belopp, 145,000 R:dr, och förestående 89,513 R:dr 41 öre . . . . . 55,486: 59.

eller till . . . . . R:dr 1,777,060: 12.

Till betäckande häraf finnes att tillgå den allmänna bevilning, som Riksdagen för år 1869 sig åtagit med . . . 2,600,000: —

och hvilken sålunda, om Riksgälds-kontorets ställning för sistnämnda år nu betraktas såsom ett afslutadt helt, lemnar ett öfverskott af . . . . . 822,939: 88.
 till bestridande af de utgifter, uppgående till . . . . . 817,798: 73.
 hvilka E. K. M. beslutat äska att af Riksdagen beviljas till utgående redan under innevarande år.

Härvid bör dock bemärkas, att, då 1869 års allmänna bevillning icke inflyter förr än under första hälften af år 1870, Riksgälds-kontoret måste vara i tillfälle att förskjuta ett samma bevillning motsvarande belopp. Vål har Riksgälds-kontoret att härtill använda sitt kreditiv å Riksbanken; men, då detta hittills icke utgjort mer än högst en och en half million Riksdaler, anser jag det vara för ytterligare betryggande af Riksgälds-kontorets kassaställning under 1869 önskligt, att, i händelse mitt härofvän framställda förslag rörande Bancovinsten bifalles, samma vinst för år 1867 redan under innevarande år till Riksgälds-kontoret inbetalas.

Hvad föredragande Departements-chefen sålunda i fråga om Riksgälds-kontorets ställning såväl 1870 som 1869 yttrat och hemställt behagade uppå tillstyrkande jemväl af Stats-rådets öfriga ledamöter Hans Maj:t Konungen i nåder gilla, hvarefter Hans Maj:t, enligt Stats-rådets hemställan, täcktes uppdraga åt Chefen för Finans-departementet, att sedan han erhållit protokollsutdrag angående hvad på de öfrige Departementernas föredragning blifvit i afseende å Statsregleringen beslutadt, uppsätta och till justering inför Kongl. Maj:t i Stats-rådet anmäla förslag till nådig Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof, grundad på Kongl. Maj:ts nu i ämnet fattade beslut.

Ex protocollo

Axel Adelgren.

*Utdrag af Protokollet öfver Finansärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott
den 12 Januari 1869.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes ärendena, Grefve
Wachtmeister, samt

Statsråden: Friherre *af Ugglas*,
Bredberg,
Thulstrup,
Carlson,
von Ehrenheim,
Abelin,
Berg och
Adlercreutz.

Chefen för Finans-departementet, Statsrådet Friherre *af Ugglas* uppläste till justering ett i följd af Kongl. Maj:ts nådiga befallning uppsatt förslag till den nådiga Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof, som, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts den 5 innevarande månad fattade beslut, borde till Riksdagen aflåtas.

Och täcktes Hans Maj:t Konungen, enligt Statsrådets underdåniga tillstyrkande, i nåder gilla berörda förslag och befalla, att i enlighet dermed omförmälda nådiga Proposition skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo
Ossian Bäckman.

Utdrag af Protokollet öfver Ecclesiastik-Ärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 5 Ja-
nuari 1869.

Närvarande:

Hans Excellens Justitie-Statsministern Herr Friherre DE GEER,
Hans Excellens Statsministern för Utrikes ärendena Herr Grefve WACHTMEISTER,
Stats-Råden Friherre AF UGGLAS,

BREDBERG,
THULSTRUP,
CARLSON,
VON EHRENHEIM,
ABELIN,
BERG,
ADLERCREUTZ.

Departements-Chefen, Stats-Rådet Carlson föredrog härefter följande ärenden rörande
dels regleringen af Åttonde Hufvudtiteln så väl ordinarie som extra stat och dels ne-
danomförmälda anslag att uppföras under Nionde Hufvudtiteln; och yttrade Departements-
Chefen dervid i underdånighet:

4:o.

För verkställande af den uppflyttning i högre lönegrad, som blifvit lärarne vid ri-
kets elementar-läroverk tillförsäkrad, har af Ecclesiastik-departementets afdelning för ä-
renden rörande den högre undervisningen beräkning gjorts å de belopp, som för hvarje
å stat uppförd lärarebeställning vid dessa läroverk äfvensom för öfningslärare vid de full-
Anslag för lä-
rarnes uppflytt-
ning i högre lö-
negrade.

ständiga elementar-läroverken enligt de för uppflyttningen fastställda grunder, utöfver det för innevarande år anvisade lönebelopp, böra för år 1870 utgå. Deraf visar sig, att för detta behof erfordras, efter afdrag för de besparingar, som genom äldre lärares afgång kunna antagas uppkomma, ett belopp, utöfver det nu utgående läroverksanslaget, af minst 16,000 Rdr; och får jag fördenskull i underdånighet tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t täcktes för ofvanberörda ändamål af Riksdagen äska ett anslag till sistnämnda belopp, att å elementar-läroverkens stat uppföras.

5:o.

*Ersättning för
ett träd i Gefle
stad hittills ut-
gående bidrag
till rektorns vid
derrande ele-
mentar-läroverk
afönning.*

Sedan rektorn vid elementar-läroverket i Gefle G. Klintberg hos Domkapitlet i Upsala anmält, att Stadsfullmäktige i Gefle, på sätt bilagdt utdrag af Fullmäktiges protokoll för den 5 December 1867 utvisade, beslutat, att det belopp af 40 Rdr, som i staten vore upptaget bland rektorns vid nämnda läroverk löneförmåner och till honom årligen ur stadskassan utbetalts såsom ersättning för stadsjord, från och med år 1868 icke vidare skulle utgå, så har Domkapitlet, som ansett sig icke tillkomma att påkalla vederbörande myndighets pröfning af Stadsfullmäktiges befogenhet att vidtaga berörda åtgärd, uti skrifvelse den 26 Februari nästlidne år, i enlighet med rektor Klintbergs framställda begäran, hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, dels att den ändring i läroverkets stat för kommande år måtte föreskrifvas, att rektorslönen varder deri till sitt fulla belopp upptagen, dels ock att rektor Klintberg måtte för år 1868 beredas ersättning af statsmedel för hvad honom sålunda frångått.

Uti häröfver infordradt utlåtande har Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Statskontor i underdånighet anført, hurusom af den uppgift angående donationsmedlen vid elementar-läroverken, som finnes bifogad Eders Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Rikets Ständer den 30 December 1859, inhemtades, rörande ofvanberörde aflöningsförmån, hufvudsakligen att densamma, jemte en lika beskaffad, konrektorslönen vid Gefle skola förut tillhörande, ersättning till belopp af 23 Rdr 17 öre, hvarom nu icke är fråga, grundade sig på en äldre plägsed vid dispositionen af den till Gefle stad donerade jord att utdela den i smärre lotter bland borgerskapet och i staden boende tjänstemän till begagnande på lifstid; att dåvarande rektorn för de honom tillkommande 2 tunnland uppburit en årlig ersättning af 40 Rdr, men konrektor åtnjutit sin jordlott in natura; att, enligt ett af Gefle borgerskap fattadt och af Kongl. Maj:t fastställdt beslut, dylik utdelning af stadens donationsjord med 1860 års utgång skulle upphöra; samt att vid kort förut inträffade ledigheter af landssekreterare- och landskamererare-beställningarne de nämnde tjänstemän anslagna jordlotter blifvit till staden indragna utan ersättning; varande derjemte den förmodan uttalad, att, när dåvarande innehafvaren af rektorstjensten äfvensom den adjunkt, å hvars lön stadsjord då var anslagen, från sina befattningar afginge, fråga skulle komma att väckas, om desse tjänstemän egde någon bättre rätt än de nyssnämnde att bibebållas vid sina jordlotter eller den ersättning, som i stället utginge af stadens kassa.

I afseende å de förändringar, som med dessa löneförmåner sedermera egt rum, har Statskontoret upplyst, att omförmälda. konrektorslönen förut tillhörande, men efter senast verkställda lönereglering uti förste adjunktens lön vid Gefle elementar-läroverk inberäknade ersättningsbelopp af 23 Rdr 17 öre, jemlikt nådiga Brefvet den 25 Oktober 1861, till staden indrogs och ersattes af statsmedel redan från den 1 nästförutgångne Maj, efter det konrektorn Elias Ros, som innehaft den emot samma ersättning svarande statsjord sasom förläning på lifstid, den 7 Februari samma år aflidit, samt att den af landssekreteraren och landskamereraren tillförene innehafda stadsjord, enligt hvad inhemtades af nådiga Brefvet angående landtstatens lönereglering af den 31 Januari 1856, blifvit utesluten från all beräkning, enär borgerskapet beslutat indragning deraf och jorden icke vore en bemälda tjenstemän af kronan tillagd löneförmån; — hvarjemte, med anledning af hvad Stadsfullmäktiges protokollsutdrag innehåller derom, att Rikets Ständer, enligt deras underdåniga skrifvelse de 26 Oktober 1860 angående reglering af utgifterna under Riksstatens Åttonde Hufvudtitel, icke skulle hafva beräknat den rektorn anslagna stadsjord eller därför utgående ersättning såsom någon tillgång för lärarestatens aflöning, Statskontoret, — under hänvisande till samma underdåniga skrifvelse, jemförd med de uppgifter, som åtfölja ofvanberörda nådiga skrifvelse af den 30 December 1859 och Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition om statsverkets tillstånd och behof vid 1862—1863 årens Riksdag samt Rikets Ständers underdåniga skrifvelse angående nyssnämnda hufvudtitels reglering af den 16 November 1863: — i underdånighet erinrat, att denna uppgift icke är med verkliga förhållandet öfverensstämmande, utan funnes ifrågavarande ersättningsbelopp, 40 Rdr, fortfarande och rätteligen i staten upptaget under rubrik: »inom kolumn specificerade inkomster».

Beträffande Stadsfullmäktiges beslut, att ifrågavarande ersättning icke vidare skall utgå, har Stats-Kontoret, enär den förste adjunkten vid läroverket enligt stat tillkommande lika beskaffade löneförmån långt före detta blifvit till staden indragen och med statsmedel ersatt, samt den landssekreterare- och landskamrerare-beställningarne förr tillkommande stadsjord blifvit dem fränkänd, utan att någon ersättning af staden medgifvits eller från statens sida ifrågasatts, ansett giltigt skäl saknas till anställande af rättegång mot Stadsfullmäktige i Gefle i ändamål att för rektorslönen söka återvinna ifrågavarande jordlott eller den deremot svarande ersättning, och därför i underdånighet hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition om uppförande af nämnda ersättningsbelopp å anslaget för elementar-läroverken.

Med anledning af hvad i detta ämne sålunda blifvit upplyst och utredt, anser jag mig böra tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t måtte, på sätt Statskontoret hemställt och i enlighet med hvad tillförene i flere likartade fall skett, hos Riksdagen göra nådig framställning om uppförande å elementar-läroverkens stat af ett belopp, motsvarande omförmälda från Gefle stad hittills utgående bidrag till rektorns aflöning, eller 40 Rdr.

6:o.

*Forhörmng i an-
slaget till folk-
skoleväsensdets
utveckling och
förbättring.*

Vid Riksdagen åren 1865 och 1866 anvisade Rikets Ständer ett belopp af 150,000 Rdr att årligen utgå till understöd för folkskoleväsensdets utveckling och förbättring i de församlingar, som till lärares och lärarinnors aflöning redan tillskjutit eller åtog sig att tillskjuta ett lika belopp, som den till församlingarne öfverlätna andelen af personliga skyddsafgiften utgjorde.

För delfående af ifrågavarande anslag hade inom den föreskrifna tiden ett så stort antal ansökningar inkommit, att Eders Kongl. Maj:t vid fördelningen deraf den 31 Maj 1867 fann nödigt att genast använda hela det nämnda beloppet för att så långt tillgångarne medgäfve för det ifrågavarande ändamålet lemna understöd åt de församlingar, som fullgjorde de stadgade villkoren. Sedan dess hafva allt flera församlingar inkommit med underdåniga ansökningar om understöd för samma ändamål; men då anslaget redan blifvit till fulla beloppet utdeladt, hafva dessa ansökningar icke kunnat bifallas.

Då det emedlertid skulle för skolväsensdets vidare utveckling vara hinderligt, om bidrag af statsmedel ej vidare dertill skulle kunna erhållas, och det vore obilligt, om församlingar, som hittills af en eller annan anledning hafva varit förhindrade att fullständigare ordna sitt skolväsende, skulle, då de sjelfva erbjöde sig att därför göra nya uppoffringar, sakna det understöd och uppmuntrau, som kommit andra till del, anser jag mig böra hemställa, att Eders Kongl. Maj:t måtte genom nådig framställning till Riksdagen åska en tillökning i det ifrågavarande anslaget.

I afseende på villkoren för erhållande af delaktighet i detta blifvande anslag får jag i underdånighet anföra följande:

Då, vid 1856 års Riksdag ett betydligare anslag för folkundervisningens befrämjande för första gången beviljades, stadgades villkoren för delaktighet i de medel, som blifvit anvisade dels till uppmuntran för småskolors ändamålsenliga inrättande, dels till understöd för examinerade folkskolelärare på det sätt, att hvarje församling, som erbjöd sig att tillskjuta två tredjedelar af den summa, som utöfver församlingens förutvarande tillskott erfordrades till folkundervisningens ändamålsenliga ordnande, skulle ega att af anslaget erhålla den återstående tredjedelen.

Dessa villkor förändrades, då vid nästföljande eller 1859—60 årens Riksdag ofvan nämnda, i förstone odelade anslag på en gång förhöjdes och fördelades i två. 80,000 Rdr anvisades då särskildt till förbättring af de examinerade folkskolelärares löner, mot förbehåll att bidrag deraf icke finge medgifvas till högre belopp än församlingarne sjelfve, utöfver hvad de redan tillskjutit, åtog sig att lemna till lärarens aflöning, samt att bidraget skulle tillgodokomma endast de församlingar, som till sitt folkskoleväsensdets årliga behof förut tillskjutit ett belopp, som minst motsvarade den hvarje församling förut anslagna andel i personliga skyddsafgiften. Derjemte anslogos 75,000 Rdr till folkskoleväsensdets utveckling eller förbättring, icke blott genom inrättande af småskolor, utan äfven genom utvidgning af de fasta skolorna eller tillökning i deras antal o. s. v., blott under

det vilkor, att församlingarne fortfarande skulle bidra med två tredjedelar af hvad som för detta ändamål erfordrades.

Först vid Riksdagen 1862—1863, då det sistnämnda anslagets bestämelse och belopp utan förändring bibehölls, tillades äfven för *detta* anslags åtnjutande det vilkor, att det skulle tillkomma endast de församlingar, hvilka till lärares eller lärarinnors aflöning tillskjutit eller åtagit sig att tillskjuta lika stort belopp som den till församlingen öfverlåtua andel af personliga skyddsafgiften. Detta vilkor har sedermera bibehållits, under det anslaget efter hand förhöjts till 150,000 Rdr och blifvit på stat uppfördt.

Det sistnämnda vilkoret har emellertid vid tillämpningen vållat församlingarne icke ringa svårigheter. Dels hafva vid den beräkning, som bordt anställas i afseende på de redan förut lemnade tillskott, som skolat motsvara skyddsafgiften, missräkningar lätt uppkommit, i följd af hvilka mindre anslag erhållits än som varit påräknade, dels har, då naturaprestationer äfven ingått i denna beräkning, dessas valvation ofta förorsakat mycken svårighet, dels hafva församlingarne icke kunnat med någon visshet beräkna det belopp, som af anslaget kunde komma dem till godo, förr än långt efter det de åtagit sig förbindelsen att lemna tillskott.

De olikheter, som tillförene mellan församlingarne egt rum i afseende på fördelarne af den erhållna skyddsafgiften och deras förhållande till skolväsendets ordnande, torde nu mera, sedan anslagens fördelning i så många år fortgått, kunna anses i hufvudsaklig mån utjemnade, och stor enkelhet och reda skulle vinnas, om, utan vidare särskilda vilkor, ett bestämdt belopp stadgades, som af de sålunda anvisade medel skulle för hvarje särskildt ändamål kunna erhållas.

Dervid torde likväl, då det ifrågavarande anslaget, ehuru visserligen icke ämnadt endast till uppmuntran för småskolors inrättning, utan till folkskoleväsendets utveckling i allmänhet, antagligen till större delen kommer småskolorna till godo, det böra uttryckas, att dessa läroinrättningar icke må, emot sin ursprungliga bestämelse, träda i den egentliga folkskolans ställe, utan böra bilda det underlag, på hvilket denna sistnämnda hvilat, och således för henne utgöra en förberedelse.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer jag i underdanighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att det för folkskoleväsendets utveckling och förbättring afsedda anslag måtte höjas med 10,000 Rdr samt att deraf måtte få utgå bidrag för en småskola, som är egnad att meddela förberedande kunskaper för den egentliga folkskolan och trettio två veckor om året är i gång, med 75 Rdr, för en biträdande examinerad lärare med 100 Rdr, och för en biträdande oexaminerad lärare med 75 Rdr.

8:o.

För den i Rom bildade, så kallade Skandinaviska konstnärsföreningen har Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena, efter framställning af Kongl. Svenske och Norske Konsuln i Rom, gjort hemställan om understöd. Förenämnda förening, huf-

*Anslag till
Skandinaviska
konstnärsföre-
ningen i Rom.*

vudsakligen afsedd att fränja de i Rom sig uppehållande nordiske konstidkarnes samlif och underlätta deras studier, har för sådant ändamål förhyrt egen lokal samt lyckats förskaffa sig ett icke obetydligt bibliothek, som, grundlagdt genom frikostiga gåfvor af enskilda, kunnat förökas genom årliga inköp och innehåller dels nordisk litteratur, dels ock dyrbara arbeten i främmande språk, företrädesvis inom estetik och konsthistoria.

Föreningen, som till efterrättelse antagit särskilda stadgar och hvars allmänna angelägenheter ombesörjas af en utaf föreningen utsedd redovisningsskyldig sekreterare och bibliothekarie, har jemväl varit tillgänglig för andra resande landsmän än konstidkare och vissa år räknat talrika medlemmar.

Då ifrågavarande konstnärsförening, enligt annälan, visat sig vara af väsendtligt gagn, och till understöd för densamma finnes å nu gällande Norska riksstat anvisadt ett belopp af 150 Speciedaler årligen samt ett lika bidrag lärer från Danmark komma föreningen till godo, hemställer jag i underdånighet, huruvida icke Eders Kongl. Maj:t måtte täckas föreslå Riksdagen, att ett årligt anslag, motsvarande det Norska, eller 600 Riksdaler Riksmynt, må från Svenska statsverket föreningen beviljas; och torde detta anslag lämpligen kunna å Akademiens för de fria konsterna stat uppföras för att enligt Eders Kongl. Maj:ts disposition utgå, så länge konstnärsföreningen fortfarande eger bestånd och utöfvar en gagnande verksamhet.

9:o.

*Ersättning till
Malmö hospital
för afskrifven
indelt qvarn-
ranla.*

Till följd fattade af beslut om afskrifning af mjöl- och sågqvarnsräntor, är, enligt hvad Statskontoret i sin den 18 nästlidne November afgifna berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning anmält, erforderlig en ersättning för sådan, Malmö hospital anslagen ränta till belopp af en Riksdaler 87 öre, hvilken ersättning jag tillstyrker att Eders Kongl. Maj:t behagade af Riksdagen äska, med tillkännagifvande att summan af de under anslaget till *Hospitalers och Lasaretters underhåll* i Riksstaten upptagna indelta räntor bör med enahanda belopp minskas.

10:o.

*Anslag till vin-
och byggnads-
såd för Öster-
sunds stadsförsam-
lings kyrka.*

Hos Eders Kongl. Maj:t har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands län uti underdånig skrifvelse den 28 November 1867 anmält och dervid förordat en af Östersunds stadsförsamling i underdånighet gjord ansökning, att, då församlingens kyrka, ehuru staden räknade en tillvaro af 80 å 90 år, likväl ännu icke kommit i åtnjutande af den inkomst, som under namn af vinsäd af öfriga kyrkor inom länet uppbures, och kyrkan, som häftade i skuld för två lån om tillsamman 1,800 Riksdaler, saknade medel för desammas återbetalande, Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition om anslående af 60 kubikfot kronotionde till Östersunds stadsförsamlings kyrka för berörda ändamål.

Uti häröfver afgifvet gemensamt utlåtande hafva Eders Kongl. Maj:ts Kammarkollegium och Statskontor, jemte förmälan, att, enligt 1865 års kronoräkenskaper, beloppet af den kronotionde, som inom Jemtlands norra fögderi, med en sammanräknad folkmängd af 28,407 personer, är landskyrkorna till vin- och byggnads-säd anslagen, utgör 1,033 kubikfot 9,73 kannor kronotionde, som inom Jemtland utgår i korn, samt att i förhållande härtill för staden Östersund, som enligt samma räkenskaper har en folkmängd af 1,753 personer, skulle belöpa 63 kubikfot 8 kannor, i underdånighet hemställt, att, enär staden Askersund under liknande omständigheter, jemlikt nådiga Brefvet den 21 Mars 1851, erhållit dylikt understöd, nådig proposition måtte af Eders Kongl. Maj:t till Riksdagen aflåtas om beviljande åt Östersunds stadsförsamling af ett kronotiondeanslag utaf 60 kubikfot korn att såsom vin- och byggnads-säd för kyrkan derstädes i penningar efter tioårigt medelmarkegångspris årligen utgå.

I öfverensstämmelse med hvad Kammarkollegium och Statskontoret sålunda hemställt, får jag till ifrågavarande ansökning tillstyrka nådigt bifall.

11:o.

Hos Eders Kongl. Maj:t har Jörns till Norsjö pastorat i Vesterbottens län hörande kapellförsamling i underdånighet anhållit, att då församlingens kyrka hittills endast erhållit en ringa andel af den moderkyrkan i Norsjö tillkommande vinsäd, hvilken andel, omkring 5 kubikfot 4 kannor, vore för behofvet otillräcklig, ett årligt anslag af 18 kubikfot 9 kannor vinsäd måtte kapellförsamlingens kyrka i nåder beviljas: — varande denna ansökning, hvilken i underdånighet förordats af kyrkoherden i Norsjö pastorat och vederbörande kontraktsprost, till Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning insänd af Domkapitlet i Hernösand, som, i anseende till kapellförsamlingens fattigdom och tillväxande folkmängd, jemväl i underdånighet tillstyrkt det begärda anslaget.

Anslag till vin- och byggnads-säd för Jörns kapellförsamling.

I inforordt och den 28 sistlidne Augusti afgifvet gemensamt utlåtande hafva Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegium och Statskontor underdånigst anfört, att Skellefteå och Norsjö socknar, af hvilka den sednare med derunder lydande Jörns kapell från Skellefteå socken utbrutits för att bilda ett eget pastorat, hafva gemensamt 75 kubikfot 6 kannor kronotionde såsom vinsäd; att, oberäknadt lappmarksfögderiet, kyrkorna i länets öfriga delar, med en folkmängd af 50,010 personer, åtnjuta tillsammans 240 kubikfot 9,75 kannor vinsäd; samt att, då Skellefteå och Norsjö socknar jemte Jörns kapellförsamling hafva en sammanräknad folkmängd af 22,261 personer, för dessa församlingar skulle belöpa 107 kubikfot 2,45 kannor vinsäd eller 31 kubikfot 6,45 kannor mera än hvad Skellefteå och Norsjö kyrkor för närvarande åtnjuta; och ehuru folkmängden inom Jörns kapellförsamling endast uppgår till 1.710 personer och således, efter ofvanförda förhållanden ej så stort kronotiondeanslag, som nu blifvit begärdt, skulle belöpa på nämnda församling, likväl och då inom andra orter vinsäd utgår till vida högre belopp än inom berörda län, samt folkmängden inom kapellförsamlingen syntes vara i stark tillväxt, ansåge kollegierna sig böra i underdånighet hemställa, att till Riksdagen måtte aflå-

tas nådig proposition om beviljande åt Jörns kapellförsamling af ett årligt anslag af 18 kubikfot 9 kannor korn, uti hvilket sädesslag kronotionden i länet utgöres, att såsom vinsäd för kyrkan i penningar efter tioårigt medelmarkegångspris utgå.

Med afseende å hvad Kammarkollegium och Statskontoret sålunda anfört, anser jag mig höra äfven till denna ansökning tillstyrka nådigt bifall på det sätt, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att, för höjande af vin- och byggnads-sädens belopp för Jörns församling till 18 kubikfot 9 kannor, anslå ytterligare 13 kubikfot 5 kannor korn.

12:o.

*Ersättning till
Norrköpings
stadskyrka för
afskrifna indelta
qvarnräntor.*

Då, på sätt Statskontoret i sin förut omförmälda berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning anfört, genom afskrifning af qvarnräntor uppkommit förminskning i anslaget till Norrköpings stadskyrka med ett belopp af 191 Riksdaler 43 öre, tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till ersättning härför bevilja detta belopp 191 Riksdaler 43 öre, hvaremot från de uti Riksstaten under anslaget för *kyrkors underhåll* uppförda indelta räntor samma belopp bör afräknas.

13:o.

*Anslag till bi-
träde vid hand-
läggning inom
Departementets
Expedition af
ärenden rörande
ordnandet
af presterskapets
lönemånader*

Då, i anseende till mängden af ärenden rörande ordnandet af presterskapets löneförmåner i enlighet med nådiga Kungörelsen den 11 Juli 1862, särskildt biträde för handläggning af dessa ärenden inom Ecclesiastik-departementet måst antagas, hafva vid nästföregående tre riksdagar, uppå derom gjorda nådiga framställningar, beviljats för hvartera af de sistförflutna åren ett belopp af 3,000 Riksdaler att, för befrämjande af löneregleringens skyndsamma gång, till Eders Kongl. Maj:ts disposition från Riksgäldskontoret utgå. Intill den 1 November 1867 hade vederbörande Nämnder upprättat förslag till löneregleringar för presterskapet i 1,112 pastorat och från samma dag till den 1 sistlidne November hafva regleringar försiggått uti ytterligare 156 pastorat. Sammanräknadt 1,268 regleringsförslag, omfattande de flesta pastorat i riket, äro således nu upprättade. Utaf dessa förslag hade till slutlig pröfning af Eders Kongl. Maj:t till den 31 December 1867 företagits 452. Under år 1868 hafva till Ecclesiastik-departementet inkommit 209 regleringsförslag i det skick, att de kunnat beredas till föredragning för Eders Kongl. Maj:t; och hafva 207 sådana förslag blifvit under årets lopp i underdånighet föredragna. Slutligen afgjorda äro tillsammans intill nästlidna års utgång 649 sådana ärenden. De återstående, utom de tjugusju under bearbetning i Ecclesiastik-departementet varande och åtskilliga af Eders Kongl. Maj:t till Nämndernas förnyade behandling återförvisade mål, äro beroende på vederbörande embetsmyndigheters handläggning eller öfverlemnade till församlingarne och presterskapet för afgifvande af deras yttranden.

Enär det häraf visar sig, att antalet af de inom Ecclesiastik-departementet till

handläggning förekommande ärenden af ifrågavarande slag ännu är ganska betydligt, och detsamma med säkerhet kan antagas blifva förhållandet under den närmaste framtiden, i följd hvaraf användandet af särskilda arbetskrafter för detta ändamål fortfarande är af oundgängligt behof påkalladt, finner jag mig föranlåten i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t måtte besluta nådig framställning till Riksdagen derom, att jemväl för år 1870 ett anslag af 3.000 Riksdaler måtte anvisas, att för berörda ändamål af Eders Kongl. Maj:t disponeras.

14:o.

Enär det vid de sednare Riksdagarne beviljade anslaget till förbättring af de svagast aflönade Komministrars och Kapellpredikanter samt Pastorats- och Socken-adjunkters lönevilkor, tilldess de genom den pågående allmänna löneregleringen för presterskapet hunnit uppbringas till de belopp, som för en anständig bergning erfordras, — hvilket anslag tillförene icke medgifvit annan eller vidare löneförbättring än att för sådana tjensteinnehafvare, hvilkas löner understigit 700 Riksdaler, löneförmånerna för hvartdera af åren 1864, 1865 och 1866 uppbringats till ungefärligen detta belopp och för hvartdera af åren 1867 och 1868 till omkring 725 Riksdaler, — för innevarande år väl lemnat tillgång till någon ytterligare förhöjning i de svagaste lönerna, men denna likväl så ringa, att ifrågavarande löner icke kunnat uppbringas till högre belopp än omkring 755 Riksdaler, — finner jag mig föranlåten i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t, då för den anbefallda löneregleringens fullständiga genomförande ännu några år komma att åtgå och det för ifrågavarande svagt aflönade tjenstemän måste vara af vikt att vid den en gång medgifna, om ock oansenliga, löneförbättringen varda bibehållne, täcktes i nåder föreslå nästsammanträdande Riksdag att jemväl för år 1870 å extra stat anvisa ett reservationsanslag af 10,000 Riksdaler, att till förbättring af de svagast aflönade Komministrars, Kapellpredikanter samt Pastorats- och Socken-adjunkters lönevilkor af Eders Kongl. Maj:t användas, med iakttagande, såsom hittills, att löneförbättring icke kommer någon till godo, hvars tjenst vederbörande löneregleringsnämnd ansett böra vid innehafvarens afgang indragas.

Anslag till förbättring af de svagast aflönade Komministrars med fleres lönevilkor.

17:o.

Vid flera föregående Riksdagar har i enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning ett anslag af 20,000 Riksdaler om året beviljats till understöd åt sådana församlingar, hvilka till följd af fattigdom icke kunna till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskolelärare. De sednare årens stegrade fordringar på folkundervisningen hafva medfört större omkostnader för församlingarne, och de fattigare bland dem,

Anslag till understöd åt sådana församlingar, hvilka ej förmå bekosta sina folkskolelärares aflöning.

som länge behöft särskildt understöd för det ifrågavarande ändamålet, kunna nu än mindre hjälpa sig med egna ringa tillgångar. Vid den sednast verkställda fördelningen af det ifrågavarande anslaget uppgick antalet församlingar, som deraf erhöilo del, tillsammans i hela riket till 430, och har, i anledning af gjorda underdåniga framställningar, under sistförflutna likasom under föregående år anslagets hela belopp måst utdelas. Då behovet för framtiden är åtminstone lika stort, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes för Riksdagen föreslå, att ett belopp af 20,000 Riksdaler anvisas för år 1870 att af Kongl. Maj:t disponeras till understöd åt sådana församlingar, som till följd af fattigdom ej kunna till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskolelärare.

18:o.

Anslag för undervisningen i trädgårdsskötset vid folkskolelärareseminarierna.

I enlighet med Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställningar hafva vid tre föregående Riksdagar medel blifvit anvisade för ett fullständigare ordnande af undervisningen i trädgårdsskötset vid folkskolelärare-seminarierna. Sedan den ifrågavarande undervisningen under år 1867 blifvit fullständigare ordnad vid seminarierna i Linköping och Lund, och på förstnämnda ställe blifvit inköpt ett jordland för trädgårdsanläggning, har under innevarande år till seminarium i Lund blifvit för all framtid upplåten en jordrymd af fyra tunnland genom afsöndring från det till Biskopen derstädes på lön anslagna säteriet Helgonagård.

Vid båda dessa läroinrättningar har sedan hösten 1867 varit anställd en särskild lärare för detta läroämne med förhöjd aflöning och ökade skyldigheter så väl i afseende på den theoretiska undervisningen som elevernas praktiska handledning och seminarii-trädgårdens vård. Ehuru denna anordning ännu icke kan anses hafva vunnit den stadga, att det vore skäl på en gång med tillämpning af den nu vunna erfarenheten söka få undervisningen i trädgårdsskötset på enahanda sätt ordnad vid samtliga rikets seminarier, är det dock af vikt, att tillfälle beredes till elevernas fortsatta handledning vid de seminarier, der den fullständigare anordningen blifvit genomförd, och det vore derjemte önskligt, att åtminstone vid något af de öfriga seminarierna kunde vidtagas åtgärder för denna undervisnings fullständigare anordning, hvarföre jag får i underdånighet föreslå, att Eders Kongl. Maj:t täcktes göra framställning till Riksdagen om anvisande för år 1870 af 4,500 Riksdaler, deraf 3,000 Riksdaler äro afsedda för bestridande af de årliga utgifterna för denna undervisning vid seminarierna i Linköping och Lund, samt 1,500 Riksdaler för genomförande af en dylik anordning vid något af de öfriga folkskolelärareseminarierna i riket.

Derjemte får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes göra framställning derom, att möjligen uppkommande besparingar å förut nämnda extra an-

slag till folkundervisningen må af Eders Kongl. Maj:t få användas för densamma tillhörande ändamål.

19:o.

Uti memorial den 16 sistlidne November har Ordföranden i Eders Kongl. Maj:ts Sundhets-kollegium, General-direktören N. J. Berlin underdånigst anhållit, att, enär ingen förändring inträdt i de förhållanden, under hvilka föregående Riksdagar, i anledning af Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition, beviljat så väl för åren 1864—1869 ett årligt lönetillskott af 8,000 Riksdaler till fördelning emellan Sundhets-kollegii ordförande, ledamöter och tjänstemän, på sätt Eders Kongl. Maj:t funne godt derom i nåder bestämma, som ock för åren 1867—1869 en lönetillökning af 50 Riksdaler åt kollegii förste vaktmästare, Eders Kongl. Maj:t täcktes till nu instundande Riksdag göra framställning derom, att ofvannämnda belopp, 8,050 Riksdaler, måtte på samma villkor som förut fortfarande utgå äfven under året 1870; — Och får jag i anledning af berörda framställning i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att omförmälda tillökning i anslaget för Sundhets-kollegium, 8,000 Riksdaler, må jemväl för år 1870 ställas till Eders Kongl. Maj:ts disposition, äfvensom förste vaktmästarens lön för samma tid ökas med 50 Riksdaler.

*Anslag för
Sundhets-kol-
legium.*

20:o.

Sedan Rikets Ständer vid 1865—1866 årens Riksdag anvisat dels en förhöjning till 4,875 Rdr uti det Farmaceutiska Institutet beviljade anslag, emot vilkor att Apothekare-societeten skulle årligen bidraga till Institutets utgifter med ett lika stort belopp, och dels 2000 Rdr med afseende å ifrågakämd skyldighet för Institutets lärare att deltaga i provisors- och apothekare-examen; samt derpå följande Riksdagar på samma villkor och för nämnda ändamål medgifvit fortfarande af båda dessa anslag; så och efter det ej mindre Apothekare-societeten åtagit sig fullgörandet af ofvannämnda villkor, än äfven Institutets lärare förklarar sig villige att öfvertaga omförmälda examensåliggande, för hvars ordnande Eders Kongl. Maj:ts Sundhets-kollegium ock, till åttlydnad af nådiga Brevet den 23 November 1866, utfärdat särskilda föreskrifter; har bemälda kollegium, uti skrifvelse den 9 nästlidne November, underdånigst hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen göra nådig framställning om fortfarande så väl af det till Farmaceutiska Institutet beviljade anslag af 4,875 Rdr, under samma villkor som hittills, eller att Apothekare-societeten med lika belopp till Institutet årligen bidrager, som ock af det till samma Institut vidare anvisade anslag af 2000 Rdr med skyldighet för Institutets lärare att deltaga i provisors- och apothekare-examen.

*Anslag till
Farmaceutiska
Institutet.*

Med anledning af det fortfarande behovet af dessa anslag, utan hvilka det Farmaceutiska Institutet skulle sakna medel för sin utvidgade, gagnande verksamhet, tillstyrker jag underdånigst, att Eders Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Riksdagen, att ifrågavarande extra anslag må, med enahanda belopp och under samma villkor som för år 1869, äfven för år 1870 utgå.

---

*Anslag till
medico-pneuma-
tiska anstalten
i Stockholm.*

Sedan hos Sundhets-kollegium föreståndaren för den medico-pneumatiska anstalten i Stockholm, Medicine Doktorn O. Th. Sandahl anhållit, att collegium måtte hos Eders Kongl. Maj:t göra underdånig framställning om aflåtande af nådig proposition till Riksdagen, att det understöd af 2000 Rdr, som anstalten allt sedan år 1864 af statsmedel årligen åtnjutit, fortfarande finge under år 1870 utgå, emot uppfyllande från anstaltens sida af de derför tillförene stadgade bestämmelser och villkor, så har Sundhets-kollegium med förutnämnda skrifvelse den 9 nästlidne November denna framställning till Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning öfverlemnadt samt dervid, jemte tillkännagifvande att de villkor, som hittills varit gällande för statsanslagets åtnjutande, blifvit af föreståndaren för anstalten väl uppfyllda, i underdånighet anført, att ifrågavarande anstalt utvecklat en allt större verksamhet, så att, då de vårdades antal under år 1866 uppgick till endast 719 personer, detta antal under år 1867 ökats till 766, af hvilka ej mindre än 393 erhållit kostnadsfri vård, samt att, då af hela antalet under sistnämnda år vårdade, utom vid årets slut qvarvarande och dem för hvilka utgången af behandlingen vore okänd, 524 eller 68,4 procent blifvit till helsan återställda, den medico-pneumatiska behandlingsmetoden fortfarande syntes ådagalägga sitt framstående värde såsom kurativt medel.

Med afseende å hvad Sundhets-kollegium i underdånighet anført om den medico-pneumatiska anstaltens i Stockholm fortfarande gagneliga verksamhet, anser jag mig böra i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Riksdagen, att det åt nämnda anstalt tillförene beviljade extra anslag, 2000 Rdr, må äfven för år 1870 utgå, med villkor att föreståndaren åligger att vid anstalten, som bör stå under Sundhets-kollegii tillsyn och om hvilkens verksamhet årligen bör till Sundhets-kollegium afgifvas berättelse, dagligen lemna kostnadsfria luftbad åt minst fyra fattiga eller mindre bemedlade sjuke.

21:o.

Hos Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län hade 1867 års Lands-
ting anhållit, att genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes försorg Direktionen öf-
ver sjukhemmet för spetälske i Helsingland måtte förstädigas att, så fort ske kunde, till
Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inkomma ej mindre med ritnings- och kostnads-
förslag till de förändringar, som borde vidtagas för att bringa ifrågavarande sjukvårdsan-
stalt så väl till byggnader och inventarier, som i öfrigt, i ett skick, som öfverensstämde
med de åsigter, hvilka blifvit framställda vid den å samma inrättning under nyssnämnda
år genom Sundhets-kollegii försorg verkställda besigtning, än äfven med en noggrann be-
räkning öfver hvad af det för anstalten redan beviljade anslag kunde för omförmälda än-
damål vara påräkneligt; samt att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, efter erhållen
del af dessa handlingar, ville hos Eders Kongl. Maj:t göra underdånig framställning om
nådig proposition till näst derpå sammanträdande Riksdag om anslag för en gång af det
belopp, som kunde finnas erforderligt, för att bringa sjukhemmet i så fullständigt skick,
att intet hinder från sådan sida mötte för att anstalten skulle kunna motsvara sitt än-
damål.

*Anslag för
den i Helsing-
land inrättade
sjukvårdsanstalt
för personer
behäftade med
spetälska.*

Sedan med föranledande häraf, sjukhemmets Direktion, med förmälan att ifrågava-
rande år 1864 i grannskapet af Jerfsö provincial-läkarestation anlagda sjukvårdsinrätt-
ning, hvilken, med vilkor att motsvaraende bidrag från Gefleborgs län anvisades, från och
med år 1864 uppburit ett statsanslag af 3000 Rdr årligen, vore så till vida färdig att
hufvudbyggnaden blifvit uppförd och till en del inredd, källare af gråsten murad samt
grund lagd för en mindre flygelbyggnad, hvaremot nödiga inventarier och utredningsper-
sedlar äfvensom en för de sjukas vård nödvändig badinrättning saknades, till Eders Kongl.
Maj:ts Befallningshafvande ingifvit särskilda, för byggnadens fullbordande och inrättning-
ens försättande i öfrigt uti fullt ändamålsenligt skick, genom Direktionens försorg upp-
gjorda ritnings- och kostnadsförslag, det sistnämnda beräknadt till 19,129 Rdr 25 öre,
samt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande härefter, med öfverlemnande af berörda för-
slag, hos Sundhets-kollegium anhållit, att efter det ärendet vunnit erforderlig utredning,
kollegium måtte hos Eders Kongl. Maj:t göra den underdåniga framställning, hvartill
omständigheterna kunde föranleda, så hade, i skrifvelse den 30 December 1867, hvilken
den 9 derpåföljande Januari till Eders Kongl. Maj:t inkommit, kollegium, som, efter in-
hemtadt yttrande af Öfverintendents-embetet, med ändring i vissa delar af den föreslag-
na byggnadsplanen ansett kostnadsförslaget kunna nedsättas till 16,345 Rdr 32 öre, i
fråga om de befintliga tillgångarna för kostnadernas bestridande anført, att dessa tillgån-
gar kunde beräknas till:

kassabehållning den 1 Januari 1867	6120 Rdr
1867 och 1868 årens anslag af staten och landstinget	12,000 »
	Summa 18,120 »

hvarifrån afginge utgifter för fortsatt byggnad under år 1867	4053 Rdr
underhåll af 6 sjuke under år 1867	2850 »
underhåll af 6 sjuke under år 1868	2850 »
<hr/>	
Summa 9753 »	

så att den för ändamålet disponibla tillgången kunde beräknas till 8367 Rdr, och följaktligen för fullbordande af ifrågavarande sjukvårdsanstalt jemte vård och skötsel i den för ändamålet anskaffade provisoriska lokal under år 1868 af lika antal sjuka, som nästföregående år, en summa af tillsammans 7978 Rdr 32 öre skulle erfordras; och som det vore af synnerlig vikt, att nämnde sjukhem för spetälske, så snart som möjligt, blefve uppfördt och satt i fullständigt skick, på det de af denna sjukdom angripne personer snart måtte kunna komma i åtnjutande af ändamålsenlig vård, hemställde kollegium, att Eders Kongl. Maj:t täcktes till den näst sammanträdande Riksdagen afläta nådig proposition om beviljande för berörda ändamål af, i rundt tal, 8000 Rdr.

Sedan Eders Kongl. Maj:t, vid föredragning af Sundhets-kollegii ifrågavarande underdåniga framställning, funnit deusamma, som inkommit först efter det Eders Kongl. Maj:t den 4 i nyssnämnda månad pröfvat de anslagsfrågor, i hvilka nådig proposition borde till 1868 års Riksdag aflatas, icke kunna till någon Eders Kongl. Maj:ts åtgärd föranleda, samt Riksdagen emellertid, uppå Eders Kongl. Maj:ts redan förut beslutade proposition och under förutsättning af motsvarande tillskott från Gefleborgs län, såsom understöd för vård och skötsel af de personer i Helsingland, som voro behäftade med spetälska, anvisat för år 1869 ett extra anslag af 3000 Rdr, har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet uti skrifvelse den 2 sistlidne Oktober, med tillkännagifvande att Landstinget för nyssberörda ändamål för år 1869 likaledes beviljat enahanda belopp, hos Eders Kongl. Maj:t anmält och dervid till nådigt bifall förordat en af Landstinget gjord underdånig framställning derom, att, då behovet af sjukhemmets försättande i ändamålsenligt skick blifvit ännu mera kämbart, Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen afläta nådig proposition om statsanslag för en gång af den till sjukhemmets fullbordande utaf Sundhets-kollegium föreslagna summa. 8000 Rdr; hvarjemte Landstinget tillkännagifvit, att under år 1868 tidtals ett förökadt antal spetälske njutit underhåll och vård a det till begagnande redan upplätta nya sjukhemmet, samt att sjukhemmets Direktion, till följd af från flere spetälske gjorda ansökningar om inträde på sjukhemmet, utfäst sig att för år 1869 emottaga minst 10 patienter, hvarföre någon besparing på underhållskostnaden att användas såsom bidrag till byggnadsutgifterna, enligt Landstingets åsigt, icke kunde för det ytterligare förflutna året emotses eller beräknas;

Och har Sundhets-kollegium, häröfver hört, uti den 9 sistlidne November afgifvet utlåtande, med återopande af sin ofvanomförmälda skrifvelse den 30 nästförutgångne December, vidare anført, att, ehuru, enligt kollegii åsigt, den af sjukhemmets Direktion vidtagna åtgärd att före sjukhemmets fullbordande der intaga sjuke, ej funne stöd i gifna bestämmelser för de beviljade anslagens användande, likväl och då de intagna patienterna svåriligen kunde beröfvas den vård, hvaraf de redan kommit i åtnjutande, måste vid slut-

liga beräkningen af de för ändamålet erforderliga medel underhållskostnaden för de å sjukhemmet under år 1869 intagne frändragas de eljest för byggnaden befintliga tillgångarne; och då antalet af de derstädes under nyssnämnde år vårdade sjuke beräknades till tio personer samt den årliga kostnaden för hvarje vårdad person till 475 Rdr, skulle sålunda endast 1250 Rdr återstå af 1869 års anslag från staten och landstinget, med hvilket belopp den för byggnadens fullbordande erforderliga summa borde minskas och på sådant sätt komma att utgöra 6750 Rdr; äfvensom kollegium upplyst att, enligt vederbörande provincialläkares rapport för år 1867, de spetälsksjukas antal inom provinsen Helsingland vid årets början utgjorde 60, och att under året 7 afdit, hvaremot 8 tillkommit, så att vid årets slut 61 funnes qvar.

Då enligt Sundhets-kollegii beräkning till sjukhemmets fullbordande erfordras en summa af ..... 6750 Rdr
och dertill torde böra läggas anslag för vård och underhåll år 1870 af tio
sjuka à 475 Rdr för hvarje med ..... 4750 »

blefve hela det erforderliga beloppet 11,500 »

och får jag i underdånighet tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition af Riksdagen äska ett extra anslag till hälften af sistnämnda belopp, eller i jemnt tal 5800 Rdr, med vilkor att återstoden lemnas af landstinget, samt att sjukhemmet i öfverensstämmelse med godkända planritningar varder fullständigt uppfördt inom utgången af år 1870.

25:o.

Sedan vid Riksdagen år 1865—1866 ett statsanslag för en gång af 50,000 Rdr anvisats till betäckande af den brist, vid 1864 års slut utgörande omkring 70,000 Rdr, *Anslag till hospitalseården.* som i hospitalsfonden uppkommit, bland annat med hänseende till det ringa anslag, som anvisats ej mindre till första utredningen af Stockholms för 150 sinnessjuka afsedda hospital, än ock till uppehållande af sjukvården derstädes under så väl år 1861, då hospitalet öppnades, som de närmast derpå följande åren, har Serafimer-ordens-gillet uti skrifvelse den 19 nästlidne Mars hos Eders Kongl. Maj:t anmält, att omständigheter sedermera inträffat, hvilka vållat, att hoppet om liqid af hospitalsförvaltningens skuld icke kunnat gå i fullbordan, utan hotade skulden i stället att tillväxa, samt att, vid sådant förhållande, annan utväg till beredande af nödig jemnvigt mellan hospitalsförvaltningens inkomster och utgifter icke för öfverstyrelsen återstått, än att söka inskränka sjukvården till det omfång, som af de derför tillgängliga medel betingades, med afseende hvarå Serafimer-ordens-gillet ock meddelat föreskrift derom, att antalet sjuke, som å rikets hospital vårdades, inom de talrikaste, eller andra och tredje betalningsklasserna skulle, i mån af skeende afgång, nedsättas med omkring nio procent.

Uti ofvanberörde underdåniga skrifvelse har Serafimer-ordens-gillet, jemte meddelad

upplysning hurusom antalet af de vid hospitalen vårdade sinnessjuka äfven efter år 1864 varit i stigande, så att desse utgjorde:

den 1 Januari 1865	1151
” 1866	1187
” 1867	1213
” 1868	1270

tillika redogjort för de orsaker, som i öfrigt ansågos hafva föranlett ifrågavarande genom stegring af underhållskostnaderna, utan motsvarande tillökning i hospitalsförvaltningens inkomster, uppkomna missgynnande förhållande, dervid Serafimer-ordens-gillet anført, att, på sätt hospitalens för åren 1865 och 1866 afslutade räkenskaper utvisade, utspisnings- och beklädnadskostnaderna, som för år 1865 belöpte sig till allenast 199,663 Rdr 82 öre, för det derpå följande året uppgått till 220,287 Rdr 37 öre, och kunde enahanda kostnader för år 1867 förslagsvis beräknas till 260,000 Rdr, i följd hvaraf hospitalsfonden komme att för dessa titlar få under åren 1866 och 1867 vidkännas en med omkring 80,000 Rdr förökad utgift; hvarförutom, vid en nyligen afslutad pröfning af hospitalens utgiftsstater för år 1868, det hade visat sig, att, med dåvarande utsträckning af sjukvården, utspisningskostnaderna för sistnämnde år komme att med 52,000 Rdr öfverstiga dem för år 1867 och med icke mindre än 100,000 Rdr medelbeloppet af samma kostnader för åren 1862—1866; och, ehuru hospitalsfondens inkomster under senare år äfven varit i stigande, hade detta likväl icke skett i förhållande till utgifterna, då utaf ett upprättadt sammandrag af fondens inkomster under de fem sista åren 1862—1866, för hvilka räkenskaperna blifvit afslutade, jemte en i sammanhang dermed gjord beräkning af inkomsterna för åren 1867—1868, framgick att, — efter afdrag dels för sådana blott för en gång lemnade statsanslag, hvilka afsett fyllande af något tillfälligt behof, dels för de inkomster, hvilka, såsom arfsmedel och betalning för såld eller exproprierad egendom, undantagsvis tillflutit fonden, och dels för den del af det till fondens förstärkning sist beviljade kreditiv, hvilken uteslutande vore afsedd till förbättring af hospitalsläkarnes löner, — fondens öfriga inkomster uppgått:

år 1862 till	349,268:14,	deraf statsanslag	51,266:80
” 1863 ”	341,299:18	” ”	51,310:75
” 1864 ”	398,742:78	” ”	83,770:06
” 1865 ”	394,994:64	” ”	83,706:53
” 1866 ”	415,030:51	” ”	83,620:96

samt kunde beräknas

för år 1867 till 424,535:44 deraf statsanslag 93,631:37

och för år 1868 ” 421,043:89 ” ” 93,638:16;

utgörande således den tillökning, som efter 1864 egt rum i hospitalsfondens ifrågavarande inkomster, endast 38,332 Rdr 25 öre.

I underdånig skrifvelse den 28 sistlidne September har Serafimer-ordens-gillet här- efter, med åberopande af hvad Serafimer-ordens-gillet i ofvanberörde mätto anført be- träffande hospitalsfondens ställning och de deraf föranledda betänkliga förhållanden, un-

derdänigst hemställt, det Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen göra framställning ej mindre derom, att det kreditiv, som till förstärkning af denna fond under hvart och ett af åren 1867, 1868 och 1869 anvisats att utgå med 100.000 Riksdaler, deraf 80,000 Riksdaler motsvarade beloppet af det kreditiv, som för ändamålet under den nästföregående tiden årligen utgått. 10,000 Riksdaler utgjorde den förhöjning deri, som för utredning och underhåll af ett stigande antal sjukplatser vid hospitalen erfordrats, samt de återstående 10.000 Riksdaler afsetts för beredande af förbättring uti hospitalsläkarnes lönevilkor, för år 1870 måtte varda förhöjdt till 110.000 Riksdaler, än äfven om särskildt statsanslag för en gång till belopp af 100.000 Riksdaler för betäckande af den uti nämnde fond förhandenvarande brist.

I afseende å Serafimer-ordens-gilletts underdåniga hemställan rörande hospitalsväsendets allmänna behof af statsanslag får jag först i underdanighet upplysa, att, sedan Ordens-gilletts sista framställning i ämnet afläts, hospitalsförvaltningens tillgångar genom anlåtande af andra utvägar ökats. Under den 2 sistlidne Oktober har nemligen Eders Kongl. Maj:t, med bifall till hvad Serafimer-ordens-gillet i sådant afseende hemställt, beslutat, att efter medeltalet af dagkostnaden vid alla hospital för de nästföregående fem åren, ersättning för samma kostnad skulle för åren 1869—1873 af hvarje patient utgå med förhöjda belopp, eller med 2 Riksdaler för första och 25 öre för tredje betalningsklassen. Den 13 derpå följande November täcktes Eders Kongl. Maj:t vidare förordna, att, till bestridande af kostnaderna för vansinniga brottslingars vård och underhåll å rikets hospital, skulle från 1869 års början af anslaget för fångars vård och underhåll ett från 7,500 till 12,000 Riksdaler ökad belopp tills vidare utgå till hospitals-öfverstyrelsens disposition. Vid sådant förhållande och då erfarenheten ännu icke hunnit visa, hvilken inverkan dessa åtgärder hafva på hospitalsförvaltningens ställning, finner jag, i betraktande jemväl af den inskränkning i utgifterna, som de finansiella förhållandena påkalla, mig icke kunna i vidsträcktare måtto tillstyrka bifall till Serafimer-ordens-gilletts omförmälda framställning, än att Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen äska, att till hospitalsfondens förstärkning ett anslag af 120.000 Riksdaler för år 1870 ställes till Serafimer-ordens-gilletts disposition.

26:o.

I underdanig skrifvelse den 17 sistlidne November har Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-Akademien anhållit, att, som de för Akademien på ordinarie stat uppförda anslag icke medgäfvit att fullfölja de forskningsarbeten och andra företag, hvilka under senast förflutna åren börjats och till någon del utförts, samt att besörja de åligganden, som blifvit en följd af Historiska Museets och Kongl. Myntkabinettets inflyttning i den nya lokalen, äfvensom af samlingarnas offentliga förevisning, Eders Kongl. Maj:t täcktes till nu instundande Riksdag aflåta nådig proposition, att nedannämnda extra anslag måtte varda anvisade att för omförmälda ändamål utgå under år 1870, nemligen:

Anslag för åtskalliga antiqväriska ändamål samt till afvärdningen af bidragen och vaktbetjäning vid Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-Akademien samlingar.

a) *Till arfvode och resekostnadsersättning åt en Antiquitets-intendent, 3,500 Riksdaler.* I afseende härpå har Akademien anfört: att t. f. Antiquitets-intendenten Friherre N. G. Djurklou nästlidet år aflemnadt utförlig berättelse om sin verksamhet under 1867 års lopp, hvilken berättelse, innehållande bland annat en rikhaltig uppteckning af egendomliga ord och ordböjningar i Vermlands folkspråk, samt åtföljd af 55 planscher, varit inför Eders Kongl. Maj:t framlagd och, enligt nådigt tillstånd, komme att i sammanhang med berättelsen för 1866 genom Friherre Djurklous egen försorg till trycket befordras; — att Antiquitets-intendenten hade under år 1868, sedan några återstående undersökningar inom Vermland blifvit afslutade, efter Akademiens anvisning begifvit sig till de trakter i Västergötland, hvilka icke af hans företrädare varit besökta, och derstädes anställt forskningar hufvudsakligen inom Väne, Bjerke, Flundre, Ale, Vätle och Kullings härader, hvarefter han företagit en resa till Stockholm och Upsala, för insamlande af äldre anteckningar rörande de besökta landskapens fornlemningar: samt att af det för 1868 beviljade anslaget Antiquitets-intendenten fått, utom vanligt årsarfvode 2,000 Riksdaler, förskottsvis uppbära 1,100 Riksdaler såsom ersättning för resekostnader, i afseende på hvilka dock den för året belöpande summan ej kunde med full beständighet uppgifvas förr än intendents sluträkning deröfver inkommit; hemställande Akademien. att, ehuru, till följd deraf att Antiquitets-intendents verksamhet vissa år, enligt Akademiens anvisning, varit inskränkt inom ett enda landskap och således förenad med mindre kostnad, Akademien icke alla år behöft uttaga hela den till resekostnader och öfriga expenser afsedda delen utaf anslaget, Kongl. Maj:t likväl, enär under andra år vidsträcktare resor föranledt och framdeles kunde komma att föranleda större utgifter, täcktes af Riksdagen äska anslagets beviljande till samma belopp, som hittills varit anväadt, helst den del deraf, som icke behöfde användas, skulle hädanefter, såsom tillförne, blifva statsverket besparad.

b) *Till runstenars uppsökande och aftecknande samt teckningarnas utgifvande, 1,500 Riksdaler.* Detta anslag, som under en längre tid varit årligen anvisadt till Eders Kongl. Maj:ts disposition, har uppburits af Richard Dybeck, mot förbindelse för honom att hvarje år utgifva ett häfte innehållande minst femtio runstensteckningar jemte text, och att deraf för statens räkning aflemna femtio exemplar. Då ännu en stor mängd redan kända runskrifter återstå att utgifva, och nya upptäckter af sådana inskrifter årligen göras, har Akademien ansett ifrågavarande anslag fortfarande af behovet påkalladt

c) *Till undersökning af fäderneslandets fornlemningar och upprättande af förteckningar öfver sådana, 2,000 Riksdaler.* Utaf det anslag, som för detta ändamål och till samma belopp blifvit beviljadt för 1868, jemte en från föregående året befinnlig besparing, har Akademien tilldelat docenten vid Upsala universitet K. Sidenblad 400 Riksdaler, Helsinglands fornminnessällskap 200 Riksdaler, friherre O. Hermelin 1,000 Riksdaler, läkaren H. Hofberg 500 Riksdaler, Nerikes fornminnesförening 90 Riksdaler och rektorn vid elementarläroverket i Ystad N. G. Bruzelius 350 Riksdaler, för forskningar och upprättande af förteckningar öfver fornlemningar inom Medelpad,

Helsingland, Södermanland, Nerike och Skåne; förmälände Akademien, hurusom vidsträckta trakter ännu återstode att undersöka, innau en fullständig öfersigt af fäderneslandets fornlemningar kunde framläggas och derigenom en säker grund vinnas för bedömandet af de olika folkstammarnes utbredning inom vårt land under den långa tidrymd, som ligger bortom vår äldsta skrifna historia, hvarföre ock anslag till dessa undersökningars fortsättande ännu vore behöfligt.

d) Till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra historiska märkrärdigheter i statens Historiska Museum samt svenska sigill från medeltiden, 2,000 Riksdaler. Akademien, som under år 1867 afslutat första bandet af planschverket »Svenska sigill under medeltiden» och funnit lämpligt att, innan detta arbete vidare fortsättes, företaga utgifvandet af det andra med ifrågavarande anslag afsedda planschverket öfver fornsaker m. m. i statens Historiska Museum, på det åtminstone någon del af de många dyrbara skatter, som der förvaras, må blifva allmännare kända och komma den vetenskapliga forskningen till godo, har vidtagit förberedande åtgärder för sådant ändamål, och flere hundra teckningar äro färdiga att utföras dels genom graving, dels genom ritning på sten, så snart de hinder, som mött för anskaffandet af tjenligt papper, blifvit undanröjda. Akademien anser sig kunna i början af innevarande år framlägga profplanscher, som skola gifva en åskådlig föreställning om arbetets blifvande utseende och värde.

e) Till anfröden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af statens under Akademiens inseende ställda samlingar, och till aflöning åt vaktbetjening vid samlingarnas offentliga förevisning, 4,000 Riksdaler. I fråga om detta anslagsbelepp har Akademien anført: att, för att kunna på behörigt sätt vårda och ordna de med hvarje år betydligt växande samlingarna och göra dem för allmänheten upplysande samt för vetenskapen fruktbärande, erfordrades en större personal än den, som för närvarande finnes på ordinarie stat anställd, hvilken vore fåtaligare än i något annat land vid samlingar af den omfattning, att de kunde jämföras med de svenska; i hvilket afseende Akademien exempelvis anmärkt, hurusom i Danmark vore anstälde vid Kongl. Myntkabinettet tre ordinarie tjänstemän, och vid Museet för nordiska fornsaker fyra, chefen inberäknad, således tillsammans sju personer, då vid våra motsvarande samlingar icke finnes lön för mer än två personer: att, om behovet af tjänstebiträden icke för närvarande ansåges böra afhjelpas genom anvisning af medel till fasta löner, detta behof dock torde tills vidare blifva, såsom hittills, afhjelpat genom extra anslag, så tillräckliga, att Akademien måtte kunna åt de vid samlingarna anställde vetenskapsmän bereda vilkor, som åtminstone i någon mån motsvarade de säkra löneförmåner, hvilka af dem lätteligen kunde vinnas genom anställning vid offentliga läroverk: — att således, derest Akademien, som under de senaste åren endast åt en extra amanuens kunnat lemna ett bestämdt årsarfvode, motsvarande fyra femtedelar af lägsta lektorslönen vid elementarläroverken, skulle kunna för framtiden vid museet fästa så väl denne, som en annan ung vetenskapligt bildad forskare, hvilken med kärlek egnat sig åt arkeologiska studier och hittills någon tid under hvart och ett af de sista åren biträdt vid mu-

seet, mot den ringa ersättning Akademien kunnat erbjuda efter en beräkning motsvarande tre femtedelar af lägsta adjunktslönen vid nämnda läroverk, erfordrades någon förhöjning af det extra årsanslag, som hitintills varit ställt till Akademiens förfogande; — samt att äfven betjeningen vid de offentliga förevisningarna af statens Historiska Museum och Kongl. Myntkabinettet behöfde under innevarande år ökas åtminstone med en person, när den för museets moderna afdelning bestämda salen blefve för allmänheten öppnad; — hemställande Akademien på grund af dessa förhållanden, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att nuvarande anslaget till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden och aflöning åt vaktbetjente, utgörande 3,436 Riksdaler, hvaraf 1,500 Riksdaler för de förre och 1,936 Riksdaler för de senare, måtte förhöjas med 564 Riksdaler och således utgå med ett belopp af 4,000 Riksdaler för år.

Med afseende på hvad Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-Akademien sålunda anför, tillstyrker jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen äska, att för år 1870 måtte beviljas:

till arfvode och resekostnadsersättning åt en Antiquitets-intendent	Rdr 3,500
till runstenars uppsökande och aftecknande samt teckningarnas utgifvande	» 1,500
till undersökning af fornlemningar och upprättande af förteckningar öfver sådana	» 2,000
till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra historiska märkvärdigheter i statens Historiska Museum samt svenska sigill från medeltiden	» 2,000
sistnämnde belopp att i mån af behof till Akademien utbetalas: samt till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under Akademiens inseende ställda samlingar, och till aflöning åt vaktbetjening vid samlingarnas offentliga förevisning	» 4,000

27:o.

Anslag för Lifruskammaren.

Då för vård och tillsyn af Lifruskammaren, hvilken genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga beslut den 31 sistlidne December blifvit ställd under Intendentens vid Nationalmuseum inseende, fortfarande erfordras, förutom de 900 Riksdaler, som från Riksstatens Fjerde Hufvudtitel till densamma utgå, en lika stor summa, som för år 1869 blifvit beviljad, eller 600 Riksdaler, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen äska för samma ändamål sistnämnda belopp att sasom extra anslag äfven för år 1870 utgå.

28:o.

Anslag till fortsatt utgifvande af arbetet "Svenska språkets lagar".

Uti en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift har f. d. Kongl. Bibliothekarien Johan Erik Rydqvist, med anmälan, att af hans arbete *Svenska språkets lagar* fjerde bandets första häfte utkommit under nästlidet år, och att han ansåge det återstående af

samma band kunna läggas under pressen före innevarande års utgång, underdånigst anhållit, att hos den snart sammanträdande Riksdagen nådig framställning måtte göras om fortfarande anslag för detta språkverk, hvars fortsatta utgifvande vore beroende af ett fortsatt understöd utaf allmänna medel.

I anseende till ifrågavarande arbetes utmärkta vetenskapliga värde och dess vikt för den inhemska språkforskningen samt derigenom för hela den fosterländska bildningen, ävensom med åberopande i öfrigt af de skäl, hvilka vid föregående riksmöten föranlett verkets understödjande, tillstyrker jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föresla Riksdagen att till fortsatt utgifvande af arbetet »Svenska språkets lagar» bevilja på extra stat för år 1870 ett lika anslag, som tillförne ärligen utgatt, eller 1.500 Rdr.

29:o.

I anledning af en hos sistlidne Riksdag gjord enskild framställning, att, som det af adjunkten i historia och statistik vid Upsala universitet, e. o. professoren Carl Gustaf Malmström påbörjade arbetet *Sveriges politiska historia från Konung Carl XII:s död till statshvöfningen 1772*, hvaraf första delen utkommit 1855 och andra delen, omfattande händelserna till och med det Ryska kriget 1742, utgifvits 1863, derefter afstannat, emedan löpande embetsgörömmål samt andra offentliga uppdrag hindrat författaren att vidare lägga hand vid verket, och sådant sannolikt länge, kanske för alltid skulle förhindras, så framt han icke, medan han ännu befunne sig i sin mannaålders fulla kraft, och innan minnet, som väsendtligen maste supplera äfven de fullständigaste excerpter, började mattas och fördunklas, kunde erhålla tillfälle till tjänstledighet för arbetets fullbordande, hvartill omkring tre års tid ansetts kunna beräknas. — Riksdagen måtte för en tid af tre år från och med 1869 åt professoren Malmström anslå 2500 Rdr ärligen för berörda ändamål, har Riksdagen, i underdånig skrifvelse den 13 Maj nästlidet år, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Åttonde Hufvudtitel, anmält, att, då det för den svenska händelseforskningen onekligen vore af största interesse, om professoren Malmström komme i tillfälle att fullfölja omförmälda historiska verk, helst de ännu icke utarbetade delarne deraf omfatta ett tidskifte, som, ehuru ett af de betydelsefullaste för vart lands politiska utveckling, hittills blifvit endast ofullständigt bearbetadt, och da dessutom det erbjudna tillfället att möjliggöra verkets afslutande icke kunde någon längre tid kvarstå, Riksdagen på det sätt bifallit den gjorda framställningen, att för år 1869 anvisats a extra stat en summa af 2500 Rdr, att enligt Eders Kongl. Maj:ts disposition utgå till professoren Malmström, på det han måtte sättas i tillfälle att, utan afbrott i de honom äliggande akademiska funktionernas jemna fortgång, fullborda och utgifva förberörda arbete.

Då professoren Malmströms ifrågavarande arbete är af alltför stor vikt för kännedomen af fäderneslandets händelser under denna betydelsefulla utvecklingsperiod af dess politiska förhållanden, för att det understöd för detta arbetes fulländning, som blifvit honom af Riksdagen tillagdt, icke skulle böra fortfarande komma honom till del, tillstyrker

jag i underdanighet, det Eders Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen att äfven för år 1870 anvisa ett extra anslag af 2500 Rdr åt professoren Malmström, på det han, som för innevarande år erhållit ledighet från sina akademiska göromål, måtte komma i tillfälle att jemväl under det nästkommande lika odeladt egna sin tid åt omförmälda företag.

30:o.

Anslag till
anskaffande af
originalmålning-
ar af växter
ur Sveriges flora
och till utgifvan-
de af teckningar
utaf zoologiska
föremål.

Hos Eders Kongl. Maj:t har Vetenskaps-akademien, som under flera år från allmänna indragningsstaten uppburit ett anslag af 1200 Rdr för anskaffande af originalmålningar af växter ur Sveriges flora och utgifvande af teckningar utaf zoologiska föremål, hvilket anslag äfven för innevarande år utgår, i underdanighet anmält, att behovet af samma anslag för framtiden i väsentlig mån ökats. Sedan nemligen professoren Elias Fries afslutat arbetet: »Sveriges giftiga och ätliga svampar», hvartill originalmålningarne bekostats af detta anslag, hade han under sista året begynt utgifvandet af ett nytt och mera vetenskapligt svampverk, dertill visserligen en mängd teckningar, äfven bekostade af samma medel, funnes färdiga i Akademiens vård, men hvartill dessutom måste anskaffas ytterligare ett icke ringa antal nya originalmålningar, hvarigenom en del af dessa medel för hvarje år tages i anspråk. Dertill komme det växande antalet zoologiska afhandlingar, som Akademien ärligen hade att i sina skrifter offentliggöra och hvilkas illustrerande planscher Akademien icke utan omförmälda anslag fortfarande skulle kunna bekosta. Behovet i detta senare hänseende komme ock framdeles att blifva ännu mera trängande, i den man de under innevarande års expedition till norra ishafvet gjorda, synnerligen omfångsrika och värdefulla naturaliesamlingar, hvilka nu vore att hemförvänta, komme att bearbetas, hvarvid de för deras beskrifvande nödiga figurliga illustrationer måste medföra betydliga utgifter af ifrågavarande art. På grund af det nu anförda har Akademien i unoerdanighet anhållit, att Eders Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta nådig proposition om fortfarandet af detta anslag äfven för nästkommande år:

Och anser jag mig, på de af Akademien andragna skäl, böra hemställa, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att för förutnämnda ändamål bevilja 1200 Rdr att äfven för år 1870 från allmänna indragningsstaten utgå till Vetenskaps-akademiens förfogande.

31:o.

Ang. pension för
kompositören Fr.
Berwalds enka.

I underdanig skrifvelse den 23 sistlidne Oktober har Musikaliska Akademien anföratt sedan den utmärkte kompositören Franz Berwald den 2 sistlidne April affidit, efterlemnande skulder till betydligt belopp utöfver boets tillgångar, hans enka och son, hvilken senare, en 18 års yngling, ännu icke afslutat sina studier, befunno sig i nödställd belägenhet. Akademien har omförmäلت, hurusom den affidnes oafbrutna och trägna forskningar inom tonkonstens område, samt hans uppoftande välvilja att, utan ersättning, handleda yngre tonkonstnärer med musikaliska anlag, hindrat Berwald, som vid sin död upp-

nått nära 72 års ålder, att förskaffa sig en i ekonomiskt afseende oberoende ålderdom, än mera att sörja för sin familjs framtida bergning. Såsom lärare vid Akademiens läroverk hade han verkat med utmärkt framgång. Af Akademien hade Berwald emottagit det inaktpåliggande och hedrande förtroendet att verkställa omarbetningen af den nu gällande koralboken, och hade Berwald fulländat 60 koraler, då hans arbete härmed likasom med en påbörjad kompositions- och harmonilära genom döden afbröts till stor förlust för kyrkan, tonkonsten och Akademiens konservatorium. Enär hvarken konservatoriets lärare, ej heller deras enkor och barn vore berättigade till pensioner i någon af rikets allmänna pensionsinrättningar, har Akademien hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes, med hänsyn till de tjänster Berwald gjort riket och till hans enkas nödställda belägenhet, till Riksdagen afläsa proposition om en årlig pension at hans enka, Mathilda Berwald, af 600 Rdr.

Vid öfvervägande af Berwalds oegennyttiga och synnerligen förtjenstfulla verksamhet för den musikaliska bildningen och kyrkosången, samt med afseende å hans familjs utblottade ställning, anser jag mig, lika med Eders Kongl. Maj:ts Musikaliska Akademi, böra i underdånighet tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att Berwalds enka, Mathilda Berwald, må å allmänna indragningsstaten uppföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af årlig pension, hvars belopp dock torde skäligen kunna bestämmas till 400 Rdr, att utgå från och med 1869.

Hvad föredragande Departements-Chefen i ofvanberörda afseenden yttrat och hemställt täcktes, uppå tillstyrkande af Stats-Rådets öfriga ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder gilla och bifalla, med befallning tillika att utdrag af detta Protokoll skulle till Finansdepartementet öfverlemnas för att tjena till ledning vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof i hvad angår Åttonde och Nionde Hufvudtitlarne, samt att handlingarna rörande de ärenden, i hvilka framställning till Riksdagen beslutats, framdeles skulle till vederbörande utskott öfverlemnas.

Ex protocollo

N. Fredr. Sander.
